

**Handlingar
till
Kommunstyrelsens
sammanträde
13 juni 2018**

Kommunledningen
Säkerhetssamordnare
Elisabet Niklasson
0528-567 212
elisabet.niklasson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Förstudie Civilt försvar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ge förvaltningschefen i uppdrag att utse en funktion, avdela personella resurser, för att samordna kommunens arbete med civilt försvar.

Kommunstyrelsen ger varje sektor i uppdrag att utse en person som ska medverka i arbetet med civilt försvar. I samband med att MSB och SKL:s överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar är klar ska en gemensam plan för arbetet tas fram.

I arbetet ska samverka med Dalslandskommunerna eftersträvas.

Kommunstyrelsen ska följa upp arbetet med civilt försvar minst en gång per kvartal.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsens ledningsutskott 19 mars (§ 48) att göra en förstudie av hur kommunen ska bygga upp sin del i det civila försvaret. Syftet är att inventera behov, nuläge och åtgärder. Samtliga förvaltningar skulle vara säkerhetssamordnaren behjälpliga i förstudien. I arbetet ska samverka med Dalslandskommunerna eftersträvas. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2018.

Säkerhetssamordnarna i Dalsland har arbetat tillsammans vid genomförandet av föreliggande förstudie.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Riksdagens försvarsbeslut 2015 avser perioden 2016-2020 och innebär en uppbyggnad av totalförsvaret. Sommaren 2017 fattade regeringen ett beslut som innebär att kommuner och landsting nu väntas delta i uppbyggnaden. Deltagandet bör bland annat fokuseras på ökad kunskapen om totalförsvaret, kommunens uppgifter, deltagande vid övning, stärkt säkerhetsskyddet samt ökad robusthet i samhällsviktig verksamhet.

Den 15 december 2017 redovisade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) till regeringen förslag till hur arbetet med krisberedskap och den återupptagna planeringen för det civila försvaret bör utvecklas inom kommuner och landsting. MSB menar att 2018-2020 bör vara kompetenshöjning gällande totalförsvaret, stärkt säkerhetsskydd samt planer

för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap. MSB föreslår att en överenskommelse om civilt försvar tecknas våren 2018 mellan SKL-MSB.

Den 20 december 2017 lämnade Försvarsberedningen ett delbetänkande med överväganden och förslag för utveckling av det civila försvaret. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Analys

Arbetet med förstudien har utförts tillsammans av säkerhetssamordnarna enligt uppdraget. Arbetsformen har varit effektiv och givande med förhoppningar om ett fortsatt arbete. Fortsatta arbeten kan bland annat handla om att gemensamt tolka anvisningar, diskutera gemensamma koncept, liknande struktur för styrande dokument, kunskaphöjning och samordning mellan kommunens funktioner och kommunalförbund.

Överväganden

MSB har föreslagit att en överenskommelse för kommunernas uppgifter med civilt försvar och pengar för arbetet ska regleras i en överenskommelse mellan MSB och SKL. Förslaget är att överenskommelsen sluts våren 2018. Kommunernas uppgifter vid höjd beredskap anges i ett antal författningar.

Ekonomiska konsekvenser

Förhandling pågår mellan parterna MSB och SKL om en överenskommelse för kommunernas uppgifter med civilt försvar. Under åren 2018 till och med 2020 kommer medel att tillföras kommunerna. Eftersom förhandlingarna inte är fördelningen av medel känd. Oavsett kvarstår kommunernas uppgifter i beredskapslagstiftningen.

Slutsatser

Förstudien är ett av flera inledande steg i arbetet med att återuppta planeringen med civilt försvar. Arbetet beräknas ske stegvis där vi i Dalslandskommunerna kommer att kunna dra nytta av varandra genom effektiv samverkan.

Beslutsunderlag

- Beslut från KLU den 19 mars (§ 48)
- Förstudien

Susanne Korduner
Kommunchef

Elisabet Niklasson
Säkerhetssamordnare

Beslutet expedieras till
Säkerhetssamordnaren
Diariet

UTKAST

Förstudie

OM ÅTERUPPBYGGNAD AV CIVILT FÖRSVAR PÅ
KOMMUNAL NIVÅ

Innehåll

Bakgrund	2
Uppdrag	2
Arbetsätt.....	2
Behov	3
Kommunens uppgifter vid höjd beredskap	3
Planeringsinriktning	9
Nuläge	12
Krisberedskapsarbeten idag	12
Åtgärder.....	12
Åtgärder tillsammans	12
Åtgärder i egen verksamhet.....	13
På gång, som kan påverka arbetet.....	13
Referenser.....	14

UTSKAST

Bakgrund

Riksdagens försvarsbeslut 2015 avser perioden 2016-2020 och innebär en uppbyggnad av totalförsvaret. Sommaren 2017 fattade regeringen ett beslut som innebär att kommuner och landsting nu väntas delta i uppbyggnaden. Deltagandet bör bland annat fokuseras på ökad kunskap om totalförsvaret, kommunens uppgifter, deltagande vid övning, stärkt säkerhetsskyddet samt ökad robusthet i samhällsviktig verksamhet.

Den 15 december 2017 redovisade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) till regeringen förslag på hur arbetet med krisberedskap och den återupptagna planeringen för det civila försvaret bör utvecklas inom kommuner och landsting. MSB menar att under 2018-2020 bör fokus vara kompetenshöjning gällande totalförsvaret, stärkt säkerhetsskydd samt planer för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap. MSB föreslår att en överenskommelse om civilt försvar mellan SKL-MSB tecknas våren 2018.

Den 20 december 2017 lämnade Försvarsberedningen ett delbetänkande med överväganden och förslag för utveckling av det civila försvaret. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Uppdrag

Säkerhetssamordnaren har getts i uppdrag av kommunchefen att göra en förstudie av hur kommunen ska bygga upp sin del i det civila försvaret. Syftet är att inventera behov, nuläge och åtgärder.

Samtliga förvaltningar ska vara säkerhetssamordnaren behjälpliga i förstudien. I arbetet ska samverkan med Dalslandskommunerna eftersträvas.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2018.

Arbetsätt

Arbetet med denna förstudie har företagits bedrivits i samverkan enligt följande:

1. Initiativet till förstudien väcktes i samband med gemensam utbildning hösten 2017. Samtliga kommuner uttryckte att kommande arbeten bör ske tillsammans i Dalsland.
2. En workshop med representanter från samtliga Dalslandskommuner genomfördes för att informera om planeringsförutsättningarna för civilt försvar. Med utgångspunkt från ett typfall diskuterades konsekvenser, befintliga arbeten och åtgärder inom utvalda verksamhetsområden.
3. Säkerhetssamordnarna har därefter närmare inventerat några planeringsförutsättningar och beredskapslagar.
4. Diskussioner har förts mellan säkerhetssamordnarna om behov av åtgärder.

Hantering av detta dokument och information

I skrivande stund görs bedömningen att dokumentet är så allmänt skrivet att det kan hanteras som allmän handling. Anledningen är att dokumentet främst bygger på sammanställningar av lagar, publikationer och offentliga beslut. Vid begäran om utlämning ska alltid en prövning göras enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Behov

Kommunens uppgifter vid höjd beredskap

Nedan följer en beskrivning av kommunernas uppgifter ur ett legalt perspektiv. Sist i stycket finns en sammanställning av uppräknade uppgifter.

Lagen om extraordinära händelser och anslutande förordning

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska kommuner minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Därigenom ska kommuner också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar (1:1). Kommunen ska vidta beredskapsförberedelser, det vill säga de förberedelser som behövs för verksamhet under höjd beredskap (3:1, förberedelser). Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva (3:2, ledningsansvar). Under höjd beredskap eller när ransoneringslagen i annat fall tillämpas ska kommunen, i den omfattning som regeringen i särskilda fall beslutar om vidta de åtgärder som behövs för försörjningen med nödvändiga varor, medverka vid allmän prisreglering och ransonering, och medverka i övrigt vid genomförandet av åtgärder som är viktiga för landets försörjning (3:3, lokal kristidsverksamhet). Under höjd beredskap ska kommunen verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten (3:4, geografiskt områdesansvar). Under höjd beredskap ska kommuner hålla den myndighet som regeringen bestämmer (länsstyrelsen) informerad om beredskapsläget och de övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen (3:5, rapportering). Förordningen (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap innehåller närmare bestämmelser om planläggning och rapportering.

Lagen reglerar även skyldighet att lämna upplysningar m.m. om krigsfångar och andra skyddade personer (kap 6.) och tystnadsplikt (kap. 7) för den som deltar eller har deltagit i en kommuns eller ett landstings verksamhet med beredskap för eller åtgärder under extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Lagen om totalförsvar och höjd beredskap

Totalförsvar och höjd beredskap definieras i lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Totalförsvar är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvar består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvar all samhällsverksamhet som då skall bedrivas (1 §).

Är Sverige i krig råder högsta beredskap. Är Sverige i krigsfara eller råder det sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, får regeringen besluta om skärpt eller högsta beredskap (3 §). Beslut enligt 3 § får avse en viss del av landet eller en viss verksamhet (4 §). Beslut om höjd beredskap ska tillkännages på det sätt som regeringen bestämmer (6 §).

Vid höjd beredskap ska kommuner vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret (7 §).

Enligt förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap ska kommuner vid högsta beredskap övergå till krigsorganisation. Vid beredskapslarm ska

- ska kommuner övergå till krigsorganisation (12 §).
- ska ett antal uppräknade författningar omedelbart tillämpas (13 §).
- den som är krigsplacerad inom totalförsvaret omedelbart inställa sig till tjänstgöring enligt krigsplaceringsorder.
- egendom som tagits ut i fredstid med stöd av förordningen (1992:391) om uttagning av egendom för totalförsvarets behov omedelbart ska tillhandahållas (15 §).

Förfarande hos kommuner under krig eller krigsfara

Lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. är tillämplig på beslutande kommunala församlingar. Bestämmelserna tillämpas om riket är i krig och då regeringen föreskriver då hela eller delar av lagen ska tillämpas. I lagen beskrivs bl.a. handläggning av ärenden, hur många ledamöter som minst måste delta vid beslut i de kommunala församlingarna, vem som får fatta vilka beslut och förlängning av tidsfrister.

Lagen och förordningen om skydd mot olyckor

Räddningstjänst under höjd beredskap beskrivs i 8 kapitlet lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Bland annat anges vad som gäller för civilplikt vid en kommunal organisation för räddningstjänst (8:1). Syftet med räddningstjänsten under höjd beredskap är att skydda och rädda befolkningen och civil egendom från verkningar av krig samt ansvara för indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel, kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamhet enligt denna paragraf ska kunna fullgöras. Personalen ska under samma tid även delta i åtgärder för första hjälp och transport av skadade samt för befolkningskydd (8:2).

Regeringen eller av den utsedd myndighet (länsstyrelsen) under höjd beredskap besluta att personal inom en kommuns organisation för räddningstjänst får tas i anspråk för uppgifter som inte rör den egna kommunen (8:4).

Offentlighets- och sekretesslagen

15 kapitlet i offentlighets- och sekretesslag (2009:400) behandlas sekretess till skydd för rikets säkerhet eller dess förhållande till andra stater eller mellanfolkliga organisationer.

38 kapitlet behandlar sekretess till skydd för enskild i verksamhet som rör totalförsvaret, krisberedskap, m.m. Här finns bestämmelser om sekretess för sådana uppgifter om en enskilds affärs- eller driftförhållanden som har lämnats till följd av särskild lagstiftning om uppgiftsskyldighet i frågor som rör samhällsplanering eller försörjningsberedskap eller försörjningsberedskap vid oljekriser, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (38:6). Sekretess gäller även hos kommuner som avser beredskap enligt lagen om extraordinära händelser eller planering enligt förfogandelagen.

Säkerhetsskyddslagen och förordningen

I verksamhet där säkerhetsskyddslagen (1996:627) gäller ska det säkerhetsskydd finnas som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter (5 §). Med säkerhetsskydd menas skydd mot spioneri, sabotage och andra brott som kan hota rikets säkerhet, skydd i andra fall av uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen och som rör rikets säkerhet, och skydd mot terroristbrott enligt, även om brotten inte hotar rikets säkerhet (6 §).

Säkerhetsskyddet ska förebygga att uppgifter som omfattas av sekretess och som rör rikets säkerhet obehörigen röjs, ändras eller förstörs (informationssäkerhet), att obehöriga får

tillträde till platser där de kan få tillgång till sådana uppgifter eller där verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet bedrivs (tillträdesbegränsning), och att personer som inte är pålitliga från säkerhetssynpunkt deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet (säkerhetsprövning). Säkerhetsskyddet ska även i övrigt förebygga terrorism (7 §).

Säkerhetsprövning ska göras innan en person genom anställning eller på något annat sätt deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet eller anlitas för uppgifter som är viktiga för skyddet mot terrorism. Säkerhetsprövningen skall omfatta registerkontroll (12-16 §§) och särskild personutredning (11 §). En anställning eller ett annat sådant deltagande i verksamhet som avses i lagens 13 § första stycket ska placeras i säkerhetsklass (17 §).

Myndigheter och andra som lagen gäller för ska se till att personalen får utbildning i frågor om säkerhetsskydd, och att säkerhetsskyddet kontrolleras (30 §).

Enligt säkerhetsskyddsförordning (1996:633) ska myndigheter och andra om förordningen gäller för göra en säkerhetsanalys (5 §). Det ska också finnas en säkerhetsskyddschef som utövar kontroll över säkerhetsskyddet. Befattningen ska vara direkt underställd myndighetens chef och det ska finnas en ersättare för säkerhetsskyddschefen. Vid behov ska det även finnas en biträdande säkerhetsskyddschef (6 §).

Endast den som är behörig får ta del av hemliga uppgifter om personen bedöms pålitlig från säkerhetssynpunkt, har tillräckliga kunskaper om säkerhetsskydd, och behöver uppgifterna för sitt arbete i den verksamhet där de hemliga uppgifterna förekommer (7 §).

Den nya säkerhetsskyddslagen föreslås träda i kraft den 1 april 2019.

Förfogandelagen och förordningen

För att tillgodose totalförsvarets eller folkförsörjningens ofrånkomliga behov av egendom eller tjänster, som icke utan olägenhet kan tillgodoses på annat sätt, får för statens eller annans räkning förfogande ske enligt förfogandelag (1978:262). Om förfogande beslutar regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kommuner, landsting eller statliga myndigheter (7 §).

Ransoneringslagen

Om det är nödvändigt för hushållning med förnödenhet som är av vikt för totalförsvaret eller folkförsörjningen, får regeringen föreskriva att förnödenheten under viss tid icke får saluhållas, utbudas mot vederlag, överlåtas eller förvärfvas, får saluhållas, utbudas mot vederlag, överlåtas eller förvärfvas endast i den ordning och på de villkor som föreskrives av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, får användas endast för de ändamål, på de villkor och med de begränsningar som föreskrives av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Utrymning och inkvartering

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får besluta om utrymning samt ut- och inflyttningsförbud enligt lag (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även besluta att de som omfattas av ett utrymningsbeslut ska vistas på en viss plats, och vilka villkor som ska gälla för vistelsen.

Kommuners skyldighet att ta hand om dem som omfattas av ett utrymningsbeslut och utläningar som söker skydd i Sverige regleras i socialtjänstlagen (2001:453), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (4 §). Vidare är de kommuner som befolkningen lämnar på grund av utrymning skyldiga att i skälig omfattning lämna hjälp till de kommuner som i större omfattning får ta emot

befolkningen (5 §). Kommunen har även en roll vid inkvartering för dem som behöver bostad samt vid ersättningen.

Mark- och vattenområden

Enligt miljöbalken (1998:808), MB, ska mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret (områden, anläggningar samt tillkomsten eller nyttjandet av anläggningarna) så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan motverka totalförsvarets intressen (3:9).

Enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden ska uppgifterna om områden av riksintresse för totalförsvaret (enligt MB) lämnas av Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inom sina ansvarsområden (2 §, 12 p.).

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen enligt plan- och bygglagen (2010:900). I översiktsplanen ska kommunen särskilt redovisa riksintressen enligt 3 och 4 kap. i miljöbalken.

Skolväsendet

Förordning (1991:1195) om skolväsendet under krig och vid krigsfara m.m. omfattar den del av skolväsendet som en kommun eller ett landsting är huvudman för. Vid krig eller krigsfara och vid utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller krigsfara som riket har befunnit sig i ska kommunen sörja för att alla skolpliktiga barn som vistas där får föreskriven utbildning i dess grundskola (3 §). Huvudmannen får göra jämkningar i timplaner och kursplaner för grundskolan och grundsärskolan som kan behövas för att utbildningen ska kunna bedrivas (4 §).

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska fortsätta att bedrivas i den utsträckning som förhållandena medger (6 §). En kommun får besluta att skolpliktiga elever i grundsärskolan ska fullgöra sin skolgång i kommunens grundskola (7 §). Huvudmannen för grundsärskolan ska se till att eleverna får den tillsyn och vård de behöver. Ett landsting som är huvudman för utbildning i gymnasiesärskolan får besluta att de uppgifter som landstinget har ska övertas av den kommun där skolenheten är belägen. En kommun får besluta att verksamheten vid en eller flera skolenheter inom grundsärskolan ska läggas ned (5 §).

I fråga om utbildning inom vårdområden i gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning ska huvudmannen så långt möjligt fortsätta att bedriva den reguljära utbildningen och också tillgodose behov av avkortad utbildning, bland annat för vårdutbildade som en längre tid inte varit verksamma inom sitt yrke (8 §). I övrigt ska, i den utsträckning förhållandena medger det, kommunen fortsätta att bedriva utbildningen i gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning, utbildningen i särskild utbildning för vuxna, utbildningen i gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning av annat slag (9 §). Författningen anger även prioriteringar i fråga om personal, lokaler med mera.

Kommunens beredskapsplanering (enligt SFS 2006:637) i fråga om den skolverksamhet som avses i denna förordning, ska ske efter samråd med länsstyrelsen och Arbetsförmedlingen (12 §). Kommunen ska även underrätta länsstyrelsen om behovet av lokaler för skolverksamheten under krig och vid krigsfara eftersom det är den myndighet som beslutar om uttagning av egendom för totalförsvarets behov (13 §).

Socialtjänst samt hälso- och sjukvård

Socialtjänsten i krig regleras i (16:9) socialtjänstlagen (2001:453). Regeringen får meddela särskilda föreskrifter om socialtjänsten enligt lagen, om riket kommer i krig eller krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara som riket har befunnit sig i.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) får regeringen meddela föreskrifter om hälso- och sjukvården i krig, vid krigsfara eller under sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, och bedrivande av hälso- och sjukvårdsverksamhet i övrigt (6:1).

Uppräkning av kommunens uppgifter i ovannämnda författningar

Nedan listas kommunala uppgifter i ovan nämnda författningar. Förteckningen är tänkt att ge en bild av de uppgifter kommunerna behöver planera för och är inte heltäckande.

UTKAST

Uppgifter	Författning
Vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser)	SFS 2006:544 SFS 2006:637
Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen skall bedriva	SFS 2006:544
Medverka vid lokal kristidsverksamhet	SFS 2006:544 SFS 2006:637
Kommunstyrelsen ska under höjd beredskap kunna utöva geografiskt områdesansvar	SFS 2006:544
Rapportera till länsstyrelsen	SFS 2006:544 SFS 2006:637
Skyldigheten att lämna upplysningar m.m. om krigsfångar och andra skyddade personer	SFS 2006:544
Förmåga att hantera tystnadsplikt	SFS 2006:544
Vid höjd beredskap ska kommuner vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret	SFS 1992:1403
Kommuner ska vid högsta beredskap övergå till krigsorganisation	SFS 2015:1053
Vid beredskapslarm ska kommunen övergå till krigsorganisation	SFS 2015:1053
Vid beredskapslarm ska uppräknade författningar omedelbart kunna tillämpas	SFS 2015:1053
Vid beredskapslarm ska den som är krigsplacerad inom totalförsvaret omedelbart inställa sig till tjänstgöring enligt krigsplaceringsorder	SFS 2015:1053
Vid beredskapslarm ska den egendom som tagits ut i fredstid för totalförsvarets behov omedelbart ska tillhandahållas	SFS 2015:1053
Kunna tillämpa lagen om förfarandet m.fl. under krig eller krigsfara m.m. i beslutande kommunala församlingar	SFS 1988:97
Organisation för räddningstjänst under höjd beredskap i syfte att skydda och rädda befolkningen och civil egendom från verkningar av krig	SFS 2003:778
Räddningstjänsten under höjd beredskap ska även kunna ansvara för upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden, indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel samt kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamheten ska kunna fullgöras. Personalen ska även samtidigt kunna delta i åtgärder för första hjälp åt och transport av skadade samt för befolkningskydd.	SFS 2003:778
Förmåga att hantera sekretess till skydd för rikets säkerhet	SFS 2009:400
Förmåga att hantera sekretess till skydd för enskild i verksamhet som rör totalförsvaret, krisberedskap, m.m.	SFS 2009:400
Säkerhetsskydd för skydd av uppgifter som omfattas av sekretess och som rör rikets säkerhet inklusive informationssäkerhet, tillträdesbegränsning, säkerhetsprövning, placering i säkerhetsklass, utbildning i säkerhetsskydd, kontroll av säkerhetsskyddet	SFS 1996:627
Säkerhetsanalys	SFS 1996:633
Säkerhetsskyddschef, ersättare och vid behov en biträdande	SFS 1996:633
Fortsätta att utveckla robusta samhällsviktiga verksamheter, uthållighet i egna verksamheter och alternativa rutiner, administrativ beredskap	---
Planering för kommunens uppgifter vid utrymning och inkvartering	SFS 2006:546
Aktuell översiktsplan med särskild redovisning av riksintressen	SFS 2010:900
Planering för skolverksamheten, i samråd med länsstyrelse och Arbetsförmedlingen. Samt uttagna lokaler för skolverksamheten	SFS 1991:1195

Planeringsinriktning

Nedan beskrivs nuvarande inriktningen för planeringen av det civila försvaret som kan påverka kommunerna, ett särskilt regeringsbeslut, MSB:s rapport till regeringen om hur kommuner och landsting ska utveckla arbetet med kris och krig samt exempel på ett par av Totalförsvarets forskningsinstitutets (FOI) typfall från hotbildsunderlag i utvecklingen av civilt försvar.

Regeringens beslut den 11 maj 2017

Genom till exempel utbildningar, övningar, metodstöd och andra förmågehöjande insatser ska Försvarsmakten och MSB även stödja och verka för att bevakningsansvariga myndigheter samt prioriterade landsting och kommuner senast den 31 december 2018 har stärkt förmågan inom följande områden:

- planering för stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap avseende försörjning av kritiska förnödenheter, egendom och tjänster genom exempelvis avtal, lager, förfogande och ransonering,
- aktörsgemensam samverkan som möter de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap, samt
- planering för att verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats.

Uppdragen ska redovisas senast 22 februari 2019.

MSB:s rapport till regeringen om kommuners arbete med kris och krig

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fick i uppdrag att föreslå hur arbetet med krisberedskap och den återupptagna planeringen för det civila försvaret bör utvecklas inom kommuner och landsting mot bakgrund av bestämmelserna i lagen om extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). I rapporten till regeringen den 15 december 2017 redovisas följande:

- Alla kommuner och landsting behöver komma igång med förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (civilt försvar) för att på sikt fullgöra sin uppgift i totalförsvaret i händelse av krig.
- Arbetet behöver ske stegvis för att följa den snabba utvecklingen inom totalförsvarsområdet. Statliga myndigheter, främst länsstyrelsen och MSB ska stödja kommunerna i arbetet. Arbetet ska följas upp årligen.
- Fokus under perioden 2018 till 2020 bör ligga på tre områden:
  - Kompetenshöjning gällande totalförsvaret – *författning, arbetssätt, nyckelpersoner*
  - Stärkt säkerhetsskydd – *säkerhetsskyddschef, säkerhetsanalys*
  - Planer för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap – *krigsplacering (2018-12-31), krigsorganisation.*
- MSB föreslår att en överenskommelse tecknas våren 2018 mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och MSB, motsvarande dagens överenskommelse för krisberedskap (mål och ekonomi).

Försvarsberedningens delbetänkande december 2017

Den 20 december 2017 överlämnade Försvarsberedningen sitt delbetänkande Motståndskraft – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021-2025 till regeringen.

Bland annat anser försvarsberedningen att det militära och det civila försvaret inom ramen för ett sammanhållet totalförsvaret ska planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och vårt närområde som leder till allvarliga

konsekvenser för samhällets funktionalitet. Det inbegriper även så kallad gråzonsproblematik. Under del av tiden och inom ramen för de tre månaderna ska det planeras för att riket är i krig och att krigshandlingar pågår på svenskt territorium med både perioder av högintensiva strider och perioder med något lägre stridsintensitet. Under de tre månaderna ska det förutsättas att det råder höjd beredskap och att logistikflödena med omvärlden har begränsningar utan att för den skull helt ha brutits.

Stockholmsområdet, Gotland, Öresundsregionen, Västkusten med Göteborg, västra Svealand samt delar av Jämtlands och Norrbottens län pekas ut som strategiskt viktiga geografiska områden i händelse av en kris eller krig.

Försvarsberedningen understryker vikten av att öka kunskapen och förståelsen för regelverket vid höjd beredskap samt att planera för tillämpningen.

Den enskilde har ett ansvar givet de omständigheter som råder i kris och krig. Förslaget är att individen ska ha en beredskap för att klara sin egen försörjning och omsorg under en vecka utan stöd från det offentliga. Detta kräver förberedelser. Försvarsvilja och folkförankring är grunden för möjligheten att uppbåda ett trovärdigt försvar. Invånare och beslutsfattare måste medvetandegöras om vad krig ställer för krav. Krismedvetenhet måste kompletteras med en krigsmedvetenhet.

Samhället är beroende av tillgång till el, it och elektronisk kommunikation, transporter, drivmedel och finansiella tjänster. En störning eller avbrott i försörjningsflöden påverkar stora delar av samhället. Digitaliseringen har inneburit betydande förändringar av det svenska samhället. Digital teknik genomsyrar hela vår vardag. Cyberattacker utgör ett reellt hot. Systemen för elektroniska kommunikationer är inte anpassade för att hantera påfrestningar vid krig eller krigsfara. Försvarsberedningen understryker vikten av en stark cyberförmåga tillsammans med en systematisk beredskapsplanering för de fall när elförsörjning eller elektroniska kommunikationer fallerar.

Målen för det civila försvaret

Målet för det civila försvaret ska från och med 2016 vara att

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och
- bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Försvarsberedningen föreslår i sitt delbetänkande att målet för totalförsvaret ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Grundsyner

Försvarsmakten och MSB har på regeringens uppdrag tagit fram gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret. Dokumentet beskriver bland annat gemensamma principer för samordning, prioriteringar och resursförstärkning, en sammanhängande planering för totalförsvaret och hur Försvarsmaktens behov kan mötas.

På regional nivå har några län och militärregioner tagit fram högre regionala grundsyner som utgångspunkt för den gemensamma utvecklingen av totalförsvaret.

Hotbildsunderlag i utvecklingen av civilt försvar

På uppdrag av MSB har FOI utvecklat ett antal så kallade typfall som grund för planering för civilt försvar. Dessa typfall speglar olika möjliga situationer och händelseförlopp. I respektive typfall beskrivs konsekvenser av händelseutvecklingen utifrån målen för civilt försvar.

I Försvarens och MSB:s gemensamma grundsyn för en sammanhängande planering för totalförsvaret utpekas typfallen som grundläggande planeringsunderlag. Två av typfallen pekas ut som något viktigare planeringsförutsättningar.

- Typfall 1: Beredskapshöjning, mobilisering och transport till utgångsområden
- Typfall 2: Angrepp med fjärrstridsmedel m.m., riktat huvudsakligen mot civila mål
- Typfall 3: Angrepp med fjärrstridsmedel, mot främst militära mål
- Typfall 4: Angrepp som omfattar landstigning och luftlandsättning mot viktiga områden i Sverige
- Typfall 5: Utdragen och eskalerande gråzonsproblematik

Typfallen är öppet tillgängliga, dvs. inte förknippade med sekretess. Typfallen är tänkta att fungera som grundläggande utgångspunkt vid planering och en gemensam utgångspunkt för olika sektorer och myndigheter.

Det slutliga skarpa planeringsunderlaget, dvs. utvecklade typfall eller mer detaljerade antaganden och analyser i relation till typfallen, måste hanteras under sekretess eftersom detta anger vad myndigheter planerar för och därmed också vad man väljer att inte planera för, vilket utgör potentiella sårbarheter i totalförsvaret.

UTKAST

Nuläge

Krisberedskapsarbeten idag

Idag bedriver kommunerna ett aktivt arbete med fredstida krisberedskap enligt lagen om extraordinära händelser. Uppgifterna handlar bland annat om att göra en risk- och sårbarhetsanalys, plan för extraordinära händelser, rutiner för rapportering till länsstyrelsen, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning samt uppgifter om höjd beredskap. Arbetet sker inom respektive kommun så väl som i olika nätverk. Inom området höjd beredskap har kommunerna bl.a.

- genom säkerhetssamordnare och kostchefer medverkat vid länsstyrelsens kunskapsdagar om livsmedelsförsörjning.
- räddningstjänsterna har genomfört en kunskapsdag om räddningstjänst under höjd beredskap.
- en utbildning i kommunens roll under höjd beredskap och planeringsförutsättningar för civilt försvar har genomförts i samverkan i Dalsland.
- medverkat vid samverkansövningar tillsammans med Försvarmakten/Hemvärnet.

Det finns även uppdrag i respektive kommun inom krisberedskapsområdet under mandatperioden som kan öka robustheten i händelse av krigsfara och kris. Det är angeläget att dessa uppdrag fortsätter.

Åtgärder

Kommunernas uppgifter inför och vid höjd beredskap regleras bland annat i lagen och förordningen om extraordinära händelser. Av uppgifterna framgår bland annat att kommunerna ska vidta beredskapsförberedelser (planer för verksamhet under höjd beredskap), ha en ledningsfunktion, kunna medverka vid lokal kristidsverksamhet, utöva geografiskt områdesansvar och rapportera till länsstyrelsen.

Enligt MSB behöver kommunernas planering under perioden 2018-2020 fokusera på områdena kompetenshöjning gällande totalförsvar, stärkt säkerhetsskydd och planer för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap. Förhandlingar pågår mellan MSB och SKL om en överenskommelse för kommunernas arbete med civilt försvar och ersättning 2018-2020 för perioden.

Kommunerna behöver ha förståelse för vad störda förhållanden är och vilka arbetsätt som fordras då och behovet av alternativa rutiner på egen hand och tillsammans med andra. Samhällsviktiga verksamheter och dess beroenden behöver vara identifierade och användas som utgångspunkt för att kunna bedriva verksamhet vid krigsfara och krig. Härutöver behöver kommunen säkra tillgången till personal under höjd beredskap (krigsorganisation).

En vecka om året är det nationell krisberedskapsvecka. Under 2018 skickar MSB på regeringens uppdrag foldern Om krisen eller kriget kommer till alla hushåll. Ett av syftena är att informera och stärka den enskildes beredskap i händelse av kris eller krig. Kommunerna väntas medverka i arbetet och ska ha information om risker publicerade på sin hemsida.

Åtgärder tillsammans

Exempel på behov av åtgärder som vi kan göra tillsammans i Dalsland

- Tolka anvisningar och lagar tillsammans. Se t.ex. tabellen under rubriken "behov".
- Diskutera gemsama koncept för att lösa kommunens uppgifter enligt författningar.

- Använda liknande struktur för styrdokument och planer. Bl.a. ta fram en gemensam plan om hur kommunerna ska arbeta enligt MSB:s och SKL:s överenskommelse.
- Kunskapshöjning och framtagande av gemensamma utbildningsunderlag.
- Verka för nätverk mellan kommunernas funktioner inom samhällsviktig verksamhet.
- Diskutera krav och samordning av planering som behöver ske i verksamheter med kommunala uppdrag t.ex. kommunalförbund.

Åtgärder i egen verksamhet

Exempel på behov av åtgärder som vi bör vidta i respektive kommun

- Kommunstyrelsen behöver ge förvaltningen i uppdrag att utse en funktion, avdela personella resurser för att samordna kommunens arbete med civilt försvar.
- Kommunstyrelsen ger varje förvaltning/verksamhet/bolag/kommunalförbund i uppdrag att utse en person som ska medverka i arbetet med civilt försvar.
- Kommunstyrelsen bör följa upp arbetet med civilt försvar minst en gång i kvartalet.

På gång, som kan påverka arbetet

Det händer mycket inom totalförsvarsområdet och det gäller att skapa en beredskap för att omhänderta nya kunskaper, uppdrag och inriktningar. Tillsviare är de uppgifter som är reglerade i författningar som bör vara utgångspunkten. Exempel på pågående arbeten är:

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting håller på att förhandla om uppgifter och pengar för kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020. MSB föreslog i december 2017 att överenskommelsen bör tas fram våren 2018.
- Regeringen har i dag överlämnat propositionen Ett stärkt och modernt skydd för Sveriges säkerhet – ny säkerhetsskyddslag. Den nya lagen förtydligar kraven på skydd av säkerhetskänslig verksamhet, alltså våra mest skyddsvärda verksamheter, och innebär en förstärkning av skyddet mot bland annat spioneri och sabotage. Lagen kommer att gälla för verksamheter som drivs i såväl offentlig som privat regi och berörda aktörer kan söka stöd och råd från Säkerhetspolisen och Försvarsmakten och övriga tillsynsmyndigheter. Den nya säkerhetsskyddslagen föreslås träda i kraft den 1 april 2019.
- Flera utredningar inom området pågår eller kommer inledas. Bland annat om befolkningsskydd inklusive skyddsrum. I dagsläget finns bestämmelser i lagen (2006:545) och förordningen (2006:638) om skyddsrum som är utrymmen för skydd av befolkningen.
- Försvarsberedningens arbete fortsätter. Från 2021 planeras nytt försvarsbeslut.

Referenser

FOI Memo 5089. Hotbildsunderlag i utvecklingen av civilt försvar. 2014-10-14 (Typfall 1-4)

FOI Memo 6338. Typfall 5: Utdragen och eskalerande gråzonsproblematik. Komplettering av hotbildsunderlag i utvecklingen av civilt försvar. 2018-01-31

Förfogandeförordningen (1978:558)

Förfogandelag (1978:262)

Förordning (1978:560) med instruktion för lokal värderingsnämnd

Förordning (1991:1195) om skolväsendet under krig och vid krigsfara m.m.

Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden

Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor

Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Försvarsberedningen. Motståndskraft Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021-2025. Ds 2017:66

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

Lag (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Miljöbalk (1998:808)

MSB och Försvarsmakten. Gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret

MSB:s rapport den 15 december. Kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap. (Ju2016/08320/SSK)

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Plan- och bygglag (2010:900)

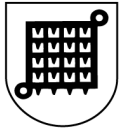
Ransoneringslag (1978:268)

Regeringens beslut 201-05-11. Om höjd ambition i arbetet med att stärka totalförsvaret

Socialtjänstlag (2001:453)

Säkerhetsskyddsförordning (1996:633)

Säkerhetsskyddslag (1996:627)

Kommunledningskontoret
Staben
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Bolagisering av industrifastigheten Gatersbyn 1:120 (Livsmedelscenter i Väst)

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att bolagisera industrifastigheten Gatersbyn 1:120. Ägandet såväl som ansvaret för fastighetsförvaltningen överförs från kommunen till kommunens helägda bolag Gatersbyn 120 Fastighets AB.

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att vidta erforderliga åtgärder för att genomföra bolagiseringen senast 31 december 2018.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i Kommunallagen, 10 kap. 2 §, pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

I kommunstyrelsens beslut 2018-01-31 avseende styrelsens uppsiktsplikt över de kommunala bolagen konstateras att ändamålet med Gatersbyn 120 fastighets AB, att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun, inte är uppfyllt. I en sådan situation har kommunstyrelsen att lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder för att följa bolagsordningen, alternativt att likvidera bolaget.

Förvaltningen har utrett olika alternativ.

Enligt SKL:s skrift ”Steg för steg i bolagisering av kommunal fastighetsförvaltning” *ses bolagsformen som ett instrument för att åstadkomma tydligare styrning och ansvarsfördelning samt något som antas leda till ökad effektivitet i drift av en verksamhet.*”

Länk till skriften

<https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-730-6.pdf?issuusl=ignore>

Susanne Korduner
Kommunchef

Per Wahlén
Administrativ chef

Val- och arvodesberedningen

Plats och tid:

Kommunkontoret, Beredskap

30 maj 2018 kl. 17.00-19.30

Beslutande:

Tommy Larsson (s) ordförande

Thor-Björn Jakobsson (c)

Tomas Andersson (m)

Jörgen Andersson (SD)

Ingo Asplund (L)

Inger Bäcker (V)

Övriga:

Eivor Lindahl, sekreterare

Paragrafer: § 2

Utses att justera: Thor-Björn Jakobsson

Underskrifter

Ordföranden: _____
Tommy Larsson

Justeringsman: _____
Thor-Björn Jakobsson

Sekreterare: _____
Eivor Lindahl

BEVIS

Protokollet är justerat. Justering har tillkännagivits genom anslag

Beslutsorgan: **Val- och arvodesberedningen**

Sammanträdesdatum: 2018-05-30

Anslags uppsättande: 2018-

Anslags nedtagande: 2018-

Underskrift: _____

Val och arvodesberedningen

VAB § 2

Dnr 2018/183

Arvodes- och ersättningsbestämmelser mandatperioden 2019-2022

Val och arvodesberedningens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta nya bestämmelser om arvoden och ersättningar för förtroendevalda mandatperioden 2019-2022 i enlighet med bifogat förslag daterat 2018-05-30.

Kommunfullmäktige beslutar att ersättning till borgerliga vigselförrättare ska utgå per vigsel med belopp motsvarande 4 timmars sammanträde i arvodesbestämmelserna.

Val- och arvodesberedningens uppdrag är härmed avslutat.

(Beredningens förslag är reviderat i enlighet med beredningens nya ställningstaganden med anledning av kommunfullmäktiges återremiss – ändringarna är också redovisade nedan.)

Det noteras att arvodesbestämmelserna ska utvärderas efter ett år.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges behandling av ärendet 2018-05-15, § 57 har fullmäktige beslutat att återremittera ärendet till val och arvodesberedningen i syfte att överväga följande förslag

1. Förlorad ersättning till egenföretagare m F skattsedel

Beredningens förslag:

Ändring: Förlorad inkomst till egenföretagare med F-skattsedel kan även ersättas med schablonbelopp.

2. Se över oppositionsrådets funktion och sysselsättningsgrad

Beredningens förslag:

Ingen ändring.

Tommy Larsson (S), Inga Asplund (L) och Inger Bäcker (V) vidhåller tidigare förslag.

Tomas Andersson (M), Thor-Björn Jakobsson (C) och Jörgen Andersson (SD) anmäler att de lägger ner sina röster idag. Thor-Björn Jakobsson meddelar att han kan komma att föreslå ändringar under ärendets fortsatta handläggning.

Justering:	Justering:	Utdragsbestyrkande:

Val och arvodesberedningen

---

3. Införa halvt och helt arvode till ledamöter och ersättare

Beredningens förslag:

Ingen ändring.

Tomas Andersson (M) anmäler att han lägger ner sin röst idag.

4. Ändra benämningen och arvoden för föreslagen Jävsnämnd till en Bygglovsnämnd.

Beredningens förslag:

Ändring: Benämningen ”jävsnämnd” ersätts med beteckningen ”Nämnd 3” och årsarvodet till ordföranden sätts till 3% och årsarvodet till vice ordföranden till 1,5 %.

Utöver ovanstående överväganden (1-4) har beredningen kompletterat förslaget med exempel på ärenden som de tre nämnderna bedöms komma att hantera.

Uppdraget till beredningen

Val-och arvodesberedningen har efter beslut av Kommunfullmäktige gjort en översyn av bestämmelserna för arvoden och ersättningar till förtroendevalda i Färgelanda kommun att börja tillämpas under kommande mandatperiod.

Beredningens arbete har resulterat i ett förslag till bestämmelser med utgångspunkt i de gamla ersättningsbestämmelserna, med hänsyn tagen till ev ny politiska organisation, samt erfarenheter från praktiken.

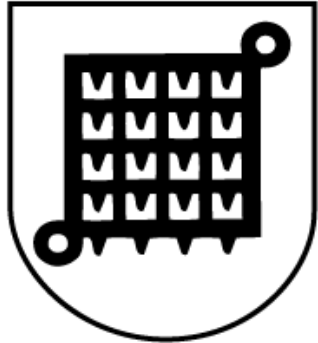
Beredningen har särskilt övervägt

- nytt index som beräkningsgrund utifrån aspekten att arvoden rimligen bör uppräknas i takt med övriga arbetsmarknaden. Utgångspunkten är riksdagsmannaarvodet.
- innehållet i uppdragen
- omfattningen av uppdragen som kommunalråd och oppositionsråd utifrån både ekonomiska och demokratiska aspekter
- omfattningen av uppdrag i nämnder -som organisationsöversynsgruppen kan komma att lägga förslag om.
- omfattningen av uppdragen som presidium i samtliga organ
- handläggningen av ersättning för uppdrag som tillkommer under perioden, t ex tillfälliga beredningar
- tolkning och tillämpning av arvodesbestämmelserna

Justering:	Justering:	Utdragsbestyrkande:

Justering:	Justering:	Utdragsbestyrkande:

**Färgelanda
kommun**

Arvodesbestämmelser

2019 - 2022

Arvodesbestämmelser för förtroendevalda i Färgelanda kommun

Mandatperioden 2019–2022.

Innehåll

Tillämpningsområde	3
Ersättningsberättigade uppdrag	3
Månadsarvode	3
Årsarvode	4
Sammanträdesarvode	5
Förlorad arbetsinkomst	5
Förlorad semesterförmån	6
Förlorad pensionsförmån	7
Kostnadsersättningar	7
Reseersättningar, traktamente och övriga förmåner	7
Pension	8
Grunduppgifter	8
Tolkning och tillkommande uppdrag	8
Information till nya förtroendevalda	5
Uppdragen	Bilaga 1
Arvoden	Bilaga 2

Tillämpningsområde

Dessa bestämmelser gäller för förtroendevalda vid Färgelanda kommun. Med förtroendevalda avses:

- ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer

Dessa bestämmelser gäller även:

- efter beslut av respektive bolagsstämma för uppdrag som styrelseledamot och lekman-narevisor eller suppleant för dessa i aktiebolag som är hel- eller delägda av kommunen

Ersättningsberättigade uppdrag

Ersättning utgår för:

- sammanträde med kommunfullmäktige, fullmäktigeberedning, kommunstyrelsen, myndighetsnämnd och arbetsutskott liksom revisorernas sammanträden,
- övriga sammanträden för kommunens räkning, exv utredningskommittéer, projekt- och arbetsgrupper,
- förberedande möten,
- protokollsjustering, då särskild tid och plats bestämts,
- konferens, informationsmöte, studiebesök, studieresa, kurs eller liknande som rör kommunal angelägenhet och som har ett direkt samband med det kommunala förtroendeuppdraget,
- överläggning med företrädare för annat kommunalt organ än det den förtroendevalde själv tillhör,
- sammankomst med kommunalt samrådsorgan/intressesammansatt organ,
- överläggning med kommunchef/förvaltningschef eller annan anställd vid det kommunala organ den förtroendevalde själv tillhör,
- presidiummöte i fullmäktige, fullmäktigeberedning, nämnd eller utskott,
- besiktning eller inspektion,
- vigsel,
- överläggning med utomstående myndighet eller organisation,
- extern representation
- fullgörande av granskningsuppdrag inom ramen för ett revisionsuppdrag,
- Uppdrag för kommunalförbund som inte ersätts av förbundet. Gäller även kommunalförbundens ev utskotts-, berednings- och övriga följduppdrag.

Ersättning utgår endast när förtroendevald har ett uttalat uppdrag att medverka. Sådant uppdrag lämnas av styrelse, nämnd, utskott eller beredning. I brådskande fall kan ordförande i respektive organ medge deltagande. Om uppdraget gäller ordföranden skall beslutet fattas av vice ordförande. Beslut om uppdrag skall dokumenteras.

Månadsarvode

~~Förtroendevald som fullgör sina uppdrag på heltid eller lägst 20 % av heltid har rätt till månadsarvode.~~

Månadsarvode utgår med i bilaga 2 angivna belopp och utbetalas månadsvis.

Årsarvode

Kommunalråd och oppositionsråd

~~Kommunalråd och oppositionsråd har rätt till ledighet utan reducering av arvodet för det antal dagar per år som motsvarar kommunalt anställdas semesterledighet enligt kollektivavtal.~~

Kommunalråd och oppositionsråd får ekonomiska och andra förmåner som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för dem som är anställda hos kommunen.

Om kommunalråd eller oppositionsråd på grund av sjukdom eller annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får kommunstyrelsen utse en annan ledamot att vara ersättare. Ersättaren fullgör rådets samtliga uppgifter. *(I enlighet med kommunstyrelsens reglemente)*

Kommunalråd och oppositionsråd skall registrera sin tid.

Åtar sig kommunalråd presidieuppdrag med fast arvode i Västra Götalandsregionen ska denna arvodesersättning samordnas och minska den arvodesersättning som Färgelanda kommun utbetalar.

För uppdrag som inte är en direkt följd av uppdragen som kommunalråd och oppositionsråd tillämpas arvodena i detta reglemente.

~~För kommunalråd och oppositionsråd tillämpas sjuklönelagens regler samt arbetsskadeförsäkringen. D.v.s. samma regelverk som gäller för anställd personal.~~

Kommunal- och oppositionsråd har aldrig rätt till sammanträdesarvoden.

Övriga förtroendevalda

Om förtroendevald, som har rätt att få **årsarvode**, avgår under löpande mandatperiod skall arvodet fördelas mellan den avgående och efterträdaren i förhållande till den tid dessa haft sitt uppdrag.

Om förtroendevald - som har **årsarvode** - under en sammanhängande tid som överstiger två månader inte fullgör sitt uppdrag på grund annan orsak än sjukdom, skall den förtroendevalde för tid över två månader få avdrag med så stor del av arvodet som motsvarar frånvarotiden. I sådana fall skall motsvarande ersättning gå till den förtroendevaldes ersättare.

Ersättare för ordföranden

Om varken ordförande, 1:e vice ordförande eller 2:e vice kan delta i ett helt sammanträde eller del av sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter.

Om ordförande på grund av sjukdom eller annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får styrelsen utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter. *(I enlighet med kommunstyrelsens reglemente)*

Kommentar:

Årsarvodet är avsett att ersätta förtroendevald för de arbetsuppgifter som ligger inom uppdraget men som inte är möjliga att tidsmässigt styrka och som ligger inom ramen för normal arbetstid (se bilaga 1). Det kan gälla presidiummöten, inläsning av handlingar, kontakter med press och allmänhet framförallt via mail och telefon. Samråd och kontakter med förvaltningsledningen, avstämning med företrädare för partiet samt med andra ordföranden.

Årsarvode

Förtroendevald som fullgör sina uppdrag på mindre än 20% av heltid har rätt till årsarvode enligt bilaga 2.

Om förtroendevald under en sammanhängande tid av två månader inte kan fullgöra sitt uppdrag på grund av sjukdom eller annan orsak, skall den förtroendevalde få avdrag med så stor del av arvodet som motsvarar frånvaro

Sammanträdesarvode

Förtroendevald som fullgör sina uppdrag på mindre än 40% av heltid har rätt till sammanträdesarvode med belopp som anges i bilaga 2.

Ersättning utgår inte om årsplanerade möten ställs in i god tid före den planerade mötestiden. Med god tid avses minst en vecka i förväg.

Sammanträdesarvode utgår för maximalt 10 timmar/dag.

Kommentarer:

I sammanträdesarvodet ingår inläsningstid.

Enligt arvodesreglerna sker utbetalning av ersättningar på grundval av undertecknad/attesterad närvaroförteckning. Attest innebär att skriftligt godkänna att närvarokontroll har skett. Ordförande eller sekreterare har vanligtvis de bästa förutsättningarna att göra erforderlig kontroll.

Förtroendevald som lämnar ett sammanträde i förtid får arvode endast för den tid han/hon deltar. Detsamma gäller ersättning för förlorad arbetsinkomst. **Halvdagsarvode utgår dock alltid för påbörjat sammanträde.**

Begränsningen om maximalt 10 timmar/dag gäller även vid utbildningar, konferenser och dylikt. Arvode utgår även för ev resa.

Förlorad arbetsinkomst

Förtroendevalda som inte har uppdrag på heltid eller en betydande del av heltid har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst när de fullgör sina uppdrag.

Ersättning utgår med belopp per timma som baseras på den faktiska inkomstförlusten. Den förtroendevalde är skyldig att på uppmaning styrka förlusten. Ersättning lämnas i enlighet med anmälda timmar på inlämnad reseräkning och arvodesblankett. **Möjlighet finns även till ersättning för förlorad arbetsinkomst utöver sammanträdestiden, exempelvis för skiftarbetande, eller personer med oregelbunden arbetstid eller som måste tacka nej till arbete en hel dag, natt eller annars i anslutning till sammanträdet.** Mötesordförande fattar beslut om rätt till sådan ersättning.

Storleken på ersättning för förlorad arbetsinkomst grundas på i förväg inlämnad löne- eller inkomstuppgift. Uppgift lämnas vid första ersättningsbegäran för varje kalenderår samt vid inkomstförändring. Retroaktiv justering av belopp kan inte ske.

Anställda

För anställda gäller som grund för ersättningens storlek, av arbetsgivaren styrkt, uppgift om inkomst, vanligtvis månadsinkomst. Som anställd räknas även den som driver egen verksamhet i form av aktiebolag.

Egenföretagare

Med egenföretagare avses person som innehar F-skattesedel. För egenföretagare grundas ersättningens storlek på inlämnad uppgift om deklarerad inkomst till Skattemyndigheten. Kommunala arvoden skall frånräknas. [Egenföretagare kan även ansöka om schablonberäknad årsinkomst. Schablonen är 40% av grundarvodet. Arvodesberedningen prövar rätten i varje enskilt fall.](#)

Egenföretagare har rätt till ersättning för vikarie. Kostnaden skall vara styrkt. I detta fall utgår ingen ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Övriga

I de fall den förtroendevalde har arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning utgår ersättning med det belopp den förtroendevalde går miste om p.g.a. sitt uppdrag. Begärt belopp styrks med intyg eller motsvarande från ansvarig kassa. För Försäkringskassans godkännande av fullgörande av uppdrag under pågående sjukskrivning ansvarar den förtroendevalde.

Kommentarer:

Med betydande del av heltid ska enligt förarbetena till gällande kommunallag förstås uppdrag med en tjänstgöringsgrad omfattande 40 % av heltid eller mer. När förtroendevald har flera deltidsuppdrag där vart och ett av uppdragen understiger 40 % men där den sammanlagda tjänstgöringsgraden omfattas 40 % av heltid eller mer ska dessa förtroendevalda inte ersättas för förlorad arbetsförtjänst. Denna beräknas genom att den förtroendevaldes procentuella årsarvoden för olika uppdrag inom Färgelanda kommun läggs samman.

Grunden för rätten till ersättning är att den förtroendevalde faktiskt har förlorat arbetsinkomst.

Med arbetsinkomst likställs i detta sammanhang arbetsmarknads-, socialförsäkringsbaserade ersättningar och andra ersättningar eller bidrag som reduceras till följd av förtroendeuppdrag. Har den förtroendevalde ett uppdrag på ledig tid (uttag av flex, semester m.m.) har man inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Det innebär också att en förtroendevald som byter arbetspass för att få ledig tid, när man har ett uppdrag i Färgelanda kommun, inte har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Pensionärer och studerande har vanligtvis ingen förlorad inkomst till följd av sitt uppdrag och kan därmed inte få ersättning för förlorad arbetsinkomst. En förtroendevald som är helt ledig från sin tjänst och därmed inte får någon lön från sin arbetsgivare har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst, för tid då man är ledig.

En förtroendevald som ~~är anställd och~~ själv kan reglera sin arbetstid/arbetsschema så att uppdraget utförs på ”ledig tid” och därför inte föranleder något löneavdrag, har heller inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Förtroendevald som är anställd ska årligen i januari samt när lönen ändras lämna intyg från arbetsgivaren om aktuell inkomst. Vid byte av arbetsgivare ska nytt intyg inlämnas. Utan giltigt intyg kan inte ersättning betalas ut. Förtroendevald som är egen företagare och söker ersättning ska årligen – **senast i maj månad** - lämna in ansökan om ersättning för förlorad arbetsinkomst. [Ansökan om schablonberäknad ska lämnas i januari månad årligen.](#)

Förlorad semesterförmån

Förtroendevald som tagit tjänstledigt för att fullgöra förtroendeuppdrag för Färgelanda kommun i så stor omfattning att tjänstledigheten minskar antalet betalda semesterdagar är berättigad till ersättning för den förlorade semesterförmånen. Detta gäller dock inte förtroendevalda som fullgör uppdragen på minst 40%.

Den förtroendevalde skall styrka storleken av den förlorade förmånen.

Om sammanträde förläggs till dag den förtroendevalde har semester har den förtroendevalde inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Kommentar:

Med semesterförmån avses semesterlön eller semesterersättning.

Förlorad pensionsförmån

Förtroendevalda har rätt till ersättning för förlorad pensionsförmån. Ersättningen utgår i form av årliga avgifter till tjänstepensionsförsäkring för förtroendevalda med anställning i Färgelanda kommun och som årlig ersättning för förtroendevalda med annan arbetsgivare eller är egenföretagare. Den årliga avgiften/ersättningen är för närvarande 4,5 % av den sammanladda ersättningen för förlorad arbetsinkomst under året. SKLs rekommendation om ersättningsnivå gäller även vid en förändring.

Kommentar:

För förtroendevald med annan arbetsgivare än Färgelanda kommun eller är egenföretagare ska yrkande om ersättning lämnas senast den 31 januari året efter det år då förlusten inträffade. Ersättning utbetalas direkt till den förtroendevalde som lön under mars månad för egen placering.

Kostnadsersättningar

Förtroendevalds kostnader för barntillsyn om barnet inte fyllt 12 år eller vård av person med funktionsnedsättning som stadigvarande vistas i förtroendemannens bostad, ersätts per timma med 0,28 % av gällande riksdagsmannaarvode. Ersättning för barntillsyn gäller inte förtroendevalda som fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid (40 %). Kostnaden skall alltid styrkas.

Förtroendevald med funktionsnedsättning har rätt till stöd för att kunna utföra sitt uppdrag genom individuellt avtal.

Personliga assistenter ersätts inte om ersättning utgår enligt LSS.

Reseersättningar och traktamente

Reseersättning beviljas för resa mellan ordinarie bostad och förrättningsställe eller mellan arbetsplats och förrättningsställe om avståndet överstiger 3 km. Reseersättning från arbetsplats som inte kan anses ligga inom normalt pendlingsavstånd beräknas från bostadsorten.

Traktamente eller motsvarande, samt reseersättning utgår enligt samma regler som gäller för anställda.

Kommentar:

Ersättning utbetalas endast mot undertecknad, attesterad reseräkning samt ev kvitton eller attesterad närvarolista med km-ersättning. Reseräkning ska i möjligaste mån lämnas in månadsvis.

Pension

Förtroendevald med årsarvoden på sammanlagt minst 40 % som fullgör uppdrag före mandatperioden 2014 – 2018 har rätt till visstidspension/avgångsersättning enligt PBF (Pensionsbestämmelser för förtroendevalda) när uppdraget upphör.

Nya förtroendevalda med årsarvoden på sammanlagt minst 40 % vid 2014 års kommunval **eller senare** har rätt till omställningsstöd och pensionsförmåner enligt OPF-KL (Omställnings- och pensionsförmåner för förtroendevalda inom kommuner och landsting).

Grunduppgifter

Varje förtroendevald skall årligen till HR-avdelningen lämna de grunduppgifter som krävs för att kunna betala ut belopp enligt arvodesbestämmelserna samt verkställa skatteavdrag mm.

Den förtroendevalde är skyldig att, efter uppmaning, till attestant/revision kunna styrka alla lämnade uppgifter gällande arvoden och ersättningar.

Tolkning och tillkommande uppdrag

~~Kommunfullmäktiges presidium~~ **Val- och arvodesberedningens presidium** ansvarar för tolkningar och tillämpning av dessa bestämmelser.

Val- och arvodesberedningen har i uppdrag att föreslå arvoden för tillkommande uppdrag under mandatperioden.

Utvärdering av arvodesbestämmelserna ska ske ett år efter ikraftträdande.

Information till nya förtroendevalda

Sekreterare i kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnd och beredning ansvarar för att nya förtroendevalda får information om kommunens arvodesbestämmelser.

Uppdragen

Kommunfullmäktiges ordförande

- Leda kommunfullmäktiges arbete inklusive att vara ett stöd till beredningarna
- Leda Samlade presidiet arbete
- ~~Efter samråd med övriga i kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsens presidium och ledarna för beredningarna upprätta uppdragsbeskrivning till beredningarna, fastställa beredningens ekonomiska ramar för aktuellt uppdrag, tidsätta arbetet, starta beredningen, föra dialog med och ansvara för att kommunfullmäktige informeras.~~
- **Vara ett stöd till tillfälliga beredningar.**
- Ansvara för förtroendemannautbildningen och de förtroendevaldas kompetensutveckling
- Hålla kontinuerlig kontakt med partiernas gruppleddare
- Vara kommunfullmäktiges kontaktperson gentemot massmedia
- Utföra representationsuppdrag och i övrigt företråda kommunfullmäktige.
- **Förbereda Kommunfullmäktiges sammanträden**

Beredningsledare för fasta och tillfälliga beredningar

- Leda processen i beredningarna och inspirera beredningsledamöterna till kreativitet och gemensamt lärande.
- Se till att inga andra frågor än de som hör ihop med det definierade uppdraget behandlas i beredningen.
- Se till att beredningen för en medborgardialog.
- Planera och driva beredningsarbetet framåt för att gå i mål och överlämna resultat på utsatt tid.
- Hålla kontakten med förvaltningen och se till att beredningen får tillgång till erforderligt tjänstemannastöd.
- Hålla kommunfullmäktiges ordförande kontinuerligt informerad om beredningsarbetets ekonomiska läge så att den ekonomiska ramen hålls.

Kommunstyrelsens ordförande/Kommunalråd

- Hålla kontakter med kommunfullmäktiges presidium så att arbetet med de strategiska frågorna finner sin plats i kommunfullmäktige.
- Närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela verksamhet intresse samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
- Hålla kontakter med myndighetsnämndens presidium
- Främja samverkan mellan kommunstyrelsen, **övriga nämnder** och kommunens bolag
- Representera kommunstyrelsen vid uppvakningar hos myndigheter, konferenser och sammanträde om inte kommunstyrelsens ledningsutskott bestämt annat i ett särskilt fall.
- Vara kommunstyrelsens kontaktperson gentemot massmedia
- Sätta agendan för kommunstyrelsens sammanträden.
- Hålla kommunstyrelsen informerad
- Vara politikens företrädare gentemot förvaltningen

- Med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor

Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande

- Att vid de tillfällen då KSO inte har möjlighet att delta vara dennes ersättare. Till exempel; semester, ledighet, ”dubbelbokad”, jäv m.m.
- Presidieöverläggningar
- Blir tilldelad sidouppdrag som Kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande/Oppositionsråd

- Biträda kommunstyrelsens ordförande (se uppdrag för kommunstyrelsens ordförande ovan)
- Hålla oppositionen informerad
- Div. representationsuppdrag för Kommunstyrelsen
- Ägarsamråd/Presidieöverläggningar (Nämnder, Bolag, Förbund m.m.)
- Blir tilldelad sidouppdrag som Kommunstyrelsen beslutar

I övrigt hänvisas till kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen ledningsutskott

- Utskottet leds av kommunstyrelsen ordförande
- Avgör om ett ärende är färdigberett och redo att lyfta för beslut i kommunstyrelsen. Utskottet kan vid behov ge uppdrag till förvaltningen om kompletterande beredning.
- Uppföljning av kommunstyrelsens beslut
- Kontinuerlig samordning av av verksamheten
- Vid behov lämna uppdrag till förvaltningen under förvaltningens ärendeberedning.
- Bereder delårsrapportering och årsredovisning för slutligt av görande i kommunfullmäktige
- Utskottet är mottagare av delegering från kommunstyrelsen
- Bereder ärenden som kommunstyrelsen överlämnat till utskottet för beslut i kommunstyrelsen

Oppositionsråd

- ~~Biträda kommunstyrelsens ordförande (se uppdrag för kommunstyrelsens ordförande ovan)~~
- ~~Hålla oppositionen informerad~~

MyndighetsNämndsordförande

- Informera kommunstyrelsens ordförande ang ekonomi, uppföljning och liknande.

Förteckning över uppdrag, rätt till månadsarvode, årsarvode samt sammanträdesarvode

Årsarvode och sammanträdesarvode är procent av beslutat index (80% av gällande riksdagsmannaarvode)

Uppdrag	Typ av arvode	Procent	Noteringar
Kommunfullmäktige			
Ordförande	Månadsarvode Årsarvode	8	
1:e vice ordförande	Årsarvode	4	
2:e vice ordförande	Årsarvode	4	
Gruppledare	Årsarvode	1	
Fullmäktigeberedningar			
Beredningsledare	Årsarvode	3	Vid tillfälliga beredningar utgår arvode endast under den tid som beredningen är aktiv.
Revisorer			
Ordförande	Årsarvode	3	
Vice ordförande	Årsarvode	1,5	
Ledamöter	Årsarvode	1	
Kommunstyrelsen *)			
Ordförande/kommunalråd	Månadsarvode Årsarvode	100	
Oppositionsråd	Månadsarvode Årsarvode	70	
1:e vice ordförande	Årsarvode	7	
Kommunstyrelsens ledningsutskott utöver presidiet			
Ledamot	Årsarvode	3,5	
Utskott som KS beslutar att tillsätta			
Ordförande	Årsarvode	40	
Myndighetsnämnd			
Nämnd 1			Exempel på frågor: Sociala frågor
Ordförande	Årsarvode	12	Ordförandebeslut ingår i arvodet
1:e vice ordförande	Årsarvode	6	
2:e vice ordförande	Årsarvode	6	
Nämnd 2			Exempel på frågor: Skolfrågor
Ordförande	Årsarvode	8	
1:e vice ordförande	Årsarvode	4	
2:e vice ordförande	Årsarvode	4	
Nämnd 3			Exempel på frågor: Bygglov, trafikfrågor
Ordförande	Årsarvode	3	
Vice ordförande	Årsarvode	1,5	
Valnämnd			
Ordförande	Årsarvode	2	Gäller per valår
Vice ordförande	Årsarvode	1	Gäller per valår
Överförmyndare			
Överförmyndare	Årsarvode	8	
Vice överförmyndare	Årsarvode	4	
Val- och arvodesberedning			
Ordförande	Årsarvode	2	
Vice ordförande	Årsarvode	1	
Valbohem			

Ordförande	Årsarvode	6	
Vice ordförande	Årsarvode	3	

Färgelanda vatten			
Ordförande	Årsarvode	3	
Vice ordförande	Årsarvode	1,5	

*¹) Arvode utgår endast för ett uppdrag inom Kommunstyrelsen. Högsta arvode gäller.

Sammanträdesarvode	Arvode i procent
Sammanträde t o m 4 timmar	1,12
Tid utöver 4 timmar per timma	0,28
Justeringsmöte per tillfälle	0,56

SLUTFÖRSLAG

SLUTFÖRSLAG

Administrativa enheten
Förvaltningssekreterare
Fredrik Sivula
0528-567115
fredrik.sivula@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Samverkansavtal gällande Stigens Herrgård med Folke Stigens stiftelse

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättat förslag till samverkansavtal gällande Stigens Herrgård med Folke Stigens stiftelse.

Kommunstyrelsens ordförande bemyndigas att underteckna avtalet.

Finansiering:

Finansiering av avtalet sker från kommunstyrelsens ofördelade ram.

Ärendebeskrivning:

Folke Stigens stiftelse ansökte år 2016 om bidrag på 25 000 kr för att rusta upp entrépartiet till Stigens Herrgård. Kommunstyrelsen beslöt 2017-03-01 § 50 att avslå ansökan med avsikten att diskutera med stiftelsen möjligheten till årliga bidrag mot rätten för kommunen att nyttja byggnaden. Stiftelsen har därefter väckt frågan om att upprätta en överenskommelse.

Ledningsutskottet beslöt 2017-11-17 § 241 att uppdra till kommunchefen att upprätta förslag till överenskommelse/samverkansavtal.

Susanne Korduner
Kommunchef

Fredrik Sivula
Förvaltningssekreterare

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsens ordförande
Folke Stigens stiftelse

Samverkansavtal Stigens Herrgård

1. Parter

Färgelanda kommun (org. nr 212000-1421)
458 80 Färgelanda
Nedan kallad *kommunen*.

Folke Stigens Stiftelse (org. nr 862500-6856)
458 32 Färgelanda
Nedan kallad *stiftelsen*.

2. Omfattning

Detta avtal reglerar i nedan angiven omfattning villkor för samverkan mellan kommunen och stiftelsen gällande Stigens Herrgård.

3. Kommunens åtaganden

Kommunen åtar sig att varje kalenderår betala in 20 000 kr till stiftelsen. År 2018 är kostnaden 10 000 kr.

4. Stiftelsens åtaganden

Stiftelsen ger kommunen tillgång att boka Stigens Herrgård utan ytterligare kostnader. Bokningar ska följa den kalender som gäller för herrgårdens övriga uthyrningar.

Stiftelsen ansvarar för drift av el för VMA-anläggning placerad vid Stigens Herrgård.

5. Giltighetstid och uppsägning

Avtalet gäller fr.o.m. den 1 juli 2018 t.o.m. den 31 december 2018. Därefter gäller avtal fr.o.m. 1 januari 2019 t.o.m. den 31 december 2019 och skall därefter förlängas med ett år i taget, om den inte skriftligen sägs upp av någondera parten senast tre månader före kalenderårets utgång.

6. Tvist

Om tvist uppstår inom ramen för detta avtal skall den i första hand lösas av parterna. I andra hand skall tvist hänskjutas till allmän domstol.

Detta avtal har upprättats i två exemplar av vilka parterna har tagit var sitt.

För Färgelanda kommun

För Folke Stigens Stiftelse

Datum: _____

Datum: _____

.....
Underskrift

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

.....
Namnförtydligande

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Dalslands Miljö och Energiförbund och godkännande
av förbundets årsredovisning 2017**

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Dalslands Miljö och Energiförbund och enskilda
förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna förbundets årsredovisning
för 2017 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Förbundet lämnar en redogörelse för de aktiviteter som genomförts under
året för att uppfylla de övergripande verksamhetsmålen som direktionen
fastställt.

Förbundet redovisar ett resultat för 2017 på 3 777 tkr, vilket är 4 008 tkr
bättre än budgeterat resultat. Medlemskommunerna har under 2017
kompenserat förbundet för de avvecklingskostnader på 2,5 mnkr som
belastade 2016 års resultat. Det finansiella målet som direktionen fastställt
för 2017 uppnås i och med årets resultat.

Revisionen konstaterar att direktionen noterat brister i sin styrning och
kontroll över verksamheten men att de vidtagit åtgärder under 2017.
Revisorerna kommer särskilt att följa förbundets utveckling under 2018.

Revisionen tillstyrker att direktionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för
verksamhetsåret 2017 samt att förbundets årsredovisning godkänns.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Dalsslands Miljö & Energiförbund

org.nr. 222000-0877

Bokslut 2017-12-31

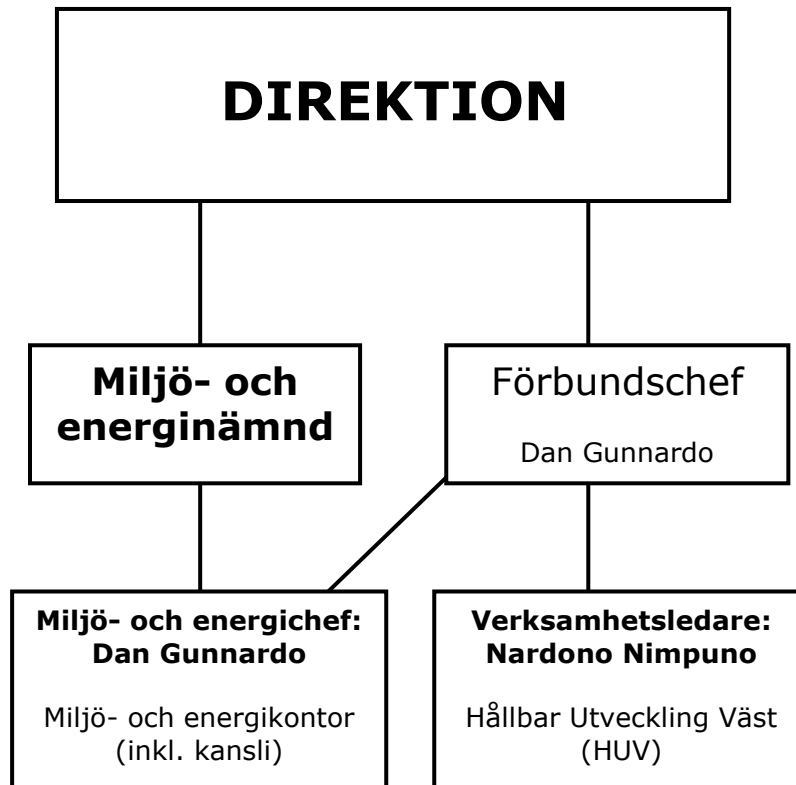

Innehållsförteckning

	Sida
INLEDNING	
Organisationsplan	2
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
Översikt och måluppfyllelse – det nya förbundet	3
Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning	4
Personalredovisning	4
Ekonomisk översikt och analys	5
VERKSAMHETSBERÄTTELSE	
Miljö- och energikontoret	7
Hållbar utveckling Väst	30
EKONOMISK REDOVISNING	
Resultaträkning	35
Finansieringsanalys	36
Balansräkning	37
Notförteckning	38
Redovisningsmodell och redovisningsprinciper	41

Organisationsplan

Översikt och måluppfyllelse – det nya förbundet

Översikt

Föreliggande dokument utgör det första helårsboks slutet för det nya miljö- och energiförbundet. Det nya förbundet har följande inriktning:

- Förbundets operativa samverkansområde är inriktat mot miljö- och energifrågor.
- Förbundet ska vara en juridisk plattform för gemensamma avtal m m.

Förbundet har två politiska nivåer enligt följande:

- Förbundsdirektionen: Direktionens roll regleras i förbundsordningen. Direktionen fastställer budgetram utifrån den ram som medlemmarna enats om. Direktionen fastställer också inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet.
- Miljö- och energinämnden: Nämndens roll regleras i nämndens reglemente. Nämnden ansvarar för det lagreglerade arbetet inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedelskontroll. Nämnden hanterar förbundets operativa resurser för det miljö- och energistrategiska arbetet. Nämnden är anställningsmyndighet för personalen inom miljö- och energikontoret och har med vissa undantag (faller då på direktionen) även personal- och arbetsmiljöansvar för verksamheten.

Förbundets tjänstemannaorganisation leds av förbundschefen och är utformad enligt följande (se även organisationschema ovan):

- Miljö- och energikontor: Här finns miljö- och energistrateger, samordnare, miljö- och hälsoskyddsinspektörer, livsmedelsinspektörer samt kansli. Personalen arbetar med såväl myndighetsfrågor, strategiska frågor och administration. Förbundschefen är tillika miljö- och energichef.
- Hållbar Utveckling Väst: Utgörs av en samordnings och projektorganisation för strategiska miljö- och energifrågor. Leds av en verksamhetsledare som är direkt underställd förbundschefen.

Löne- och ekonomiadministration (stöd vid bokslut, ekonomiuppföljning, löneadministration), HR-stöd och IT-stöd köps externt av Melleruds kommun.

Måluppfyllelse

Uttalade mål finns för förbundets operativa verksamheter, dessa kommenteras under respektive verksamhetsbeskrivning.

Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska förbundet ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. För ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Avstämning av god ekonomisk hushållning

Förbundets verksamheter skall bedrivas med god ekonomisk hushållning. För oss betyder det att vi ska ha en hög ekonomisk medvetenhet bland våra chefer och medarbetare samt att uppsatta mål för verksamheterna följs och ger de effekter som önskas från våra uppdragsgivare.

Ur ett finansiellt perspektiv betyder god ekonomisk hushållning att vi har att hålla oss till de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansiärer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten.

Vi kan konstatera att förbundet för helåret 2017 har budgetavvikelser inom verksamheterna;

- Miljö- och energikontoret (inkl. kansli) visar på en budgetavvikelse på +4 460 tkr. Förklaringen till den stora avvikelserna är att förbundet 2016 tog en stor kostnad för omställning av förbundet och då fick ett stort underskott. Under 2017 har kommunerna betalat in ett extra bidrag för att täcka de omställningskostnader som uppstod och därför har 2017 års utfall blivit betydligt bättre än budget.
- Hållbar Utveckling Väst visar på en budgetavvikelse på -452 tkr.

Personalredovisning

Antal anställda

	2017-12-31		2016-12-31	
	Antal	varav män	Antal	varav män
Miljö- och energikontor inkl kansli	26	8	24	10
Hållbar Utveckling Väst	14	10	11	4
Summa	40	18	35	14

Not: Skillnaden gentemot föregående år beror på att personal anställdes för att överbrygga kommande pensionsavgångar (DMEK) samt volymen projekt (HUV).

Verksamhetsbeskrivning miljö- och energikontoret

Miljö-och energikontoret inkl. kansli och energisamverkan

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 1000-2070

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	25 490	16 883	23 104
Intäkter kalkning	3 210		7 005
Finansiella intäkter	2		4
Summa intäkter	28 701	16 883	30 113
Kostnader			
Personalkostnader	12 883	12 827	17 398
Övriga kostnader	8 356	4 287	9 724
Kostnader kalkning	3 209		6 928
Finansiella kostnader	25		35
Summa kostnader	24 472	17 114	34 085
Årets resultat	4 229	-231	-3 972

Därv Kansli

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 1000-1010

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	9 567	1 125	7 070
Finansiella intäkter			
Summa intäkter	9 567	1 125	7 070
Kostnader			
Personalkostnader	10	207	3 255
Övriga kostnader	5 777	953	6 738
Finansiella kostnader	26		35
Summa kostnader	5 813	1 160	10 028
Årets resultat	3 754	-35	-2 958

Därv Miljö- och energikontoret

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 2010-2070 exkl. VHT: 2251

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016
Intäkter, basverksamhet	13 887	13 848	13 527
Intäkter, kalkning	3 210		7 005
Finansiella intäkter	2		4
Summa intäkter	17 098	13 848	20 536
Kostnader			
Personalkostnader	10 440	11 664	11 223
Övriga kostnader	2 664	2 036	2 409
Kostnader, kalkning	3 209		6 928
Finansiella kostnader	-1		
Summa kostnader	16 312	13 700	20 560
Årets resultat	787	148	-24

Därv Energisamverkan

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 2010 VHT: 2251

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	2 036	1 910	2 507
Finansiella intäkter			
Summa intäkter	2 036	1 910	2 507
Kostnader			
Personalkostnader	2 144	2 120	2 920
Övriga kostnader	202	134	577
Finansiella kostnader			
Summa kostnader	2 347	2 254	3 497
Årets resultat	-311	-344	-990

Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och energikontorets verksamhet bedrivs i samverkan med samtliga kommuner i Dalssland, förutom Åmål och omfattar ca 22 heltidstjänster. Dalsslands miljö- och energiförbund är huvudman för verksamheten. Verksamheten ska genom en effektiv och riskbaserad tillsyn, samt miljö- och energistrategiskt arbete bidra till ett hållbart samhälle. Nationella och regionala miljömål ska implementeras i miljökontorets arbete och genomsyra både den operativa tillsynen, övrig tillsyn samt det miljö- och energistrategiska arbetet.

Händelser av betydelse

Nedan följer i punktform händelser som på ett eller annat sätt påverkat verksamheten under året.

- Dalsslands miljö- och energiförbund startar från och med 1/1 2017.
- Miljöchefen är fr.o.m. 1/1 2017 förbundschef tillika miljö- och energichef.
- En renodling av det nya förbundet gentemot miljö- och energifrågor upplevs positivt. Det nya förbundet har dock inneburit en ökad arbetsbelastning för framförallt kansli och ledning. Det löpande utvecklingsarbetet har därmed blivit eftersatt. Samordningsfunktioner har inrättats fr.o.m. 2018 för att avlasta förbundschefen.
- Under hela första halvåret har miljö- och energikontoret haft brist på personalresurser på grund av sjukskrivning, föräldraledigheter och att erfaren personal slutat. Rekryteringsarbetet under såväl hösten/vintern 2016 som första halvåret 2017 har inneburit svårigheter då det varit svårt att återbesätta vakanta tjänster. En ny miljö- och hälsoskyddsinspektör samt en ny livsmedelsinspektör anställdes under våren 2017. Senare under första halvåret utfördes nytt rekryteringsarbete. Vid detta tillfälle förlöpte rekryteringsarbetet på ett positivt sätt. Under hösten rekryterades därför ytterligare ny personal (3 st. miljö- och hälsoskyddsinspektörer, 1 st. livsmedelsinspektör samt 1 st. miljöstrateg). Delar av dessa anställningar gjordes även i syfte att täcka pågående och kommande pensionsavgångar. Verksamheten ligger därför inte i fas med upprättad verksamhets- och tillsynsplan. (se vidare under respektive arbetsområde). Personalbristen har också medfört att processen med ökad samverkan/kommunikation mellan miljö- och energikontoret och kommunerna skett med reducerad fart under året.
- Kompetensöverföring med anledning av pensionsavgångar 2017 och framåt har genomförts.
- Förbundschefen har haft utvecklings- och löneförberedande samtal med samtliga medarbetare där varje medarbetare fått ge sin syn på organisationen, sin egen roll, utvecklings- och förbättringsområden, prestation m.m. Samtalen har gett en god input till förbundschefen och resultaten kommer att användas i det fortsatta utvecklingsarbetet och har använts vid löneöversynen 2017.
- Miljö- och energikontoret medverkar i arbetet med VA-planer i samtliga fyra kommuner (Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud). Under året har framförallt arbetet med Melleruds och Färgelandas VA-planer dominerat.
- Miljö- och energikontoret har under året samverkat med kommunerna i arbetet med en Dalsslandsgemensam avfallsplan.
- Miljö- och energistrategerna har i samverkan med kommunerna utarbetat förslag till inriktning av förbundets miljö- och energistrategiska arbete 2018. Inriktningen fastställdes av direktionen i oktober 2017.
- Miljö- och energikontorets personal flyttade under hösten till lokaler i Mellerud (Bergs resp. stationshuset).

- En uppföljning och utvärdering av miljö- och energikontorets organisationsstruktur har genomförts. Utvärderingen ledde till att antalet arbetsgrupper bantades till tre; strateger, inspektörer resp. kansli. Utredningen visade också på ett behov av en samordnarfunktion alt. biträdande miljöchef för myndighetsdelen (inspektörerna). En sådan samordnarfunktion har inrättats.
- Under sommaren konstaterades att en stor del av beståndet av flodpärlmussla i Teåkersälven var döda. Flodpärlmusslan är utrotningshotad och Teåkersälven hyser ett av länets största bestånd. Orsaken är ännu inte klarlagd. Miljö- och energikontoret och länsstyrelsen har utrett händelsen vidare. Särskilt inriktad tillsyn kommer att ske i Teåkersälvens avrinningsområde under 2018.

Ekonomisk analys

Det positiva resultatet 2017 avseende miljö- och energikontoret beror i huvudsak på att kostnaderna för ombildningen av förbundet 2016 fakturerades kommunerna under 2017 och då redovisas som en intäkt för förbundet (förbundets kostnader för ombildningen redovisades i bokslutet 2016).

Avseende Miljö- och energikontorets/nämndens driftkostnader för 2017 i relation till budget så visar helåret ett positivt resultat motsvarande drygt 780 000 kr. Nettoresultatet för miljö- och energikontoret/nämnden 2017 blev 476 000 kr. Detta beror på att miljö- och energikontoret under första halvåret hade mycket svårt att återbesätta vakanta tjänster (pensionsavgångar, sjukskrivningar, föräldraledighet och personal som slutat). Under hösten fungerade dock rekryteringsarbetet mycket väl, vilket innebar att fem nya handläggare började sin anställning under september/oktober. Personalbristen under första halvåret har vidare inneburit att övriga avgiftsintäkter (ej årsavgifter) blev lägre än budgeterat. Övriga kostnader blev högre än budgeterat, till stor del på grund av ökade kostnader i samband med flytten till Mellerud (flyttkostnader samt inköp av möbler och IT-utrustning anpassad till de nya lokalerna).

Mål och måluppfyllelse – övergripande mål

Följande övergripande mål har varit vägledande för miljö- och energinämndens och miljö- och energikontorets beslut och verksamhet:

- 1.** Arbeta för ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle. En hållbar utveckling innebär en utveckling som möter människors behov idag utan att begränsa möjligheterna att möta framtida generationers behov.
Måluppfyllelse: Målet genomsyrar hela miljökontorets arbete och ett arbete i enlighet med målet sker kontinuerligt.
- 2.** Verka för att de nationella och regionala miljömålen får genomslag i miljökontorets, kommunalförbundets och kommunernas verksamheter.
Måluppfyllelse: De nationella och regionala miljömålen används som en mycket viktig faktor i miljönämndens arbete med verksamhetsplanering och resursbehovsutredning. De utgör också en utgångspunkt i det miljö- och energistrategiska arbetet.

- 3.** Tillsynen ska vara effektiv, kvalitetssäkrad, riskbaserad och i ökande grad avgiftsfinansierad.
Måluppfyllelse: Miljökontoret arbetar ständigt för att förstärka dessa faktorer. Samtliga objekt där regelbunden tillsyn/kontroll bedrivs är riskklassade. Uppföljning sker av utförd tillsyn i relation till avgift. Miljökontoret medverkar i SKL:s Insiktsundersökning tillsammans med Dals-Eds och Bengtsfors kommuner (avstämning med verksamhetsutövare avseende miljökontorets bemötande, kompetens mm).
- 4.** God service ska ges till allmänheten och administrationen ska vara smidig inom Dalsslands miljökontor.
Måluppfyllelse: Dagjouren ger god tillgänglighet och service. Hemsidan uppdateras regelbundet med bl.a. information till allmänhet och verksamhetsutövare. Tidigare utvärdering av miljökontorets verksamhet gav goda betyg avseende dessa faktorer. Ett kontinuerligt förbättringsarbete pågår dock ständigt. Personalen är utbildad i frågor rörande bl.a. service och bemötande. Ny personal har gått utbildning i service och bemötande i myndighetsrollen. Dialoger pågår med kommunerna kring hur samverkan mellan miljökontoret och kommunerna kan utvecklas.
- 5.** Miljönämndens verksamhet ska ha hög trovärdighet och ses som en kunskapsresurs i samhället samt vara den naturliga parten när allmänheten eller verksamhetsutövaren söker information angående lokala miljö- och hälsoskyddsfrågor.
Måluppfyllelse: Miljökontorets medverkan i projektet Tillsyns Utveckling Väst har stärkt kontorets kompetens ytterligare. Hemsidan uppdateras regelbundet med bl.a. information till allmänhet och verksamhetsutövare. Kontinuerlig kompetensutveckling är nödvändig då arbetsområdet är komplext. Behovet av kompetensutveckling klargörs bl.a. vid de regelbundna medarbetarsamtalen.

Mål- och måluppfyllelse samt status inom respektive arbetsområde

Livsmedelskontroll

Arbetsområdet omfattar kontroll av livsmedelsverksamheter, dricksvattenanläggningar samt kontroll av försäljningsställen för receptfria läkemedel. Miljö- och energikontoret har jobbat för att säkerhetsställa en hög kontrollfrekvens på livsmedelsverksamheter i enlighet med gällande lagstiftning och Livsmedelsverkets anvisningar. Alla verksamheter är klassade genom ett riskbaserat system och kontrollobjekten har en årlig kontrollavgift.

Två inspektörer slutade under 2017 (april, december), samt en slutar i början av 2018. Under året har två livsmedelsinspektörer anställts (mars, oktober). Inskolning av ny personal samt frånvaro (sjukdom) har påverkat måluppfyllelsen inom arbetsområdet. Den ordinarie planerade livsmedelskontrollen har inte kunnat utföras fullt ut enligt plan under 2017 varvid en mindre del av kontrollen har förskjutits till början av 2018. Extra offentlig kontroll har utförts där det funnits behov för det.

Dricksvattenkontrollen har inte genomförts fullt ut under första delen av 2017 på grund av personalbrist inom miljö- och energikontoret. Under september började en ny miljö- och hälsoskyddsinspektör med kompetens och erfarenhet inom dricksvattenkontrollen. Därför har särskild prioritering av dricksvattenkontrollen skett under resterande del av 2017 då samtliga anläggningar blev kontrollerade.

Inkommande ärenden i form av nyregistreringar med riskklassning och ändringar i befintliga verksamheter har varit relativt omfattande under året.

Allmänheten ges tillgång till resultaten av livsmedelstillsynen på Dalsslands miljö- och energiförbund hemsida (<http://www.dalssland.se/>). Inspektörerna har även arbetat med rådgivning parallellt med den lagstadgade kontrollen.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse
Anläggningar som är klassade med 4 kontrolltimmar eller fler ska inspekteras minst en gång/år	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen för livsmedelskontroll.	92 % av de anläggningarna inspekterades. En del avregistrerade innan planerad årligkontroll, resten av kontrollen flyttas till 2018.
I samband med ordinarie kontroll bedrivs minst två olika specialprojekt varje år.	Läggs in i tillsynsplaneringen. Projektplan upprättas. Projektens resultat dokumenteras.	Två genomförda
Senast 2019-12-31 kontrolleras samtliga större kommunala anläggningar för produktion av dricksvatten (>1000m ³ /dygn) för att bedöma om säkerhetsbarriärerna vid anläggningarna är anpassade till mikrobiologiska faror (bakterier, virus och parasiter) i råvattnet.	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas. Inventering gjordes under 2017. Tillsyn kommer att ske under 2018.
Senast 2019-12-31 kontrolleras att samtliga restauranger som serverar rätter av malet/hackat kött hanterar faran Ehec så att faran elimineras eller risken att orsaka sjukdom reduceras till en acceptabel nivå.	Läggs in i tillsynsplaneringen	Bedöms komma att uppfyllas. Inventering påbörjad.
När det är ändamålsenligt för verksamheten medverkar Dalsslands miljökontor i de riks- och länsprojekt som planeras.	Omvärldsbevakning av aktuella riks- och länsprojekt	Miljökontoret har inte deltagit i något riks- eller länsprojekt under 2017.

Vid behov av extra offentlig kontroll är målsättningen att sådan kontroll ska ske senast 4 veckor efter föregående planerade kontroll	Genom uppföljande tillsyn	Drygt 90 % av de extra uppföljande kontrollerna gjordes senast fyra veckor efter föregående planerade kontroll. För övriga verksamheter gjorde arbetsgruppen bedömningen att extra uppföljande kontroll kunde ske med längre intervall utan att livsmedelssäkerheten äventyrades.
Kontroll av ny anläggning ska utföras senast inom 4 veckor efter att verksamheten startat	Genom tillsyn efter registrering.	70 % av de nyregistrerade anläggningarna inspekterades inom 4 veckor efter att verksamheten startat. För en del anläggningar har kontroll inte kunnat utföras inom 4 veckor på grund av resursbrist (observera att detta inte är ett lagkrav).
Senast 2019-12-31 kontrolleras att samtliga anläggningar med tillverkning av tårter, bakelser, smörgåstårter, smörgåsar och sallader, hanterar faran norovirus så att faran elimineras eller reduceras till en acceptabel nivå. I målet avses norovirus som riskerar att överföras från personal vid hantering av livsmedel.	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas. Inventering av anläggningar påbörjades under hösten 2017.
Senast 2019-12-31 kontrolleras samtliga detaljhandelsanläggningar (butiker) som utformar märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att de uppgifter som anges i ingrediensförteckningarna stämmer med tillsatta ingredienser (minst fyra produkter per anläggning granskas).	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas. Påbörjas 2018.

Projekt och särskilda insatser enligt TP 2017	Status
Provtagning varm/kall buffé (eget projekt)	Genomfördes ej
Kosttillskott steg 1, inventering (eget projekt)	Genomfördes ej
Revidering riskklassning avdelningskök	Genomfört
Kompetensfördjupning samt klarläggande av tillsynsbehov avseende dricksvatten	Genomfört Ny inspektör anställdes under året med erfarenhet och kompetens på området.

Miljö- och hälsoskydd

Arbetsområdet omfattar frågor rörande bl.a.; Miljöfarlig verksamhet (exklusive lantbruk och avloppsreningsverk), radon, PCB, övrigt hälsoskydd, förorenad mark, vindkraft, kemiska produkter, köldmedia, avfall och miljöövervakning luft. Planfrågor hanteras i såväl inom miljö- och hälsoskydd som inom lantbruk, avlopp och vatten.

Under året har gruppen bedrivit tillsyn över bland annat miljöfarlig verksamhet, hälsoskyddsobjekt, radon, PCB, förorenad mark och köldmedia. Tillsynen ligger inte helt i fas med upprättad verksamhets- och tillsynsplan. Under året har personal slutat och ny rekryterats. Detta har medfört att vissa tillsynsområden fått fördelas till andra handläggare, vilket skapade behov av tid för inläsning samt inskolning. Då det tog tid med rekrytering hade miljö- och energikontoret inte full bemanning förrän i september då ny personal med både kompetens och erfarenhet började. Tillsynen av objekt med årlig tillsynsavgift har prioriterats framför de så kallade U-objekten.

Inventeringen av PCB-byggnader skulle ha varit klart 2016 enligt *Förordningen (2007:19) om PCB m.m.* men blev inte det på grund av resursbrist, men prioriterades därför under första halvåret av 2017 och är i det närmaste klart. Detta har påverkat övriga planerade projektinsatser. Inventeringen kan komma att generera uppföljande tillsyn under 2018 vilken då kommer skötas av två handläggare för effektivare handläggning.

Projekt angående radon i bostäder startades hösten 2016 och fortgår fram till och med 2019. Majoriteten av tillsynen gjordes under 2017 men mål att färdigställas 2018. Men då en del av de mät rapporter som efterfrågats inte har kommit in och vissa kan behövas att göras om kommer en del mätningar att utföras under årsskiftet 2018/2019 då mätsäsong är oktober till april.

Den planerade tillsynen av hälsoskyddsobjekt bedöms ligga i fas med upprättad tillsynsplan. Fotvårdsanläggningar fick tillsyn 2016 och har planerad tillsyn igen 2019. Bassängbad ska ha tillsyn 2019 utom ett objekt som har årlig tillsyn vilket skedde under 2017. Övrig planerad hälsoskyddstillsyn av skolor och förskolor utfördes hösten 2017 och av hygienlokaler som fick sin tillsyn under våren och sommaren 2017. Tillsynen av vårdboende överlappar till 2018 då ny personal startade tillsynen i november.

Tillsyn av så kallade miljöfarliga verksamheter med årsavgift bedöms ligga i fas med upprättad plan. Den planerade tillsynen av övriga miljöfarliga verksamheter, så kallade U-verksamhet som saknar årsavgift, ligger dock inte i fas med verksamhetsplanen då tillsynen på objekt med årlig avgift har prioriterats. En viss tillsynsskuld har därför uppkommit av dessa anläggningar inför 2018. Framförallt gäller detta projektinriktad tillsyn av U-anläggningar (anläggningar som enligt plan inte har haft tillsyn tidigare).

Tillsynen av förorenad mark följer inte helt tillsynsplanen. Förstärkt insats planeras inom detta område då ny personal har både kompetens och erfarenhet inom detta område.

Samtliga köldmedierrapporter har granskats enligt verksamhetsplan.

Inkommande ärenden utgörs i huvudsak av klagomål, miljörapporter, köldmedierrapporter, remisser/yttranden, nedskräpningsärenden, ansökningar och anmälningsärenden. Antalet inkommande ärenden har varit stort vilket lett till att arbetsgruppen i stor utsträckning varit händelsestyrd. Detta påverkar den planerade tillsynen och det är angeläget att framöver styra mot en större andel planerad tillsyn. Inkommande ärenden har hanterats.

Fem detaljplaner har hanterats under året. ÖP-arbete i Dals-Ed och Mellerud har påbörjats.

Projektet gällande "Rums-, hus- och stuguthyrning (inventerings projekt)" flyttas till 2018 då detta ska göras under sommartid och inte har kunnat genomföras 2017. Det har prioriterats bort på grund av resursbrist.

Arbetet har framförallt haft en inriktning i överensstämmelse med följande nationella miljö kvalitetsmål; *God bebyggd miljö, skyddande ozonskikt, frisk luft, säker strålmiljö och giftfri miljö*

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse
För verksamheter med årlig tillsynsavgift ska den genomsnittliga tillsynstiden för varje verksamhet under en treårsperiod motsvara den beslutade tillsynstiden för samma period.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen.	Målet är uppfyllt.
Radonhalten i samtliga flerbostadshus ska understiga 200 Bq senast 2020	Kartläggning av beståndet av flerbostadshus samt tillsyn med krav på mätningar och ev. åtgärder.	Tillsyn har skett under 2017 och kommer att fortgå under 2018.

Samtliga 36[1] potentiellt förorenade områden inom riskklass 1–2 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov åtgärdade senast 2020	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	Målet bedöms vara svårt att nå till 2020 och omformuleras i linje med nationella/regionala mål. Av 23 objekt är 4 åtgärdade, vilket medför 17 %.
Samtliga 87[2] potentiellt förorenade områden inom riskklass 3–4 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov åtgärdade senast år 2025	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	Av 88 objekt är 8 åtgärdade, vilket medför 9 %. Målet bedöms vara svårt att nå till 2025 och bör omformuleras.

Projekt och särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2017	Status
Projekt förorenad mark: Ett projekt inom Miljösamverkan Västra Götaland (MVG)	Genomfört och avslutat
Projektinriktad tillsyn av så kallade U-anläggningar	Ej utfört under 2017. Planeras att ingå i ordinarie tillsyn under 2018 (ej i projektform).
Rums-, hus- och stuguthyrning (inventerings projekt)	Planeras till 2018/2019

[1] Enligt utdrag från länsstyrelsens EBH-stöd är det 23 objekt i riskklass 1–2.

[2] Enligt utdrag från länsstyrelsens EBH-stöd är det 88 objekt i riskklass 3–4.

Lantbruk, avlopp och vatten

Arbetsområdet omfattar frågor rörande bl.a.; enskilda avlopp, lantbruk, avloppsreningsverk (ARV), grund- och ytvatten, strandskydd, naturvård, miljöövervakning (avseende vatten) och kalkning. Planfrågor hanteras inom miljö- och hälsoskydd och lantbruk, avlopp och vatten.

Under året har gruppen bedrivit tillsyn över avloppsanläggningar, lantbruk, ARV och strandskydd. Tillsynen ligger inte i fas med upprättad tillsynsplan. Det är framförallt tillsynen av lantbruk samt enskilda avlopp som inte kunnat utföras som förväntat. Ny handläggare för enskilda avlopp och lantbruk rekryterades under våren och introduktion och inläring har prioriterats under våren främst inom enskilda avlopp. Viss omfördelning av arbetsuppgifter har varit nödvändig då en handläggare har fått gå in som samordnare för samtliga arbetsgrupper.

Avseende enskilda avlopp så har den uppföljande tillsynen av avlopp med konstaterade brister samt avlopp där entreprenörsrapporter ej inkommit, inte kunnat följas upp som planerat på grund av resursbrist under 2017. Mängden prövningar av enskilda avlopp (i huvudsak tillståndsprövningar) styrs av inkommande ärenden till följd av tidigare utförd tillsyn samt nya avloppsanläggningar. Under 2017 har kontoret hanterat 118 prövningar vilket är

en minskning mot 2016 (159 prövningar). Detta förklaras av kontorets resursbrist under året.

En genomgång har gjorts i ärendehanteringssystemet av tillsynsärenden inom enskilda avlopp som inte har avslutats, vilket medförde att 21 ärenden kunde avslutas men att det finns 117 ärenden som måste följas upp genom föreläggande eller uppföljande tillsyn.

VA-planarbetet pågick i samtliga fyra kommuner och avloppshandläggarna har fått lägga betydande resurser främst i VA-arbetet för Mellerud och Färgelanda. Avloppshandläggarna har övertagit ansvaret för tillsyn av de kommunala avloppsreningsverken (ARV) där tillsynen utgörs i huvudsak av kontroll av egenkontroll, kontrollprogram, medverkan i besiktningar och hantering av miljörapporter.

Lantbrukstillsynen bedöms inte ha följt verksamhetsplanen på grund av resursbrist. Tillsynen har prioriterats på de objekt som har årlig tillsynsavgift samt anmälningar och ansökningar och bedrivs genom att bland annat se över lantbrukens egenkontroll och vid handläggning av miljörapporter. Samordning har skett mellan lantbrukstillsynen och tillsynen av enskilda avlopp. En del av lantbrukstillsynen flyttas således till 2018.

Strandskyddstillsynen utgörs av nya och äldre ärenden. Nya tillsynsärenden har tillkommit framförallt inom Melleruds kommun. En del äldre ärenden kvarstår att handlägga. Någon egeninitierad strandskyddstillsyn har ej utförts.

Arbetsgruppens naturvårdsärenden utgörs i huvudsak av remisser och yttranden samt tillsyn av kommunala naturreservat.

Miljöövervakningen utgörs framförallt av vattenprovtagning i form av kalkningsuppföljning och övrig provtagning (exempelvis recipientkontrollprogram).

Kalkningsarbetet utgörs av upphandlingsarbete, administrativ hantering och uppföljning. Arbetet med miljöövervakning och kalkning följer verksamhets- och tillsynsplanen.

Inkommande ärenden utgörs förutom tillståndsansökningar avseende enskilda avlopp i huvudsak av anmälningsärenden, miljörapporter, remisser, yttranden och klagomål. Inkommande ärenden har handlagts enligt plan. Arbetet har framförallt haft en inriktning i överensstämmelse med följande nationella miljökvalitetsmål; *Ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, myllrande våtmarker, ett rikt växt- och djurliv och god bebyggd miljö.*

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till mål-uppfyllelsen	Måluppfyllelse
För verksamheter med årlig tillsynsavgift ska den genomsnittliga tillsynstiden för varje verksamhet under en treårsperiod motsvara den beslutade tillsynstiden för samma period.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen.	Målet har i huvudsak uppfyllts. Under 2017 har tillsynsavgiften för lantbruk inte fullt ut motsvarat faktisk nedlagd tillsynstid. Detta ska dock regleras under 2018/2019.
Handläggningen av ärenden rörande enskilda avlopp (komplett tillstånd/anmälan) ska vara färdigbehandlade inom sex veckor.	Uppföljning av handläggningen genom slumpmässigt urval ur ärendesystemet Vision (15 slumpmässigt utvalda ärenden med jämn fördelning mellan handläggarna)	Av 15 slumpmässigt utvalda ärenden av totalt 118 beslut/tillstånd 2017 har det i snitt tagit 6 arbetsdagar att upprätta beslut. D.v.s. beslut har meddelats inom en vecka från komplett ansökan.
Bristfälliga enskilda avlopp ska åtgärdas. Tillsynen ska prioriteras inom följande områden: - Vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god status avseende näringsämnen - Inom samlad bebyggelse - I anslutning till kommunala verksamhetsområden - Där tillsyn aldrig bedrivits av enskilda avlopp och där det bedöms finnas risk för påverkan på vattendrag/sjöar, grundvatten eller dricksvatten	Planering av tillsynen. Uppföljning via ärendesystemet Vision	Tillsyn gjordes på totalt 101 objekt. I Vårvik skickades brev om tillsyn ut till 88 fastighetsägare. Tillsyn gjordes på 44 av dessa objekt. Resterande har antingen direkt valt rådgivning för att åtgärda avloppet eller inte haft något avlopp.
Anläggningar med minireningsverk eller fosforfällor ska ha en fungerande egenkontroll. Tillsyn i intervall om 3–4 år.	Genom tillsyn.	Tillsyn gjordes 2016 (se bokslut 2016). Återkommer 2019–2020.
Samtliga flytgödsel- och urinbrunnar ska ha täckning för att minska avgången av kväve.	Genom tillsyn.	22 brunnar för gödsel/urin har inspekterats avseende täckning. 18 st. hade täckning, 3 st. saknade täckning och 1 st. hade sämre täckning. Av de brunnar som inspekterades hade således 82 % av brunnarna täckning. Uppföljning kommer att ske.

Sjöar och vattendrag ska ha goda och stabila förutsättningar i enlighet med målen för kalkningsverksamheten	Genom kalkningsuppföljning	Utifrån länsstyrelsens nyckeltal så bedöms drygt 96 % av sjöarna och vattendragen uppfylla målen.
Antal dispenser ska minska. Miljökontoret ska i samband med tillsyn verka för att lantbrukarna planerar sin spridning av gödsel så att det ej förekommer spridning vid olämpliga tillfällen. Detta för att minska belastning av näringsämnen i våra vattendrag.	Uppföljning av behandlade dispensansökningar	En dispensansökan inkom under hösten. Som skäl till ansökan angavs det rikliga regnandet under hösten.
Gamla ärenden som ännu handläggs avseende enskilda avlopp ska följas upp och avslutas.	Uppföljning via ärendesystemet Vision	21 gamla tillsynsärenden har avslutats. 117 ska följas upp.
Uppföljande tillsyn på ej inkomna entreprenörsrapporter ska göras för att kontrollera om anordningen är byggd. Mellan 2007–2011 finns det idag ca 472 ärenden.	Uppföljning via ärendesystemet Vision. Genom tillsyn.	Totalt har uppföljande tillsyn utförts på ca 16 objekt (tillsyn på plats, granskning av inkommen entreprenörsrapport). 2 av dessa hade inte anlagt någon avloppsanordning.

Projekt och särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2017	Status
<u>Kartläggning och tillsyn av lantbruk inom vattenskyddsområden:</u> Kartlägga och utföra riktad tillsyn av lantbruk inom vattenskyddsområden under 2017–2019.	Inventering gjord under hösten 2017.
<u>Årlig avgift för lantbruk i intervallet 30–99 djurenheter:</u> Klassa och informera de lantbrukarna i intervallet 30–99 djurenheter som har tillsyn under året, att miljökontoret från och med nästkommande år kommer att ta ut fast årlig avgift enligt fastställd taxa för tillsyn och provning enligt miljöbalken.	Pågående.
<u>Kontroll av skyddszoner kring vattendrag:</u> Tillsyn på lantbruk som i sina villkor/försiktighetsmått (anmälnings- eller tillståndspliktiga) har krav på skyddszoner.	Kontrollerade skyddszoner bedöms uppfylla kraven i gällande villkor (ordentliga skyddsavstånd till vattendrag, vattenförande diken och brunnar vid både gödselspridning och vid besprutning. Minimum 6 meter kring vattendrag vid besprutning).

<p><u>Ökad kunskap om biodammar:</u> Kompetensutveckla oss kring denna typ av reningssteg samt andra alternativa reningssteg/efterpoleringssteg i syfte, att om lämpligt, ge alternativ till kemisk fosforfällning.</p>	<p>Ej påbörjat, flyttas till 2018</p>
<p><u>"Kontorstillsyn" av enskilda avlopp:</u> I stället för tillsyn i fält pröva att utföra s.k. "kontorstillsyn" utifrån befintliga och inhämtade uppgifter. Projektet utförs i mån av tid och resurser.</p>	<p>Ingen "kontorstillsyn" utförd.</p>
<p><u>Metaller i Holmsån/Dalbergså:</u> Att klargöra status avseende metallförekomster, källor till metallföroreningar i Holmsån/Dalbergså samt utveckla arbetssätt för att förbättra statusen i dessa vattenförekomster (förutsätter att medel finns för undersökningar).</p>	<p>Medel saknas för vidare undersökningar.</p>
<p><u>Projekt hållbart kretslopp små avlopp:</u> Pågående projekt som syftar till att hitta lösningar för att skapa kretslopp för enskilda avlopp. Då riktlinjerna för enskilda avlopp nu är fastställda ska nästa fas av projektet påbörjas. En målsättning är därvid att få till stånd en hygieniseringsanläggning. Miljöförvaltningen tar fram underlag för och håller informationsmöte med renhållningsansvariga och VA-chefer i kommunerna om förutsättningar och ansvarsfördelning mm. Eventuellt kan vi vara kommunerna behjälpliga med att ansöka om medel för investeringar i hygieniseringsanläggning. Samverkan med kommunernas VA-planegrupper.</p>	<p>Sammanställning av projektet gjordes under våren 2016. Erfarenheterna från projektet har implementeras i de kommunala VA-planerna. Fortsatt arbete kommer att ske i de handlingsplaner som upprättats som en följd av VA-planerna.</p>

Ledning, kansli och administration

Arbetsgruppen hanterar frågor som; ledning/styrning, budgetfrågor, personalfrågor/personaladministration, nämndadministration, diarieföring/registrering, arkivering, fakturering, krav-/inkassohantering, systemadministration, administration av hemsida, inköp, ekonomiuppföljning, delgivning och överklagandehantering.

Kansliet har fr.o.m. 2017 nu även fått ansvar för att administrera hela det nya förbundet inklusive direktionens sammanträden. Detta har inneburit ett betydande merarbete och är en orsak till att arbetet inte ligger helt i fas med upprättad verksamhets- och tillsynsplan. En översyn av miljö- och energikontorets organisationsstruktur har genomförts, nya personalriktlinjer har tagits fram och tidsredovisning och stämpling görs numera i systemet Medvind. Både nämndens och direktionens sammanträden har administrerats av kansliet. Arbeta med dokumenthanteringsplanen fortgår, även om takten fått dras ned

något. Ny internkontrollplan är fastställd. Befattningsbeskrivningar har tagits fram för all personal. Det stora behovet av kvalitetssäkring av äldre handlingar samt arbetet med uppdatering av rutiner fortgår, om än i något reducerad takt detta år på grund av hög arbetsbelastning. Att kansliet sedan hösten 2017 sitter tillsammans med övrig personal i organisationen är positivt och bedöms ge ökade förutsättningar att strukturera arbetet framöver. I övrigt har budgetarbete, löneöversyn mm hanterats enligt plan.

Miljöchefens nya roll som förbundschef tillika miljö- och energichef medför en mer resurskrävande roll och har inneburit mindre utrymme för t.ex. arbete med verksamhetsutveckling. För att avlasta förbundschefen så har två funktioner som samordnare inrättats fr.o.m. 2018 (en för det myndighetsreglerade arbetet och en för det strategiska arbetet).

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till mål-uppfyllelsen	Måluppfyllelse
1. Miljönämndens beslut ska vara rättssäkra (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Andel överklagade beslut där miljönämndens beslut står fast	Uppföljning av nämndbeslut som överklagats.	7 st. av nämndens beslut har vunnit lagakraft, 4 st. av nämndens beslut har upphävts i högre instans. 3 st. av nämndens beslut har ännu ej avgjorts. Avseende avgjorda beslut i högre instans så har nämndens beslut således stått fast i 64% av ärendena. Resultatet får bedömas som otillfreds-ställande och insatser bör göras för att förbättra resultatet 2018.
2. Miljönämndens ärendebalans ska vara god (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Antal nya ärenden i relation till avslutade ärenden	Uppföljning av nya resp. avslutade ärenden i Vision	Nya ärenden: 1917 st Avslutade ärenden: 1753 st. Ärendebalansen är för närvarande något negativ, troligtvis på grund av den höga ärendebelastningen (för få handläggare pga. svårigheter att rekrytera under första halvåret).

<p>3. Finansieringen av miljönämndens myndighetsutövning ska till minst 50 % vara avgiftsfinansierad. Nyckeltal: Procent avgiftsintäkter i relation till miljönämndens kostnader för myndighets- utövning.</p>	Uppföljning via ekonomisystem.	Redovisas ej 2017 då underlaget bedöms osäkert (hög personalomsättning under året, viss tillsyn eftersatt p.g.a. personalbrist, extra kostnader p.g.a. flytt till nya lokaler).
<p>4. Miljönämnden ska alltid tillse att de anställda har rätt kompetens genom att dessa ges möjlighet att delta i relevanta utbildningar och/eller ta del av handböcker, vägledningar och annat stödjande material inom identifierade och prioriterade områden.</p>	Uppföljning genom översyn av kompetens och utbildningsbehov.	Kontoret håller sig regelbundet ajour med t.ex. vägledningar från statliga myndigheter. Utbildning har skett inom ett flertal arbetsområden. Utbildning i MI metodik (motiverande samtal) vid tillsyn kan särskilt nämnas.

Projekt och särskilda insatser enligt TP 2017	Status
Utarbetande av styrdokument och rutiner i det nya förbundet	Merparten styrdokument är fastställda. Vissa rutiner kring förbunds-administrationen behöver ses över.
Översyn av organisationsstruktur, administrativa funktioner och ledningsfunktionen	En uppföljning och utvärdering av miljö- och energikontorets organisationsstruktur har genomförts. Till följd av denna har antalet arbetsgrupper minskat samt en samordnarfunktion inrättats.
Fortsatt utveckling av personalriktlinjer, befattningsbeskrivningar mm.	Pågår. Flera personalriktlinjer är fastställda men det finns fler att färdigställa. Befattningsbeskrivningar finns för all personal.
Ärendesystemet Vision; visst behov av städning i systemet finns fortfarande. Ytterligare lathundar behöver tas fram.	Behov av städning finns fortfarande. Det görs löpande då tid och möjlighet finns. Arbetet med lathundar pågår.
Kvalitetssäkring av vissa äldre handlingar	Pågår. Genomgång av ärenden som är registrerade på tidigare anställda är slutfört.
Fortsatt översyn av rutiner	På grund av hög arbetsbelastning på miljö- och energikontoret har arbetet med upprättande av rutiner blivit eftersatt. Under året har 10 st. rutiner fastställts, 14 st. är pågående. 42 st. rutiner är planerade.

Färdigställande av dokumenthanteringsplan	På grund av hög arbetsbelastning hos kansliet har dokumenthanteringsplanen ännu ej färdigställts. Ambitionen är att färdigställa ny dokumenthanteringsplan före halvårsskiftet 2018.
Översyn av internkontrollplan	Översyn gjord, ny plan fastställd. Förslag till riskanalys (bilaga) finns framtagen, dock ännu ej fastställd.

Miljö- och energistrategiskt arbete

Dalarnas miljö- och energiförbund har i uppdrag av medlemskommunerna att initiera och samordna det miljö och energistrategiska arbetet i nära samverkan med kommunernas olika verksamheter. Miljö- och energistrategernas mål är att skapa förutsättningar så att medlemskommunerna utvecklas långsiktigt och hållbart och att nationella och regionala miljömålen får genomslag i miljö- och energikontorets och kommunernas verksamheter.

Det miljö- och energistrategiska arbetet har i huvudsak följt verksamhetsplanen för 2017. Det miljöstrategiska arbetet har dock på grund av sjukdom och tjänstledigheter inneburit cirka 2,35 tjänster under 2017 mot planerat 3 tjänster. De delar av det miljöstrategiska arbetet som, pga sjukskrivningar, gick på sparlåga under våren gjordes under hösten. Det är dock ett antal insatser inom miljöledningsområdet som blev tvunget att skjutas på till 2018, t.ex. miljökonferenser för alla chefer i tre av kommunerna, revidering av miljöriktlinjerna och ett antal miljödialoger i Bengtsfors och Dals-Ed.

Energistrategi

Det energi- och klimatstrategiska arbetet har under 2017 varit uppdelat på två inriktningar som beskrivs nedan tillsammans med genomförda aktiviteter. Energiproduktionen påverkar nästan alla miljömål på olika sätt vilket gör att effektiv energianvändning, med minskad energiproduktion som följd, bidrar positivt till många miljömål, exempelvis Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och God bebyggd miljö.

Inriktningen kommunalt energistrategiskt arbete har under 2017 samordnat medlemskommunernas (inkl. Åmål) energi- och klimatarbete. Utifrån årliga uppföljningar för respektive kommuns energianvändning har energistrategerna berett och genomfört åtgärder i kommunerna som styr mot fastställda energi- och klimatmål.

Insatser enligt VP 2017	Aktiviteter	Status/Genomförd
Samordna energigrupper	Möten med kommunernas energigrupper	Totalt 20 stycken
Uppföljningar	Sammanställning energistatistik 2016 samt redovisning av energistatistik för 2016 Resultat minskad energianvändning 2009-2016	Klart i alla kommuner, info till Ks/Ksau i respektive kommun. Bengtsfors - 15 % Dals Ed - 8 % Färgelanda - 18 % Mellerud - 13 % Åmål - 5 %
Ansöka om externa medel	Klimatklivet Mellbo AB Klimatklivet laddstolpar Färgelanda Klimatklivet Karoliner skolan Klimatklivet laddstolpar, Åmål kommun & ÅKAB Klimatklivet laddstolpar Valbohem Energikartläggningsstöd Björnhuset, Solcellsstöd, förskola Högsäter Solcellsstöd, förskola, Dals-Ed	Beviljad (292 tkr) Beviljad (67 tkr) Beviljad (920 tkr) Beviljad (170 tkr) Beviljad (25 tkr) Beviljad Handläggning Lst Handläggning Lst
Genomföra utredningar	Björnhuset, Färgelanda Hagaskolans Kök, Dals-Ed Tavlans motionsgård, Dals-Ed Solutredning Fastigheter, Mellerud	Klar Klar Klar Pågående
Arbeta med kommunernas energi- och klimatstrategier	Åmåls kommun Bengtsfors kommun Melleruds kommun Dals Eds kommun Färgelanda kommun	Antagen Påbörjad VP 2018 Beslutad 160928 VP 2018
Bistå kommunerna i arbetet med fossiloberoende fordonsflotta 2030. Innefattar även projektet "Samskapande Grön Omställning"	Utredningsstöd Biogas tankstationer Bengtsfors, Mellerud, Dals Ed Processledning laddinfrastrukturplan Bengtsfors och Åmål Utredningsstöd resor Dals Ed Dialoginsats miljömässa Dals Ed Dialoginsats miljömässa Bengtsfors Dialoginsats Färgelanda dagarna Dialoginsats Laddakväll Bengtsfors	Etablering 2018 Påbörjad Pågående 170305 170326 170825 171123

Inriktningen energi- och klimatrådgivning (EKR) finansieras av Energimyndigheten och har under 2017 deltagit i ett samarbete med Vänersborgs kommun. EKR uppmanar allmänhet, små och medelstora företag samt organisationer till ett energi- och klimateffektivt beteende.

Insatser enligt VP 2017	Aktiviteter	Status/Genomförd
Rådgivning till målgrupperna privatpersoner, företag och organisationer	Rådgivning solenergi, Miljömässa Bengtsfors Rådgivning solenergi, Bomässan Vänersborg Rådgivning solenergi Bygga & Bomässa, Mellerud Föreläsning solenergi, Färgelanda Rådgivningsbesök företag Telefonrådgivning alla målgrupper	170326 170421-170423 171021 Mån-fre 08:00-16:00
Insatsprojekt Transport 2017	Rådgivningsinsatser gällande information om "rätt däcktryck" vid bilbesiktningarna i Bengtsfors, Mellerud, Åmål och Vänersborg	5 stycken genomförda informationsdagar

Hållbar samhällsplanering

Översiktsplanering

Melleruds kommun har påbörjat sitt viktiga arbete med ny översiktsplan för kommunen. DMEK har bidragit till arbetet med framtidsstudie och planering i workshops. Miljöstrateg har även deltagit i arbetet med medborgardialog samt i analyserandet av dess resultat.

Avfallsplan

DMEK deltar tillsammans med Färgelanda, Bengtsfors, Dals-Ed och Melleruds kommuner i arbetet med en gemensam avfallsplan, som har miljö- och hållbarhet som ett av fokusområdena. Exempel på viktiga frågor är att skapa förutsättningar för att åter inom Fyrbodalsområdet göra biogas av matavfallet och annat rent biologiskt avfall. Ökad produktion av biogas behövs för att möta behovet av mer biogas för fordonsbränsle. Fler tankställen med biogas planeras nu i Dalsland.

Projekt HNV-Link

Projektnamnet HNV-Link står för High Nature Value farming: Learning, Innovation and Knowledge (www.hnmlink.eu). Nätverket HNV-Link arbetar för att utveckla och sprida nya idéer som stärker HNV-jordbruk. Projektets fokus ligger på att hitta lösningar som leder till att de positiva miljöeffekterna från jordbruksföretag och samhällen ökar ytterligare. Lösningarna ska även bidra till en positiv påverkan på den sociala och ekonomiska situationen hos företagen och samhället. Projektet länkar samman tio områden i Europa som vart och ett har högt inslag av HNV-lantbruk och där det finns idéer kring hur denna typ av lantbruk kan stärkas.

Sveriges s.k. lärområde består av landskapet Dalsland och projektägare i Sverige är länsstyrelsen i Västra Götaland tillsammans med SLU.

Miljöstrategerna vid DMEK har deltagit aktivt vid de olika workshops som har arrangerats under 2017. I dessa workshops har ca 50 st olika aktörer, från markägare och djurhållare till myndigheter och miljöorganisationer, deltagit för diskutera hur de stora naturvärdena som finns i det Dalsländska

odlingslandskapet kan förstärkas ytterligare. I landskapet finns idag brukade arealer av stor betydelse, men också potentialer till att skapa nya värden, t ex genom restaureringsåtgärder. Vi har arbetat med att förstå landskapets historik, vad vi vill nå i en önskad framtid och vad som krävs för att nå den önskade framtiden. Vi har bl a arbetat med att beskriva den utveckling som lett fram till var vi är idag, varför vi har det landskap vi har idag. Därmed har vi också bättre kunnat förstå vad som skapat de höga naturvärden som idag finns kvar, men samtidigt sett att det finns en stor potential att återskapa många värdefulla naturtyper.

Det handlar om att skapa en utveckling och innovationer som gagnar jord- och skogsbruk, men även turism, inflyttning och därmed samhället i stort. Biologisk mångfald och hållbar markanvändning som resurs för hela samhällets utveckling. Dalsslands miljö- och energikontor har en aktiv roll när det gäller att sprida information om HNV i Dalssland till de andra deltagande länderna i projektet. Förhoppningen är att vi kan knyta långsiktiga kontakter för innovationsutbyte med de deltagande länderna i Europa.

Övrigt

DMEK har skrivit yttrande över Länsstyrelsens remiss "Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland – regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2017–2020", samt lämnat synpunkter på Länsstyrelsens remiss "Regional handlingsplan för klimatanpassning i Västra Götalands län 2018–2020".

Hållbar livsstil och konsumtion

DMEK har erbjudit hjälp till kostcheferna att ytterligare miljöanpassa måltidsverksamheterna med ekologiska, klimatsmarta och närproducerade livsmedel. DMEK utbildade i mars kostpersonalen i Dals-Eds kommun under temat "Mat, klimat och andra miljöfaktorer". DMEK och kostcheferna har planerat att ge information om detta samt vad det nya livsmedelsavtalet innebär, vid ett gemensamt möte för all kostpersonal i de fyra kommunerna.

Miljöpolitiskt program för Dalssland/inriktning av det miljö- och energistrategiska arbetet

Behandlingen av förslag till miljöpolitiskt program, för Dalsslands miljö- och energiförbund och Färgelanda, Bengtsfors, Dals-Eds och Melleruds kommuner, har fortsatt under 2017. Kommunerna har yttrat sig över förslaget och därefter har en dialog skett mellan DMEK och kommunernas berörda förvaltningar om vilka åtgärder som bör prioriteras. Denna dialog ledde fram till förslag om verksamhetsplan 2018 för det miljö- och energistrategiska arbetet, som beslutades av DMEF's direktion i oktober. Direktionen har vidare beslutat att fortsatt dialog ska ske under 2018 och 2019.

Miljöledning och miljöutbildning i kommunerna och förbundet

Miljöstrategerna på DMEK har stöttat kommunerna och medverkat i miljöledningsarbetet, vilket bl.a. har inneburit en dialog med kommunchefens ledningsgrupp. Miljöstrategerna har träffat förvaltningschefernas ledningsgrupper i Bengtsfors kommun och inbjudit dem att boka dialogmöten för all personal,

varefter miljödialogmöte har genomförts i hela kommunledningskontorets förvaltning. De miljökonferenser för alla verksamhetsansvariga som var planerade i Bengtsfors respektive Färgelanda kommuner, kunde inte genomföras.

DMEK har hållit grundläggande miljöutbildning för Samhällsbyggnadsförvaltningen i Melleruds kommun och därefter fördjupning för de olika enheterna. Miljöutbildning återstår för Socialförvaltningen i Melleruds kommun som har efterfrågat en digital lösning, varvid Miljöörkortet har erbjudits.

Miljöstrategerna genomförde, med start i november, en miljörevision på Melleruds kommun, då i förväg ställda frågor gicks igenom med alla verksamhetsansvariga enhetschefer, sektorschefer och förvaltningschefer. Det innebar 42 olika träffar, en med respektive chef. En miljörevisionsrapport, med miljöstrategernas rekommendationer, har därefter lämnats över till kommunchefens ledningsgrupp.

Personalen på alla förskolor i Dals-Eds kommun har genomgått utbildning i Giftfri förskola. Information om Grön Flagg har getts på förskolorna i samband med arbetet med Giftfri förskola. Miljöriktlinjerna för DMEK har varit uppe på en arbetsplatsträff och de ses för närvarande över. Miljöörkortet har erbjudits nyanställd personal på DMEK.

Miljöstrategiska informationsinsatser

Naturkalendern för 2017, för guidade naturutflykter, ställdes samman av DMEK och fanns under sommarhalvåret på www.dalssland.se samt på de fyra kommunernas hemsidor. DMEK deltog vid HOPP miljömässa i Ed och informerade om miljö- och energikontoret och dess uppdrag. Hemsidan www.dalssland.se har fått en ny flik som heter Kemikaliesmart kommun, med underflikarna Giftfri förskola, Hållbara IT-produkter, Tvätta bilen och Har du hört om Cocktaileffekten?

Miljöanpassad offentlig upphandling

DMEK har träffat upphandlaren för Dalssland samt kostcheferna vid flera tillfällen under året och i februari även KS-politiker från Dalssland, i ett möte i Bengtsfors. Vid mötena diskuterades årets livsmedelsupphandling och valet av miljökrav. På uppdrag från kostcheferna sammanfogade DMEK en "Livsmedel- och måltidspolicy" från två befintliga policys, vilken sedan antogs politiskt i de 6 kommunerna som samverkar i livsmedelsupphandlingen. DMEK har påbörjat en uppföljning av miljökraven i avtalet/leveranserna av städ- och kemprodukter. Leverantören All Office (tidigare Ocaj) har lämnat över årsstatistik för år 2017. Resultatet ska presenteras i en rapport under våren 2018.

Naturvårdsplanering

LONA-projekt

Genom LONA-projektet "Vägledning till naturen i Dalsland" har det under 2015–2017 arbetats fram och tryckts en bok, *Natur i Dalsland - en vägvisare*. Boken lanserades vid Dalslandslitteraturens dag 17 juni i Håverud. DMEK ordnade då en guidad vandring i ett av de beskrivna områdena, det närbelägna naturreservatet Ramslökedalen. Under hösten sålde boken nästan slut på första upplagan av 2000 exemplar. Materialet har lagts in på hemsidan för Dalslands Turist AB, men nås enklast, både från dator och mobil, genom den särskilda domänen www.naturidalsland.se som DMEF har köpt in. Det finns beskrivningar, med kartor och foton, över 68 naturområden i boken och på hemsidan men om man räknar in delområden m.m. så beskrivs det på olika sätt 127 områden. Det finns 10 temaartiklar om naturen, bl.a. om växter, djur, geologi, vandring, paddling och cykling. Boken säljs via DMEF, turistbyråerna och bokhandlare i Dalsland, dessutom via bokhandlare i hela Sverige och genom nätbokhandeln. Detta har möjliggjorts genom ett samarbetsavtal mellan DMEF och bokförlaget Votum.

Förlaget har låtit trycka en andra upplaga, 2000 ex av boken. DMEF var huvudman för projektet och ansvarar framgent för boken och hemsidan. DMEK har varit projektledare och gjort grundarbetet med de flesta kartor. I projektgruppen ingick även tjänstemän från Åmåls respektive Vänersborgs miljökontor samt representanter för Dalslands Turist AB och Västkuststiftelsen. Projektgruppen har tagit fram en del bakgrundsfakta till områden och temaartiklar samt varit ute på alla beskrivna naturområden. En mängd kontakter har tagits med berörda markägare och organisationer.

I projektgruppen ingick också anlitad konsult Naturinformation AB. Vanja Leander på Naturinformation svarade för layout och framställandet av kartorna, och hade i sin tur anlitat författaren Roger Olsson samt fotograferna Kent-Åke Gustavsson och Lars Eric Fjellman. Det är dessa fyra personer som förtjänar att uppmärksammas för den högkvalitativa texten och bilderna. Vid projektidens utgång har någon översättning inte kunnat göras, men förhoppningsvis kan detta ske i framtiden. Boken och hemsidan är redan till stor nytta för invånare, föreningar, organisationer, företag och besökare. Kartor och texter kunde nyttjas i nedanstående projekt.

LONA-projektet "Ökad tillgänglighet till naturområden i Dalsland", som startade i april 2016, har fullföljts under 2017. Det är 29 olika naturområden som gjorts mer tillgängliga genom bättre skyltning och parkeringsmöjligheter. 40 informationstavlor har tryckts och satts upp liksom 28 mindre vägvisare samt 6 större vägvisare utmed stora vägar. Det har tillförts 8 p-platser, med plats för 2-3 bilar, i lämpliga naturområden. Några av dessa naturområden är naturreservat men de flesta av områdena har privata markägare. DMEK har varit projektledare och miljökontoret i Åmåls kommun samt Västkuststiftelsen har deltagit i arbetet och varit medfinansiärer. Den ökade tillgängligheten innebär att många fler människor på sikt kan nyttja dessa naturområden och det stärker också lokala företag med inriktning på naturturism. Projektet innebar också att närmare 20

områden som annars hade uteslutits i boken kunde tas med där, eftersom det blev bra skyltat.

LONA-projektet "Odling och plantering av vilda blommor i Dalssland", som påbörjades 2015, har slutförts under 2017. Projektledaren Hasse Sandqvist, som arbetat ideellt i detta projekt under 2017 (på DMEK tidigare år), har odlat ett 40-tal arter av vilda blommor i ett 80-tal pallkragar. Utplanteringarna har gjorts i Fjärilsparken som ligger nära Bengtsfors centrum och båthamnen för kanaltrafiken. Skogsdals naturskyddsförening och Arbetsmarknadsenheten i Bengtsfors kommun har hjälpt till vid utplanteringarna. Slåtter har utförts i slutet av augusti. Det har också anlagts ett stenparti där ett tiotal lågvuxna, kalkberoende arter planterats. En informationsfolder om Fjärilsparken har tagits fram. För 2018 och framtida underhåll av Fjärilsparken finns en arbetsgrupp bestående av personer från Skogsdals naturskyddsförening och Arbetsmarknadsenheten samt Hasse Sandqvist.

Naturvårdsprogram

Kommunfullmäktige antog 19 april det reviderade naturvårdsprogrammet för Melleruds kommun efter att det varit ute på remiss och inkomna synpunkter beaktats. Programmet består av ett tilläggsblad med bl.a. kommunala naturvårdsmål och detta insticksblad kompletterar huvudprogrammet från år 2009. Vidare antogs fyra nya bilagor samt en helt ny kartbilaga. Naturvårdsprogrammet finns att hämta på kommunens hemsida eller genom kontakt med DMEK eller Medborgarkontoret. Samhällsbyggnadsförvaltningen, Plan- och byggenheten samt DMEK har olika ansvar för naturvårdsåtgärder, enligt bilaga 3 Åtgärdsplan. DMEK besökte Kommunala funktionshinderrådet i maj och det beslutades om en gemensam naturutflykt under våren 2018, vilket ingår i åtgärdsplanen.

Vid en träff med sektorchefen för Samhällsutveckling i Färgelanda samt vid ett kort möte med personal från Plan- och bygg informerades om naturvårdsprogrammet för Färgelanda kommun, bl.a. om att kommunalt naturreservat är en av åtgärdsplanerna i naturvårdsprogrammet. Vidare att det krävs en kommunal utredning av växter & djur i aktuellt område (t.ex. kan det ingå i detaljplanearbete för Sundsbroområdet) innan en ansökan om statligt stöd kan bli aktuell. En LONA-ansökan kan DMEK hjälpa till med.

Remisser

Melleruds kommun har fått förslag från DMEK till att svara på Länsstyrelsens remisser om fyra Natura 2000-områden och Dals-Eds kommun fått hjälp att svara på remissen "Åtgärdsprogram för vitryggig hackspett 2017–2021".

Vattenplanering

Benjtsfors: DMEK deltar i kommunens arbete att genomföra den beslutade VA-planen, vars handlingsplan (bilaga 4) innehåller många åtgärder och vidare utredningar. Miljöstrategerna deltar vidare i Dalbergså/Holmsåns vattenråd och Dalslands kanals vattenråd. Exempel på aktivitet i förstnämnda vattenråd är initiativet till ett vattenvårdsprojekt i Teåkersälven efter den massdöd av flodpärlmusslor som upptäcktes i Teåkersälven sommaren 2017. Länsstyrelsen har beviljat pengar till att ta fram en åtgärdsplan för Teåkersälven.

Dals-Ed: DMEK medverkar i kommunens arbete med VA-planen, men aktiviteten med den kommunomfattande planen har varit låg under 2017. Fokus har istället varit på diskussioner om den framtida inriktningen på VA-lösningar i Nössemark. Miljöstrategerna deltar vidare i Gullmarns vattenråd (för avrinningsområdet Örekilsälven och Valboån) och i Dalslands kanals vattenråd. Exempel på aktivitet under året var en vattendragsvandring som genomfördes i Örekilsälven söder om Ed, tillsammans med de lokala fiskevårdsområdesföreningarna.

Färgelanda: DMEK deltar, tillsammans med kommunen och Västvatten, i kommunens arbete med att färdigställa VA-planen (för försörjning och hantering av dricksvatten, avloppsvatten och dagvatten). Miljöstrategerna deltar vidare i Gullmarns vattenråd och Dalbergså/Holmsåns vattenråd. Exempel på aktiviteter i vattenråden är skapande av fiskvägar vid vägtrummor samt projekt om vattnet i skolan, i det senare deltar Högsäters skola. En annan aktuell fråga är att Västvatten har lämnat in ett förslag till DMEK över reviderat provtagningsprogram i Valboån. Förslaget är nu föremål för dialog, om samordning av recipientkontrollen, med länsstyrelsen och övriga kommuner och aktörer i Örekilsälven/Valboåns avrinningsområde.

Mellerud: DMEK deltar i kommunens arbete med VA-planen som ledde fram till att ett förslag till VA-plan presenterades i januari 2018. Miljöstrategerna deltar vidare i Dalbergså/Holmsåns vattenråd och Dalslands kanals vattenråd. Ett exempel på aktivitet inom Dalbersåns avrinningsområde är det påbörjade vattenvårdsprojektet i Teåkersälven (se ovan).

Framtiden på kort och lång sikt

- Det finns ett stort behov hos miljökontoret att utveckla lednings- och styrfunktioner, kvalitet och effektivitet, kompetens, arbetsmiljö och rekryteringsmöjligheter. Miljökontoret lägger stor vikt vid detta på både kort och lång sikt. Möjligheterna att utveckla detta bedöms ha ökat när miljö- och energikontoret från och med september 2017 finns samlat i Mellerud samt då två samordningsfunktioner inrättats fr.o.m.2018.
- Fortsatta verksamhets- och tillsynsplaner samt behovsutredningar bör präglas av att kontorets resurser används med syftet att åstadkomma största möjliga miljönytta för Dalarnas län. Ett sådant arbete sker fortlöpande. Viktiga faktorer i detta arbete utgörs av nationella/regionala miljömål, lagstiftning, lokala mål samt ekonomiska ramar. Samtliga medarbetare är involverade i detta arbete.
- Det är angeläget att utveckla de gemensamma rutinerna och riktlinjerna inom miljö- och energikontoret i syfte att skapa enhetlighet och tydlighet. Detta är ett arbete som pågår och som sker på både kort och lång sikt.
- Den utredning av miljökontoret och miljönämnden som gjordes 2012 visade att det finns ett stort behov av en ökad dialog mellan miljö- och energikontoret och de kommunala verksamheterna. Miljö- och energikontoret driver en process för ökad dialog med de kommunala verksamheterna. Denna process är ett långsiktigt arbete. Miljö- och energikontorets ambition är att, utifrån tillgängliga resurser, fortsätta och utveckla denna process. Utvecklad samverkan med kommunerna är nu en stående punkt på APT-möten och ledningsgruppsmöten. Den nya förbundsorganisationen bedöms ge möjligheter att utveckla denna samverkan. I början av 2018 hölls ett möte mellan DMEK och kommuncheferna i syfte att utveckla sådan samverkan.

Hållbar utveckling väst

Ansvarig: Nardono Nimpuno

Ansvar: 3020

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	9 098	5 916	4 560
Summa intäkter	9 098	5 916	4 560
Kostnader			
Personalkostnader	6 256	4 791	4 961
Övriga kostnader	3 293	1 126	788
Summa kostnader	9 550	5 917	5 749
Årets resultat	-452	0	-1 189

Verksamhetsbeskrivning

Hållbar utveckling Väst är Västra Götalands regionala energikontor och har funnits sedan 2003. Verksamheten har tre huvudsakliga delområden, samordning av Västra Götalands kommunala energi- och klimatrådgivare, samordning av ett kommunnätverk för hållbar utveckling i Västra Götaland samt projektverksamhet. Projektverksamheten kopplas till de två samordningsområdena, alternativt till uppdraget som regionalt energikontor.

Händelser av betydelse

- HUVs verksamhetsledare är fortsatt ordinarie ledamot och sekreterare i Energikontoren Sveriges styrelse.
- Uppdragen från Tillväxtverket och Energimyndigheten för energieffektivisering i små och medelstora företag i regionen fortsätter. Dessa strukturfondsfinansierade uppdrag ger kontoret en stärkt kompetens och erfarenhet kring arbete mot näringslivet.
- HUV fortsätter sin samverkan med Västra Götalandsregionen och Power Väst kring utökad vindkraft i regionen.
- Under våren anställdes 5 nya medarbetare.
- De två 2 fleråriga projekten Green Building A-Z med främst Interreg-finansiering och Soliväst II med stöd från främst Energimyndigheten och Västra Götalandsregionen löper på väl, med stort intresse och engagemang från deltagande kommuner och aktörer.
- HUV tilldelades av Energimyndigheten det uppdraget natioell Insatsledare, som leder ett solesprojekt riktat till energi- och klimatrådgivare i hela landet.

- HUV har i samråd med VGR och Länsstyrelsen tagit över ansvaret för den regionala plattformen Biogas Väst. Ansökan lämnades in i slutet av året, uppdraget påbörjas under 2018
- Miljö- och energiförbundets direktion har beslutat att man tar ansvar för HUV:s verksamhet till och med 2018. I god tid dessförinnan bör därför ny huvudman för verksamheten vara klar. Utvecklingsarbete för att finna en ny huvudman (med förankring i hela regionen) för verksamheten pågår. Diskussioner har hållits med förbundsdirektörerna på kommunalförbunden i regionen, Västra Götalandsregionen VGR, Länsstyrelsen samt Innovatum AB. Under hösten påbörjades strukturerade samtal med Innovatum AB. Även VGR deltog i dessa samtal. I december kom ett inriktningsbeslut från Innovatums styrelse om att arbeta för att ta över huvudmannaskapet för HUV under 2018.

Ekonomisk analys

Hållbar utveckling Väst visar på en budgetavvikelse på - 452 tkr.

Uppdrag och projekt löper på

Under 2017 har Hållbar utveckling Västs uppdrag och projekt löpt på. Organisationen har i dagsläget 7 större uppdrag/projekt som löper över flera år, och 5 mindre projekt som löper över året. Finansiärer är Energimyndigheten, Strukturfonderna, Västra Götalandsregionen, Interreg samt kommunerna i västra Götaland. Efterfrågan på energikontorets tjänster och kompetens är stor hos såväl samarbetspartners som finansiärer. Med sina 14 medarbetare är Hållbar Utveckling Väst ett av de mest tongivande och efterfrågade energikontoren i Sverige.

Finansiering med minskad overhead

Projektet som finansieras av Energimyndigheten medför liksom tidigare är en intäkt på 650 kr/upparbetad timme (overhead ~300kr/tim). dessa projekt utgör ca hälften av organisationens intäkter.

För övriga projekt, såsom Strukturfondsuppdragen, Interregprojekt och andra EU-finansierade projekt erhålls en Overhead-ersättning som motsvarar endast ungefär 15 % av de faktiska lönekostnaderna, ca 50 kr/tim. Marginalerna i verksamheten blir därför begränsade, vilket återigen återspeglar sig i såväl budgeten som resultatet 2017. Då organisationen inte erhåller någon grundfinansiering blir ekonomin i organisationen ansträngd. Frågan om grundfinansiering förblir följaktligen aktuell. Arbetet med att hitta en lämplig huvudman åt verksamheten fortsätter därför 2018.

Måluppfyllelse

Hållbar utveckling Väst har 6 övergripande mål som redovisas kort nedan

1. *En regional resurs med hög kompetens och tillgänglighet för lokala, regionala och nationella aktörer*

HUV driver och deltar i ett antal projekt inom energi- och miljöområdet som syftar till att öka och upprätthålla en hög kompetens i Västra Götalandsregionen.

HUV erbjuder också praktikplatser under året samt möjligheter till ex-jobb.

2. *Stärker och underlättar arbetet med hållbar utveckling i Västsverige genom att erbjuda nätverk, samordning och projektverksamhet*

HUV arbetar kontinuerligt för att samordna och samverka för att underlätta för kommunerna att arbeta med hållbar utveckling. HUV har under året drivit 2 nätverk, kommunnätverket för hållbar utveckling och nätverket för energi och klimatrådgivare, EKR. Vi samverkar även med Länsstyrelsen i Västra Götaland för kommunnätverket för energistrategiska frågor.

3. *Utvecklar, deltar i och leder projekt och aktiviteter som syftar till en hållbar utveckling, med tydligt värde för våra samarbetsparter, där vi lyfter fram de tre dimensionerna av hållbar utveckling*

Under året har hållbar utveckling väst arbetat med att utveckla ett antal projekt med fokus på hållbar utveckling främst ur ett energi- och miljöperspektiv. Projekten utvecklas främst i samarbete med våra nätverk och samarbetspartners och arbetar med att ta in alla aspekter av hållbar utveckling. Dock bör belysas att vi arbetar främst med miljö- och energidelen i hållbar utveckling som tangerar ekonomi och sociala aspekter.

Samordningen av Energi och Klimatrådgivare och samordningen av Kommunnätverket av kommunala miljöstrategier löpte på under våren.

Förutom ovanstående bedrevs följande större uppdrag/projekt under 2017:

- Soliväst 2016-2019
- Green Building A-Z
- Insatsprojekt Solel: nationellt samordningsprojekt
- Nationell samordning av energikontoren Sverige (nationell ansökan genom föreningen Energikontoren Sverige.)
- Noder Energikartläggningsstöd mot små och medelstora företag.
- Energieffektiviseringsnätverk företagsgrupper.

4. Vi inspirerar och utmanar andra att genomföra hållbara aktiviteter, vi lever som vi lär och genom egna exempel går vi före. Vi verkar för ständig förbättring av den egna verksamheten genom ett aktivt arbete med vår miljö- och klimatpolicy

I inköp av fika och mat till möten söker Hållbar Utveckling Väst alltid ekologiska och rättvisemärkta alternativ för att uppmuntra marknaden att erbjuda dessa varor/tjänster, samt "leva som vi lär". Miljöanpassad städning var t.ex. en viktig faktor när vi sökte städtjänst i de nya lokalerna.

HUV har 1 licens för webbmötesverktyget Adobe Connect pro vilket används flitigt av alla. Ofta sker flera möten i veckan på detta sätt vilket minskar miljöbelastningen då vi undviker transporter.

HUV har antagit CSR västs utmaningar, klimatinitiativet, REKO kontor och ett socialt ansvarstagande kontor för att internt driva på arbetet med hållbarhetsfrågorna.

5. Våra aktiviteter håller en hög kvalitet och svarar mot våra målgruppers förväntningar och behov. Genom utvärdering och uppföljning av våra aktiviteter arbetar vi för ständig förbättring.

HUV arbetar ständigt med att förbättra sin verksamhet. Alla större möten och event som genomförs utvärderas. Utvärderingar visar att 90 % av EKR-deltagarna nöjda till mycket nöjda med nätverksträffarna som hittills. Även kommunnätverket för hållbar utveckling har fortsatt positiva utvärderingar och kommentarer från deltagarna.

6. Hållbar utveckling Väst är en uthållig arbetsplats där kreativitet, passion och vilja tas till vara och får växa.

Hållbar utveckling Väst har en friskvårdstimme/vecka vilket varit mycket uppskattat detta fortsätter under 2018. HUV arbetar kontinuerligt med deltagandeprocesser och mötesmetoder för att underlätta kreativitet och ta till vara på personalens kompetens.

Framtiden på kort och lång sikt

Som nämns är efterfrågan på Hållbar Utveckling Västs tjänster och kompetenser fortsatt stor. Uppdrag från och samarbete med relevanta aktörer (i regionen såväl som nationellt) inom energi och miljö håller en hög nivå.

Stödet till energirådgivarna samt samordningen av dessa utvecklas vidare av Energimyndigheten genom de 15 nationella Energikontoren via rollen som Regional utvecklingsledare (RUL).

Kommunnätverket för Hållbar utveckling löper på: det medlemsbaserade nätverket fortsätter sin verksamhet med HUV som central samordnare av aktiviteter av relevans för kommunernas miljöstrategier, kommunekologer, planerare, fair-trade ansvariga mm. De deltagande kommunerna är fortsatt nöjda med och känner fortsatt behov av nätverket vilket omfattar 34 kommuner.

Arbetet med att bredda finansieringen har burit frukt, och kompetens och kontakter har arbetats upp gentemot nya finansiärer. Projektutvecklingen löper på och grunden har lagt till ett antal nya projektansökningar för 2018 och framåt. Dock kräver den här typen av verksamhet någon form av grundfinansiering, vilket inte erhålls i dagsläget. För en stor del av uppdragen är overheaden som nämnts alldeles för liten för att verksamheten totalt sett ska få de marginaler som krävs. En grundfinansiering behövs för att täcka detta behov. (Övriga energikontor i Sverige erhåller ett sådant grundstöd från sina ägare). En viktig prioritet för organisationen är därför att hitta en ny huvudman som kan erbjuda förankring och grundfinansiering. HUVs verksamhetsledare har tillsammans med förbundschefen Dan Gunnardo under året fortsatt arbetet med att hitta en ny huvudman för HUV, och till detta även säkra grundfinansiering för verksamheten hos VGR.

Västgruppen

Som ett led i detta har verksamhetsledaren och förbundschefen i juni träffat den sk Västgruppen som är forumet mellan VGR och kommunalförbundens för strategisk samverkan inom regional utveckling. Det aktuella läget för kontoret diskuterades med förbundsdirektörerna och VGR (miljöchef och regionutvecklingsdirektör) och vägar framåt i linje med ovanstående presenterades.

Parallellt har även samtal förts med Länsstyrelsen, som är inbegripen i situationen och positiv till att spela en roll i en framtida lösning av HUVs huvudmannaskap. Dialogen med dessa aktörer fortsatte under hösten. Målsättningen har varit att hitta en lösning under de kommande 12 månaderna, i god tid innan Dalslands Miljö och Energiförbund i enlighet med sitt Direktionsbeslut avvecklar verksamheten.

Innovatum

Under hösten inleddes samtal med Innovatums VD om ett övertagande av HUV huvudmannaskap. VGR var med på dessa möten och de förankrades kontinuerligt hos Innovatums styrelse. I december fattade Innovatums styrelse ett inriktningsbeslut om att organisationerna skall fortsätta att arbeta för att ta över huvudmannaskapet för HUV under 2018.

I enlighet med beslut i Direktionen avvecklar Dalslands Miljö och Energiförbund energikontoret under 2018, med 31 december 2018 som slutdatum för huvudmannaskapet. Ett intensivt arbete pågår för att en annan organisation skall ta över ansvaret för organisationen. Samtalen med Innovatum och VGR är långt framskridna, och ambitionen och förhoppningen är att Innovatum AB kommer att ha tagit över huvudmannaskapet innan 2018 års slut.

Resultaträkning

Belopp i tkr		Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	Not 1	37 593	22 799	35 587
Verksamhetens kostnader	Not 2	-19 137	-22 025	-38 922
Avskrivningar	Not 3	-1 699	-1 005	-1 779
Verksamhetens nettokostnader		3 801	-231	-5 114
Finansiella intäkter	Not 4	2		4
Finansiella kostnader	Not 5	-26		-35
Resultat före extraordinära poster		3 777	-231	-5 145
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Periodens resultat		3 777	-231	-5 145

Nettoresultat

Belopp i tkr		Bokslut 2017	Budget 2017	Bokslut 2016
Kansli		3 754	-35	-2 958
Inköp		0	0	16
Miljöförvaltningen		787	148	-24
Energisamverkan, Dalarnas		-311	-344	-990
Hållbar utveckling väst		-452	0	-1 189
Summa		3 777	-231	-5 145

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	3 777	-5 145
Justering för av- och nedskrivningar	1 699	1 779
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	5 476	-3 366
Ökning (-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	1 285	-234
Ökning (+)/minskning(-) kortfristiga skulder	-4 812	4 387
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 950	787
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investering i materiella anläggningstillgångar	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		
Investering i finansiella anläggningstillgångar		
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Nyupptagna lån		
Amortering av skuld	-1 225	-1 264
Ökning av långfristiga fordringar		
Minskning av långfristiga fordringar		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 225	-1 264
Periodens kassaflöde	725	-477
Likvida medel vid årets början	4 055	4 532
Likvida medel vid periodens slut	4 780	4 055

Balansräkning

Belopp i tkr		Bokslut 2017	Bokslut 2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	Not 6	3 531	5 230
Finansiella anläggningstillgångar			
Summa anläggningstillgångar		3 531	5 230
Omsättningstillgångar			
Fordringar	Not 7	4 920	6 205
Kassa och bank	Not 8	4 780	4 055
Summa omsättningstillgångar		9 699	10 260
SUMMA TILLGÅNGAR		13 320	15 490
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
varav årets resultat	Not 9	2 717	-1 060
		3 777	-5 145
Skulder			
Långfristiga skulder	Not 10	1 985	3 209
Kortfristiga skulder	Not 11	8 529	13 341
Summa skulder		10 51	16 550
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		13 320	15 490
Soliditet		20,5%	-6,8%

Notförteckning

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Årsavgifter tillsyn	2 554	2 512
Tillsyns- och prövningsavgifter	1 707	2 091
Bidrag kalkning - Länsstyrelsen	3 169	7 005
Kommunavgift kansli och miljökontor - Bengtsfors	3 151	3 033
Kommunavgift kansli och miljökontor - Dals Ed	1 548	1 510
Kommunavgift kansli och miljökontor - Färgelanda	2 125	2 061
Kommunavgift kansli och miljökontor - Mellerud	2 990	2 877
Kommunavgift - Åmål		359
Ombildningskostnad förbund - Bengtsfors	844	
Ombildningskostnad förbund - Dals-Ed	406	
Ombildningskostnad förbund - Färgelanda	563	
Ombildningskostnad förbund - Mellerud	792	
Ombildningskostnad förbund - Åmål	1 054	
Projektfinansiering HUV (Energimynd., VGR, Länsstyrelsen mfl.)	9 098	4 865
Försäljning tjänst energi- och klimatrådgivning	342	899
EU-bidrag (SGO)	412	208
Bidrag energisamverkan + energimyndigheten (VHT 2251)	1 263	1 400
Inköpssamverkan		1 438
Intäkter bibliotekssystem	773	939
Intäkter lönesystem HR+	1 736	1 862
Intäkter ekonomisystem Agresso	1 279	1 361
Intäkter VA-system	436	587
Intäkter plan/bygg-system	353	309
Intäkter fastighetsbolagen	8	54
Extern finansiering av projekt hos miljökontoret	991	
Övriga intäkter		218
S:a verksamhetens intäkter	37 593	35 587
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	19 139	23 456
Hyror	988	1 286
Material	537	373
Köpta tjänster	4 525	6 007
Övriga kostnader	7 441	7 800
S:a verksamhetens kostnader	32 630	38 922

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Not 3 Avskrivningar		
Avskrivning ekonomisystem	621	621
Avskrivning Löne/PA-system	605	605
Avskrivning bibliotekssystem	0	78
Avskrivning VA-system	278	278
Avskrivning plan/bygg-system	195	195
Avskrivning datorer	0	2
S:a avskrivningar	1 699	1 779
<i>Avskrivning enligt plan grundas på inventariernas ursprungliga anskaffningsvärde och fördelas över den beräknade nyttjandeperioden, datorer tre år, medlemskommunernas ekonomi- och PA-system 10 år och övriga inventarier och bibliotekssystem 5 år.</i>		
Not 4 Finansiella intäkter		
Övriga ränteintäkter	2	4
S:a finansiella intäkter	2	4
Not 5 Finansiella kostnader		
Dalsslands Sparbank Ekonomisystem	3	6
Dalsslands Sparbank Löne/PA-system	2	4
Dalsslands Sparbank bibliotekssystem	1	3
Övriga räntekostnader	14	13
Bankkostnader	8	9
Övriga finansiella kostnader	-2	
S:a finansiella kostnader	26	35
Not 6 Materiella anläggningstillgångar		
- varav maskiner och inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	20 885	20 885
Akkumulerad avskrivning	-15 655	-13 876
Årets investeringar	0	0
Avskrivning	-1 699	-1 779
Summa	3 531	5 230
- specifikation maskiner och inventarier		
Ekonomisystem	1 242	1 863
Löne/PA system	1 815	2 421
Datorer	0	0
Bibliotekssystem	0	0
VA-system	278	556
Plan/ Bygg-system	195	390
S:a materiella anläggningstillgångar	3 531	5 230

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Not 7 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	1 862	3 302
Skattekonto	750	0
Moms	523	780
Bruttolönefordran	6	
Förutbetalda hyror	183	0
Förutbetalda kostnader	158	360
Upplupna intäkter	1 174	1 763
periodiseringsfordringar	264	
S:a kortfristiga fordringar	4 921	6 205
Not 8 Kassa och bank		
Bank	4 780	4 055
S:a kassa och bank	4 780	4 055
Not 9 Eget kapital		
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	-1 060	4 085
Årets resultat	3 777	-5 145
Utgående balans eget kapital	2 717	-1 060
<i>- varav saldo Hållbar utveckling Väst</i>		
Ingående värde	469	1 658
Årets resultat	-452	-1 189
Utgående värde	17	469
<i>- varav saldo Energisamverkan, Dalsland</i>		
Ingående värde	-879	111
Årets resultat	-311	-990
Utgående värde	-1 190	-879
<i>- varav saldo Miljönämnd</i>		
Ingående värde	2 185	2 209
Årets resultat	787	-24
Utgående saldo	2 972	2 185
<i>- varav saldo Kansliet</i>		
Ingående värde	-2 962	-4
Årets resultat	3 754	-2 958
Utgående saldo	792	-2 962
<i>- varav saldo Inköp</i>		
Ingående värde	127	111
Årets resultat	0	16
Utgående saldo	127	127

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Not 10 Långfristiga skulder		
Ingående skuld	3 209	4 473
Nya lån		
Amortering enligt plan	-1 225	-1 264
S:a långfristiga skulder	1 985	3 209
Kreditgivare		
DS Bibliotekssystem	0	39
DS Ekonomisystem	1 394	2 014
DS Löne/PA system	1 815	2 420
Amortering kommande år	-1 225	-1 264
S:a kreditgivare	1 985	3 209
Not 11 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	1 729	2 115
Kommande års amortering	1 225	1 264
Utgående moms	382	517
Arbetsgivaravgifter/ kollektiva avgifter	701	658
Preliminärskatt	351	335
Semesterlöneskuld	828	757
Pensionskostnader individuell del	704	726
Bruttolöneavdrag, pensionsavsättning		-38
Särskild löneskatt individuell del	860	766
Inkomstförskott	139	2 416
Övriga kortfristiga skulder	1 611	4 304
S:a kortfristiga skulder	8 529	13 820
<i>Beviljad checkkredit 6000 tkr.</i>		
Not 12 Överskottsfond, tjänstepensioner		
Överskottsmedel	0	4
S:a överskottsfond	0	4

Redovisningsmodell

Den kommunala redovisningslagen reglerar den externa redovisningen. Årsredovisningen ska enligt lagen innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning samt en kassaflödesanalys. För kommunalförbundets interna redovisning tillkommer även driftredovisning och investeringsredovisning.

Modellens delar och samband

Resultaträkningen redovisar det ekonomiska resultatet på tre nivåer; verksamhetens nettokostnader, som redovisar resultatet av den egentliga verksamheten; resultat före extraordinära poster, som redovisar resultatet av den löpande verksamheten; samt årets resultat som även inkluderar extraordinära intäkter och kostnader. Årets resultat utvisar förändringen av det egna kapitalet. Årets resultat innefattar hela kommunalförbundets verksamhet.

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid en viss tidpunkt. Balansräkningen visar värdet av kommunalförbundets tillgångar och hur dessa tillgångar har finansierats, externt med skulder och internt med eget kapital. Tillgångarna delas upp i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar. Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga skulder. Kortfristiga skulder är de som förfaller inom ett år. Skillnaden mellan tillgångar och summan av skulder utgör det egna kapitalet, kommunalförbundets förmögenhet.

Kassaflödesanalysen ger upplysning om kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och från finansiering. Ett positivt saldo på kassaflödet innebär en förstärkning av likviditeten. Kassaflödets saldo slutar med årets förändring av likvida medel.

Driftsredovisningen visar de enskilda verksamhetsområdenas redovisade intäkter och kostnader samt nettobudget.

Investeringsredovisningen är en beskrivning av kommunalförbundets investeringsverksamhet under året.

Övergripande redovisningsprinciper

I den löpande redovisningen och vid upprättande av årsredovisningen följs ett antal övergripande redovisningsprinciper, vilka skapar ett normverk som styr innehållet i redovisningsrapporterna. Principerna som tillämpas innebär att en återhållsam bild av kommunalförbundets ekonomi redovisas, i enlighet med god redovisningssed. Analysen av den finansiella utvecklingen och ställningen baseras på antagandet att dessa principer har följts.

Principen om pågående verksamhet – Denna princip har stor betydelse för redovisningen, främst vad gäller tillgångsvärderingen och det sätt på vilket tillgångar redovisningstekniskt anses förbrukas. Här kommer förväntningar på framtiden in.

Principen om öppenhet – Öppenhetsprincipen handlar dels om myndigheters offentlighetsprincip, dels om ett förhållningssätt där största möjliga öppenhet alltid eftersträvas.

Försiktighetsprincipen - Försiktighetsprincipen innebär att värdering av redovisningsposter ska göras på ett sådant sätt att resultatet under inga omständigheter överskattas utan hellre underskattas.

Kongruensprincipen – Kongruensprincipen innebär att konsekventa mätprinciper ska tillämpas över tid.

Matchningsprincipen – Matchningsprincipen innebär att värderingen av tillgångar och skulder sker på ett sådant sätt att intäkter och kostnader som hör samman redovisas under samma redovisningsperiod.

Väsentlighetsprincipen – Väsentlighetsprincipen kan medföra avsteg från matchningsprincipen i och med att endast väsentliga redovisningsposter behöver periodiseras.

Kommunal redovisningslag

Kommunalförbundet ska enligt den kommunala redovisningslagen följa god redovisningssed. Lagen reglerar vilka delar som ska ingå i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt över utvecklingen. Den ska även redogöra för de förhållanden som är viktiga för bedömningen av ekonomin. Här ska förhållanden som är kända fram till dess årsredovisningen upprättats redovisas.

I 2017 års bokföring och bokslut tillämpas i allt väsentligt den kommunala redovisningslagens bestämmelser samt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Tillämpning av redovisningsprinciper i övrigt

- Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar.
- Avskrivning sker på tillgångens anskaffningsvärde. Avskrivningar av anläggningstillgångar görs med 3 år för datorer, 5 år för inventarier och bibliotekssystem och 10 år för ekonomisystem och löne-/PA-system. Avskrivning påbörjas under det år tillgången tas i bruk.
- Årets förändring av semesterlöneskulden, okompenserad övertid etc. redovisas under verksamhetens kostnader i resultaträkningen. Den totala skulden av dessa redovisas som kortfristig skuld i balansräkningen.
- Timlöner, övertidsersättningar etc. som intjänats under 2017 och betalats ut 2017 belastar 2017 års resultat.
- Pensionsskuld och pensionskostnad beräknas av Kommunernas Pensionsanstalt (KPA). Pensionsrättigheter intjänade från och med 1998 har betalats in via försäkring hos KPA och är kostnadsförd i den mån de ej avser s.k. avgiftsbestämd ålderspension (individuell del). Den avgiftsbestämda delen avseende år 2017 är kostnadsförd och redovisas som en kortfristig skuld. Samtliga pensionskostnader har belastats med särskild löneskatt.

**Dalslands Miljö och Energiförbund
Revisorerna**

Till kommunfullmäktige i
Dals-Eds, Bengtsfors,
Färgelandas och Melleruds
kommuner

Revisionsberättelse för år 2017

Vi har granskat verksamheten i Dalslands Miljö och Energiförbund under 2017. Granskningen har utförts i enlighet med kommunallagen och god revisionsed i kommunal verksamhet.

Förbundet lämnar en redogörelse för de aktiviteter som genomförts under året för att uppfylla de övergripande verksamhetsmålen som direktionen fastställt.

Förbundet redovisar ett resultat för 2017 på 3 777 tkr, vilket är 4 008 tkr bättre än budgeterat resultat. Medlemskommunerna har under 2017 kompenserat förbundet för de avvecklingskostnader på 2,5 mnkr som belastade 2016 års resultat. Det finansiella målet som direktionen fastställt för 2017 uppnås i och med årets resultat.

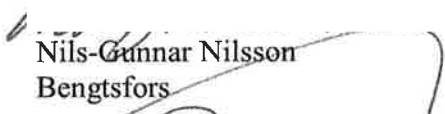
Vi konstaterar att direktionen noterat brister i sin styrning och kontroll över verksamheten men att de vidtagit åtgärder under 2017. Revisorerna kommer särskilt att följa förbundets utveckling under 2018.

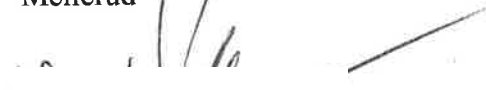
Vi tillstyrker att direktionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017 samt att förbundets årsredovisning godkänns.

Mellerud 2018-04-19

Bo Johansson
Färgelanda

11

Evert Magnusson
Mellerud

Nils-Gunnar Nilsson
Bengtsfors

Joacim Magnusson
Mellerud

Torgny Arvidsson
Dals-Ed

*Granskning av
årsredovisning
2017*

Dalslands Miljö och
Energiförbund

Lars Dahlin

april 2018

Innehållsförteckning

2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
2.3.	Revisionskriterier	3
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	4
3.1.1.3.	Driftredovisning	5
3.1.2.	Balanskrav	5
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	5
3.1.3.1.	Finansiella mål	5
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	5
3.2.	Rättvisande räkenskaper	6
3.2.1.	Resultaträkning	6
3.2.2.	Balansräkning	6
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	6
3.2.4.	Tilläggsupplysningar	6

1. *Sammanfattning*

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Förbundet lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 11:5-6).

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god med anledning av att det finansiella målet för 2017 uppnås.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som god i och med att de övergripande målen för förbundet uppnås.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner, kommunalförbund och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Direktionen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12:2) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål direktionen beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt förbundets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som direktionen beslutat om.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att brister kan förekomma.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med förbundets administrativa avdelning. Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonom och förbundschef.

2.3. Revisionskriterier

Direktionen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 11 kap 21 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige i respektive medlemskommun.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning
- Direktionens beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur förbundets verksamhet utvecklas de närmaste åren.

Under avsnittet "Ekonomisk översikt och analys" beskrivs och redovisas förbundets finansiella ställning som ger uttryck för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunallagens skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av förbundets ekonomiska ställning. I förvaltningsberättelsen återfinns en utvärdering som tar sin utgångspunkt i de finansiella målen.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under räkenskapsåret.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas inte enligt KRL 4:1 a, på grund av för få anställda i förbundet.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om måluppfyllelse återfinns för de flesta verksamheter tillsammans med redovisning av kvalitet.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Inga investeringar gjorda under 2017.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till direktionens budget.

Verksamheternas budgetavvikelse redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning, tkr	Budget	Utfall	Avvikelse
Kansli	- 35	3 754	3 789
Miljöförvaltningen	148	787	639
Energisamverkan	- 344	- 311	33
Hållbar Utveckling Väst	0	- 452	- 452
Summa verksamheter	- 231	3 777	4 008

Inför 2017 hade Energisamverkan planerat att ianspråkta ackumulerade överskott. Utfallet för 2017 blev dock att även Hållbar Utveckling Väst gör ett större underskott än vad som var budgeterat. Kansliet gör ett stort överskott i och med att medlemskommunerna kompenserat förbundet för avvecklingskostnaderna under 2016. Även miljöförvaltningen gör ett större överskott än budgeterat.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i förbundets bedömning att balanskravet har uppfyllts i och med årets resultat.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god med anledning av att det finansiella målet för 2017 uppnås.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som god i och med att de övergripande målen för förbundet uppnås.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning av verksamhetens uppfyllnad av den finansiella målsättningen att den ska *"verksamheten skall bedrivas inom de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansiärer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten"*.

Det finansiella målet utifrån att verksamheten ska bedrivas inom budgetramen bedöms som uppfyllt för 2017 i och med årets resultat.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

Direktionen har fastställt mål innehållande en vision med ett antal övergripande mål. Dessa inriktningsmål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat. Förbundet behöver se över sitt arbete med periodisering av fakturor i samband med bokslutet för att säkerställa att kostnader belastar rätt räkenskapsår.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar förbundets finansiering och investeringar. Noter saknas. Vi bedömer att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar *uppfyller* KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

2018-04-10

Lars Dahlin
Uppdragsledare

Till kommunfullmäktige i:

Bengtsfors kommun
Dals-Eds kommun
Färgelanda kommun
Melleruds kommun

Dalslandskommunernas kommunalförbunds årsredovisning och revisionsberättelse för 2017

Direktionen för Dalslands miljö- och energiförbund överlämnar härmed årsredovisning och revisionsberättelse för Dalslandskommunernas kommunalförbunds verksamhet 2017. Direktionen anhåller om ansvarsfrihet för 2017 års verksamhet.

För Dalslands miljö- och energiförbund

Dan Gunnardo
Förbundschef

Bilaga: Årsredovisning 2017 med tillhörande revisionsberättelse

Sammanträdesdatum

2018-04-12

DMEF 6

Bokslut 2017

Ärendet

Bokslut 2017 för Dalslandskommunernas kommunalförbund är framtaget av förbundschef/miljö- & energichef i samarbete med ekonomienheten i Melleruds kommun.

Miljö- och energikontoret (inkl. kansli) visar på en budgetavvikelse på +4 460 tkr. Förklaringen till den stora avvikelsen är att förbundet 2016 tog en stor kostnad för omställning av förbundet och då fick ett stort underskott. Under 2017 har kommunerna betalat in ett extra bidrag för att täcka de omställningskostnader som uppstod och därför har 2017 års utfall blivit betydligt bättre än budget.

Hållbar Utveckling Väst visar på en budgetavvikelse på -452 tkr.

Avseende Miljö- och energikontorets/nämndens driftkostnader för 2017 i relation till budget så visar helåret ett positivt resultat motsvarande drygt 780 000 kr. Nettoresultatet för miljö- och energikontoret/nämnden 2017 blev 476 000 kr. Överskottet beror på att miljö- och energikontoret under första halvåret hade mycket svårt att återbesätta vakanta tjänster (pensionsavgångar, sjukskrivningar, föräldraledighet och personal som slutat). Denna situation har medfört att miljö- och energikontoret inte kunnat efterleva upprättad tillsynsplan för 2017 fullt ut, vilket medför ett behov av extra insatser under 2018.

Beredande organ:

Förbunds-/miljö- och energichefens förslag till beslut

Direktionens beslut

Direktionen beslutar att fastställa Årsredovisningen för år 2017. Miljö- och energinämnden har 2018-03-22 § 17 behandlat sin del i bokslutet.

Hållbar Utveckling Väst (HUV) och miljö- och energinämnden bär med sig sitt över- respektive underskott till 2018.

Årsbokslut överlämnas till revisorerna för granskning.

Direktionen uppdrar till förbundschefen att i särskild skrivelse överlämna frågan om beviljande av ansvarsfrihet för år 2017 till medlemskommunerna.

Ordf sign

Justerandes sign

UB

Sammanträdesdatum

2018-03-22

DMEN § 17

Bokslut 2017

Ärendebeskrivning

2017 års bokslut för förbundet och miljö- och energinämnden är framtagen av förbundschef/miljö- & energichef i samarbete med tjänstgörande ekonom.

Avseende Miljö- och energikontorets/nämndens driftkostnader för 2017 i relation till budget så visar helåret ett positivt resultat motsvarande drygt 700 000 kr. Nettoresultatet för miljö- och energikontoret/nämnden 2017 blev 476 000 kr. Överskottet beror på att miljö- och energikontoret under första halvåret hade mycket svårt att återbesätta vakanta tjänster (pensionsavgångar, sjukskrivningar, föräldraledighet och personal som slutat). Under hösten fungerade dock rekryteringsarbetet mycket väl, vilket innebar att fem nya handläggare började sin anställning under september/oktober. Personalbristen under första halvåret har vidare inneburit att övriga avgiftsintäkter (ej årsavgifter) blev lägre än budgeterat. Övriga kostnader blev högre än budgeterat, till stor del på grund av ökade kostnader i samband med flytten till Mellerud (flyttkostnader samt inköp av möbler och IT-utrustning anpassad till de nya lokalerna).

På grund av svårigheterna att besätta vakanta tjänster under första halvåret 2017 så har nämndens verksamhets-/tillsynsplan inte kunnat efterlevas inom alla arbetsområden. Detta innebär att en del tillsyn förskjuts till 2018. En extra resurs i form av miljö- och hälsoskyddsinspektör har inrättats under 2018 för att bidra till att tillsynen kommer i fas 2018.

Beredning:

Presidium 2018-03-07

Förbunds-/miljö- och energichefs förslag till beslut

Dalsslands miljö- och energinämnds beslut

Nämnden beslutar att :

- anta förslag till bokslut 2017 och vidarebefordra till Direktionen för fastställande.

Ordf sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Taxor för Dalslands Miljö- och energiförbund 2019

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna direktionens förslag till taxor och avgifter för Dalslands Miljö- och energiförbund för 2019, att gälla från och med 1 januari 2019.

Ärendebeskrivning

Direktionen för Dalslands miljö- och energiförbund har den 2018-04-12 beslutat att rekommendera kommunfullmäktige i medlemskommunerna att:

1. Fastställa nedanstående förslag till taxor att gälla från och med 1 januari 2019:
  - Taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken med tillhörande bilagor.
  - Taxa för livsmedels- och foderkontroll
  - Strålskyddstaxa
  - Taxa för tillsyn av sprängämnesprekursorier
2. Besluta att höja de i dessa taxor fastställda fasta avgifterna, årsavgifterna, kontrollavgifterna och timavgifterna i enlighet med Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) och därmed fastställa nedanstående förslag till timavgift/timtaxa att gälla från och med 1 januari 2019:
  - För taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken ska timavgiften/timtaxan vara 976 kr/tim.
  - För taxa för livsmedels- och foderkontroll ska timavgiften/timtaxan för planerad livsmedelskontroll samt anmälan om registrering vara 1 017 kr/tim.
  - För taxa för livsmedels- och foderkontroll ska timavgiften/timtaxan för extra livsmedelskontroll vara 956 kr/tim.
  - För strålskyddstaxa ska timavgiften/timtaxan för strålskyddstillsyn vara 976 kr/tim.
  - För taxa för tillsyn av sprängämnesprekursorier ska timavgiften/timtaxan vara 976 kr/tim.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Taxebilaga 1

Reviderad av Dalslands miljö- & energinämnd 2017-08-24, § 50 och antagen av Dalslands miljö- och energiförbund 2017-09-14, § 39

Fastställd av Kommunfullmäktige i

Bengtsfors kommun 2018-02-05, § 11

Dals-Eds kommun 2017-11-15, § 95

Färgelanda kommun 2017-11-22, § 163

Melleruds kommun 2017-11-22, § 135

ALLMÄNNA HÄNSYNSREGLER M.M. ENL. 2 KAP. MILJÖBALKEN

AVGIFT eller tid i
timmar

Tillsyn i övrigt

Tillsyn över att miljöbalkens hänsynsregler (2 kap. 2–5 §§) efterlevs Timavgift

SKYDD AV NATUREN ENLIGT 7 KAP MILJÖBALKEN

Prövning

Prövning av ansökan om dispens från
strandskyddsbestämmelserna

Timavgift

Prövning av ansökan om tillstånd till verksamhet eller åtgärd som
inte får utföras utan tillstånd enligt föreskrifter för natur- och
kulturresevat eller vattenskyddsområde

3h

Prövning av ansökan om dispens eller undantag från föreskrifter för
natur- och kulturresevat, naturminne, djur- och
växtskyddsområde och vattenskyddsområde

3h

Anmälan

Handläggning av anmälan om en verksamhet eller åtgärd inom
natur- och kulturresevat eller vattenskyddsområde som kräver
anmälan enligt föreskrifter för natur- och kulturresevat eller
vattenskyddsområde

3h

Tillsyn

Återkommande tillsyn av följande områden eller objekt

Kommunala naturresevat

Timavgift

Tillsyn som gäller strandskydd, skydd av övriga områden, djur- och
växtarter, naturmiljön i övrigt, vilthägn, stängselgenombrott eller
allemansrätten

Timavgift

MILJÖFARLIG VERKSAMHET ENLIGT 9 KAP MILJÖBALKEN

Prövning

Prövning av ansökan om inrättande av avloppsanordning eller anslutning av vattentoalett enligt 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd avseende:

1. Inrättande av anordning med vattentoalett till slutna tank	4h
2. Inrättande av anordning med vattentoalett med avloppsutsläpp till mark eller vatten	8h
3. Inrättande av annan avloppsanordning enligt vad kommunen föreskrivit	8h
4. Inrättande av flera avloppsanordningar enligt punkterna 1, 2 eller 3 på samma fastighet och vid samma tillfälle	9h
5. Anslutning av vattentoalett till befintlig avloppsanordning	4h
6. Inrättande av gemensam tillståndspliktig avloppsanordning för 6–25 personekvivalenter	9h
7. Inrättande av gemensam tillståndspliktig avloppsanordning för 26–100 personekvivalenter	15h
8. Inrättande av gemensam tillståndspliktig avloppsanordning för 101– 200 personekvivalenter	18h

Prövning av ansökan enligt 17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd att inrätta värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten enligt vad kommunen föreskrivit avseende:

1. Berg- eller ytjordvärmepump	2h
2. Övriga anläggningar	4h

Anmälan

Handläggning av anmälan avseende:

1. Inrättande av avloppsanordning utan vattentoalett enligt 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	6h
2. Inrättande enligt punkten 1. Ovan, om anmälan görs i samband med att en ansökan för att inrätta en sluten tank för toalettavlopp lämnas in. Anläggningarna ska vara avsedda att försörja samma byggnad	4h
3. Ändring av avloppsanordning enligt 14 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	4h
4. Anmälningspliktig verksamhet eller åtgärd enligt miljöprövningsförordningen (2013:251)	Belopp som motsvarar den årliga tillsynsavgiften som utgår för verksamhet enligt taxebilaga 2 och 3 enligt riskkolumn 0.
5. Ändring av anmälningspliktig verksamhet enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251)	Timavgift

Handläggning av anmälan avseende inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten enligt 17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet avseende:

1. Berg- eller yttjordvärmepump	1h
2. Övriga anläggningar	2h

Tillsyn i övrigt

Återkommande tillsyn över miljöfarlig verksamhet enligt förteckning i taxebilaga 2.	Årlig tillsynsavgift enl. taxebilaga 2 eller timavgift
Planerad tillsyn över enskild avloppsanordning	2h
Granskning av årsrapporter för minireningsverk, fosforfällor och liknande	timavgift
Tillsyn av enskild avloppsanordning i övrigt	timavgift
Tillsyn över miljöfarlig verksamhet i övrigt	timavgift

MILJÖSKADOR ENLIGT 10 KAP MILJÖBALKEN

Prövning

Prövning enligt 10 kap. 14 § miljöbalken om de åtgärder som en verksamhetsutövare har redogjort för enligt 10 kap. 12 eller 13 §§ miljöbalken är lämpliga och tillräckliga. Timavgift

Anmälan

Handläggning av anmälan om avhjälpandeåtgärd med anledning av Timavgift en föroreningskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten eller byggnad eller en anläggning enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Handläggning enligt 10 kap. 11 - 13 §§ miljöbalken med anledning av underrättelse från verksamhetsutövare. Timavgift

Tillsyn

Återkommande tillsyn enligt 10 kap. miljöbalken (förorenade områden) av mark- och vattenområden, grundvatten, byggnader eller anläggningar samt allvarliga miljöskador.

Tillsyn i övrigt av mark- och vattenområden, grundvatten, byggnader och anläggningar samt allvarliga miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken Timavgift

VATTENVERKSAMHET ENLIGT 9 KAP MILJÖBALKEN

Prövning

Prövning av ansökan att inrätta grundvattentäkt enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 9 kap. 10 § miljöbalken 5h

Anmälan

Handläggning av anmälan av befintlig vattentäkt enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 9 kap. 10 § miljöbalken 3h

Tillsyn

Återkommande tillsyn av vattenverksamheter: Timavgift

Tillsyn i övrigt av vattenverksamhet Timavgift

HÄLSOSKYDD ENLIGT 9 KAP MILJÖBALKEN

Prövning

Prövning av ansökan om att hålla vissa djur inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 39 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet

1. Nötkreatur, häst, get, får eller svin	4h 2h
2. Pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur	4h 2h
3. Orm som ej avses i 4	4h 2h
4. Giftig orm	6h 4h

Prövning av ansökan om spridning av naturlig gödsel, slam och annan orenlighet enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 40 och 42 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (anm. här redovisas två alternativ varav bara ett kan väljas)

Per spridningstillfälle	4h
Årsavgift	6h

Prövning av ansökan att inrätta annat slag av toalett än vattentoalett enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Förmultningstoalett	4h
---------------------	----

~~Prövning av ansökan att inrätta luftvärmepump med stöd av 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd~~

~~4h~~

Annan prövning av frågor om tillståndsdispenser enligt lokala föreskrifter för människors hälsa

2h

Anmälan

Handläggning av anmälan att inrätta luftvärmepump med stöd av 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	2h
Handläggning av anmälan om spridning av naturlig gödsel, slam och annan orenlighet inom område med detaljplan eller intill sådant område enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 40 och 42 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	2h
Handläggning av anmälan att inrätta annat slag av toalett än vattentoalett enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	
Förmultningstoalett	2h
Handläggning av anmälan om att anlägga gödselstad eller annan upplagsplats för djurspillning enligt 37 och 42 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	
- Anmälan upplagsplats	2h
- Anmälan gödselstad	2h
Handläggning av anmälan enligt 38 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd om att driva eller arrangera följande:	
1. Verksamhet där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling som innebär risk för blodsmitta genom användning av skalpeller, akupunktur nålar, piercningsverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg	
Nivå 1, påtaglig hälsorisk: tatuering, piercing, skönhetsbehandling som innebär silikoninjektioner	4h
Nivå 2, måttlig hälsorisk; fotvård, öronhåltagning, akupunktur	2h
2. Bassängbad som är upplåtna åt allmänheten eller som annars används av många människor	4h
3. Skol- och fritidsverksamhet	
- Skola med mer än 400 elever	6h
- Skola med mer än 100 och mindre än 400 elever	4h
- Skola med högst 100 elever	2h
- Förskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet eller resurscenter	4h

Tillsyn

Provtagning av badvatten vid anläggning eller strandbad som är upplåtet för allmänheten eller annars utnyttjas av många enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om badvatten NFS 2008:8.

Avgift för provtagning

1. Strandbad	Timavgift
2. Badanläggningar	Timavgift
3. Enstaka bassänger	Timavgift
4. Plaskdammar	Timavgift

Dessutom tas ersättning ut för att täcka kostnader för analyser, transporter och frakt.

Återkommande tillsyn över hälsoskyddsverksamhet enligt förteckning i taxebilaga 2.	Årlig tillsynsavgift enligt taxebilaga 2 eller timavgift
--	--

Tillsyn över verksamhet som berörs av föreskrifter som meddelats enligt 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd:

Tillsyn i övrigt av hälsoskydd	Timavgift
--------------------------------	-----------

KEMISKA PRODUKTER ENLIGT 14 KAP MILJÖBALKEN

Prövning

Prövning av ansökan enligt 40 § Förordning om Bekämpningsmedel (SFS 2014:425)	Timavgift
---	-----------

Prövning av ansökan enligt 6 kap 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2)	3h
---	----

Anmälan

Handläggning av anmälan enligt 41 § Förordning om bekämpningsmedel (SFS 2014:425)	Timavgift
---	-----------

~~Handläggning av anmälan enligt 9 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor~~	~~Timavgift~~
---	----------------------

Handläggning av information enligt 6 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:5) om skydd mot mark- och	
--	--

vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor.

Timavgift

Information

Handläggning av information enligt 14 § förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser 2h

Handläggning av information enligt 4:1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor om att installera anordning enligt 1:1 § eller 1:2 § samt 1:3 § (krav på information gäller inte anordningar enligt 1:2 § som avses att installeras inomhus):

1. Förvaring av mer än 1 m³ dieselolja eller eldningsolja i öppen cistern ~~i mark.~~ 2h

2. Markförlagda rör- och slangledningar som är anslutna till öppna cisterner ovan mark och avsedda för förvaring av brandfarliga vätskor samt spillolja 2h

3. Förvaring av eldnings- eller dieselbrännolja i öppen cistern ~~ovan mark~~ med tillhörande rörledningar om cisternen rymmer mer än 1 m³ men högst 10 m³ 2h

4. Hantering av mer än 250 liter brandfarlig vätska inom vattenskyddsområde. 3h

Handläggning av information enligt 3 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:5) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor om att installera en cistern enligt 1 kap. 1 §:

- hantering av mer än 250 liter brandfarliga vätskor eller spillolja inom vattenskyddsområde. 3h

- hantering av brandfarliga vätskor eller spilloljor i cisterner ovan och i mark som rymmer mer än 1 m³ vätska samt rörledningar och slangledningar som är anslutna till sådana cisterner. 2h

Tillsyn

Återkommande registrering och kontroll av inlämnad kontrollrapport enligt 15 § förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser 2h

Återkommande övrig tillsyn av anläggning som omfattas av Förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser Timavgift

Återkommande tillsyn av anläggningar som omfattas av förordning (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen Timavgift

Tillsyn i övrigt av kemiska produkter Timavgift

Tillsyn av kosmetiska produkter enligt § 12 Förordning (2013:413) om kosmetiska produkter, § 31 och § 34 Miljötillsynsförordning (2011:13) Timavgift

Tillsyn av tatueringsfärger enligt § 10 Förordning (2012:503) Om tatueringsfärger, § 31 Miljötillsynsförordning (2011:13) Timavgift

Krav på försiktighetsmått eller skyddsåtgärd i samband med Spridning av biocidprodukter 4 kap 2 § (NFS 2015:3) och 26 kap 9 § miljöbalken (SFS 1998:808) Timavgift

AVFALL OCH PRODUCENTANSVAR ENLIGT 15 KAP MILJÖBALKEN

Prövning

Prövning av ansökan om dispens/tillstånd att själv återvinna och bortskafter avfall på fastigheten enligt 15 kap. 18 § tredje och fjärde styckena miljöbalken 2h

Prövning av ansökan om dispens avseende anmälan enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering
- uppehåll i hämtning
- gemensam behållare
- total befrielse 2h

Anmälan

Handläggning av anmälan från fastighetsägare eller nyttjanderättshavare om kompostering, nedgrävning, återvinning eller bortskafter av annat avfall än trädgårdsavfall på fastigheten enligt 38 § avfallsförordningen (2001:1063) 1h

Handläggning av anmälan från fastighetsägare eller nyttjanderättshavare om att på fastigheten kompostera eller på annat sätt återvinna eller bortskafter annat hushållsavfall än trädgårdsavfall enligt 45 § avfallsförordningen (2011:927). 1h

Handläggning av anmälan enligt vad som föreskrivs i kommunens föreskrifter om avfallshantering
- uppehåll i hämtning 1h
- gemensam behållare 1h
- total befrielse 1h

Tillsyn i övrigt

Återkommande tillsyn över transportörer av farligt avfall för vilka tillstånds- eller anmälningsplikt föreligger enligt 36 respektive 42 §§ avfallsförordningen (2011:927). timavgift

Tillsyn i övrigt av avfallshantering och producentansvar timavgift

Dalslands Miljö- och energiförbunds taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område

Taxebilaga 2 -

Reviderad av

Dalslands miljö- & energinämnd

2017-08-24, § 50 -

antagen av Dalslands miljö- & energiför-
bund 2017-09-14, § 39

Fastställd i Kommunfullmäktige

Bengtsfors kommun 2018-02-05, § 11

Dals-Eds kommun 2017-11-15, § 95

Färgelanda kommun 2017-11-22, § 163

Melleruds kommun 2017-11-22, § 135

Taxebilaga 2, Avgiftsklasser för miljöfarlig verksamhet och hälsoskyddsverksamheter

Följande förkortningar används i tabellen:

MPF= Miljöprövningsförordning (2013:251)

VK/KK= Verksamhetskod/Klassningskod

AK= Avgiftsklass

PN= Prövningsnivå

A och **B**= tillståndsplikt **C**= anmälningsplikt **U**= utan prövnings-/anmälningsplikt

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				JORDBRUK
				Djurhållning
2 kap 1 §	1.10-i	7	B	Anläggning för djurhållning med 1. mer än 40 000 platser för fjäderfän, 2. mer än 2 000 platser för växande grisar som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion, eller 3. mer än 750 platser för suggor.
2 kap 2 §	1.11	6	B	Anläggning med stadigvarande djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar med mer än 400 djurenheter, dock inte inhägnad. Med en djurenhet avses 1. en mjölkko eller sinko inklusive kalv upp till en månads ålder, 2. sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder, 3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre, 4. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder, eller 5. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
2 kap 3 §	1.20		C	<p>Anläggning med stadigvarande djurhållning med mer än 100 djurenheter, dock inte inhägnad.</p> <p>Med en djurenhet avses</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. en mjölkko eller sinko, inklusive kalv upp till en månads ålder, 2. sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder, 3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre, 4. tre sugor eller betäckta gyttor, inklusive smågrisar upp till tolv veckors ålder, 5. tio slaktsvin, obetäckta gyttor eller avelsgaltar, tolv veckor eller äldre, 6. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder, 7. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar, 8. etthundra kaniner, 9. etthundra värphöns eller kycklingmödrar, sexton veckor eller äldre, 10. tvåhundra unghöns upp till sexton veckors ålder, 11. tvåhundra slaktkycklingar, 12. etthundra kalkoner, gäss eller ankor, inklusive kycklingar och ungar upp till en veckas ålder, 13. femton strutsfåglar av arterna struts, emu eller nandu, inklusive kycklingar upp till en veckas ålder, 14. tio får eller getter, sex månader eller äldre, 15. fyrtio lamm eller killingar upp till sex månaders ålder, eller 16. i fråga om andra djurarter, det antal djur som har en årlig sammanlagd utsöndring motsvarande 100 kilogram kväve eller 13 kilogram fosfor i färsk träck eller urin. <p>Vid beräkningen av antalet djur enligt första stycket 16 ska det alternativ av kväve eller fosfor väljas som ger det lägsta antalet djur. Anmälningssplikten gäller inte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. renskötsel, eller 2. om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §. <p>- Mer än 200 djurenheter - Mer än 100 djurenheter</p>
-	1.2001	2	U	<p>Anläggning med stadigvarande djurhållning med mer än 30 djurenheter (det högsta antalet djurenheter under året) men högst 100 djurenheter, dock inte inhägnad. Med en djurenhet avses samma som under 1.20. Denna beskrivning gäller inte renskötsel.</p>
-	1.2002	1	U	<p>Anläggning med stadigvarande djurhållning med minst 2 men högst 30 djurenheter (det högsta antalet djurenheter under året), dock inte inhägnad. Med en djurenhet avses samma som under 1.20. Denna beskrivning gäller inte renskötsel.</p>
				Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion
2 kap 4 §	1.30	4	C	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för produktion av foder, livsmedel eller annan lik-

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				nande jordbruksproduktion.
				Odling
-	1.3001	3	U	Växthus eller kemikalieintensiv odling med en odlingsyta som är större än 5000 kvadratmeter.
-	1.3002	2	U	Växthus eller kemikalieintensiv odling med en odlingsyta som är större än 2000 men högst 5000 kvadratmeter.
-	1.3003	2	U	Anläggning för torkning av gödsel.
-	1.3004	2	U	Odling av jordbruksmark som är större än 100 hektar för produktion av foder, livsmedel eller annan liknande jordbruksproduktion.
-	1.3005	1	U	Odling av jordbruksmark som är större än 10 hektar men högst 100 hektar för produktion av foder, livsmedel eller annan liknande jordbruksproduktion.
-	1.3006	2	U	Fruktodling med en odlingsyta som är större än 1 hektar.
				FISKODLING OCH ÖVERVINTRING AV FISK
3 kap 1 §	5.10	7	B	Fiskodling eller övervintring av fisk där mer än 40 ton foder förbrukas per kalenderår.
3 kap 2 §	5.20	3	C	Fiskodling eller övervintring av fisk där mer än 1,5 ton foder förbrukas per kalenderår, om inte verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
-	5.2001	1	U	Fiskodling eller övervintring av fisk där högst 1,5 ton foder förbrukas per kalenderår.
				UTVINNING, BRYTNING OCH BEARBETNING AV TORV, OLJA, GAS, KOL, MALM, MINERAL, BERG, NATURGRUS OCH ANNAT
				Berg, naturgrus och andra jordarter
4 kap 1 §	10.10	14	B	Täkt av torv med ett verksamhetsområde som är större än 150 hektar, om verksamheten inte 1. omfattas av en bearbetningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, eller 2. endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.
-	10.1001	2	U	Uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material (torv) efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.
4 kap 2 §	10.11	22	B	Täkt av berg med ett verksamhetsområde som är större än 25 hektar, om verksamheten inte endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.
4 kap 3 §	10.20		B	Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, om verksamheten inte 1. omfattas av en bearbetningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, 2. är tillståndspliktig enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, 3. är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §, eller 4. endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	10.20-1	20		- Mer än 5 000 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-2	18		- Mer än 1 000 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-3	16		- Mer än 200 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-4	14		- Mer än 50 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-5	12		- Högst 50 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-6	10		- Mer än 1 000 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter.
	10.20-7	9		- Mer än 500 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter.
	10.20-8	8		- Mer än 200 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter.
	10.20-9	7		- Mer än 50 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter.
	10.20-10	6		- Högst 50 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter.
-	10.2001	5	U	Anläggning för tillverkning av stenvaror genom bearbetning av block ur bruten sten, där den totalt bearbetade stenytan är större än 1 000 kvadratmeter per kalenderår eller den totalt hanterade mängden är större än 800 ton per kalenderår.
-	10.2002	1	U	Anläggning för tillverkning av stenvaror genom bearbetning av block ur bruten sten, där den totalt bearbetade stenytan är högst 1 000 kvadratmeter per kalenderår eller den totalt hanterade mängden är högst 800 ton per kalenderår.
-	10.2003	2	U	Uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material (berg, naturgrus eller andra jordarter) efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att tänkten är avslutad.
4 kap 4 §	10.30	5	C	Täkt för markinnehavarens husbehov av mer än 10 000 ton totalt uttagen mängd naturgrus.
-	10.3001	3	U	Täkt för markinnehavarens husbehov av högst 10 000 ton naturgrus (totalt uttagen mängd).
4 kap 5 §	10.40	3	C	Täkt för markinnehavarens husbehov av 1. mer än 10 000 ton totalt uttagen mängd berg, 2. torv med ett verksamhetsområde större än 5 hektar, eller 3. mer än 50 000 kubikmeter totalt uttagen mängd torv. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten 1. omfattas av bearbetningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, eller 2. är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §.
	10.4001	1	U	Täkt för markinnehavarens husbehov av 1. högst 10 000 ton berg (totalt uttagen mängd), 2. torv med ett verksamhetsområde på högst 5 hektar, eller 3. högst 50 000 kubikmeter torv (totalt uttagen mängd).
4 kap 6 §	10.50	1	C	Anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter 1. inom område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, eller 2. utanför område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, om verksamheten bedrivs på samma plats under en längre tid än trettio kalenderdagar under en tolv månaders-period.
-	10.5001	1	U	Anläggning för sortering eller krossning av berg,

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				naturgrus eller andra jordarter utanför område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, om verksamheten bedrivs på samma plats under högst trettio kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
4 kap 7 §	10.60	4	C	Anläggning för framställning, bearbetning eller omvandling av bränsle eller bränsleprodukt som baseras på mer än 500 ton torv per kalenderår.
-	10.6001	2	U	Anläggning för framställning, bearbetning eller omvandling av bränsle eller bränsleprodukt som baseras på högst 500 ton torv per kalenderår.
				Råpetroleum, naturgas och kol
4 kap 8 §	11.10	10	A	Utvinning av råolja eller naturgas inom de fjällområden som anges i 4 kap. 5 § miljöbalken.
4 kap 9 §	11.20	7	B	Utvinning av råolja eller naturgas inom andra områden än de som avses i 8 §.
4 kap 10 §	11.30	5	C	Industriell tillverkning av briketter av kol eller brunkol.
				Malm och mineral
4 kap 11 §	13.10	28	A	Gruvdrift eller gruvanläggning för brytning av malm, mineral eller kol, om verksamheten inte är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 1, 2, 3, 4 eller 5 §.
4 kap 12 §	13.20-i	18	A	Anläggning för rostning eller sintring av metallhaltig malm, inbegripet sulfidmalm.
4 kap 13 §	13.30	14	B	Anläggning för rostning eller sintring av metallhaltig malm för provändamål.
4 kap 14 §	13.40	28	A	Anläggning för annan bearbetning eller anrikning av malm, mineral eller kol än rostning och sintring, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 15 §.
4 kap 15 §	13.50	15	B	Provbrytning inklusive annan bearbetning eller anrikning av malm, mineral eller kol än rostning och sintring.
4 kap 16 §	13.60	9	B	Anläggning för utvinning av asbest.
				Annan utvinningsindustri
4 kap 17 §	13.70	3	C	Djupborrning som inte är tillståndspliktig enligt 8 eller 9 §.
				LIVSMEDEL OCH FODER
				Slakterier
5 kap 1 §	15.10-i <i>15.10-i1</i> <i>15.10-i2</i>	19 11	B	Slakteri med en produktion baserad på en slaktvikt av mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton slaktvikt per kalenderår - Mer än 50 000 ton slaktvikt per kalenderår. - Mer än 12 500 men högst 50 000 ton slaktvikt per kalenderår.
5 kap 2 §	15.20	8	B	Slakteri med en produktion baserad på mer än 7 500 ton men högst 12 500 ton slaktvikt per kalenderår
5 kap 3 §	15.30	4	C	Slakteri med en produktion baserad på mer än 50 ton men högst 7 500 ton slaktvikt per kalenderår
-	15.3001	2	U	Slakteri för en produktion baserad på högst 50 ton slaktvikt per kalenderår Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Livsmedel av animaliska råvaror
5 kap 4 §	15.40-i	20	B	Anläggning för framställning av livsmedel med

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölkprodukter eller endast innebär paketering.
5 kap 5 §	15.45	10	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 2 000 ton men högst 18 750 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölkprodukter eller glass eller endast innebär paketering.
5 kap 6 §	15.50		C	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 50 ton men högst 2 000 ton per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölkprodukter eller glass eller endast innebär paketering.
	15.50-1	8		-Beredning och behandling med en produktion av mer än 500 ton men högst 2000 ton per kalenderår.
	15.50-2	5		- Beredning och behandling med en produktion av mer än 50 ton men högst 500 ton per kalenderår.
-	15.5001	3	U	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av högst 50 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Rökeri
5 kap 7 §	15.80		C	Rökeri för en produktion av mer än 50 ton men högst 18 750 ton rökta produkter per kalenderår.
	15.80-1	5		- Mer än 500 ton men högst 18 750 ton rökta produkter per kalenderår.
	15.80-2	3		- Mer än 50 ton men högst 500 ton rökta produkter per kalenderår.
-	15.8001	2	U	Rökeri för en produktion av högst 50 ton rökta produkter per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Livsmedel av vegetabiliska råvaror
5 kap 8 §	15.90-i	17	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av 1. mer än 75 000 ton produkter per kalenderår, eller 2. mer än a) 600 ton per dygn, om anläggningen är i drift i högst 90 dygn i rad under ett kalenderår, eller b) 300 ton per dygn i övriga fall. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.
5 kap 9 §	15.95	17	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart vegetabiliska

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				råvaror med en produktion av mer än 10 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 8 § , eller 2. endast avser kvarnprodukter, glass, råsprit, alkoholhaltig dryck, malt, maldryck, läskedryck, jäst eller kafferostning eller endast innebär paketering.
5 kap 10 §	15.101	9	C	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av mer än 2 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 8 § , eller 2. endast avser kvarnprodukter, glass, råsprit, alkoholhaltig dryck, malt, maldryck, läskedryck, jäst eller kafferostning eller endast innebär paketering.
-	15.9001	4	U	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror för en produktion av högst 2 000 ton produkter per kalenderår. Punkten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering. Punkten gäller inte heller restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Kvarnprodukter
5 kap 11 §	15.125		C	Framställning av livsmedel med tillverkning av kvarnprodukter samt beredning och behandling av kvarnprodukter, med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 § eller endast innebär paketering.
	15.125-1 15.125-2	9 5		- Mer än 50 000 ton per kalenderår. - Mer än 1 000 ton men högst 50 000 ton per kalenderår.
-	15.12501	1	U	Framställning av livsmedel med tillverkning av kvarnprodukter samt beredning och behandling av kvarnprodukter, med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
-	15.12502	2	U	Siloanläggning för torkning, rensning eller lagring av spannmål med en lagringskapacitet av mer än 10 000 ton.
				Livsmedel av kombinerade råvaror
5 kap 12 §	15.131-i	18	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av en slutprodukt vars innehåll av animaliskt ursprung uppgår till 1. mer än 10 viktprocent och produktionen uppgår till mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår, eller

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				2. högst 10 viktprocent och produktionen uppgår till en mängd a) per dygn som i antal ton överstiger animalievärdet, b) per kalenderår som i antal ton överstiger talet 250 multiplicerat med animalievärdet. Med animalievärdet avses talet 300 minskat med det tal som bestäms genom att multiplicera 22,5 med talet för det animaliska materialets viktprocent av slutprodukten. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten innebär endast paketering.
5 kap 13 §	15.141	15	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av mer än 5 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 12 §, eller 2. endast avser glass eller endast innebär paketering.
5 kap 14 §	15.151	8	C	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av mer än 400 ton men högst 5 000 ton per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 12 §, eller 2. endast avser glass eller endast innebär paketering.
	15.13101	3	U	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av högst 400 ton per kalenderår.
				Mjolkprodukter
5 kap 15 §	15.170-i	12	B	Anläggning för framställning av mjolkprodukter med en produktion baserad på en invägning av mer än 200 ton per dygn som kalenderårsmedelvärde.
5 kap 16 §	15.180		C	Anläggning för framställning av mjolkprodukter med en produktion baserad på en invägning av mer än 500 ton per kalenderår men högst 200 ton per dygn som kalenderårsmedelvärde. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten endast avser glass.
	15.180-1	9		- Mer än 50 000 ton per kalenderår.
	15.180-2	8		- Mer än 20 000 ton men högst 50 000 ton per kalenderår.
	15.180-3	5		- Mer än 500 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
-	15.18001	1	U	Anläggning för framställning av mjolkprodukter med en produktion baserad på en invägning av högst 500 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Oljor och fetter

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
5 kap 17 §	15.185-i	17	B	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter eller produkter av sådana oljor eller fetter med en produktion av 1. mer än 18 750 ton per kalenderår, om produktionen baseras på animaliska råvaror, eller 2. mer än 75 000 ton per kalenderår, om produktionen baseras på enbart vegetabiliska råvaror. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4, 5, 8, 9, 12, 13 eller 15 §.
5 kap 18 §	15.190	11	B	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter eller produkter av sådana oljor eller fetter med en produktion av 1. mer än 5 000 ton men högst 18 750 ton per kalenderår, om produktionen baseras på animaliska råvaror, eller 2. mer än 5 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår, om produktionen baseras på vegetabiliska råvaror. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4, 5, 8, 9, 12, 13, 15 eller 17 §.
5 kap 19 §	15.200	5	C	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter eller produkter av sådana oljor eller fetter med en produktion av mer än 100 ton men högst 5 000 ton kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, eller om verksamheten endast avser mjölkprodukter.
-	15.20001	1	U	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter eller produkter av sådana oljor eller fetter för en produktion av högst 100 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Glass
5 kap 20 §	15.210	11	B	Anläggning för tillverkning av glass med en produktion av 1. mer än 15 000 ton men högst 18 750 ton per kalenderår om produktionen baseras på animaliska råvaror, eller 2. mer än 15 000 ton men högst 18 750 ton per kalenderår om produktionen baseras på endast vegetabiliska råvaror. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4, 8, 9, 12 eller 15 §.
5 kap 21 §	15.220	3	C	Anläggning för tillverkning av glass med en produktion av mer än 10 ton men högst 15 000 ton per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4, 8, 9, 12 eller 15 §.
-	15.22001	1	U	Anläggning för tillverkning av glass för en produktion av högst 10 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Råsprit och alkoholhaltiga drycker
5 kap 22 §	15.230	19	B	Anläggning för framställning av råsprit eller

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				alkoholhaltig dryck genom jäsnings eller destillation med en produktion av mer än 5 000 ton men högst 75 000 ton ren etanol per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
5 kap 23 §	15.240		C	Anläggning för framställning av råsprit eller alkoholhaltig dryck genom jäsnings eller destillation motsvarande en årlig produktion av mer än 10 ton men högst 5 000 ton ren etanol per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
	15.240-1	9		- Mer än 500 ton men högst 5 000 ton ren etanol per kalenderår.
	15.240-2	7		- Mer än 100 ton men högst 500 ton ren etanol per kalenderår.
	15.240-3	5		- Mer än 10 ton men högst 100 ton ren etanol per kalenderår.
-	15.24001	1	U	Anläggning för framställning av råsprit eller av alkoholhaltiga drycker genom jäsnings eller destillation, motsvarande högst 10 ton ren etanol per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
-	15.24002	5	U	Anläggning för blandning eller tappning av destillerade alkoholhaltiga drycker eller för framställning, blandning eller tappning av vin, cider eller andra fruktviner. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Malt, maltdrycker och läskedrycker
5 kap 24 §	15.250	11	B	Bryggeri eller annan anläggning för framställning av malt, maltdryck eller läskedryck med en produktion av mer än 10 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
5 kap 25 §	15.260	8	C	Bryggeri eller annan anläggning för framställning av malt, maltdryck eller läskedryck med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
-	15.26001	4	U	Bryggeri eller annan anläggning för framställning av malt, maltdryck eller läskedryck med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Jäst
5 kap 26 §	15.270	17	B	Tillverkning av jäst med en produktion av mer än 100 ton men högst 75 000 ton per kalenderår eller för framställning av startkulturer av mikroorganismer för livsmedelsindustri eller jordbruk, om anläggningen har en sammanlagd reaktorvolym om minst tio kubikmeter. Tillståndsplikt gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
-	15.27001	4	U	Tillverkning av jäst med en produktion av högst 100 ton per kalenderår eller för framställning av startkulturer av mikroorganismer för livsmedelsindustri eller jordbruk, om anläggningen har en sammanlagd reaktorvolym om högst tio kubikmeter.
				Kafferostning
5 kap 27 §	15.280		C	Anläggning för rostning av mer än 100 ton men högst 75 000 ton kaffe per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
	15.280-5	9		- Rostning av mer än 3 000 ton kaffe per kalenderår.
	15.280-6	5		- Rostning av mer än 100 ton men högst 3 000 ton kaffe per kalenderår.
-	15.28001	1	U	Anläggning för rostning av högst 100 ton kaffe per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
				Paketering av livsmedel
5 kap 28 §	15.310	3	C	Anläggning för yrkesmässig industriell förpackning av animaliska eller vegetabiliska produkter som inte sker i någon tillstånds- eller anmälningsspliktig verksamhet enligt någon av 1–27 §§.
				Foder av animaliska råvaror
5 kap 29 §	15.330-i	11	B	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 75 ton foder per dygn eller mer än 18 750 ton foder per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölk eller endast innebär paketering.
5 kap 30 §	15.340		C	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 500 ton men högst 18 750 ton foder per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 29 §, eller 2. endast avser mjölk eller endast innebär paketering.
	15.340-1	9		- Mer än 5 000 ton men högst 18 750 ton produkter per kalenderår.
	15.340-2	5		- Mer än 500 ton men högst 5 000 ton produkter per kalenderår.
-	15.34001	1	U	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av högst 500 ton produkter per kalenderår. Punkten avser inte produktion av endast mjölk eller endast innebär paketering.
				Foder av vegetabiliska råvaror
5 kap 31 §	15.350-i	9	B	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av 1. mer än 75 000 ton per kalenderår, eller 2. mer än a) 600 ton per dygn, om anläggningen är i drift i

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				högst 90 dygn i rad under ett kalenderår, eller b) 300 ton per dygn i övriga fall Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.
5 kap 32 §	15.360	5	C	Anläggning för framställning av foder med be- redning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av mer än 5 000 ton men högst 75 000 ton produkter per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 31 § 2. endast avser oljekakor från vegetabiliska oljor eller fetter eller endast innebär paketering
-	15.36001	1	U	Anläggning för framställning av foder med be- redning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av högst 5 000 ton per kalenderår. Punkten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.
				Foder av kombinerade råvaror
5 kap 33 §	15.370-i	10	B	Anläggning för framställning av foder med be- redning och behandling av animaliska och vege- tabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av en slutprodukt vars innehåll av animaliskt material uppgår till 1. mer än 10 viktprocent och produktionen upp- går till mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår, eller 2. högst 10 viktprocent och produktionen uppgår till en mängd a) per dygn som i antal ton överstiger animalie- värdet, b) per kalenderår som i antal ton överstiger talet 250 multiplicerat med animalievärdet. Med animalievärdet avses talet 300 minskat med det tal som bestäms genom att multiplicera 22,5 med talet för det animaliska materialets viktpro- cent av slutprodukten. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.
				TEXTILVAROR
6 kap 1 §	17.10-i 17.10-i1 17.10-i2	 24 22	B	Anläggning för förbehandling eller färgning av mer än 10 ton textilfibrer eller textilier per dygn eller mer än 2 500 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår. -Mer än 20 000 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår. - Mer än 2 500 ton men högst 20 000 ton textil- fibrer eller textilier per kalenderår.
6 kap 2 §	17.20 17.20-1	 14	B	Anläggning för förbehandling eller färgning av mer än 200 ton men högst 2 500 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår eller för annan be- redning av mer än 200 ton textilmaterial per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 1 §, eller 2. medför utsläpp av avloppsvatten och utsläpp till luft av högst 3 ton flyktiga organiska före- ningar per kalenderår. - Annan beredning än förbehandling eller färg-

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	17.20-2	13		ning av mer än 2500 ton textilmaterial per kalenderår. - Förbehandling eller färgning av mer än 1000 ton men högst 2500 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår eller för annan beredning av mer än 1000 ton men högst 2500 ton textilmaterial per kalenderår.
	17.20-3	11		- Förbehandling eller färgning av mer än 200 ton men högst 1000 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår eller för annan beredning av mer än 200 ton men högst 1 000 ton textilmaterial per kalenderår.
6 kap 3 §	17.30	5	C	Anläggning för förbehandling, färgning eller annan beredning av mer än 10 ton men högst 200 ton textilmaterial per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
-	17.3001	3	U	Anläggning för förbehandling, färgning eller annan beredning av högst 10 ton textilmaterial per kalenderår.
				PÄLS, SKINN OCH LÄDER
7 kap 1 §	18.10-i	18	B	Anläggning för garvning av mer än 12 ton hudar eller skinn per dygn eller mer än 3 000 ton hudar eller skinn per kalenderår.
7 kap 2 §	18.20	18	B	Anläggning för garvning av mer än 100 ton men högst 3 000 ton hudar eller skinn per kalenderår eller för annan beredning av mer än 100 ton hudar eller skinn. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
7 kap 3 §	18.30	5	C	Anläggning för garvning eller annan beredning av mer än 2 ton men högst 100 ton hudar eller skinn per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
-	18.3001	1	U	Anläggning för garvning eller annan beredning av högst 2 ton hudar eller skinn per kalenderår.
				TRÄVAROR
				Kemikaliebehandling av trä och träprodukter
8 kap 1 §	20.05-i	10	B	Anläggning för behandling av trä eller träprodukter med kemikalier med en produktion av mer än 75 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per dygn eller mer än 18 750 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per kalenderår. Tillståndsplikt gäller inte om verksamheten endast avser behandling mot blånadssvamp.
8 kap 2 §	20.10	8	C	Anläggning för behandling av trä eller träprodukter med kemikalier med en produktion av högst 75 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per dygn eller högst 18 750 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten endast avser behandling mot blånadssvamp.
				Sågning, hyvling och svarvning av trä

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
8 kap 3 §	20.20		B	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 70 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.20-1	17		- Mer än 500 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.20-2	14		- Mer än 200 000 kubikmeter men högst 500 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.20-3	11		- Mer än 70 000 kubikmeter men högst 200 000 kubikmeter per kalenderår.
8 kap 4 §	20.30		C	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 6 000 kubikmeter per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 3 §.
	20.30-1	9		- Mer än 30 000 kubikmeter men högst 70 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.30-2	7		- Mer än 6 000 kubikmeter men högst 30 000 kubikmeter per kalenderår.
-	20.3001	3	U	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 500 kubikmeter men högst 6 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.3002	1	U	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av högst 500 kubikmeter per kalenderår.
				Träbaserade bränslen och bränslen av jordbruksprodukter

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
8 kap 5 §	20.40		C	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av 1. träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 1 000 kubikmeter fast mått eller 3 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår, eller 2. pellets eller briketter, baserad på mer än 5 000 kubikmeter råvara per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte tillfällig flisning.
	20.40-1	8		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 100 000 kubikmeter fast mått per kalenderår.
	20.40-2	7		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 10 000 kubikmeter men högst 100 000 kubikmeter fast mått per kalenderår.
	20.40-3	4		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter fast mått per kalenderår.
	20.40-4	8		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 150 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår.
	20.40-5	7		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 20 000 kubikmeter men högst 150 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår.
	20.40-6	4		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 3 000 kubikmeter men högst 20 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår.
	20.40-7	5		- I form av pellets eller briketter, baserad på mer än 5 000 kubikmeter råvara per kalenderår.
-	20.4001	1	U	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på högst 1 000 kubikmeter fast mått per kalenderår.
-	20.4002	1	U	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på högst 3 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår.
-	20.4003	1	U	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av pellets eller briketter, baserad på högst 5 000 kubikmeter råvara per kalenderår.
				Träbaserade skivor, fanér, plywood och spån
8 kap 6 §	20.50-i	18	B	Anläggning med en produktion av mer än 600 kubikmeter per dygn eller mer än 150 000 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor eller spånskivor.
8 kap 7 §	20.60		C	Anläggning för tillverkning av 1. fanér eller plywood, eller 2. högst 600 kubikmeter per dygn eller högst 150 000 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor, spånskivor eller andra produkter

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	20.60-1 20.60-2	9 9		av spån. -fanér eller plywood - mer än 500 kubikmeter men högst 150 000 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor, spånskivor eller andra produkter av spån.
	20.60-3	7		- högst 500 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor, spånskivor eller andra produkter av spån.
				Lagring av timmer
8 kap 8 §	20.70		B	Anläggning för lagring av 1. mer än 20 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) på land med begjutning av vatten, eller 2. mer än 10 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är anmälningspliktig enligt 10 §.
	20.70-1	9		- 1. mer än 200 000 kubikmeter på land med begjutning av vatten, eller 2. mer än 100 000 kubikmeter i vatten.
	20.70-2	8		-1. Mer än 80 000 kubikmeter men högst 200 000 kubikmeter på land med begjutning av vatten, eller 2. Mer än 10 000 kubikmeter men högst 40 000 kubikmeter i vatten.
	20.70-3	7		- 1. Mer än 20 000 kubikmeter men högst 80 000 kubikmeter med begjutning av vatten, eller 2. Mer än 10 000 kubikmeter men högst 40 000 kubikmeter i vatten.
8 kap 9§	20.80		C	Anläggning för lagring av 1. mer än 2 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub), om lagringen sker på land utan vattenbegjutning, 2. mer än 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub), om lagringen sker på land med vattenbegjutning och inte är tillståndspliktig enligt 8 §, eller 3. mer än 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten, om lagringen inte är tillståndspliktig enligt 8 §.
	20.80-1	7		- Mer än 10 000 kubikmeter men högst 20 000 kubikmeter på land med vattenbegjutning
	20.80-2	5		- Mer än 500 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter på land med vattenbegjutning.
	20.80-3	3		- Mer än 2 000 kubikmeter på land utan vattenbegjutning.
	20.80-4	7		- Mer än 5 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter i vatten.
	20.80-5	5		- Mer än 500 kubikmeter men högst 5 000 kubikmeter i vatten.
-	20.8001	3	U	Anläggning för lagring av mer än 500 kubikmeter timmer men högst 2000 kubikmeter fast mått under bark (m ³ fub), om lagringen sker på land utan vattenbegjutning.
-	20.8002	1	U	Anläggning för lagring av högst 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten.
8 kap 10 §	20.90	3	C	Anläggning för lagring av timmer som inte sker i eller nära vattentäkt, om lagringen har pågått mer än sex veckor, behövs med anledning av storm

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				eller orkan och omfattar 1. mer än 20 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) på land med begjutning av vatten, eller 2. mer än 10 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten.
-	20.9001	1	U	Anläggning för lagring av timmer som inte sker i eller nära vattentäkt, om lagringen har pågått mer än sex veckor, behövs med anledning av storm eller orkan och omfattar 1. högst 20 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) på land med begjutning av vatten, eller 2. högst 10 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten.
				Behandling av blånadssvamp
8 kap 11 §	20.91	6	C	Anläggning för behandling av trä och träprodukter mot blånadssvamp. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt 1 eller 2 §.
				MASSA, PAPPER OCH PAPPERSVAROR
9 kap 1 §	21.10-i		A	Anläggning för framställning i industriell skala av pappersmassa av trä, returfiber eller andra fibrösa material.
	21.10-i1	25		- Mer än 300 000 ton massa (sulfat/sulfit) med blekning per kalenderår.
	21.10-i2	22		- Högst 300 000 ton massa (sulfat/sulfit) med blekning per kalenderår.
	21.10-i3	18		- Massa (sulfat/sulfit) utan blekning per kalenderår.
	21.10-i4	19		- Mer än 200 000 ton massa (mekanisk/kemimekanisk) per kalenderår.
	21.10-i5	16		- Högst 200 000 ton massa (mekanisk/kemimekanisk) per kalenderår.
-	21.1001	4	U	Anläggning för framställning av pappersmassa om verksamheten inte är tillståndsspliktig enligt 1 §
9 kap 2 §	21.30-i	15	A	Anläggning för framställning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 7 300 ton per kalenderår av papper, papp eller kartong.
9 kap 3 §	21.40	9	B	Anläggning för framställning i industriell skala av högst 20 ton per dygn eller högst 7 300 ton per kalenderår av papper, papp eller kartong.
-	21.4001	3	U	Anläggning för framställning av papper, papp eller kartong om verksamheten inte är tillståndsspliktig enligt 1 eller 2 §.
				FOTOGRAFISK OCH GRAFISK PRODUKTION
10 kap 1 §	22.10	9	C	Rulloffsettryckeri där tryckning sker med heatsetfärg. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt 19 kap. 2, 3 eller 4 §.
10 kap 2 §	22.20	5	C	Anläggning med tillverkning av metallklichéer.
10 kap 3 §	22.30	8	B	Anläggning med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 50 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
10 kap 4 §	22.40		C	Anläggning 1. utan utsläpp av processavloppsvatten där mer än 50 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår, eller 2. med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 5 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 3 §.
	22.40-1	3		- Utan utsläpp av processavloppsvatten där mer än 50 000 kvadratmeter framkallas per kalenderår.
	22.40-2	6		- Med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 15 000 kvadratmeter men högst 50 000 kvadratmeter framkallas per kalenderår.
	22.40-3	4		- Med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 5 000 kvadratmeter men högst 15 000 kvadratmeter framkallas per kalenderår.
-	22.4001	2	U	Anläggning utan utsläpp av processavloppsvatten där mer än 15 000 kvadratmeter men högst 50 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.
-	22.4002	1	U	Anläggning utan utsläpp av processavloppsvatten där mer än 5 000 kvadratmeter men högst 15 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.
-	22.4003	1	U	Anläggning utan utsläpp av processavloppsvatten där högst 5 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.
-	22.4004	2	U	Anläggning med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 1 000 kvadratmeter men högst 5 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 22.30.
-	22.4005	1	U	Anläggning med utsläpp av processavloppsvatten där högst 1 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.
				STENKOLSPRODUKTER, RAFFINERADE PETROLEUMPRODUKTER OCH KÄRNBRÄNSLE
11 kap 1 §	23.05	25	A	Anläggning för överföring av bituminös skiffer till gas- eller vätskeform.
11 kap 2 §	23.10-i	19	A	Anläggning för tillverkning av koks.
11 kap 3 §	23.11-i	25	A	Anläggning för förgasning eller förvätskning av kol.
11 kap 4 §	23.12-i	28	A	Anläggning för framställning av kol (hårt kol).
11 kap 5 §	23.13	28	A	Anläggning för tillverkning av grafit som inte är tillståndspliktig enligt 17 kap 4 §.
11 kap 6 §	23.20	19	B	Anläggning för tillverkning av produkter ur kol, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 2, 3, 4 eller 5 § eller 17 kap. 4 §.
11 kap 7 §	23.30		A	Anläggning för raffinering av mineralolja eller gas.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	23.30-1	32		- Mer än 500 000 ton per kalenderår.
	23.30-2	28		- Högst 500 000 ton per kalenderår.
11 kap 8 §	23.40	16	A	Anläggning för 1. uppberedning av bestrålat kärnbränsle, 2. framställning eller anrikning av kärnbränsle, eller 3. behandling, lagring eller slutförvaring av bestrålat kärnbränsle.
11 kap 9 §	23.50	16	A	Behandling eller lagring av obestrålat kärnbränsle.
				KEMISKA PRODUKTER
				Organiska kemikalier
12 kap 1 §	24.01-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton enkla kolväten per kalenderår
12 kap 2 §	24.02-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton enkla kolväten per kalenderår
12 kap 3 §	24.03-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton syrenehållande organiska föreningar per kalenderår
12 kap 4 §	24.04-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton syrenehållande organiska föreningar per kalenderår
12 kap 5 §	24.05-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton svavelnehållande organiska föreningar per kalenderår
12 kap 6 §	24.06-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton svavelnehållande organiska föreningar per kalenderår
12 kap 7 §	24.07-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton kväveinhållande organiska föreningar per kalenderår
12 kap 8 §	24.08-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton kväveinhållande organiska föreningar per kalenderår
12 kap 9 §	24.09-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton fosforinhållande organiska föreningar per kalenderår
12 kap 10 §	24.10-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton fosforinhållande organiska föreningar per kalenderår
12 kap 11 §	24.11-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton halogenerade kolväten per kalenderår
12 kap 12 §	24.12-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton halogenerade kolväten per kalenderår
12 kap 13 §	24.13-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton metallorganiska föreningar per kalenderår
12 kap 14 §	24.14-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton metallorganiska föreningar per kalenderår

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
12 kap 15 §	24.15-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton plaster per kalenderår
12 kap 16 §	24.16-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton plaster per kalenderår
12 kap 17 §	24.17-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton syntetgummi per kalenderår
12 kap 18 §	24.18-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton syntetgummi per kalenderår
12 kap 19 §	24.19-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton färgämnen eller pigment per kalenderår
12 kap 20 §	24.20-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton färgämnen eller pigment per kalenderår
12 kap 21 §	24.21-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton ytaktiva ämnen eller tensider per kalenderår
12 kap 22 §	24.22-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton ytaktiva ämnen eller tensider per kalenderår
				Oorganiska kemikalier
12 kap 23 §	24.23-i	30	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton gaser per kalenderår
12 kap 24 §	24.24-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton gaser per kalenderår
12 kap 25 §	24.25-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton syror per kalenderår
12 kap 26 §	24.26-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton syror per kalenderår
12 kap 27 §	24.27-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton baser per kalenderår
12 kap 28 §	24.28-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton baser per kalenderår
12 kap 29 §	24.29-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton salter per kalenderår
12 kap 30 §	24.30-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton salter per kalenderår
12 kap 31 §	24.31-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar per kalenderår
12 kap 32 §	24.32-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar per kalenderår
				Gödselmedel
12 kap 33 §	24.33-i	30	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala per kalenderår tillverka mer än 20 000 ton enkla eller sammansatta gödselmedel baserade på fosfor, kväve eller kalium
12 kap 34 §	24.34-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala per kalenderår tillverka

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				högst 20 000 ton enkla eller sammansatta gödselmedel baserade på fosfor, kväve eller kalium
				Växtskyddsmedel och biocider
12 kap 35 §	24.35-i	30	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 1 000 ton växtskyddsmedel eller biocider per kalenderår
12 kap 36 §	24.36-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 1 000 ton växtskyddsmedel eller biocider per kalenderår
12 kap 37 §	24.37	26	B	Anläggning för tillverkning i industriell skala av biotekniska organismer för bekämpningsändamål
				Läkemedel
12 kap 38 §	24.38-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 1 000 ton läkemedel, även mellanprodukter, per kalenderår
12 kap 39 §	24.39-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 1 000 ton läkemedel, även mellanprodukter, per kalenderår
12 kap 40 §	24.40		C	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer tillverka läkemedel (farmaceutisk tillverkning). Anmälningssplikten gäller inte apotek eller sjukhus eller om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap 3 §.
	24.40-1	11		- Mer än 100 ton kalenderår.
	24.40-2	8		- Mer än 10 ton men högst 100 ton per kalenderår.
	24.40-3	6		- Mer än 500 kg men högst 10 ton per kalenderår.
	24.40-4	3		- Högst 500 kg per kalenderår.
12 kap 41 §	24.41	8	C	Anläggning för behandling av mellanprodukter. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt någon av 1-40 eller 42-47 §§.
				Sprängämnen
12 kap 42 §	24.42-i	26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 1 000 ton sprängämnen per kalenderår
12 kap 43 §	24.43-i	21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 1 000 ton sprängämnen per kalenderår
				Annan kemisk tillverkning
12 kap 44 §	24.44	8	C	Anläggning för att genom kemiska eller biologiska reaktioner yrkesmässigt tillverka organiska eller oorganiska ämnen, i försöks-, pilot- eller laboratorieskala eller annan icke industriell skala.
12 kap 45 §	24.45		B	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka 1. gas- eller vätskeformiga kemiska produkter, 2. läkemedelssubstanser genom extraktion ur biologiskt material, 3. sprängämnen, 4. pyrotekniska artiklar, eller 5. ammunition. Tillståndssplikten gäller inte 1. tillverkning av mindre än 100 ton per kalenderår, om det i verksamheten inte används eller tillverkas någon kemisk produkt som a) enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen är klassificerad eller upp-

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				<p>fyller kriterierna för att klassificeras med de riskfraser som ingår i faroklasserna "mycket giftig", "giftig", "frätande", "cancerframkallande", "mutagen", "reproduktionstoxisk" eller "miljöfarlig", eller</p> <p>b) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepade exponering kategori 1", "frätande på huden kategori 1A", "frätande på huden kategori 1B", "frätande på huden kategori 1C", "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet",</p> <p>2. tillverkning av färg eller lack, om tillverkningen uppgår till högst 1 000 ton per kalenderår,</p> <p>3. tillverkning av rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter, om tillverkningen uppgår till högst 2 000 ton per kalenderår,</p> <p>4. tillverkning av gasformiga kemiska produkter genom destillation, eller</p> <p>5. om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap.</p>
	24.45-1	10		-verksamheten avser gas- eller vätskeformiga kemiska produkter
	24.45-2	16		-verksamheten avser läkemedelssubstanser
	24.45-3	10		-verksamheten avser sprängämnen
	24.45-4	10		-verksamheten avser pyrotekniska artiklar
	24.45-5	6		-verksamheten avser ammunition
12 kap 46 §	24.46		C	<p>Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka</p> <p>1. naturläkemedel genom extraktion ur biologiskt material,</p> <p>2. mer än 10 ton färg eller lack per kalenderår, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 45 §,</p> <p>3. mer än 10 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 45 §,</p> <p>4. mer än 5 000 ton gasformiga kemiska produkter per kalenderår, om tillverkningen sker genom destillation, eller</p> <p>5. andra kemiska produkter, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 45 §.</p>

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	24.46-1	9		Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 §.
	24.46-2	8		- Mer än 10 ton färg eller lack per kalenderår, eller mer än 5 000 ton gasformiga kemiska produkter per kalenderår genom destillation, eller tillverkning av andra kemiska produkter.
	24.46-3	6		- Naturläkemedel genom extraktion ur biologiskt material.
	24.46-4	5		- Mer än 1 000 ton men högst 2 000 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår.
				- Mer än 10 ton men högst 1 000 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår.
-	24.4601	4	U	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka högst 10 ton färg eller lack per kalenderår.
-	24.4602	2	U	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka högst 10 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår.
-	24.4603	4	U	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka högst 5 000 ton gasformiga kemiska produkter per kalenderår, om tillverkningen sker genom destillation.
12 kap 47 §	24.47	8	C	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer, i försöks-, pilot- eller laboratorieskala eller annan icke industriell skala, yrkesmässigt tillverka 1. sprängämnen, 2. pyrotekniska artiklar, 3. ammunition, 4. mer än 10 ton färg eller lack per kalenderår, 5. mer än 10 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår, eller 6. andra kemiska produkter.
-	24.4701	4	U	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer, i försöks-, pilot- eller laboratorieskala eller annan icke industriell skala, yrkesmässigt tillverka 1. högst 10 ton färg eller lack per kalenderår, eller 2. högst 10 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik eller hygienprodukter per kalenderår
				GUMMI OCH PLASTVAROR
13 kap 1 §	25.10		B	Anläggning för att genom vulkning tillverka gummivaror, om produktionen baseras på mer än 2 000 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 §.
	25.10-1	16		- Mer än 10 000 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.10-2	12		- Mer än 2 000 ton men högst 10 000 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
13 kap 2 §	25.11		C	Anläggning för att genom vulkning tillverka gummivaror, om produktionen baseras på mer än 1 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 1 § eller 19 kap. 3 eller 4 §.
	25.11-1	10		- Mer än 500 ton men högst 2 000 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.11-2	8		- Mer än 100 ton men högst 500 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.11-3	6		- Mer än 50 ton men högst 100 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.11-4	4		- Mer än 1 ton men högst 50 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
-	25.1101	1	U	Anläggning för att genom vulkning tillverka gummivaror, om produktionen baseras på högst 1 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
13 kap 3 §	25.20		B	Anläggning för att genom ytterligare polymerisation tillverka produkter av 1. polyuretan utan användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 200 ton plastråvara per kalenderår, 2. polyuretan med användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 20 ton plastråvara per kalenderår, eller 3. annan plast, om produktionen baseras på mer än 20 ton plastråvara per kalenderår.
	25.20-1	9		- Polyuretan utan användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 200 ton plastråvara per kalenderår.
	25.20-2	10		- Polyuretan med användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 500 ton plastråvara per kalenderår, eller annan plast om produktionen baseras på mer än 500 ton plastråvara per kalenderår.
	25.20-3	8		- Polyuretan med användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 20 ton men högst 500 ton plastråvara per kalenderår, eller annan plast om produktionen baseras på mer än 20 ton men högst 500 ton plastråvara per kalenderår.
13 kap 4 §	25.30	6	C	Anläggning för att genom ytterligare polymerisation tillverka produkter av plast, om 1. produktionen baseras på mer än 1 ton plastråvara per kalenderår, och 2. verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 3 §.
-	25.3001	1	U	Anläggning för att genom ytterligare polymerisation tillverka produkter av plast, om produktionen baseras på högst 1 ton plastråvara per kalenderår.
13 kap 5 §	25.40	8	B	Anläggning för flamlaminering med plast.
13 kap 6 §	25.50		C	Anläggning där produktionen baseras på mer än 1 ton plastråvara per kalenderår och inte omfattar ytterligare polymerisation, för 1. tillverkning av produkter av plast förutom endast mekanisk montering eller mekanisk bearbetning, eller 2. beläggning eller kalandrering med plast. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig eller anmälningspliktig enligt

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				19 kap. 3 eller 4 §.
	25.50-1	7		- Mer än 200 ton plastråvara per kalenderår.
	25.50-2	4		- Mer än 20 ton men högst 200 ton plastråvara per kalenderår.
	25.50-3	3		- Mer än 1 ton men högst 20 ton plastråvara per kalenderår.
	25.50-4	9		- Mer än 20 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandring med plast.
	25.50-5	7		- Mer än 10 ton men högst 20 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandring med plast.
	25.50-6	5		- Mer än 5 ton men högst 10 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandring med plast.
	25.50-7	4		- Mer än 3 ton men högst 5 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandring med plast.
	25.50-8	3		- Mer än 1 ton men högst 3 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandring med plast.
-	25.5001	1	U	Anläggning där produktionen baseras på högst 1 ton plastråvara per kalenderår och inte omfattar ytterligare polymerisation, för tillverkning av produkter av plast förutom endast mekanisk montering eller mekanisk bearbetning.
-	25.5002	1	U	Anläggning där produktionen baseras på högst 1 ton plastråvara per kalenderår och inte omfattar ytterligare polymerisation, för beläggning eller kalandring med plast.
				MINERALISKA PRODUKTER
				Glas, glasvaror och keramiska produkter
14 kap 1 §	26.05-i	14	B	Anläggning för tillverkning av glas inklusive glasfiber med smältning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.
14 kap 2 §	26.10-i	14	B	Anläggning för smältning av mineraler, inklusive tillverkning av mineralull, med smältning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.
-	26.1001	5	U	Anläggning för tillverkning av varor av glasfiber.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
14 kap 3 §	26.20		B	Anläggning för tillverkning av glas eller glasvaror som omfattar blandning av glasråvaror (mäng), smältning eller syrabehandling av glas, om verksamheten innebär att 1. mer än 5 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår, eller 2. mer än 500 ton andra glasråvaror förbrukas per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §.
	26.20-1	11		- Mer än 1 000 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår.
	26.20-2	8		- Mer än 5 ton men högst 1 000 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår.
	26.20-3	11		- Mer än 2 000 ton andra glasråvaror (än sådana med tillsats av bly- eller arsenikföreningar) förbrukas per kalenderår.
	26.20-4	8		- Mer än 500 ton men högst 2 000 ton andra glasråvaror (än sådana med tillsats av bly- eller arsenikföreningar) förbrukas per kalenderår.
14 kap 4 §	26.30	5	C	Anläggning för tillverkning av glas eller glasvaror som omfattar blandning av glasråvaror (mäng), smältning eller syrabehandling av glas, om verksamheten innebär att 1. mer än 500 kilogram glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår, eller 2. mer än 5 ton andra glasråvaror förbrukas per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1, 2 eller 3 §.
-	26.3001	2	U	Anläggning för tillverkning av glas eller glasvaror som omfattar blandning av glasråvaror (mäng), smältning eller syrabehandling av glas, om verksamheten innebär att 1. högst 500 kilogram glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår, eller 2. högst 5 ton andra glasråvaror förbrukas per kalenderår.
14 kap 5 §	26.40	8	C	Anläggning för tillverkning av glasfiber. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
14 kap 6 §	26.50-i	11	B	Anläggning för att tillverka keramiska produkter genom bränning, särskilt takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods eller porslin, med en 1. produktion av mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår, eller 2. ugnskapacitet på mer än fyra kubikmeter och med en sättningsdensitet på mer än 300 kilogram per kubikmeter.
14 kap 7 §	26.51	11	B	Anläggning för att genom bränning tillverka mer än 50 ton keramiska produkter per kalenderår, om glasyr med tillsats av tungmetaller används.
-	26.5101	3	U	Anläggning för att genom bränning tillverka högst 50 ton keramiska produkter per kalenderår, om glasyr med tillsats av tungmetaller används.
14 kap 8 §	26.60	9	C	Anläggning för tillverkning av mer än 100 ton keramiska produkter per kalenderår

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 6 eller 7 §.
-	26.6001	2	U	Anläggning för tillverkning av högst 100 ton keramiska produkter per kalenderår.
				Cement, betong, kalk, krita och gips
14 kap 9 §	26.70-i	27	A	Anläggning för att 1. i roterugn tillverka mer än 500 ton per dygn eller mer än 125 000 ton cement per kalenderår, eller 2. i annan ugn tillverka mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton cement per kalenderår.
-	26.7001	4	U	Anläggning för att 1. i roterugn tillverka högst 125 000 ton cement per kalenderår, eller 2. i annan ugn tillverka högst 12 500 ton cement per kalenderår.
14 kap 10 §	26.80	27	B	Anläggning för tillverkning av cement. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 9 §.
14 kap 11 §	26.90-i	10	B	Anläggning för tillverkning i ugn av mer än 50 ton kalk per dygn eller mer än 12 500 ton kalk per kalenderår.
14 kap 12 §	26.100	8	C	Anläggning för tillverkning av mer än 5 ton kalk, krita eller kalkprodukter per kalenderår Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 9, 10 eller 11 §.
-	26.10001	3	U	Anläggning för tillverkning av kalk, krita eller kalkprodukter för en produktion på högst 5 ton per kalenderår.
14 kap 13 §	26.110	6	C	Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton 1. betong eller lättbetong per kalenderår, eller 2. varor av betong, lättbetong eller cement per kalenderår.
-	26.11001	3	U	Anläggning för tillverkning av högst 500 ton 1. betong eller lättbetong per kalenderår, eller 2. varor av betong, lättbetong eller cement per kalenderår.
14 kap 14 §	26.120	9	C	Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton varor av gips per kalenderår.
-	26.12001	3	U	Anläggning för tillverkning av högst 500 ton varor av gips per kalenderår.
				Andra mineraliska produkter
14 kap 15 §	26.130-i	15	B	Anläggning för tillverkning av asbest eller av asbestbaserade produkter.
14 kap 16 §	26.140	15	B	Anläggning för behandling eller omvandling av asbest. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 15 § eller 4 kap. 16 §.
14 kap 17 §	26.150		C	Asfaltverk eller oljegrusverk 1. som ställs upp inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser, eller 2. som ställs upp utanför område med detaljplan eller områdesbestämmelser i mer än 90 kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
	26.150-1	8		- Inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser.
	26.150-2	7		- Utanför område med detaljplan eller områdesbestämmelser i mer än 90 kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
-	26.15001	1	U	Asfaltverk eller oljegrusverk som ställs upp utanför område med detaljplan eller områdesbestäm-

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				meler i högst 90 kalenderdagar under en tolv-månadersperiod.
14 kap 18 §	26.160	5	C	Anläggning för tillverkning av varor av asfalt
14 kap 19 §	26.170-i	10	B	Anläggning för tillverkning i ugn av mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton magnesiumoxid per kalenderår.
	26.17001	5	U	Anläggning för tillverkning i ugn av högst 12 500 ton magnesiumoxid per kalenderår.
14 kap 20 §	26.180	7	C	Anläggning för tillverkning av konstgjorda mineralfiber. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt någon annan bestämmelse i denna förordning
				STÅL OCH METALL
15 kap 1 §	27.10-i		A	Anläggning för att producera järn eller stål (primär eller sekundär produktion), med eller utan utrustning för kontinuerlig gjutning, om produktionen är mer än 2,5 ton per timme eller mer än 21 900 ton per kalenderår.
	27.10-i1	29		- Om produktionen överstiger 1 000 000 ton per kalenderår.
	27.10-i2	24		- Om produktionen överstiger 100 000 ton men inte 1 000 000 ton per kalenderår.
	27.10-i3	16		- om produktionen överstiger 21 900 ton men inte 100 000 ton per kalenderår.
	27.10-i4	14		- Anläggning med induktionsugnar ESR-anläggning, om produktionen överstiger 21 900 ton per kalenderår.
15 kap 2 §	27.20		A	Anläggning för att 1. producera järn eller stål (primär eller sekundär produktion), eller 2. behandla järnbaserade metaller genom varmvalsning. Tillståndssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndsspliktig enligt 1 eller 3 §.
	27.20-1	18		- Mer än 50 000 ton men högst 120 000 ton per kalenderår.
	27.20-2	16		- Högst 50 000 ton per kalenderår.
15 kap 3 §	27.25-i		A	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom varmvalsning av mer än 20 ton råstål per timme eller mer än 175 200 ton råstål per kalenderår.
	27.25-i1	26		- Varmvalsning av mer än 500 000 ton råstål per kalenderår
	27.25-i2	20		- Varmvalsning av mer än 175 200 ton men högst 500 000 ton råstål per kalenderår.
15 kap 4 §	27.26-i	20	A	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom hammarsmide, om slagenergin per hammare är mer än 50 kilojoule och den använda värmeeffekten är mer än 20 megawatt.
15 kap 5 §	27.27-i		A	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom att anbringa skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning av mer än 2 ton råstål per timme eller mer än 17 500 ton råstål per kalenderår.
	27.27-i1	16		- Anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och varmförzinkning

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	27.27-i2	14		med en förbrukning av mer än 10 000 ton zink per kalenderår. - Anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och varmförzinkning med en förbrukning av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton zink per kalenderår.
	27.27-i3	10		- Anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och varmförzinkning med en förbrukning av mer än 100 ton men högst 1 000 ton zink per kalenderår.
	27.27-i4	7		- Anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och varmförzinkning med en förbrukning av högst 100 ton zink per kalenderår.
	27.27-i5	16		- Annat anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och med utsläpp av mer än 10 000 m ³ process- eller sköljvatten.
	27.27-i6	14		- Annat anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och med utsläpp av mer än 1 000 m ³ men högst 10 000 m ³ process- eller sköljvatten.
	27.27-i7	10		- Annat anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och med utsläpp av mer än 100 m ³ men högst 1 000 m ³ process- eller sköljvatten.
	27.27-i8	7		- Annat anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och med utsläpp av högst 100 m ³ process- eller sköljvatten.
15 kap 6 §	27.31	12	A	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom kallvalsning av mer än 100 000 ton stål per kalenderår.
15 kap 7 §	27.32		B	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom kallvalsning av högst 100 000 ton stål per kalenderår.
	27.32-1	13		- Mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
	27.32-2	10		- Högst 20 000 ton per kalenderår.
15 kap 8 §	27.40-i		B	Anläggning för att gjuta järn eller stål, om produktion är mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.
	27.40-i1	12		- Mer än 10 000 ton järn eller stål per kalenderår där form- eller gjutsand används.
	27.40-i2	11		- Mer än 5 000 ton men högst 10 000 ton järn eller stål per kalenderår där form- eller gjutsand används.
	27.40-i3	9		- Mer än 10 000 ton järn eller stål per kalenderår där inte form- eller gjutsand används.
	27.40-i4	7		- Mer än 5 000 ton men högst 10 000 ton järn eller stål per kalenderår där inte form- eller gjutsand används.
15 kap 9 §	27.50		B	Anläggning för att gjuta järn, stål, aluminium, zink eller magnesium, om produktionen är mer än 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 eller 14 §.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	27.50-1	9		- 1. mer än 1000 ton men högst 5 000 ton järn eller stål per kalenderår, eller
	27.50-2	8		2. mer än 1000 ton men högst 5 000 ton aluminium, zink eller magnesium per kalenderår.
	27.50-3	7		- 1. mer än 500 ton men högst 1 000 ton järn eller stål per kalenderår, eller
	27.50-4	7		2. mer än 500 ton men högst 1 000 ton aluminium, zink eller magnesium per kalenderår.
15 kap 10 §	27.60	3	C	Anläggning för att gjuta järn, stål, aluminium, zink eller magnesium, om produktionen är mer än 10 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8, 9 eller 14 §.
-	27.6001	1	U	Anläggning för att gjuta järn, stål, aluminium, zink eller magnesium, om produktionen är högst 10 ton per kalenderår.
15 kap 11 §	27.70-i		A	Anläggning för att av malm, koncentrat eller sekundärt råmaterial producera mer än 1 000 ton icke-järnmetall per kalenderår, om produktionen sker genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer. Tillståndsplikten gäller inte gjuterier.
	27.70-i1	26		- Av malm eller koncentrat producera mer än 80 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i2	18		- Av malm eller koncentrat producera mer än 20 000 ton men högst 80 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i3	11		- Av malm eller koncentrat producera mer än 3 000 ton men högst 20 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i4	10		- Av malm eller koncentrat producera mer än 1 000 ton men högst 3000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i5	24		- Av sekundärt råmaterial (skrot m.m.) producera mer än 80 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i6	14		- Av sekundärt råmaterial (skrot m.m.) producera mer än 20 000 ton men högst 80 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i7	11		- Av sekundärt råmaterial (skrot m.m.) producera mer än 3 000 ton men högst 20 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i8	10		- Av sekundärt råmaterial (skrot m.m.) producera mer än 1 000 ton men högst 3 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
15 kap 12 §	27.80-i	9	B	Anläggning för att av malm, koncentrat eller sekundärt råmaterial producera högst 1 000 ton icke-järnmetall per kalenderår, om produktionen sker genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer. Tillståndsplikten gäller inte gjuterier.
15 kap 13 §	27.100-i		A	I gjuteri eller annan anläggning smälta eller legera icke-järnmetaller, oavsett om metallerna är

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	27.100-i1	27		återvinningsprodukter eller inte, om produktion av bly eller kadmium är mer än 4 ton per dygn eller mer än 1 000 ton per kalenderår.
	27.100-i2	23		- Mer än 50 000 ton bly eller kadmium per kalenderår.
	27.100-i3	18		- Mer än 10 000 ton men högst 50 000 ton bly eller kadmium per kalenderår.
				- Mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton bly eller kadmium per kalenderår.
-	27.10001	4	U	I gjuteri eller annan anläggning smälta eller legera icke-järnmetaller, oavsett om metallerna är återvinningsprodukter eller inte, om produktion av bly eller kadmium är högst 1 000 ton per kalenderår.
15 kap 14 §	27.101-i		B	I gjuteri eller annan anläggning smälta eller legera icke-järnmetaller, oavsett om metallerna är återvinningsprodukter eller inte, om produktion är mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.
	27.101-i1	21		- Mer än 20 000 ton metaller per kalenderår.
	27.101-i2	19		- Mer än 5000 ton men högst 20 000 metaller per kalenderår.
15 kap 15 §	27.110		B	Anläggning för att smälta eller legera icke-järnmetaller, oavsett om metallerna är återvinningsprodukter eller inte. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13 eller 14 § eller endast avser gjuterier.
	27.110-1	11		- Mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton icke-järnmetall eller återvinningsprodukter.
	27.110-2	9		- Högst 1 000 ton icke-järnmetall eller återvinningsprodukter.
15 kap 16 §	27.120		B	Anläggning för att yrkesmässig smälta eller raffinera icke-järnmetall ur annan råvara och genom andra processer än de som anges i 11–15 §§. Tillståndsplikten gäller inte gjuterier.
	27.120-1	26		- Mer än 80 000 ton per kalenderår.
	27.120-2	21		- Mer än 20 000 ton men högst 80 000 ton per kalenderår.
	27.120-3	13		- Mer än 3 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
	27.120-4	9		- Högst 3 000 ton per kalenderår.
15 kap 17 §	27.130		B	Anläggning för att gjuta andra metaller än järn, stål, zink, aluminium och magnesium, om produktionen är mer än 50 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13 eller 14 §.
	27.130-1	22		- Mer än 20 000 ton per kalenderår.
	27.130-2	14		- Mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
	27.130-3	11		- Mer än 3 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	27.130-4	9		- Mer än 1 000 ton men högst 3 000 ton per kalenderår.
	27.130-5	8		- Mer än 200 ton men högst 1 000 ton per kalenderår.
	27.130-6	7		- Mer än 50 ton men högst 200 ton per kalen-

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				derår.
15 kap 18 §	27.140	4	C	Anläggning för att gjuta andra metaller än järn, stål, zink, aluminium och magnesium, om produktionen är mer än 1 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13, 14 eller 17 §.
-	27.14001	1	U	Anläggning för att gjuta andra metaller än järn, stål, zink, aluminium och magnesium, om produktionen är högst 1 ton per kalenderår.
				METALL- OCH PLASTYTBEHANDLING, AVFETTNING OCH FÄRGBORTTAGNING
16 kap 1 §	28.10-i		B	Anläggning för kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast, om behandlingsbadet har en sammanlagd volym av mer än 30 kubikmeter.
	28.10-i1	13		- Verksamheten ger upphov till mer än 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.10-i2	11		- Verksamheten ger upphov till mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.10-i3	8		- Verksamheten ger upphov till mer än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.10-i4	7		- Verksamheten ger upphov till högst 100 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
16 kap 2 §	28.20		B	Anläggning för kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast, om 1. behandlingsbadet har en sammanlagd volym av mer än 1 kubikmeter men högst 30 kubikmeter, och 2. verksamheten ger upphov till mer än 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte betning med betpasta
	28.20-1	12		- Verksamheten ger upphov till mer än 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.20-2	9		- Verksamheten ger upphov till mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.20-3	7		- Verksamheten ger upphov till mer än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.20-4	7		- Verksamheten ger upphov till mer än 10 kubikmeter men högst 100 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
16 kap 3 §	28.25		C	Anläggning för kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast. Anmälningssplikten gäller inte betning med betpasta eller om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §.
	28.25-1	4		-om verksamheten ger upphov till mer än 1 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.25-2	2		-om verksamheten ger upphov till högst 1 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
16 kap 4 §	28.30		B	Anläggning för 1. beläggning med metall på annat sätt än genom kemisk eller elektrolytisk ytbehandling, om verksamheten ger upphov till mer än 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår, eller 2. våttrumling av annan metall än aluminium

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	28.30-1	12		eller stål, om verksamheten ger upphov till mer än 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte beläggning med metall som sker med vakuummetod.
	28.30-2	9		- Mer än 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.30-3	8		- Mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.30-4	7		- Mer än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.30-4	7		- Mer än 10 kubikmeter men högst 100 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
16 kap 5 §	28.40	4	C	Anläggning för annan beläggning med metall än genom kemisk eller elektrolytisk ytbehandling, om verksamheten ger upphov till mer än 1 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte beläggning med metall som sker med vakuummetod eller om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4 §.
-	28.4001	1	U	Anläggning för 1. beläggning med metall på annat sätt än genom kemisk eller elektrolytisk ytbehandling, om verksamheten ger upphov till högst 1 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår, eller 2. våttrumling av annan metall än aluminium eller stål, om verksamheten ger upphov till högst 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
16 kap 6 §	28.50		B	Anläggning för termisk ytbehandling i form av varmdoppning eller termisk sprutning med en metallförbrukning av mer än 2 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 15 kap. 3 §.
	28.50-1	12		- Metallförbrukning av mer än 10 000 ton per kalenderår utan uppsamling och filter.
	28.50-2	9		- Metallförbrukning av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår utan uppsamling och filter.
	28.50-3	7		- Metallförbrukning av mer än 100 ton men högst 1 000 ton per kalenderår utan uppsamling och filter.
	28.50-4	5		- Metallförbrukning av mer än 2 ton men högst 100 ton per kalenderår utan uppsamling och filter.
	28.50-5	9		- Metallförbrukning av mer än 10 000 ton per kalenderår med uppsamling och filter.
	28.50-6	7		- Metallförbrukning av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår med uppsamling och filter.
	28.50-7	5		- Metallförbrukning av mer än 100 ton men högst 1 000 ton per kalenderår med uppsamling och filter.
	28.50-8	4		- Metallförbrukning av mer än 2 ton men högst 100 ton per kalenderår med uppsamling och filter.
16 kap 7 §	28.71	1	C	Blästra mer än 500 kvadratmeter yta. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är anmälningspliktig enligt 10 §.
-	28.7101	1	U	Blästra högst 500 kvadratmeter yta.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
16 kap 8 §	28.80	9	B	Anläggning för att med kemiska eller termiska metoder yrkesmässigt ta bort lack eller färg från mer än 50 ton metallgods per kalenderår Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap. 2 eller 3 §.
16 kap 9 §	28.90	7	C	Anläggning för att med kemiska eller termiska metoder yrkesmässigt ta bort lack eller färg Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 § eller 19 kap. 2 eller 3 §.
16 kap 10 §	28.95		C	Anläggning för 1. vattenbaserad avfettning som ger upphov till mer än 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår, om verksamheten inte är en fordonstvätt eller tillståndspliktig enligt 19 kap. 2, 3, 4 eller 6 §, 2. betning med mer än 50 kilogram betpasta per kalenderår, om verksamheten ger upphov till avloppsvatten, 3. blästring av mer än 500 kvadratmeter yta per kalenderår, 4. våttrumling av mer än 1 ton metaller per kalenderår eller härdning av mer än 1 ton gods per kalenderår, 5. termisk ytbehandling med en metallförbrukning av mer än 50 kilogram men högst 2 ton per kalenderår, eller 6. metallbeläggning med vakuummetod med en metallförbrukning av mer än 500 kilogram per kalenderår.
	28.95-1	6		- Anläggning för produktion som omfattas av mer än två punkter ovan.
	28.95-2	4		- Anläggning för produktion som omfattas av högst två punkter ovan.
-	28.9501	1	U	Anläggning, som omfattas av någon eller några av följande punkter, för 1. vattenbaserad avfettning som ger upphov till högst 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår, om verksamheten inte är fordonstvätt eller tillståndspliktig enligt någon av beskrivningarna i 39.10-39.50, 2. betning med högst 50 kilogram betpasta per kalenderår, om verksamheten ger upphov till avloppsvatten, 3. blästring av högst 500 kvadratmeter yta per kalenderår, 4. våttrumling av högst 1 ton metaller per kalenderår eller härdning av högst 1 ton gods per kalenderår, 5. termisk ytbehandling med en metallförbrukning av högst 50 kilogram per kalenderår, eller 6. metallbeläggning med vakuummetod, om metallförbrukningen uppgår till högst 500 kilogram per kalenderår.
ELEKTRISKA ARTIKLAR				
17 kap 1 §	31.10	26	A	Anläggning för att tillverka batterier eller ackumulatorer som innehåller kadmium, bly eller kvicksilver.
17 kap 2 §	31.20	15	B	Anläggning för att tillverka batterier eller ackumulatorer som inte innehåller kadmium, bly eller kvicksilver.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
17 kap 3 §	31.30	5	C	Anläggning för att tillverka eller reparera ljuskällor som innehåller kvicksilver.
17 kap 4 §	31.40-i	28	A	Anläggning för att tillverka grafitelektroder genom bränning eller grafitisering.
17 kap 5 §	31.50	28	A	Anläggning för att tillverka kol- eller grafitelektroder. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4 §.
17 kap 6 §	31.60	7	C	Anläggning för att tillverka elektrisk tråd eller elektrisk kabel.
				METALLBEARBETNING
				Motorer, turbiner och reaktorer
18 kap 1 §	34.10	7	C	Anläggning för tillverkning av fler än 100 fordonsmotorer per kalenderår.
-	34.1001	2	U	Anläggning för tillverkning av högst 100 fordonsmotorer per kalenderår.
18 kap 2 §	34.20	4	C	Provbänk för motorer, turbiner eller reaktorer.
				Motorfordon
18 kap 3 §	34.30		B	Anläggning för tillverkning och sammansättning per kalenderår av 1. fler än 25 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton, eller 2. fler än 1 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
	34.30-1	28		- Fler än 200 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
	34.30-2	24		- Fler än 100 000 motorfordon men högst 200 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
	34.30-3	20		- Fler än 50 000 motorfordon men högst 100 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
	34.30-4	12		- Fler än 25 000 motorfordon men högst 50 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
	34.30-5	24		- Fler än 20 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
	34.30-6	16		- Fler än 5 000 motorfordon men högst 20 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
	34.30-7	10		- Fler än 1 000 motorfordon men högst 5 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
18 kap 4 §	34.40	9	C	Anläggning för tillverkning och sammansättning per kalenderår av 1. fler än 100 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton, eller 2. fler än 10 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 3 §.
-	34.4001	3	U	Anläggning för tillverkning och sammansättning per kalenderår av 1. högst 100 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton, eller 2. högst 10 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
				Järnvägsutrustning och flygplan
18 kap 5 §	34.50	9	C	Anläggning för 1. tillverkning av järnvägsutrustning,

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				2. tillverkning av flygplan, eller 3. reparation av flygplan.
				Maskinell metallbearbetning
18 kap 6 §	34.60	22	A	Anläggning där det förekommer maskinell metallbearbetning med en tillverkningsyta (utom yta för endast montering) större än 100 000 kvadratmeter.
18 kap 7 §	34.70		B	Anläggning där det förekommer maskinell metallbearbetning och där total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 20 kubikmeter, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 3 eller 6 §. Med total tankvolym avses såväl volymen i ett fast centralt system för vätskor som volymen i lösa behållare som är kopplade antingen till metallbearbetningsmaskin eller till öppnade behållare som används för påfyllning av metallbearbetningsmaskin. - Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 75 kubikmeter. - Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 20 kubikmeter men högst 75 kubikmeter.
	34.70-1	16		
	34.70-2	14		
18 kap 8 §	34.80		C	Anläggning där det förekommer maskinell metallbearbetning och där total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 1 kubikmeter, om verksamheten inte är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 eller 10§. Med total tankvolym avses det samma som i 7 § andra stycket. - Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 10 kubikmeter men högst 20 kubikmeter. - Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 5 kubikmeter men högst 10 kubikmeter. - Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 1 kubikmeter men högst 5 kubikmeter.
	34.80-1	9		
	34.80-2	6		
	34.80-3	4		
-	34.8001	1	U	Anläggning där det förekommer maskinell metallbearbetning och där total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är högst 1 kubikmeter. Med total tankvolym avses det samma som i 7 § andra stycket.
				Gas- och oljeplattformar
18 kap 9 §	35.10	28	A	Byggnad av en plattform som är avsedd att användas vid utvinning av olja eller gas inom havsområden, om verksamheten inte prövas enligt 11 kap. miljöbalken.
-	35.1001	18	U	Plattform för verkstad på vattnet när fråga är om förläggning nära kusten för montering, utrustning, ombyggnad, reparation, underhåll eller liknande åtgärd.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				Skeppsvarv
18 kap 10 §	35.20	4	C	Skeppsvarv.
				FÖRBRUKNING AV ORGANISKA LÖSNINGSMEDEL
19 kap 1 §				Med förbrukning avses i detta kapitel lösningsmedelstillförseln minskad med den mängd som i tekniskt eller kommersiellt syfte återvinns för återanvändning där även återanvändning av lösningsmedel som bränsle ingår men inte lösningsmedel som slutligt bortskaffas som avfall.
19 kap 2 §	39.10-i	19	B	Anläggning för att appretera, trycka, bestryka, avfetta, vattenskyddsimpregnera, limma, måla, rengöra, impregnera eller på annat sätt ytbehandla material, föremål eller produkter, om förbrukningen av organiska lösningsmedel är mer än 150 kilogram per timme eller mer än 200 ton per kalenderår.
19 kap 3 §	39.15		B	Anläggning där det per kalenderår förbrukas 1. mer än 5 ton halogenerade organiska lösningsmedel, 2. mer än totalt 25 ton organiska lösningsmedel, 3. mer än 50 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av farmaceutiska produkter, eller 4. mer än 100 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av lack, tryckfärg, lim eller andra beläggingspreparat. Vid tillämpningen av första stycket ska inte sådana organiska lösningsmedel medräknas som omfattas av förordningen (2007:846) om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av den förordningen. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 §. Tillståndsplikten enligt första stycket 2 gäller inte sjukhus.
	39.15-1	17		- 2. mer än totalt 200 ton organiska lösningsmedel
	39.15-2	15		- 1. mer än 5 ton halogenerade organiska lösningsmedel, - 2. mer än totalt 50 ton men högst 200 ton organiska lösningsmedel
	39.15-3	14		- 2. mer än totalt 25 ton men högst 50 ton organiska lösningsmedel,
	39.15-4	17		- 3. mer än 200 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av farmaceutiska produkter
	39.15-5	15		- 3. mer än 50 ton men högst 200 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av farmaceutiska produkter
	39.15-6	17		- 4. mer än 200 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av lack, tryckfärg, lim eller andra beläggingspreparat.
	39.15-7	15		- 4. mer än 100 ton men högst 200 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av lack, tryckfärg, lim eller andra beläggingspreparat.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
19 kap 4 §	39.30	5	C	Anläggning där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med 1. mer än 1 ton i yt rengöring, om lösningsmedlet innehåller någon kemisk produkt, som a) enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med riskfraserna "misstänks kunna ge cancer" (R40), "kan ge cancer" (R45), "kan ge ärftliga genetiska skador" (R46), "kan ge cancer vid inandning" (R49), "kan ge nedsatt fortplantningsförmåga" (R60) eller "kan ge fosterskador" (R61), eller b) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", eller "reproduktionstoxicitet kategori 1B", 2. mer än 2 ton i annan yt rengöring, 3. mer än 500 kilogram i fordonslackering, eller 4. mer än 1 kilogram i kemtvätt. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 eller 3 §.
19 kap 5 §	39.35	5	C	Anläggning där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med mer än 500 kilogram i lackering av vägfordon till följd av reparation, underhåll eller dekoration som sker utanför tillverkningsanläggningar. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 eller 3 §.
19 kap 6 §	39.50		C	Anläggning där det per kalenderår förbrukas 1. mer än 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel, eller 2. mer än totalt 5 ton organiska lösningsmedel. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 2, 3 eller 4 §.
	39.50-1	8		- 1. Mer än 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår.
	39.50-2	8		- 2. Mer än totalt 10 ton men högst totalt 25 ton organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår.
	39.50-3	6		- 2. Mer än totalt 5 ton men högst totalt 10 ton organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår.
-	39.5001	4	U	Anläggning där det per kalenderår förbrukas högst 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel
-	39.5002	4	U	Anläggning där det per kalenderår förbrukas mer än 2,5 ton men högst 5 ton organiska lösningsmedel.
-	39.5003	3	U	Anläggning där det per kalenderår förbrukas mer än 500 kg men högst 2,5 ton organiska lösningsmedel.
	39.5004	1	U	Anläggning där det per kalenderår förbrukas högst 500 kg organiska lösningsmedel.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				HANTERING AV BRÄNSLEN OCH ANDRA KEMISKA PRODUKTER
20 kap 1 §	39.60		B	<p>Anläggning för lagring eller annan hantering av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gasformiga eller flytande petrokemiska produkter, oljor, petroleumprodukter eller brännbara gaser, om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 50 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering av mer än 500 000 ton per kalenderår, 2. andra kemiska produkter, om lagringen eller hanteringen omfattar mer än 5 000 ton vid ett och samma tillfälle eller mer än 50 000 ton per kalenderår och produkterna <ol style="list-style-type: none"> a) enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna "mycket giftig", "giftig", "frätande", "cancerframkallande", "mutagen", "reproduktionstoxisk" eller "miljöfarlig", eller b) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepade exponering kategori 1", "frätande för huden kategori 1A", "frätande för huden kategori 1B", "frätande för huden kategori 1C", "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet, eller 3. andra kemiska produkter än som avses i 1 och 2, om det i anläggningen lagras mer än 200 000 ton vid ett och samma tillfälle.
	39.60-1	16		<p>- Anläggning för lagring eller annan hantering enligt punkt 1 om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 500 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering av mer än 5 000 000 ton per kalenderår,</p> <p>enligt punkt 2 om det i anläggningen lagras mer än 50 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hanteras mer än 500 000 ton per kalenderår, eller enligt punkt 3 om det i anläggningen lagras mer än 2 000 000 ton vid ett och samma tillfälle.</p>
	39.60-2	12		<p>- Anläggning för lagring eller annan hantering enligt punkt 1 om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 250 000 ton men högst 500 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering</p>

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	39.60-3	8		<p>av mer än 2 500 000 ton men högst 5 000 000 ton per kalenderår, enligt punkt 2 om det i anläggningen lagras mer än 25 000 ton men högst 50 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hanteras mer än 250 000 ton men högst 500 000 ton per kalenderår, eller enligt punkt 3 om det i anläggningen lagras mer än 1 000 000 ton men högst 2 000 000 ton vid ett och samma tillfälle.</p> <p>- Anläggning för lagring eller annan hantering enligt punkt 1 om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 50 000 ton men högst 250 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering av mer än 500 000 ton men högst 2 500 000 ton per kalenderår, enligt punkt 2 om det i anläggningen lagras mer än 5 000 ton men högst 25 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hanteras mer än 50 000 ton men högst 250 000 ton per kalenderår, eller enligt punkt 3 om det i anläggningen lagras mer än 200 000 ton men högst 1 000 000 ton vid ett och samma tillfälle.</p>
20 kap 2 §	39.70	6	C	<p>Anläggning för lagring av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gasformiga eller flytande petrokemiska produkter, oljor, petroleumprodukter eller brännbara gaser, om det i anläggningen lagras mer än 5 000 ton vid ett och samma tillfälle, 2. andra kemiska produkter än som avses i 1, om anläggningen avser verksamhet för energiproduktion eller kemisk industri och har kapacitet för lagring av mer än 1 ton vid ett och samma tillfälle och <ol style="list-style-type: none"> a) någon produkt enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna ”mycket giftig”, ”giftig”, ”frätande”, ”cancerframkallande”, ”mutagen”, ”reproduktions-toxisk” eller ”miljöfarlig”, eller b) någon produkt enligt förordning (EG) nr 272/2008 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna ”akut toxicitet kategori 1”, ”akut toxicitet kategori 2”, ”akut toxicitet kategori 3”, ”specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1”, ”specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1”, ”frätande för huden kategori 1A”, ”frätande för huden kategori 1B”, ”frätande för huden kategori 1C”, ”cancerogenitet kategori 1A”, ”cancerogenitet kategori 1B”, ”cancerogenitet kategori 2”, ”mutagenitet i könsceller kategori 1A”, ”mutagenitet i könsceller kategori 1B”, ”mutagenitet i könsceller kategori 2”, ”reproduktionstoxicitet kategori 1A”, ”reproduktionstoxicitet kategori 1B”, ”reproduktionstoxicitet kategori 2”, ”farligt för vattenmiljön kategori akut 1”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4” eller ”farligt för ozonskiktet”, eller 3. andra kemiska produkter än som avses i 1 och 2, om det i anläggningen lagras mer än 50 000

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				ton vid ett och samma tillfälle.
-	39.7001	1	U	Anläggning för lagring av 1. gasformiga eller flytande petrokemiska produkter, oljor, petroleumprodukter eller brännbara gaser, om det i anläggningen lagras högst 5 000 ton vid ett och samma tillfälle, 2. andra kemiska produkter än som avses i 1, om anläggningen avser verksamhet för energiproduktion eller kemisk industri och har kapacitet för lagring av högst 1 ton vid ett och samma tillfälle och a) någon produkt enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna ”mycket giftig”, ”giftig”, ”frätande”, ”cancerframkallande”, ”mutagen”, ”reproduktions-toxisk” eller ”miljöfarlig”, eller b) någon produkt enligt förordning (EG) nr 272/2008 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna ”akut toxicitet kategori 1”, ”akut toxicitet kategori 2”, ”akut toxicitet kategori 3”, ”specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1”, ”specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1”, ”frätande för huden kategori 1A”, ”frätande för huden kategori 1B”, ”frätande för huden kategori 1C”, ”cancerogenitet kategori 1A”, ”cancerogenitet kategori 1B”, ”cancerogenitet kategori 2”, ”mutagenitet i könsceller kategori 1A”, ”mutagenitet i könsceller kategori 1B”, ”mutagenitet i könsceller kategori 2”, ”reproduktionstoxicitet kategori 1A”, ”reproduktionstoxicitet kategori 1B”, ”reproduktionstoxicitet kategori 2”, ”farligt för vattenmiljön kategori akut 1”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4” eller ”farligt för ozonskiktet”, eller 3. andra kemiska produkter än som avses i 1 och 2, om det i anläggningen lagras högst 50 000 ton vid ett och samma tillfälle.
20 kap 3 §	39.80	7	B	Anläggning för lagring av mer än 50 miljoner normal kubikmeter naturgas per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
-	39.8001	1	U	Anläggning för lagring av högst 50 miljoner normal kubikmeter naturgas per kalenderår.
20 kap 4 §	39.90	3	C	Anläggning för lagring av mer än 5 000 ton kol, torv eller bränsleflis eller annat träbränsle per kalenderår.
-	39.9001	1	U	Anläggning för lagring av högst 5 000 ton kol, torv eller bränsleflis eller annat träbränsle per kalenderår.
				GAS- OCH VÄTSKEFORMIGA BRÄNSLEN, EL, VÄRME OCH KYLA
21 kap 1 §				Med <i>avfall</i> och <i>farligt avfall</i> avses i detta kapitel detsamma som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen (2011:927).
				Anaerob biologisk behandling
21 kap 2 §	40.01	11	B	Anläggning som genom anaerob biologisk be-

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				handling av stallgödsel, grödor eller annat biologiskt material producerar mer än 3 000 megawattimmar biogas per kalenderår. Tillståndsplikten gäller även om stallgödseln är avfall och även om det material som inte är stallgödsel består av högst 500 ton icke-farligt avfall per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 29 kap. 65 §.
21 kap 3 §	40.02	7	C	Anläggning som genom anaerob biologisk behandling av stallgödsel, grödor eller annat biologiskt material producerar biogas. Anmälningssplikten gäller även om stallgödseln är avfall och även om det material som inte är stallgödsel består av högst 500 ton icke-farligt avfall per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 §.
				Framställning av gas- och vätskeformiga bränslen
21 kap 4 §	40.05-i	15	B	Anläggning för förgasning eller förvätskning av andra bränslen än kol där anläggningen har en kapacitet att överföra 20 megawatt tillförd bränsleeffekt eller mer.
21 kap 5 §	40.15	11	B	Anläggning för att uppgradera eller för att på annat sätt än genom anaerob biologisk behandling tillverka mer än 1 500 megawattimmar gas eller vätskeformigt bränsle per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4 § eller 12 kap. 1 eller 2 §.
21 kap 6 §	40.20	7	C	Anläggning för att uppgradera eller för att på annat sätt än genom anaerob biologisk behandling tillverka högst 1 500 megawattimmar gas eller vätskeformigt bränsle per kalenderår.
				Kärnkraft
21 kap 7 §	40.30		A	Kärnkraftsreaktor eller annan kärnreaktor.
				Förbränning
21 kap 8 §	40.40-i		A	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 300 megawatt.
	40.40-i1	24		- Total installerad tillförd effekt av mer än 300 megawatt.
	40.40-i2	12		- Gasturbin.
21 kap 9 §	40.50-i		B	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av minst 50 megawatt men högst 300 megawatt.
	40.50-i1	17		- Total installerad tillförd effekt av mer än 100 megawatt men högst 300 megawatt.
	40.50-i2	12		- Total installerad tillförd effekt av mer än 50 megawatt men högst 100 megawatt.
21 kap 10 §	40.51	11	B	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 20 megawatt men mindre än 50 megawatt.
21 kap 11 §	40.60		C	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av 1. mer än 500 kilowatt men högst 20 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas, eller 2. mer än 10 megawatt men högst 20 megawatt, om inget annat bränsle används än fossil eld-

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	40.60-1	5		ningsolja eller biogen eller fossil bränslegas. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är anmälningspliktig enligt 12 § eller avser en stationär förbränningsmotor avsedd endast som reservaggregat vid elavbrott.
	40.60-2	3		- Total installerad tillförd effekt av mer än 5 megawatt men högst 20 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
	40.60-3	5		- Total installerad tillförd effekt av mer än 500 kilowatt men högst 5 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
				- Total installerad tillförd effekt av mer än 10 megawatt men högst 20 megawatt, om inget annat bränsle än fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
-	40.6001	2	U	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av 1. högst 500 kilowatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas, eller 2. högst 10 megawatt, om inget annat bränsle används än fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
21 kap 12 §	40.70	9	C	Gasturbinanläggning med en total installerad tillförd effekt av högst 20 megawatt.
				Vindkraft
21 kap 13 §	40.90	4	B	Verksamhet med 1. två eller flera vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation), om vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 150 meter, 2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med en sådan gruppstation som avses i 1, eller 3. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med ett annat sådant vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades.
21 kap 14 §	40.95	3	B	Verksamhet med 1. sju eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation), om vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 120 meter, 2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med en sådan gruppstation som avses i 1, eller 3. ett eller fler vindkraftverk som vart och ett inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med så många andra sådana vindkraftverk att gruppstationen sammanlagt består av minst sju vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter det att verksamheten eller verksamheterna med de andra vindkraftverken påbörjades. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13 §.
21 kap 15 §	40.100	2	C	Verksamhet med 1. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 50 meter,

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				2. två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation), eller 3. ett vindkraftverk som står tillsammans med ett annat vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter det att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13 eller 14 §.
-	40.10001	1	U	Verksamhet med ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är lägre än 50 meter.
				Värme- och kylanläggningar
21 kap 16 §	40.110	7	C	Värmepump eller kylanläggning för uttag eller tillförsel av värmeenergi från mark, vattenområde, grundvatten eller avloppsvatten för en uttagen eller tillförd effekt av mer än 10 megawatt. Anmälningssplikten gäller inte uttag eller tillförsel genom vattentäkt.
21 kap 17 §	40.120	3	C	Anläggning för lagring av värme i mark, vattenområde eller i grundvatten för en tillförd energimängd av mer än 3 000 megawattimmar.
-	40.12001	1	U	Anläggning för lagring av värme i mark, vattenområde eller i grundvatten för en tillförd energimängd av högst 3 000 megawattimmar.
				VATTENFÖRSÖRJNING
-	41.9001	6	U	Vattenverk med kemsteg för mer än 25 000 personer, eller utan kemsteg för mer än 50 000 personer.
-	41.9002	4	U	Vattenverk med kemsteg för mer än 5 000 personer men högst 25 000 personer, eller utan kemsteg för mer än 5 000 personer men högst 50 000 personer.
-	41.9003	2	U	Vattenverk för högst 5 000 personer.
				AVVECKLING AV KÄRNREAKTORER
22 kap 1 §	45.10		A	Verksamhet varigenom en kärnkraftsreaktor eller annan kärnreaktor monteras ned eller avvecklas, från det att reaktorn stängs av till dess att reaktorn efter avställningsdrift, servicedrift och rivning har upphört genom att allt kärnbränsle och annat radioaktivt kontaminerat material varaktigt har avlägsnats från anläggningsplatsen.
				FORDONSSERVICE OCH DRIVMEDELSHANTERING
23 kap 1 §	50.10		C	Anläggning för tvättning av 1. fler än 5 000 personbilar per kalenderår, 2. fler än 100 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. fler än 500 tågagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 1 000 andra motordrivna fordon per kalenderår.
	50.10-1	8		- Tvättning av 1. fler än 15 000 personbilar per kalenderår, 2. fler än 1 000 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. fler än 5 000 tågagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 3 000 andra motordrivna fordon per kalenderår.
	50.10-2	7		- Tvättning av 1. fler än 5 000 personbilar per kalenderår, 2. fler än 100 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. fler än 500 tågagnar eller lok per kalenderår,

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				eller 4. fler än 1 000 andra motordrivna fordon per kalenderår..
-	50.1001	4	U	Anläggning för tvättning av 1. fler än 1 250 personbilar per kalenderår, 2. färre än eller lika med 100 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. färre än eller lika med 500 tågvagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 250 andra motordrivna fordon per kalenderår.
-	50.1002	2	U	Anläggning för tvättning av 1. fler än 250 personbilar per kalenderår, 2. fler än 50 andra motordrivna fordon per kalenderår.
-	50.1003	1	U	Anläggning för tvättning av 1. högst 250 personbilar per kalenderår, 2. högst 50 andra motordrivna fordon per kalenderår.
23 kap 2 §	50.20		C	Anläggning där det per kalenderår hanteras 1. mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle, eller 2. mer än 1 miljon normalkubikmeter gas avsedd som motorbränsle. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt 20 kap. 1, 2 eller 3 §.
	50.20-1	7		- Anläggning där det per kalenderår hanteras mer än 10 000 kubikmeter flytande motorbränsle.
	50.20-2	5		- Anläggning där det per kalenderår hanteras mer än 5 000 kubikmeter flytande motorbränsle.
	50.20-3	4		- Anläggning där det per kalenderår hanteras mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle.
	50.20-4	5		- Anläggning där det per kalenderår hanteras mer än 1 miljon normalkubikmeter gas avsett som motorbränsle.
-	50.2001	1	U	Anläggning där det per kalenderår hanteras högst 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle för försäljning.
-	50.2002	1	U	Anläggning där det per kalenderår hanteras högst 1 miljon normalkubikmeter gas avsett som motorbränsle för försäljning.
-	50.2003	2	U	Fordonsverkstad mer än 500 kvadratmeter.
-	50.2004	1	U	Fordonsverkstad högst 500 kvadratmeter.
-	50.2005	1	U	Parkeringsgarage med oljeavskiljare med fler än 400 platser för motorfordon.
				HAMNAR OCH FLYGPLATSER
				Hamnar
24 kap 1 §	63.10		B	Gäller för hamn där trafik medges för fartyg med en bruttodräktighet på mer än 1 350. Tillståndssplikten gäller inte 1. hamn för Försvarmakten, eller 2. färjekaj med högst tio planerade fartygsanlöp per kalenderår.
	63.10-1	29		- Hamn med mer än 5 000 anlöp per kalenderår
	63.10-2	24		- Hamn med 2 000 – 5 000 anlöp per kalenderår
	63.10-3	18		- Hamn med 300 – 2 000 anlöp per kalenderår

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	63.10-4	12		- Hamn med 50 – 300 anlöp per kalenderår
	63.10-5	8		- Hamn med 10 – 50 anlöp per kalenderår
	63.10-6	7		- Hamn med högst 10 anlöp per kalenderår
	63.1001	4	U	Gäller för hamn där trafik medges för fartyg med en bruttodräktighet på högst 1 350. Punkten gäller inte hamn för Försvarsmakten.
24 kap 2 §	63.20	7	C	Fiskehamn eller hamn för Försvarsmakten. Anmälningssplikten gäller inte fiskehamn som är tillståndspliktig enligt 1 §.
-	63.2001	4	U	Fritidsbåtshamn, för mer än 600 båtar, med upp- läggning eller upptag
-	63.2002	3	U	Fritidsbåtshamn, för mer än 200 men högst 600 båtar, med uppläggning eller upptag
	63.2003	2	U	Fritidsbåtshamn, för mer än 50 men högst 200 båtar, med uppläggning eller upptag
	63.2004	1	U	Fritidsbåtshamn, för högst 50 båtar, med upp- läggning eller upptag
	63.2005	1	U	Fritidsbåtshamn utan uppläggning eller upptag
				Flygplatser
24 kap 3 §	63.30		A	Civil flygplats med en instrumentbana som är längre än 1 200 meter. Tillståndsplikten gäller inte flygplats som är tillståndspliktig enligt 4 §.
	63.30-1	28		- Mer än 50 000 landningar per kalenderår.
	63.30-2	20		- Mer än 20 000 landningar men högst 50 000 landningar per kalenderår.
	63.30-3	16		- Mer än 5 000 landningar men högst 20 000 landningar per kalenderår.
	63.30-4	10		- Högst 5 000 landningar per kalenderår.
24 kap 4 §	63.40	13	B	Flottiljflygplats eller civil flygplats med infra- struktur för militär flygverksamhet, om instru- mentbanan på flottiljflygplatsen eller den civila flygplatsen är längre än 1 200 meter.
-	63.4001	4	U	Flottiljflygplats eller civil flygplats med infra- struktur för militär flygverksamhet, om instru- mentbanan på flottiljflygplatsen eller den civila flygplatsen är kortare än 1 200 meter.
24 kap 5 §	63.50	4	C	Flygplats för motordrivna luftfartyg där mer än 500 flygrörelser per kalenderår äger rum. Anmälningssplikten gäller inte om flygplatsen är tillståndspliktig enligt 3 eller 4 §.
-	63.5001	1	U	Flygplats för motordrivna luftfartyg där högst 500 flygrörelser per kalenderår äger rum.
				Annan trafikinfrastruktur
-	63.10001	26	U	Väganläggning i drift upplåten för allmän trafik, med en sammanlagd trafik med mer än 1 000 miljoner ¹ fordonskilometer per kalenderår.
-	63.10002	19	U	Väganläggning i drift upplåten för allmän trafik, med en sammanlagd trafik med mer än 500 mil- joner ² fordonskilometer per kalenderår.
-	63.10003	16	U	Väganläggning i drift upplåten för allmän trafik, med en sammanlagd trafik med mer än 100 mil- joner ³ fordonskilometer per kalenderår.
-	63.10004	1	U	Parkering

¹ Motsvarar en vägsträcka på c:a 55 km med 50.000 fordonspassager per dygn

² Motsvarar en vägsträcka på c:a 55 km med 25.000 fordonspassager per dygn

³ Motsvarar en vägsträcka på c:a 25 km med 10.000 fordonspassager per dygn

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
-	63.10101	19	U	Spåranläggning i drift för lokal kollektivtrafik med en sammanlagd spårlängd över 80 kilometer.
-	63.10102	13	U	Spåranläggning i drift för regional kollektivtrafik eller nationell person och/eller godstrafik med en sammanlagd spårlängd över 30 kilometer.
-	63.10103	8	U	Övriga spåranläggningar.
				LABORATORIER
25 kap 1 §	73.10	7	C	Kemiska eller biologiska laboratorier med en total golvyta som är större än 5 000 kvadratmeter. Anmälningssplikten gäller inte laboratorier som 1. ingår i verksamhet som är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt någon annan bestämmelse i denna förordning, 2. är tillstånds- eller anmälningsspliktiga enligt 13 kap. miljöbalken, eller 3. ingår i utbildningslokaler som är anmälningsspliktiga enligt 38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
-	73.1001	7	U	Kemiska eller biologiska laboratorier för utbildning med en total golvyta som är större än 5 000 kvadratmeter.
-	73.1002	2	U	Kemiska eller biologiska laboratorier med en total golvyta som är större än 20 kvadratmeter men högst 5 000 kvadratmeter.
	73.1003	1	U	Kemiska eller biologiska laboratorier med en total golvyta som är högst 20 kvadratmeter.
				TANKRENGÖRING
26 kap 1 §	74.10		B	Anläggning för rengöring av cisterner, tankar eller fat som i annan verksamhet än den egna används för förvaring eller transport av kemiska produkter och där någon kemisk produkt, a) enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna ”mycket giftig”, ”giftig”, ”frätande”, ”cancerframkallande”, ”mutagen”, ”reproduktionstoxisk” eller ”miljöfarlig”, eller b) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna ”akut toxicitet kategori 1”, ”akut toxicitet kategori 2”, ”akut toxicitet kategori 3”, ”specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1”, ”specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1”, ”frätande för huden kategori 1A”, ”frätande för huden kategori 1B”, ”frätande för huden kategori 1C”, ”cancerogenitet kategori 1A”, ”cancerogenitet kategori 1B”, ”cancerogenitet kategori 2”, ”mutagenitet i könsceller kategori 1A”, ”mutagenitet i könsceller kategori 1B”, ”mutagenitet i könsceller kategori 2”, ”reproduktionstoxicitet kategori 1A”, ”reproduktionstoxicitet kategori 1B”, ”reproduktionstoxicitet kategori 2”, ”farligt för vattenmiljön kategori akut 1”, ”farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1”, ”farligt för

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	74.10-1	9		vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet".
	74.10-2	7		- Rengöring av cisterner, tankar eller fat som i annan verksamhet än den egna används för förvaring eller transport av mer än 500 kubikmeter per kalenderår. - Rengöring av cisterner, tankar eller fat som i annan verksamhet än den egna används för förvaring eller transport av högst 500 kubikmeter per kalenderår.
26 kap 2 §	74.20	6	C	Anläggning för rengöring av cisterner, tankar eller fat som används för förvaring eller för transport av kemiska produkter. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
				HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
27 kap 1 §	85.10	9	C	Sjukhus med fler än 200 vårdplatser.
-	85.1001	6	U	Sjukhus med högst 200 vårdplatser.
27 kap 2 §	85.20	5	C	Anläggning för sterilisering av sjukvårdsartiklar, om etylenoxid används som steriliseringsmedel.
-	85.3001	1	U	Tandläkarmottagning.
	85.4001	1	U	Djursjukhus och liknande
				RENING AV AVLOPPSVATTEN
28 kap 1 §	90.10		B	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 2 000 personekvivalenter.
	90.10-1	20		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 100 000 personekvivalenter.
	90.10-2	16		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 20 000 personekvivalenter men högst 100 000 personekvivalenter.
	90.10-3	12		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 2 000 personekvivalenter men högst 20 000 personekvivalenter.
28 kap 2 §	90.11		B	Avloppsreningsanläggning med en anslutning av 2 000 personer eller fler. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
	90.11-1	20		- Anslutning av fler än 100 000.
	90.11-2	16		- Anslutning av fler än 20 000 personer men högst 100 000 personer.
	90.11-3	12		- Anslutning av fler än 2 000 personer men högst 20 000 personer.
28 kap 3 §	90.15-i	16	B	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten från en eller flera sådana anläggningar som avses i 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250). Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
28 kap 4 §	90.16		C	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 200 men högst 2 000 personekvivalenter.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	90.16-1	8		-mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 500 personekvivalenter men högst 2000 personekvivalenter.
	90.16-2	7		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 200 personekvivalenter men högst 500 personekvivalenter.
-	90.2001	6	U	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 100 men högst 200 personekvivalenter.
-	90.2002	5	U	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 25 men högst 100 personekvivalenter.
	90.2003	1	U	Avloppsledningsnät, inklusive pumpstationer mm
AVFALL				
29 kap 1 §				Med <i>avfall, återvinna avfall, förbereda avfall för återanvändning, materialåtervinna avfall, bortskaffa avfall, samla in avfall</i> och <i>uttjänt bil</i> avses i detta kapitel detsamma som i 15 kap. miljöbalken.
29 kap 2 §				Med <i>farligt avfall</i> och <i>deponering</i> avses i detta kapitel detsamma som i avfallsförordningen (2011:927).
29 kap 3 §				Med <i>inert avfall</i> avses i detta kapitel detsamma som i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall.
29 kap 4 §				Med <i>förbränningsanläggning</i> och <i>samförbränningsanläggning</i> avses i detta kapitel detsamma som i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.
Förbränning				
29 kap 5 §	90.180-i		A	Samförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.
	90.180-i1	31		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 25 000 ton per kalenderår.
	90.180-i2	28		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
	90.180-i3	20		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap 6 §	90.181-i		A	Avfallsförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.
	90.181-i1	31		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 25 000 ton per kalenderår.
	90.181-i2	28		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
	90.181-i3	20		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap 7 §	90.190	10	B	Samförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är högst 10 ton per dygn men högst 2 500 ton per kalenderår.
29 kap 8 §	90.191	10	B	Avfallsförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är högst 10 ton per dygn eller högst 2 500 ton per

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				kalenderår.
29 kap 9 §	90.200-i	26	A	Samförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår. I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.
29 kap 10 §	90.201-i	26	A	Avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår. I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.
29 kap 11 §	90.210-i	20	B	Samförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är 1. mer än 3 ton per timme, eller 2. mer än 18 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår. I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.
29 kap 12 §	90.211-i	20	B	Avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är 1. mer än 3 ton per timme, eller 2. mer än 18 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår. I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.
29 kap 13 §	90.212-i	13	B	Samförbränningsanläggning där animaliskt avfall förbränns om den tillförda mängden avfall är 1. mer än 10 ton per dygn, eller 2. mer än 2 500 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
29 kap 14 §	90.213-i	13	B	Avfallsförbränningsanläggning där animaliskt avfall förbränns om den tillförda mängden avfall är 1. mer än 10 ton per dygn, eller 2. mer än 2 500 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
29 kap 15 §	90.220		B	Samförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är 1. högst 3 ton per timme, eller 2. mer än 50 ton men högst 18 000 ton per kalenderår. I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.
	90.220-1	10		- Den tillförda mängden avfall är större än 10 000 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
	90.220-2	8		- Den tillförda mängden avfall är större än 1000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	90.220-3	7		- Den tillförda mängden avfall är större än 50 ton men högst 1 000 ton per kalenderår.
29 kap 16 §	90.221		B	Avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är 1. högst 3 ton per timme, eller

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	90.221-1	10		<p>2. mer än 50 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.</p> <p>I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.</p> <p>- Den tillförda mängden avfall är större än 10 000 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.</p> <p>- Den tillförda mängden avfall är större än 1000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.</p> <p>- Den tillförda mängden avfall är större än 50 ton men högst 1 000 ton per kalenderår.</p>
	90.221-2	8		
	90.221-3	7		
29 kap 17 §	90.230	3	C	<p>Samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns yrkesmässigt, om den tillförda mängden är högst 50 ton per kalenderår.</p> <p>Anmälningssplikten gäller inte anläggning som endast förbränner rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall</p>
-	90.23001	2	U	<p>Samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns om den tillförda mängden är högst 50 ton per kalenderår.</p> <p>Punkten gäller inte anläggning som endast förbränner rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall</p>
				Deponering
29 kap 18 §	90.271		B	<p>Uppläggning av muddermassa</p> <p>1. på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken inte endast är ringa, eller</p> <p>2. i större mängd än 1 000 ton.</p>
	90.271-1	10		<p>- Där föroreningsrisken inte endast är ringa, eller i större mängd än 2 500 ton.</p> <p>- Där föroreningsrisken inte endast är ringa, eller i större mängd är 1 000 ton men högst 2 500 ton.</p>
	90.271-2	7		
29 kap 19 §	90.281	3	C	<p>Deponering av icke-farliga muddermassor på land längs små sund, kanaler eller vattenvägar som massorna har muddrats från, om</p> <p>1. mängden massor är högst 1 000 ton, eller</p> <p>2. föroreningsrisken endast är ringa.</p>
-	90.28001	1	U	Uppläggning av snö från gaturenhållning.
29 kap 20 §	90.290-i	26	A	Deponering av icke-farligt avfall som inte är inert, om den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
29 kap 21 §	90.300-i		B	Deponering av icke-farligt avfall som inte är inert, om 1. den tillförda mängden är mer än 2 500 ton men högst 100 000 ton avfall per kalenderår, eller 2. mängden avfall som deponeras är mer än 25 000 ton. Tillståndsplikten gäller inte om deponeringen är tillståndspliktig enligt 20 §.
	90.300-i1	15		- Den tillförda mängden avfall är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
	90.300-i2	10		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
	90.300-i3	8		- Den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap 22 §	90.310		B	Deponering av icke-farligt avfall. Tillståndsplikten gäller inte om deponeringen är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 18, 19, 20 eller 21 §.
	90.310-1	12		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton per kalenderår.
	90.310-2	9		- Den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	90.310-3	7		- Den tillförda mängden avfall är högst 2 500 ton per kalenderår.
29 kap 23 §	90.320-i		A	Deponering av farligt avfall, om deponin tillförs mer än 10 000 ton farligt avfall per kalenderår.
	90.320-i1	32		- Den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår.
	90.320-i2	29		- Den tillförda mängden avfall är mer än 25 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
	90.320-i3	26		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår
29 kap 24 §	90.330-i	18	B	Deponering av farligt avfall, om 1. den tillförda mängden farligt avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår, eller 2. mängden farligt avfall som deponeras är mer än 25 000 ton. Tillståndsplikten gäller inte om deponeringen är tillståndspliktig enligt 23 §.
29 kap 25 §	90.340		B	Deponering av farligt avfall, om deponeringen inte är tillståndspliktig enligt 23 eller 24 §.
	90.340-1	12		- Den tillförda mängden avfall är mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton per kalenderår.
	90.340-2	7		- Den tillförda mängden avfall är högst 1 000 ton per kalenderår.
29 kap 26 §	90.341	3	C	Sluttäckt deponi där sluttäckningen har godkänts enligt 32 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall, fram till dess åtgärder inte längre behöver vidtas enligt 33 § samma förordning.
	90.34101	1	U	Sluttäckt deponi som inte omfattas av anmälningsplikt enligt 26 §.
				Återvinning eller bortskaffande av avfall som uppkommit i egen verksamhet
29 kap 27 §	90.381	6	B	1. Återvinning av farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet, om mängden avfall

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				är mer än 500 ton men högst 2 500 ton per kalenderår, eller 2. Bortskaffning av farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet, om mängden avfall är högst 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandling är anmälningspliktig enligt 38 §.
29 kap 28 §	90.383	6	B	Behandling av farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet, om mängden avfall är mer än 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandling är anmälningspliktig enligt 67 §.
29 kap 29 §	90.391	4	C	Återvinning av farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet, om 1. mängden avfall är högst 500 ton per kalenderår, och 2. behandlingen leder till materialåtervinning
				Biologisk behandling
29 kap 30 §	90.161	7	B	Behandling av icke-farligt avfall genom biologisk behandling om avfallet inte är park- och trädgårdsavfall och 1. den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 18 750 ton per kalenderår, eller 2. om behandlingen enbart sker genom anaerob biologisk nedbrytning och den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 25 000 ton per kalenderår Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen 1. är tillståndspliktig enligt 66 §, eller 2. är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 21 kap. 2 eller 3 §
29 kap 31 §	90.171		C	Behandling av icke-farligt avfall genom biologisk behandling, om 1. avfallet inte är park- och trädgårdsavfall och den tillförda mängden är mer än 10 ton men högst 500 ton per kalenderår, eller 2. avfallet är park- och trädgårdsavfall och den tillförda mängden är mer än 50 ton men högst 18 750 ton per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om behandlingen är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 21 kap. 2 eller 3 §
	90.171-1	5		- Den tillförda mängden annat avfall än park- och trädgårdsavfall är mer än 100 ton men högst 500 ton per kalenderår.
	90.171-2	4		- Den tillförda mängden annat avfall än park- och trädgårdsavfall är mer än 10 ton men högst 100 ton per kalenderår.
	90.171-3	3		- Den tillförda mängden park- och trädgårdsavfall är mer än 50 ton men högst 18 750 ton per kalenderår.
-	90.17001	1	U	Behandling av icke-farligt avfall genom biologisk behandling, om 1. avfallet inte är park- och trädgårdsavfall och den tillförda mängden är högst 10 ton per kalenderår, eller 2. avfallet är park- och trädgårdsavfall och den tillförda mängden är högst 50 ton per kalenderår.
				Animaliskt avfall
29 kap 32 §	90.241-i		B	Behandling av animaliskt avfall på annat sätt än genom biologisk behandling eller förbränning,

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	90.241-i1	16		om den tillförda mängden avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.
	90.241-i2	10		- behandla mer än 10 000 ton animaliskt avfall.
29 kap 33 §	90.251	10	C	- behandla mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton animaliskt avfall.
				Återvinning för anläggningsändamål
29 kap 34 §	90.131		B	Återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken inte endast är ringa.
	90.131-1	11		- Mer än 10 000 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
	90.131-2	10		- Mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
	90.131-3	9		- Mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
	90.131-4	8		- Mer än 50 ton men högst 1 000 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
	90.131-5	7		- Högst 50 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
29 kap 35 §	90.141	1	C	Återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken är ringa.
				Uppgrävda massor
29 kap 36 §	90.361	8	B	Behandling av farligt avfall som utgörs av uppgrävda massor, om mängden avfall är högst 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 25 eller 37 §.
29 kap 37 §	90.370	1	C	Behandling av avfall som utgörs av uppgrävda förorenade massor från den plats där behandlingen sker, om behandlingen pågår under högst en tolv månadersperiod och inte är tillståndspliktig enligt 21, 22, 23, 24 eller 25 §.
				Konvertering av smittförande avfall
29 kap 38 §	90.382	1	C	Konvertera smittförande avfall på ett sjukhus
				Avvattning
29 kap 39 §	90.375	7	C	Avvattning av icke-farligt avfall, om mängden avfall som behandlas är högst 2 000 ton
				Mekanisk bearbetning och sortering
29 kap 40 §	90.100		B	Återvinning av mer än 10 000 ton icke-farligt avfall per kalenderår genom mekanisk bearbetning. Tillståndsplikten gäller inte 1. för att genom krossning, siktning eller motsvarande mekanisk bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål, eller

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	90.100-1	20		2. om återvinningen är tillståndspliktig enligt 65 §.
	90.100-2	12		- Den hanterade avfallsmängden är större än 50 000 ton per kalenderår. - Den hanterade avfallsmängden är större än 10 000 ton men högst 50 000 ton per kalenderår.
29 kap 41 §	90.110		C	1. Yrkesmässigt återvinna icke-farligt avfall genom mekanisk bearbetning, om den tillförda mängden avfall är högst 10 000 ton per kalenderår, eller 2. genom krossning, siktning eller motsvarande mekanisk bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål.
	90.110-1	8		- Den hanterade avfallsmängden är större än 5 000 ton men högst 10 000 ton avfall per kalenderår.
	90.110-2	7		- Den hanterade avfallsmängden är högst 5 000 ton avfall per kalenderår.
	90.110-3	1		- Tillfällig krossning/återvinning för byggnads- eller anläggningsändamål
29 kap 42 §	90.70		B	Sortering av icke-farligt avfall, om mängden avfall är mer än 10 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte för att sortera avfall för byggnads- eller anläggningsändamål.
	90.70-1	11		- Den hanterade avfallsmängden är mer än 75 000 ton per kalenderår.
	90.70-2	10		- Den hanterade avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår
29 kap 43 §	90.80	6	C	Sortering av icke-farligt avfall, om mängden avfall är 1. mer än 1 000 ton per kalenderår och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår i andra fall.
-	90.8001	1	U	Sortering av icke-farligt avfall, om mängden avfall är högst 1 000 ton per kalenderår.
				Elavfall
29 kap 44 §	90.90	6	C	Yrkesmässigt sortera, demontera eller på annat sätt behandla avfall som utgörs av elektriska eller elektroniska produkter innan ytterligare behandling. Anmälningssplikten gäller inte behandling av komponenter eller utrustning som innehåller isolerolja.
				Uttjänta fordon
29 kap 45 §	90.119		B	Tömna, demontera eller på annat sätt yrkesmässigt återvinna sådana uttjänta motordrivna fordon som inte omfattas av bilskrotningsförordningen (2007:186). Tillståndsplikten gäller inte om återvinningen är anmälningsspliktig enligt 46 § 2.
	90.119-1	14		- Den hanterade avfallsmängden är större än 10 000 ton per kalenderår.
	90.119-2	8		- Den hanterade avfallsmängden är högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap 46 §	90.120	6	C	Tömna, demontera eller på annat sätt yrkesmässigt återvinna

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				1. uttjänta bilar som omfattas av bilskrotningsförfordningen (2007:186), eller 2. andra uttjänta motordrivna fordon vars totalvikt inte överstiger 3 500 kilogram, om fordonen återvinns av en bilskrotare som är auktoriserad enligt bilskrotningsförfordningen.
				Förberedelse för återanvändning
29 kap 47 §	90.29	1	C	Förbereda avfall för återanvändning
				Lagring som en del av att samla in avfall
29 kap 48 §	90.30		B	Lagring av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.
	90.30-1	11		-1. mer än 300 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 100 000 ton i andra fall.
	90.30-2	9		-1. mer än 150 000 ton men högst 300 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 50 000 ton men högst 100 000 ton i andra fall.
	90.30-3	8		-1. mer än 30 000 ton men högst 150 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 10 000 ton men högst 50 000 ton i andra fall.
29 kap 49 §	90.40	6	C	Lagring av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 10 ton men högst 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 10 ton men högst 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.
-	90.4001	2	U	Lagring av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är högst 10 ton.
	90.4002	2	U	Återvinningsplatser för producentavfall (förpackningar) avsedda för allmänheten
29 kap 50 §	90.50		B	Lagring av farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 5 ton och utgörs av olja, 2. mer än 30 ton och utgörs av blybatterier, 3. mer än 50 ton och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter, 4. mer än 30 ton och utgörs av impregnerat trä, 5. mer än 50 ton och utgörs av motordrivna fordon, eller 6. mer än 1 ton i andra fall.
	90.50-1	12		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle är mer än 50 ton
	90.50-2	11		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
	90.50-3	9		uppgår till 6. mer än 10 ton men högst 50 ton annat farligt avfall. - Om mängden farligt avfall vid något tillfälle uppgår till 1. mer än 25 ton men högst 50 ton olja, eller 6. mer än 5 ton men högst 10 ton annat farligt avfall.
	90.50-4	8		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle uppgår till 1. mer än 15 ton men högst 25 ton olja, eller 6. mer än 2,5 ton men högst 5 ton annat farligt avfall.
	90.50-5	6		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle uppgår till 1. mer än 5 ton men högst 15 ton olja, 2. mer än 30 ton men högst 50 ton blybatterier, 4. mer än 30 ton men högst 50 ton impregnerat trä, eller 6. mer än 1 ton men högst 2,5 ton annat farligt avfall.
29 kap 51 §	90.60	3	C	Lagring av farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 200 kilogram men högst 5 ton och utgörs av olja, 2. mer än 1 500 kilogram men högst 30 ton och utgörs av blybatterier, 3. mer än 1 ton men högst 50 ton och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter, 4. mer än 200 kilogram men högst 30 ton och utgörs av impregnerat trä, 5. högst 50 ton och utgörs av motordrivna fordon, eller 6. mer än 200 kilogram men högst 1 ton i andra fall.
	90.6001	1	U	Lagring av farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. högst 200 kilogram och utgörs av olja, 2. högst 1 500 kilogram och utgörs av blybatterier, 3. högst 1 ton och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter, 4. högst 200 kilogram och utgörs av impregnerat trä, 5. högst 200 kilogram i andra fall.
				Långtidslagring, djupt bergförvar och underjordsförvar
29 kap 52 §	90.454-i	26	A	Underjordsförvara mer än 50 ton farligt avfall.
29 kap 53 §	90.455	26	A	Permanent lagring av kvicksilveravfall med minst 0,1 viktprocent kvicksilver i djupt bergförvar. Tillståndsplikten gäller inte om lagringen är tillståndspliktig enligt 52 §.
29 kap 54 §	90.457	17	A	Underjordsförvara högst 50 ton farligt avfall.
29 kap 55 §	90.458	20	B	Underjordsförvara icke-farligt avfall
				Lagring i avvaktan på återvinning eller bortskaffande

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
29 kap 56 §	90.408-i	12	B	Lagring av farligt avfall i avvaktan på sådan behandling som kräver tillstånd enligt 5, 6, 7, 8 eller 67 §, om mängden avfall vid något tillfälle är mer än 50 ton.
				Fartygsåtervinning
29 kap 57 §	90.451	30	A	Återvinning av avfall genom sådant yrkesmässigt omhändertagande av fartyg som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2013 av den 20 november 2013 om återvinning av fartyg och om ändring av förordning (EG) nr 1013/2006 och direktiv 2009/16/EG, i den ursprungliga lydelsen.
				Radioaktivt avfall
29 kap 58 §	90.460	24	A	Behandling av högaktivt radioaktivt avfall, slutförvara radioaktivt avfall eller lagra radioaktivt avfall.
29 kap 59 §	90.470	24	A	Bearbeta, lagra, slutförvara eller på annat sätt hantera använt kärnbränsle, kärnavfall eller annat radioaktivt avfall enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet eller strålskyddslagen (1988:220), om hanteringen inte är tillståndspliktig enligt 58 §.
				Lagring och avskiljning av koldioxid
29 kap 60 §	90.480	32	A	Anläggning för geologisk lagring av koldioxid, om mängden koldioxid som är planerad att lagras är mer än 100 000 ton
29 kap 61 §	90.485	27	B	Anläggning för geologisk lagring av koldioxid, om mängden koldioxid som är planerad att lagras är högst 100 000 ton
29 kap 62 §	90.500-i	27	B	Avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring av koldioxid från industriutsläppsverksamheter som beskrivs i 1 kap 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250)
29 kap 63 §	90.510	27	B	Avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring av koldioxid från anläggningar som inte är tillståndspliktiga enligt 62 §
29 kap 64 §	90.520	6	C	Borrning i syfte att bedöma om en plats är lämplig för geologisk lagring av koldioxid
				Andra verksamheter med återvinning eller bortskaffande
29 kap 65 §	90.406-i	14	B	Återvinna eller både återvinna och bortskaffa icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår och verksamheten avser <ol style="list-style-type: none"> 1. biologisk behandling, 2. behandling innan förbränning eller samförbränning 3. behandling i anläggning för fragmentering av metallavfall, eller 4. behandling av slagg eller aska. Om behandlingen enbart avser anaerob biologisk nedbrytning gäller tillståndsplikten endast om den tillförda mängden avfall är mer än 100 ton per dygn eller mer än 25 000 ton per kalenderår.
29 kap 66 §	90.405-i	12	B	Bortskaffa icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton per kalenderår och verksamheten avser <ol style="list-style-type: none"> 1. biologisk behandling, 2. fysikalisk-kemisk behandling, 3. behandling innan förbränning eller samför-

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				bränning 4. behandling i anläggning för fragmentering av metallavfall, eller 5. behandling av slagg eller aska.
29 kap 67 §	90.435-i		A	Återvinna eller bortskaffa farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår och verksamheten avser 1. biologisk behandling, 2. fysikalisk-kemisk behandling, 3. materialåtervinning av lösningsmedel 4. materialåtervinning av oorganiskt material, utom metaller och metallföreningar, 5. regenerering av syror eller baser, 6. återvinning av komponenter som används till att minska föroreningar, 7. återvinning av katalysatorer 8. omräffinerad eller annan behandling för återanvändning av olja, 9. invallning, 10. sammansmältning eller blandning innan behandling i en samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning eller innan avfallet behandlas enligt någon av de andra punkterna i denna paragraf, eller 11. omförpackning innan behandling i en samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning eller innan behandling av avfall enligt någon av de andra punkterna i denna paragraf.
	90.435-i1	32		- Den tillförda mängden avfall är mer än 25 000 ton per kalenderår.
	90.435-i2	28		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
	90.435-i3	17		- Den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap 68 §	90.410	24	A	Behandling av icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel.
29 kap 69 §	90.420		B	Behandling av icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 100 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel.
	90.420-1	20		- Den tillförda mängden avfall är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
	90.420-2	14		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
	90.420-3	10		- Den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	90.420-4	8		- Den tillförda mängden avfall är mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton per kalenderår.
	90.420-5	7		- Den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 1 000 ton per kalenderår.
29 kap 70 §	90.430	3	C	Yrkesmässig behandling av icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är högst 500 ton per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				Anmälningsplikten gäller inte om behandlingen är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel.
29 kap 71 §	90.440		A	Behandling av farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel.
	90.440-1	32		- den tillförda mängden avfall är mer än 25 000 ton per kalenderår.
	90.440-2	28		- den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
	90.440-3	17		- den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap 72 §	90.450		B	Yrkesmässig behandling av farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är högst 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel.
	90.450-1	15		- den tillförda mängden avfall är mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton per kalenderår
	90.450-2	12		- den tillförda mängden avfall är mer än 50 ton men högst 1 000 ton per kalenderår
	90.450-3	8		- den tillförda mängden avfall är högst 50 ton per kalenderår
				SKJUTFÄLT, SKJUTBANOR OCH SPORTANLÄGGNINGAR
30 kap 1 §	92.10	7	B	Skjutfält för skjutning med grovkalibriga vapen (kaliber större än 20 millimeter) eller för sprängningar av ammunition, minor eller andra sprängladdningar.
30 kap 2 §	92.20		C	Skjutbana som är stadigvarande inrättad för skjutning utomhus med skarp ammunition till finkalibriga vapen (kaliber mindre än 20 millimeter) för mer än 5 000 skott per kalenderår.
	92.20-1	5		- Mer än 100 000 skott per kalenderår.
	92.20-2	4		- Mer än 20 000 skott men högst 100 000 skott per kalenderår.
	92.20-3	2		- Mer än 5 000 skott men högst 20 000 skott per kalenderår.
-	92.2001	1	U	Skjutbana som är stadigvarande inrättad för skjutning utomhus med skarp ammunition till finkalibriga vapen (kaliber högst 20 millimeter) för högst 5 000 skott per kalenderår.
30 kap 3§	92.30	4	C	Permanent tävlings-, tränings- eller testbana för motorfordon.
-	92.10001	6	U	Golfbana med sammanlagt mer än 18 hål.
-	92.10002	4	U	Golfbana med sammanlagt högst 18 hål.
-	92.10003	2	U	Golfbana med sammanlagt högst 9 hål.
				TEXTILTVÄTTERIER
31 kap 1 §	93.10	5	C	Tvätterier för mer än 2 ton tvättgods per dygn. Anmälningsplikten gäller inte om

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
				1. utsläpp av vatten från verksamheten leds till ett avloppsreningsverk som är tillståndspliktigt enligt 28 kap. 1 eller 2 §, eller 2. verksamheten är anmälningspliktig enligt 19 kap. 4 §.
-	93.1001	4	U	Tvätterier för mer än 2 ton tvättgods per dygn om utsläpp av vatten från verksamheten leds till ett avloppsreningsverk som är tillståndspliktigt enligt 90.10.
-	93.1002	1	U	Tvätterier för högst 2 ton tvättgods per dygn.
				BEGRAVNINGSVERKSAMHET
32 kap 1 §	93.20	7	B	Krematorium.
				ÖVRIGA MILJÖFARLIGA VERKSAMHETER
				Lackering m.m.
-	100.1001	6	U	Förbrukning av mer än 20 ton färg eller lack eller mer än 10 ton pulver per kalenderår.
-	100.1002	3	U	Förbrukning av minst 4 men högst 20 ton färg eller lack eller minst 2 men högst 10 ton pulver per kalenderår.
				Hantering av brom- eller fluorkarboner
-	101.1001	6	U	Omtappning av mer än 1 ton fullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
-	101.1002	3	U	Omtappning av mer än 100 kg men högst 1 ton fullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
-	101.1003	1	U	Omtappning av högst 100 kg fullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
-	101.1004	7	U	Omtappning av mer än 10 ton ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
-	101.1005	3	U	Omtappning av mer än 1 ton men högst 10 ton ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
-	101.1006	1	U	Omtappning av högst 1 ton ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
				HÄLSOSKYDDSVVERKSAMHETER⁴
				Utbildningsverksamhet och liknande
-	200.10-2	5	C	Gymnasieskola eller gymnasiesärskola med mer än 50 elever.
-	200.10-3	4	C	Gymnasieskola eller gymnasiesärskola med högst 50 elever.
-	200.10-4	4	C	Internationell skola.
-	200.10-5	4	C	Grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola.
-	200.10-6	4	C	Förskola.
-	200.10-7	1	C	Förskoleklass, öppen förskola.
-	200.10-8	1	U	Familjedaghem.
				Samlingslokaler och liknande
-	200.20-1	1	U	Samlingslokaler, folkhögskola utan boende, universitet och högskolor.
-	200.20-2	1	C	Fritidshem och öppen fritidsverksamhet.
-	200.20-3	1	U	Fritidsgård och liknande.
				Skönhetsvård och liknande

⁴ Vid riktigt små verksamheter (ensamföretagare) kan det vara rimligt att i första hand använda sig av timavgifter istället för fasta årliga avgifter.

Lagrum i MPF	VK/ KK	AK	PN	Beskrivning
-	200.30-1	2	U	Solarium.
-	200.30-2	1	U	Skönhetsvård, hudvård, manikyr, pedikyr.
-	200.30-3	1	U	Frisersalong.
				Vård och hälsa
-	200.40-1	4	U	Lokaler för vård ⁵ eller annat omhändertagande >5 boende.
-	200.40-2	2	C	Fotvård.
-	200.40-3	3	C	Tatuering, akupunktur eller piercing som egen verksamhet.
-	200.40-4	2	U	Kiropraktor, naprapat, sjukgymnastik och liknande.
-	200.40-5	1	U	Övriga alternativa behandlingar.
				Idrott och liknande
-	200.50-1	4	U	Idrottsanläggning, gym eller motsvarande.
-	200.50-2	3	C	Bassängbad som är upplåtna åt allmänheten eller som annars används av många människor.
-	200.50-3	3	U	Strandbad.
				Boende
-	200.60-1	6	U	Bostäder med mer än 500 lägenheter inom samma bostadsområde.
-	200.60-2	5	U	Bostäder mer än 200 lägenheter men högst 500 lägenheter inom samma bostadsområde.
-	200.60-3	4	U	Bostäder mer än 25 lägenheter men högst 200 lägenheter inom samma bostadsområde.
-	200.60-4	3	U	Bostäder med högst 25 lägenheter inom samma bostadsområde.
-	200.60-5	4	U	Hotell, kursgård med övernattningsmöjlighet, folkhögskola med boende, vandrarhem, kriminalvård.
-	200.60-6	3	U	Camping/stuganläggning.
-	200.60-7	1	U	Bed & breakfast.
-	200.60-8	3	U	Övrigt tillfälligt boende.
				Förvaring av djur
-	200.70-1	1	U	Lokaler för förvaring av djur.

⁵ Såväl kommunen som Socialstyrelsen har tillsyn över vårdlokaler, vilket betyder att en gränsdragning behöver göras. Vi bedömer att miljönämnden (motsvarande) har tillsyn över boende och allmänna utrymmen i hygieniskt avseende [se krav på bostäder enligt 33 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd], avfallshantering, kemikalieanvändning, sällskapsdjur, o.s.v. under det att socialstyrelsen har tillsyn över vårderna och de utrymmen där vård förekommer.

Taxebilaga 3

Risk- och erfarenhet (inplacering i riskkolumn och årlig tillsynstid)

Årlig tillsynstid

Verksamheten inplaceras först i en avgiftsklass enligt taxebilaga 2 och 3. Verksamheten inplaceras därefter i en riskkolumn med tillämpning av en riskbedömning enligt denna taxebilaga. Den årliga tillsynstiden för varje avgiftsklass och riskkolumn framgår av riskbedömningstabellen. En erfarenhetsbedömning sker fortlöpande i samband med den ordinarie tillsynen för att fastställa ev. tillkommande tillsynsavgifter eller förflyttningar i riskkolumnerna.

Riskbedömning

Verksamheten placeras inledningsvis i riskkolumn 0 i sin avgiftsklass, varefter riskbedömningens påverkan beräknas. Varje fråga i riskbedömningen genererar ett antal riskpoäng. Det finns 6 riskkolumner, men den maximala riskpoängssumma som en verksamhet erhåller kan bli högre. Om en verksamhet skulle få fler än 6 riskpoäng, placeras den i kolumn 6. Summan av riskpoängen ligger till grund för inplacering i rätt riskkolumn inom den aktuella avgiftsklassen enligt riskbedömningstabellen. Verksamheten placeras in i rätt kolumn genom att det antal riskpoäng som verksamheten erhåller i riskbedömningen motsvarar antalet kolumnsteg åt höger i tabellen med utgångspunkt från kolumn 0.

För ett företag som omfattas av två eller flera miljöfarliga verksamheter (klassningskoder) tas full avgift ut för huvudverksamheten. För övriga verksamheter reduceras avgiften med den procentsats som anges i kommunförbundets taxa. För hälsoskyddsverksamheter sker reduktion på så sätt att det bara är huvudverksamheten som riskbedöms, men den tillförs extra riskpoäng för ev. övriga verksamheter som förekommer inom företaget.

Erfarenhetsbedömning

Erfarenhetsbedömningen ger underlag för ställningstagande till ev. tillkommande avgifter utöver den fasta årliga avgiften för tillsynen. Den ger även underlag för en eventuell premierad kolumnförflyttning åt vänster i tabellen. **För att en sådan kolumnförflyttning ska kunna ske även för verksamheter som i riskbedömningen placerats i kolumn 0, finns två extra kolumner – A och B – som används enbart för detta ändamål.**

En erfarenhetsbedömning och premiering kan tidigast göras efter första tillsynsbesöket och sker alltså i de flesta fall **inte** i samband med riskbedömningen. Uppgifterna i erfarenhetsbedömningen och premieringen uppdateras efter varje genomfört tillsynsbesök, då man vunnit ny erfarenhet av verksamheten.

Avgiftsklass	Riskkolumner ¹								
	A ²	B	0	1	2	3	4	5	6
1	T	T	T	T	2	3	4	5	6
2	T	T	2	3	4	5	6	7	8
3	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5	6	7	8	9	10	11	12	13	15
6	7	8	9	10	12	13	14	16	18
7	9	10	12	14	15	16	17	20	25
8	12	13	16	18	20	21	23	26	30
9	15	17	20	23	25	26	29	33	40
10	18	20	24	27	30	32	35	39	45
11	21	23	28	32	35	37	40	46	55
12	24	26	32	36	40	42	46	52	60
13	27	30	36	41	45	47	52	59	70
14	30	33	40	45	50	53	58	65	75
15	33	36	44	50	55	58	63	72	85
16	36	40	48	54	60	63	69	78	90
17	39	43	52	59	65	69	75	85	100
18	42	46	56	63	70	74	81	91	105
19	45	50	60	68	75	79	86	98	115
20	48	53	64	72	80	84	92	104	120
21	51	56	68	77	85	90	98	111	130
22	54	59	72	81	90	95	104	117	135
23	57	63	76	86	95	100	109	124	145
24	60	66	80	90	100	106	115	130	150
25	66	73	88	99	110	116	127	143	165
26	72	79	96	108	120	127	138	156	180
27	78	86	104	117	130	137	150	169	195
28	84	92	112	126	140	148	161	182	210
29	96	106	128	144	160	169	184	208	240
30	108	119	144	162	180	190	207	234	270
31	120	132	160	180	200	211	230	260	300
32	135	149	180	203	225	237	259	293	340
33	150	165	200	225	250	264	288	325	375

Riskbedömning

Faktorer, bedömningsgrunder och riskpoäng som används:

Faktor och bedömningsgrund	Riskpoäng
1. Markförhållanden, lokalisering m.m.	
a) Historisk förorening i mark eller byggnad	1
b) Närhet till bostäder, skola, förskola, sjukhus, vårdlokaler eller inom vattenskyddsområde	1
c) Påverkar miljö kvalitetsnorm	1
2. Kemiska produkter	
Särskilt farliga kemikalier, utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen	1

¹ T= Timavgift

² Kolumnerna A och B = se förklaring föregående sida

3. Tillägg av riskpoäng	
a) Verksamheten berörs av specialbestämmelser	1
b) Använder ej förnybar energi	1
c) Särskilt transportintensiv verksamhet	1
d) Ytterligare delar i en hälsoskyddsverksamhet som medför ökade risker eller ökat tillsynsbehov	1-6

Tabell över de ytterligare delar i en hälsoskyddsverksamhet som medför ökade risker eller ökat tillsynsbehov utöver övriga bedömningsfaktorer

Verksamhetsdel eller liknande	Kriterier	Riskpoäng
Alla typer av verksamheter	Användning av produkter och ämnen som innehåller kemikalier vilka kan tas upp genom inandning eller hudkontakt och då är skadliga för människors hälsa	1
Alla typer av verksamheter	Babysim	1
Alla typer av verksamheter	Bad med högtempererad bassäng	1
Alla typer av verksamheter	Bad med manuell rengöring ³	1
Alla typer av verksamheter	Bad med äventyrskaraktär	1
Alla typer av verksamheter	Bassäng, bubbelpool, floating, spa o. dyl.	1
Alla typer av verksamheter	Diatermi	1
Alla typer av verksamheter	Enskilt vatten ⁴	1
Alla typer av verksamheter	Förskola/fritids som extra verksamhet i annan lokal eller verksamhet enligt 38 § FMVH	1
Alla typer av verksamheter	Försäljning av hygieniska och kosmetiska produkter	1
Alla typer av verksamheter	Gym som extra verksamhet	1
Alla typer av verksamheter	Hög musik	1
Alla typer av verksamheter	Nagelvård, nagelskulpturering och liknande	1
Alla typer av verksamheter	Piercing	1
Alla typer av verksamheter	Silikoninjicering	1

Verksamhetsdel eller liknande	Kriterier	Riskpoäng
Alla typer av verksamheter	Solarium som extra verksamhet	1
Alla typer av verksamheter	Uteservering ⁵	1
Alla typer av verksamheter	Verksamhet som bedrivs i bostad eller utnyttjar vatten, WC o.s.v. i bostad	1
Alla typer av verksamheter	Yrkesmässig hygienisk verksamhet som extra verksamhet	1 per del
Alla typer av verksamheter	Återanvändning av stickande och skärande verktyg ⁶	1
Camping, stugbyar, strandbad o. dyl., i förekommande fall även andra typer av verksamheter	Användning av torrtoalett	1

³ I vissa anläggningar används badanordningar som rengörs manuellt, t.ex. bubbelpooler, badtunnor m.fl. Här ställs krav på särskild kontroll mellan bytena av de badande.

⁴ Endast om livsmedelslagstiftningen inte är tillämplig.

⁵ Används i de fall där uteserveringen direkt kan knytas till annan hälsoskyddsverksamhet – hotell, musik-tillställning m.m. – och då utgör risk för störningar för närboende genom buller, röklukt m.m.

⁶ Gäller inte fotvård då detta redan återfinns i klassningskodens grundbedömning.

Camping, stugbyar samt annan form av boende i grupp (t.ex. logi för bärplockare o. dyl.)	> 25 campingenheter eller stugor/lägenheter	1
Förskola/fritids	> 5 avdelningar	1
Idrottsanläggning	> 3 salar	1
Resurscenter	Yrkesmässig verksamhet ⁷	1
Samlingslokaler	> 200 personer	1
Skolor och undervisningslokaler	> 400 elever	1
Skolor och undervisningslokaler	Gymnastiksal	1
Skolor och undervisningslokaler	Kemi- eller fysiksal	1
Skolor och undervisningslokaler	Kvällsuthyrning	1
Skolor och undervisningslokaler, förskolor samt vård/boende i omsorg	Nära bulleralstrande kommunikationsanläggning, industri eller liknande	1
Skolor och undervisningslokaler	Salar för yrkesinriktad utbildning	1
Skolor och undervisningslokaler	Slöjdsal	1
Solarium	> 5 bäddar	1
Solarium	Obemannat	1
Strandbad	EU-bad	1
Strandbad	Närhet till dagvattenutsläpp	1
Strandbad	Närhet till utsläpp av avloppsvatten	1
Tillfälligt boende	> 50 bäddar	1
Vård/boende i omsorg	Blöjbyten	1
Yrkesmässig hygienisk verksamhet	> 4 utövare av hygienisk verksamhet	1

⁷ Poäng ges för varje typ av yrkesmässig verksamhet, t.ex. snickeri, metallbearbetning o.s.v.

Checklista för erfarenhetsbedömning

Följande faktorer och bedömningsgrunder används vid erfarenhetsbedömning:

Efter varje **ordinarie** tillsynsbesök görs en erfarenhetsbedömning med ledning av följande frågor.

Frågor med alternativa svar	Erfarenhetspoäng
1. Hur hanterar verksamheten sin egenkontroll?	
a) Rutiner för egenkontroll finns och följs	0
b) Rutiner för egenkontroll finns och följs, men anmärkningar på verksamheten som kan härledas till brister i egenkontrollen finns.	1
c) Rutiner för egenkontroll finns, men används inte eller endast i obetydlig omfattning	2
d) Rutiner för egenkontroll saknas	3
2. Erfarenheter sedan senaste tillsynsbesöket	
a) Ändamålsenliga åtgärder har vidtagits mot samtliga tidigare avvikelser	0
b) Ändamålsenliga åtgärder har vidtagits mot vissa, men inte samtliga, tidigare avvikelser	1
c) Ändamålsenliga åtgärder har inte vidtagits mot samtliga tidigare avvikelser	2
3. Värdering av aktuell inspektion	
a) Inga brister upptäcks vid inspektionen	0
b) Brister upptäcks, men endast smärre ej allvarliga brister, vilka inte kräver återbesök	1
c) En eller flera allvarliga brister upptäcks vid inspektionen av sådan art att de motiverar återbesök	2

Erfarenhetsbedömningens påverkan på tillsynstid och extra avgift

Bedömningen görs utifrån resultatet av inspektion med hjälp av checklistan för erfarenhetsbedömning.

Erfarenhetspoäng	Resultat
0 - 1	Ingen påverkan på tillsynstid eller avgift.
2	Verksamhetsutövaren får en varning i inspektionsrapporten om att extra tillsynstid kan påföras om bristerna inte har åtgärdats inom meddelad tid. Har bristerna inte åtgärdats i tid påförs timavgift för den tid som den extra kontrollen tar.
3	Avgift för två timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion
4	Avgift för fyra timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion.
5	Avgift för sex timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion.
6	Avgift för åtta timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion.
7	Avgift för tio timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion.

Checklista för bedömning av eventuell premiering

Premieringen är inriktad såväl på hur företaget sköter sin egenkontroll och sitt miljöarbete som på faktorer som påverkar klimatet.

Följande faktorer och bedömningsgrunder används vid bedömning av eventuell premiering:

Efter varje **ordinarie** tillsynsbesök görs en bedömning av eventuell premiering med ledning av följande frågor.

Frågor med alternativa svar	Premiepoäng
1. Vilken är summan av erfarenhetspoängen under frågorna 1, 2 och 3 i "Checklista för erfarenhetsbedömning"	
a) 0 eller 1 erfarenhetspoäng	2
b) 2 erfarenhetspoäng	0
c) 3 – 7 erfarenhetspoäng	-2
2. Har verksamheten en dokumenterad miljönriktad transportstrategi som man följer?	
a) Ja	1
b) Nej	0
3. Har verksamheten en dokumenterad miljönriktad energistrategi som man följer?	
a) Ja	1
b) Nej	0

Premieringssystemets inverkan på den årliga tillsynsavgiften.

Verksamheten är grundklassad i Avgiftsklass och det antal riskkolumner som riskbedömningen har lett fram till och en årlig tillsynsavgift har fastställts

- Om skäl för premiering finns, ändras verksamhetens ursprungliga placering i riskkolumn genom en stegvis förflyttning åt vänster eller, i vissa fall, höger på följande sätt
  - 1 – 2 premiepoäng ger ett kolumnsteg till vänster
  - 3 – 4 premiepoäng ger två kolumnsteg till vänster
  - En verksamhet kan erhålla högst 2 stegs kolumnförflyttning.
  - En verksamhet sparar sina intjänade premiepoäng från tidigare tillsynsbesök och adderar de premiepoäng som det aktuella besöket eventuellt ger upphov till, dock sammanlagt högst 4 premiepoäng.
  - Om verksamheten vid något tillfälle, efter att man erhållit premiepoäng och kolumnförflyttning åt vänster, får minuspoäng (orsakas av att man i Erfarenhetssystemet erhåller mer än 2 erfarenhetspoäng) dras dessa ifrån den ihopsamlade premiepoängsumman och verksamheten flyttas ett steg åt höger i riskkolumnerna. Den nya placeringen får då inte vara högre än den som erhöles vid grundklassningen.
  - Ett företag som tidigare inte uppnått någon premiepoäng kan inte få förflyttning åt höger i riskkolumnerna.
  - Avgiftsnedsättningen träder i kraft vid nästkommande faktureringsstillfälle av den fasta årliga avgiften.

JÄMFÖRELSE AV AVGIFTER (MILJÖBALKEN OCH LIVSMEDELSLAGSTIFTNINGEN) HOS KOMMUNER OCH FÖRBUND

Timavgiften bland Sveriges kommuner (miljökontor eller motsvarande) – statistik

Nationell jämförelse

240 av Sveriges kommuner eller kommunalförbund med tillsynsansvar enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen redovisar med viss regelbundenhet gällande timavgift för tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelskontrollen. 90 av dessa kommuner/förbund har redovisat gällande timavgift för 2017 eller senare. Medelvärdet för timavgiften hos dessa 90 kommuner/kommunalförbund är enligt nedanstående tabell:

Tillsynsområde	Medelvärde 90 kommuner/förbund*, timavgift 2017 eller senare, kr	Dalslands miljönämnd, nuvarande timavgift (2018), kr
Miljöbalken	930**	950
Planerad livsmedelskontroll	1060**	990
Extra livsmedelskontroll	993**	950

* De 90 Kommunerna/förbunden utgör en blandning av små och stora kommuner/förbund spridda över hela Sverige.

** Observera att statistiken avseende de 90 kommunerna ovan i huvudsak är från 2017. Eftersom många av dessa kommuner årligen höjer sina taxor enligt Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) så är 2018 års avgifter sannolikt 2-3% högre än i tabellen ovan.

Jämförelse inom Fyrbodals kommun

Miljökontoren inom Fyrbodals kommun jämför årligen gällande timavgift för tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelskontrollen. Medelvärdet för timavgiften 2018 hos miljökontoren inom Fyrbodals kommun är enligt nedanstående tabell:

Tillsynsområde	Fyrbodals miljökontor, timavgift 2018, kr	Dalslands miljönämnd, nuvarande timavgift, kr
Miljöbalken	928	950
Planerad livsmedelskontroll	1058	990
Extra livsmedelskontroll	964	950

Dalslands Miljönämnd är miljömyndighet för kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud

Postadress	Telefon	Fax	E-post	Org. nr.
Dalslands Miljökontor Box 19 668 21 ED	0534-939430	0534-19083	kansli@miljo.dalsland.se	222.000.0877

Jämförelse av avgifter inom Fyrbodal – exempel från några vanliga ärendetyper

Ärendetyper	Fast avgift i antal timmar eller timavgift (utefter nedlagd tid i varje ärende)*							
	DMEK	MiMB	U-valla	V-borg	Åmål	Strömstad	Tanum	T-hättan
Tillstånd WC	8	8	8	8	6	8	8	8
Anmälan BDT	6	6	7	6	3	8	8	7
Tillstånd slutentank	4	4	4	8	3	4	8	?
Tillstånd/anmälan bergvärme	1-2	2	2-4	1,5	1	3	Timavg.	2
Anmälan skola max 100 elever	2	Timavg.	4	5	Timavg.	4	4	3
Anmälan förskola	4	Timavg.	4	5	Timavg.	6	6	3

* Siffrorna i tabellen ovan används för att räkna fram den fasta kostnaden för ärendetyper och avser det antal timmar som i normalfallet läggs på ärendet. Aktuellt värde ska således multipliceras med kommunens timtaxa (t.ex. 950 kr x 4 = 3800 kr) för att få fram den fasta kostnaden i kronor. Där "timavg." anges åsyftas att avgift tas ut utifrån faktisk nedlagd tid i ärendet (denna kostnad kan således bli både högre och lägre än hos en kommun med en fast kostnad). SKL rekommenderar fasta avgifter för ärendetyper som är vanligt förekommande då timavgift ofta medför administrativt merarbete (ökad administrativ kostnad).

Dalslands Miljönämnd är miljömyndighet för kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud

Postadress	Telefon	Fax	E-post	Org. nr.
Dalslands Miljökontor Box 19 668 21 ED	0534-939430	0534-19083	kansli@miljo.dalsland.se	222.000.0877

Reviderad av Dalslands miljö- & energinämnd 2017-08-24, § 50 och antagen av Dalslands miljö- och energiförbund 2017-09-14, § 39

**Fastställd av Kommunfullmäktige i
Bengtsfors kommun 2018-02-05, § 11
Dals-Eds kommun 2017-11-15, § 95
Färgelanda kommun 2017-11-22, § 163
Melleruds kommun 2017-11-22, § 135**

Dalslands Miljö- och energiförbunds taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område.

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Dalslands Miljö- och energiförbunds kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken eller bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken eller med anledning av EU:s förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde, bl.a. vad gäller naturvård- och kulturvård, skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador, vattenverksamhet, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter och biotekniska organismer, samt avfall och producentansvar.

Utöver vad som anges i denna taxa kan ersättning till miljö- & energiförbundet utgå bl.a. enligt 26 kap. 22 § miljöbalken för undersökningskostnader m.m. och enligt 25 kap. 2 § miljöbalken för rättegångskostnader.

2 § Avgift enligt denna taxa ska betalas för

1. Handläggning och andra åtgärder med anledning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag
2. Handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälan av verksamhet eller åtgärd.
3. Handläggning och andra åtgärder vid tillsyn i övrigt.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

1. Tillsyn som föranleds av klagomål som visar sig obefogat.
2. Handläggning som föranleds av ett beslut fattat av Dalslands miljö- och energinämnd enligt miljöbalken eller bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken överklagas.

4 § Beslut om avgift eller om nedsättning eller efterskänkande av avgift fattas av Dalslands miljö- och energinämnd

5 § Enligt 27 kap. 3 § miljöbalken är alla som är skyldiga att betala avgift enligt denna taxa eller enligt 26 kap. 22 § miljöbalken skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för att avgiftens eller ersättningens storlek ska kunna bestämmas.

Timtaxa

6 § ~~Vid tillämpningen av denna taxa är timtaxan xxx kronor per hel timme handläggningstid.~~
Vid tillämpning av denna taxa motsvaras timavgiften av beslutad gällande timtaxa i kronor per hel timme handläggningstid. Avgiftsuttag sker i förhållande till den handläggningstid som i taxan bestämts för ärendet (*fast avgift*), i förhållande till den årliga handläggningstid som anläggningen eller verksamheten tilldelats (*årlig tillsynsavgift*), i förhållande till den faktiskt nedlagda handläggningstiden i det enskilda ärendet (*timavgift*) eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

---

7 § I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut. Sådan avgift tas ut för varje halv timme nedlagd handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halv timme per år tas ingen timavgift ut. För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift.

8 § Dalslands miljö- och energinämnd får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att höja de i denna taxa antagna fasta avgifterna och timavgifterna med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKL:s hemsida i oktober månad. Utgångspunkt för indexuppräkningsår är oktober månad 2018.

Avgifter för prövning

9 § Avgift för prövning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag ska betalas i form av *fast avgift* som anges i taxebilaga 1 eller i form av *timavgift* genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder i övrigt som anges taxebilaga 1. Avgift för prövning ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som ansökningen avser.

10 § Om det i beslut om tillstånd föreskrivs att en anordning inte får tas i bruk förrän den har besiktigats och godkänts av nämnden, ingår kostnaden för en sådan besiktning i den fasta avgiften. Kan anordningen därvid inte godkännas, varför besiktning måste ske vid ytterligare tillfälle, tas timavgift ut för nämndens kostnader med anledning av den tillkommande handläggningstiden.

11 § Avgift för prövning ska erläggas av sökanden.

12 § Avgift för prövning ska erläggas även om ansökan avslås eller avvisas.

13 § I ärenden om ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av nämnden är sökanden i förekommande fall också skyldig att ersätta nämndens kostnader enligt 19 kap. 4 och 5 § miljöbalken för sakkunniga som har tillkallats av nämnden och för kungörelser i ärendet. Sökanden är även skyldig att ersätta nämndens kostnader för kungörelser i ärenden om tillstånd, dispens eller undantag enligt 7 kap. miljöbalken eller förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken.

14 § Utöver avgift för prövning, kan avgift för tillsyn komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd som prövningen avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgifter med anledning av anmälan

15 § Avgift för handläggning av anmälan av verksamhet eller åtgärd ska betalas i form av *fast avgift* som anges i taxebilaga 1 eller i form av *timavgift* genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder i övrigt som anges taxebilaga 1. Avgift med anledning av anmälan ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som anmälan avser.

16 § Avgift för handläggning av anmälan ska betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. I ärenden om anmälan av miljöfarlig verksamhet med beteckningen C i bilagan till miljöprövningsförordningen (2013:251) är denne i förekommande fall också skyldig att ersätta nämndens kostnader för kungörelser i ärendet.

17 § Utöver avgift med anledning av handläggning av anmälan, kan avgift för tillsyn i övrigt komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd anmälan avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgift för tillsyn i övrigt

18 § För regelbunden tillsyn över sådan miljöfarlig verksamhet eller hälsoskyddsverksamhet som anges i taxebilaga 2 ska betalas en *årlig tillsynsavgift* eller *timavgift*. *Årlig tillsynsavgift* baseras på den tillsynstid som miljönämnden tilldelar anläggningen eller verksamheten. Tillsynstiden bestäms genom en riskbedömning av anläggningen eller verksamheten bestående av en avgiftsklassificering enligt taxebilaga 2 samt en riskklassificering och erfarenhetsbedömning (placering i riskkolumn) enligt taxebilaga 3. Den årliga tillsynstiden för varje avgiftsklass och riskkolumn framgår av tabell i taxebilaga 3. Den årliga tillsynsavgiften beräknas genom att tilldelad tillsynstid multipliceras med timtaxan. *Timavgift* uttas genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder i övrigt som anges taxebilaga 1.

I den årliga tillsynsavgiften ingår

Handläggning av planerade inspektioner, förberedelser inför och restid i samband med dessa, upprättande av inspektionsprotokoll, beslut och andra skrivelser, granskning av rapporter och andra redovisningar.

I den årliga tillsynsavgiften ingår inte

- Inspektioner och andra tillsynsinsatser som beror på att verksamhetsutövaren bryter mot tillstånd eller villkor, inte följer förelägganden eller förbud eller har bristande egenkontroll
- Handläggning på grund av extraordinära händelser i verksamheten eller handläggning av klagomål
- Handläggning vid utökat tillsynsbehov t.ex. med anledning av Utredningsvillkor eller anmälan om verksamhet eller åtgärd
- Handläggning p.g.a. att verksamheten är en IED-anläggning.

För sådan handläggning ska, förutom den årliga tillsynsavgiften, avgift tas ut som timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden multipliceras med timtaxan.

19 § Avgifter för tillsyn i övrigt ska betalas i form av *fast årlig avgift* genom att den handläggningstid som anges för anläggningen eller verksamheten i taxebilaga 1 multipliceras med timtaxan eller i form av *timavgift* genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder i övrigt som anges taxebilaga 1.

Inspektioner och andra tillsynsinsatser med anledning av att verksamhetsutövaren bryter mot villkor eller inte åtgärdar förelägganden eller förbud, ingår inte i den fasta årsavgiften. För sådana åtgärder tas timavgift ut.

20 § För verksamhet som tillståndsprövats ska avgiften bestämmas med utgångspunkt från vad som föreskrivs i tillståndsbeslutet om tillåten produktionsvolym eller motsvarande. Om en fabrik, anläggning eller annan inrättning omfattar flera miljöfarliga verksamheter enligt taxebilaga 2 ska full avgift betalas för den punkt som medför den högsta avgiften med tillägg av 25 procent av summan av de belopp som anges för de övriga verksamheterna.

21 § Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott. Sådan avgift ska betalas från och med det kalenderår som följer efter det att beslut om tillstånd till verksamheten har meddelats eller anmälan skett - eller i de fall tillstånd eller anmälan inte krävs - verksamheten har påbörjats. För tillsyn som sker dessförinnan och som inte ingår i avgift för provning eller för handläggning av anmälan, tas timavgift ut. Fast årlig avgift ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs.

22 § Avgift för tillsyn ska betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärd som föranleder avgiften. För tillsyn över miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken, ska tillsynsavgiften betalas av den som enligt 10 kap. miljöbalken är ansvarig för avhjälpande eller kostnader.

Nedsättning av avgift

23 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift i ett enskilt fall enligt denna taxa sättas ned eller efterskänkas.

Avgiftens erläggande m.m.

24 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Dalslands miljö- och energinämnd. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

Verkställighetsfrågor m.m.

25 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, framgår att nämnds beslut om avgift får verkställas enligt utskökningsbalken.

26 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, framgår att en nämnd får förordna att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.

27 § Enligt 19 kap. 1 § miljöbalken överklagas nämndens beslut om avgift hos länsstyrelsen.

Denna taxa träder i kraft 2019-01-01. I ärenden som rör tillstånd och anmälningar tillämpas taxan på ärenden som kommer in efter denna dag.

Dalslands Miljö- och energikontor

Reviderad av Dalslands miljö- & energinämnd 2017-08-24, § 50 och antagen av Dalslands miljö- och energiförbund 2017-09-14, § 39

Fastställd av Kommunfullmäktige i

Bengtsfors kommun 2018-02-05, § 11

Dals-Eds kommun 2017-11-15, § 95

Färgelanda kommun 2017-11-22, § 163

Melleruds kommun 2017-11-22, § 135

Dalslands Miljö- och energiförbunds taxa för offentlig kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen.

Inledande bestämmelser

- 1 § Denna taxa gäller avgifter för Dalslands Miljö- och energiförbunds och Dalslands Miljö- och energinämnds kostnader för offentlig kontroll enligt EU:s bestämmelser inom livsmedels- och foderområdena, livsmedelslagen (2006:804), lagen om foder och animaliska biprodukter (2006:805) samt de författningar, inklusive förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter och förordning (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter, som meddelats med stöd av denna lagstiftning.
- 2 § Avgift enligt denna taxa tas ut för
1. prövning i ärenden om godkännande av anläggning
  2. registrering av anläggning
  3. årlig offentlig kontroll
  4. handläggning och andra åtgärder vid normal offentlig kontroll och extra offentlig kontroll i övrigt samt utfärdande av exportintyg.
- 3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för
1. offentlig kontroll som föranleds av klagomål som visar sig obefogat
  2. handläggning som föranleds av överklagande av beslut enligt livsmedels- och foderlagstiftningen, de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen samt de EG-bestämmelser som kompletteras av dessa lagar.
- 4 § Beslut om avgift eller om nedsättning av avgift i enskilda fall fattas av miljö- och energinämnden efter handläggning av den ansökan, anmälan eller den offentliga kontroll som medför avgiftsskyldighet.

Timtaxa

- 5 § ~~Vid tillämpningen av denna taxa gäller Dalslands miljö- och energinämnds fastställda timtaxa/timavgift.~~ Vid tillämpning av denna taxa motsvaras timavgiften av beslutad gällande timtaxa i kronor per hel timme handläggningstid. Avgiftsuttag sker i förhållande till den kontrolltid som en anläggning tilldelas eller i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid i varje ärende eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

- 6 § I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid avses med kontrolltid den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, restid, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut. Om den sammanlagda kontrolltiden understiger en halv timme per år tas ingen timavgift ut. För inspektioner, mätningar och andra offentliga kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00, lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med

1,5 gånger ordinarie timavgift.

- 7 § Dalslands miljö- och energinämnd får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att höja de i denna taxa antagna fasta avgifterna och timavgifterna med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKL:s hemsida i oktober månad. Utgångspunkt för indexuppräknigen är oktober månad 2018.

Avgift för provning

- 8 § Den som ansöker om godkännande av en sådan anläggning, som avses i EG-förordningen 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung, och över vilken Livsmedelsverket till kommunen överfört kontrollen, ska betala en avgift för provningen som motsvarar en årsavgift för anläggningen enligt 12 § med tillämpning av den riskklass som gäller för den typ av verksamhet som godkännandet avser och erfarenhetsklass B.

Avgift för provning ska betalas för varje anläggning som ansökningen avser.

Avgiften för provning får tas ut i förskott.

- 9 § För godkännande av en anläggning, som avses i § 8, med anledning av byte av livsmedelsföretagare eller sådan ändring av verksamheten som kräver godkännande ska, under förutsättning att godkännande för anläggningen tidigare lämnats, betalas halv avgift enligt 8 §.

- 10 § Avgift för provning i ärenden om godkännande ska erläggas även om ansökan avslås.

Avgift för registrering

- 11 § Den som anmäler registrering av en anläggning för att driva livsmedelsverksamhet eller för att tillverka snus och tuggtobak eller för dricksvattenförsörjning ska betala avgift för en timmes kontrolltid.

Årlig kontrollavgift

- 12 § För normal offentlig kontroll av en livsmedelsanläggning ska en fast årlig kontrollavgift betalas. Avgiftens storlek baseras på den kontrolltid som miljö- och energinämnden fastställer för anläggningen. Kontrolltiden bestämt genom en riskbedömning av anläggningen bestående av en riskklassning med hänsyn till typ av företag och verksamhet, produktionens storlek och konsumentgrupper, bestämning av kontrolltidstillägg samt en erfarenhetsklassning med hänsyn till nämndens erfarenheter av verksamheten. Livsmedelsverkets gällande vägledning "Riskklassning av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrolltid". Den årliga kontrolltiden för varje riskklass, kontrolltidstillägg och erfarenhetsklass framgår av vägledningens tabeller.

För normal offentlig kontroll av en livsmedelsanläggning ska en fast årlig kontrollavgift betalas. Avgiftens storlek baseras på den kontrolltid som miljö- och energinämnden fastställer för anläggningen. Kontrolltiden bestäms genom en riskbedömning av anläggningen bestående av:

1. en riskklassificering med hänsyn till typ av företag och verksamhet, produktionens storlek och konsumentgrupper,
2. ett tidstillägg för kontroll av märkning och annan konsumentinformation samt spårbarhet, samt
3. en erfarenhetsklassificering med hänsyn till nämndens erfarenheter av verksamheten.

Vid ovanstående bedömning ska Livsmedelsverkets modell för riskklassning av livsmedelsanläggningar från 2013 användas, se bilaga 1.

Den årliga kontrolltiden beräknas genom att kontrolltiden multipliceras med

timtaxan.

Om en företagare har flera livsmedelsanläggningar inom samma byggnad eller område, ska företagaren betala full avgift för den anläggning/verksamhet vars kontrolltid är högst med tillägg av 75 procent av avgiften för övriga anläggningar.

- 13 § För normal offentlig kontroll av en foderanläggning ska en fast årlig kontrollavgift betalas

Årsavgiftens storlek baseras på den kontrolltid som miljö- och energinämnden beslutar för anläggningen. Kontrolltiden bestäms genom en riskbedömning av anläggningen bestående av en riskklassning med hänsyn till typ av företag och verksamhet, produktionens storlek och konsument-grupper samt en erfarenhetsklassificering med hänsyn till nämndens erfarenheter av verksamheten. Vid fastställande av risk- och erfarenhetsklasser samt kontrolltiden för dessa ska den nationella vägledningen från jordbruksverket användas.

Den årliga kontrollavgiften beräknas genom att kontrolltiden (timmar) multipliceras med timtaxan.

- 14 § Om en tillämpning av 10 § skulle medföra att kontrolltiden för en anläggning blir uppenbart oriktig i förhållande till det faktiska kontrollbehovet enligt nämndens riskbedömning, ska anläggningen istället tilldelas kontrolltid på grundval av nämndens bedömning av anläggningens kontrollbehov.

- 15 § Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott. Av 9 § i förordning om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel framgår att den årliga avgiften ska betalas från och med det kalenderår då verksamheten påbörjas. Avgiften ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår.

För registrerade anläggningar ska den årliga kontrollavgiften betalas från och med det kalenderår då verksamheten påbörjas. Avgiften ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår.

Den som enligt 13 § samma förordning ska betala avgift för godkännande av en anläggning, ska dock betala den årliga avgiften från och med kalenderåret efter det att verksamheten påbörjats.

Om en anläggning placeras i annan avgiftsklass eller annars tilldelas annan kontrolltid, ska den nya avgiften betalas från och med det följande kalenderåret.

Avgiftsskyldigheten upphör från och med det kalenderår som följer efter det att verksamheten vid anläggningen har upphört.

- 16 § Den årliga kontrollavgiften ska betalas av livsmedels- och foderföretagare vars verksamhet är föremål för kontroll och som äger eller innehar anläggningen vid årets början. Avgiften ska även betalas av den som bedriver verksamhet i en anläggning för tillverkning av snus eller tuggtobak eller i en anläggning för dricksvattenförsörjning.

Avgift för extra offentlig kontroll

- 17 § Om påvisandet av bristande efterlevnad medför offentlig kontroll som går utöver den normala kontrollverksamheten, tas avgift ut för nedlagd kontrolltid enligt timtaxan och för de faktiska kostnaderna för provtagning och analys av prover.

Enligt artikel 28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, ska den företagare som har ansvaret för den bristande efterlevnaden eller får den

företagare som äger eller innehar produkterna vid den tid då den extra offentliga kontrollen genomförs debiteras de kostnader som den extra offentliga kontrollen medför.

Nedsättning av avgift

- 18 § Dalslands miljö- och energinämnd får sätta ned eller efterskänka den årliga kontrollavgiften om det finns särskilda skäl. Om det finns särskilda skäl får nämnden också besluta att sätta ned eller efterskänka avgiften för godkännande, registrering eller bemanning vid styckningsanläggningar.

Avgiftens erläggande

- 19 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Dalslands Miljö- och energiförbund (Dalslands miljö- och energinämnd). Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Verkställighetsfrågor m.m.

- 20 § Av 33 § livsmedelslagen och 33 § lag om foder och animaliska biprodukter framgår att Dalslands miljö- och energinämnd får förordna att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.
- 21 § Enligt 31 § livsmedelslagen och 31 § lag om foder och animaliska biprodukter framgår att Dalslands miljö- och energinämnds beslut om avgift får överklagas hos länsstyrelsen.

Denna taxa träder i kraft 2019-01-01

Livsmedelsverkets modell för riskklassning av livsmedelsanläggningar från 2013 värderar olika riskfaktorer som är kopplade till verksamheten i livsmedelsanläggningen. Modellen består av tre moduler:

- **Riskmodulen** värderar olika riskfaktorer som är kopplade till verksamheten i livsmedelsanläggningen. Modulen ger en riskklass och en initial kontrolltid.
- **Informationsmodulen** ger ett kontrolltidstillägg för kontroll av information och märkning, samt av spårbarhets- och återkallelsrutiner.
- **Erfarenhetsmodulen** bedömer hur väl livsmedelsföretagaren uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen, det vill säga resultatet av den kontroll som tidigare gjorts på anläggningen. Modulen ger en erfarenhetsklass och en tidsfaktor som justerar kontrolltiden uppåt eller nedåt.

De tre modulerna ger information som används för att beräkna den årliga kontrolltiden. Tiden från riskmodulen och kontrolltidstillägget från informationsmodulen adderas. Summan multipliceras med erfarenhetsklassens tidsfaktor.

Riskmodul

Riskfaktor 1 - Typ av verksamhet och livsmedel

Tabell 1. Restauranger och andra storhushåll, konditorier och caféer, livsmedelsbutiker

Verksamhet och typ av livsmedel	Exempel
Högrisk	
Bearbetning av rått kött, rått fjäderfä, eller opastöriserad mjölk (enskilda produkter eller del av sammansatta livsmedel)	Tillagning av maträtter från rått kött, grillning av kyckling, tillagning av kebab eller pizza med köttfärs, tillagning av kalvdans, pannkakor, ostkaka från opastöriserad mjölk.
Nedkylning	Nedkylning efter tillagning.
Groddning	Groddning av t ex mungbönor eller alfalfa.
Mellanrisk	
Beredning/bearbetning av vegetabilier	Tillverkning av sallad, uppskärning av grönsaker
Bearbetning/beredning av bearbetade animaliska produkter, rå fisk, ägg* eller pastöriserad mjölk (enskilda produkter eller del av sammansatta livsmedel)	Tillverkning av pastasallad, smörgåsar, smörgåstårter, gräddtarter Tillagning av fiskrätter, tillverkning av sushi, gräddning av pannkakor eller våfflor, baserade på pulver och/eller pastöriserad mjölk, skivning av skinka, bitning av ost.
Beredning/styckning/malning av rått kött	Marinering eller styckning av kött, malning av köttfärs.
Återuppvärmning	Återuppvärmning med efterföljande servering.
Varmhållning	Varmhållning med efterföljande servering, transport av varmhållna livsmedel för konsumtion på annan plats än där de tillagats, tillagning i centralkök följt av varmhållen transport till serveringskök.
Lågrisk	
Kylförvaring	Försäljning av kylda livsmedel.
Upptining	
Manuell hantering av glass	Försäljning av mjukglass, kulglass.
Mycket låg risk	
Bakning	Bakning av matbröd, hårt bröd eller torra kakor.

Hantering av livsmedel som inte kräver kylförvaring	Försäljning av frukt, grönsaker eller godis.
Hantering av frysta livsmedel	Försäljning av förpackad glass.
Uppvärmning av fryst, färdiglagad produkt	Uppvärmning av frysta pizzabitar för direkt försäljning.

Tabell 2. Industriell tillverkning av livsmedel

Verksamhet och typ av livsmedel	Exempel
Högrisk	
Bearbetning av rått kött, rått fjäderfä eller opastöriserad mjölk (enskilda produkter eller del av sammansatta livsmedel)	Tillagning av maträtter från rått kött, tillverkning av fermenterad korv, falukorv, bacon, rökt skinka/kalkon, tillverkning av konsumtionsmjölk, ost, fil, smör, mjölkpulver från opastöriserad mjölk.
Slakt	
Konservering av animaliska eller vegetabiliska produkter	Tillverkning av hel eller halvkonserver.
Nedkylning	Nedkylning efter tillagning.
Beredning/bearbetning av vegetabilier	Förpackning av grönsaker i modifierad atmosfär.
Mellanrisk	
Bearbetning/beredning av bearbetade animaliska produkter, rå fisk*, ägg** eller pastöriserad mjölk (enskilda produkter eller del av sammansatta livsmedel)	Tillverkning av pastasallad, smörgåsar, smörgåstårter, gräddtarter Tillagning av fiskrätter, tillverkning av sushi, bitning av fisk, paketering av fisk, tillverkning av glass, fil, smör, ost, mjölkpulver från pastöriserade produkter (mjölk och ägg), skivning av skinka, bitning av ost, rivning av ost, injicering av ost.
Beredning/styckning/malning av rått kött	Marinering eller styckning av kött, malning av köttfärs.
Äggpackeri med tvätt	
Lågrisk	
Infrysning och/eller blanchering	Infrysning av rått kött, infrysning av rå fisk, blanchering och infrysning av grönsaker, infrysning av bär.
Tillverkning av sylt och marmelad	
Tillverkning av kosttillskott	Tillverkning/förpackning av kosttillskott.

Mycket låg risk	
Bakning	Bakning av matbröd eller torra kakor.
Hantering av livsmedel som inte kräver kylförvaring	Tvättning av potatis, förpackning frukt och grönsaker.
Äggpackeri utan tvätt	
Tillverkning av förpackat vatten, öl, läsk, godis, strösocker, rostning av kaffe, malning av mjöl	

* tillverkning av vakuumpackad gravad eller rökt fisk klassas som högrisk.

** pastöriserad äggmassa eller råa ägg producerade i Sverige, Finland eller Norge. Bearbetning av råa ägg från andra länder klassas som hög risk.

Tabell 3. Grossister och distributionsföretag.

Verksamhet och typ av livsmedel	Exempel
Högrisk	
(exempel saknas inom denna kategori)	
Mellanrisk	
Hantering av varmhållna livsmedel	Transport av varmhållna livsmedel
Lågrisk	
Hantering av kylförvarade livsmedel	Lagring eller transport av kylförvarade livsmedel.
Mycket låg risk	
Hantering av livsmedel som inte kräver kylförvaring	Lagring eller transport av frukt och grönsaker.
Hantering av frysta livsmedel	Lagring eller transport av frysta livsmedel.

Tabell 4. Producenter och tillhandahållare av dricksvatten genom en distributionsanläggning.

Verksamhet och typ av livsmedel	Exempel
Högrisk	
Vattenverk som försörjs av ytvatten eller ytvattenpåverkat grundvatten	E. coli/Enterokocker: > 10 per 100 ml Koliforma bakterier: > 100 per 100 ml
Mellanrisk	
Vattenverk som försörjs av ytvatten eller ytvattenpåverkat grundvatten	E. coli/Enterokocker: ≤ 10 per 100 ml Koliforma bakterier: 1–100 per 100 ml
Lågrisk	
- Vattenverk som försörjs av opåverkat grundvatten - Distributionsanläggning	E. coli/Enterokocker: ej påvisad i 100 ml Koliforma bakterier: ej påvisad i 100 ml
Mycket låg risk	
(exempel saknas inom denna kategori)	

Risikfaktor 2 – Produktionens storlek

Tabell 5. Mått på verksamhetens storlek för olika typer av produktion.

Storlek	Konsumenter/portioner per dag	Antal sysselsatta
----------------	--------------------------------------	--------------------------

		(årsarbetskrafter)
a) Mycket stor	> 250 000	-
b) Stor	> 25 000 - 250 000	> 30
c) Mellan	> 2 500 - 25 000	>10 - 30
d) Liten	> 250 - 2 500	>3 - 10
e) Mycket liten (I)	> 80 - 250	>2 - 3
f) Mycket liten (II)	> 25 - 80	>1 - 2
g) Ytterst liten	≤ 25	≤ 1

Tabell 6. Mått på verksamhetens storlek för olika typer av produktion, fortsättning.

Storlek	Ton utgående produkt av animalier, vegetabilier och sammansatta livsmedel per år.	Ton mottagen mjölk per år	Distribuerat dricksvatten, m ³ per dygn
a) Mycket stor	> 10 000	> 100 000	> 100 000
b) Stor	> 1 000 - 10 000	> 10 000 - 100 000	>10 000 - 100 000
c) Mellan	> 100 - 1 000	> 1 000 - 10 000	> 1 000 - 10 000
d) Liten	> 10 - 100	> 100 - 1 000	>100 - 1 000
e) Mycket liten (I)	> 3 - 10	> 30 - 100	>10 - 100
f) Mycket liten (II)	> 1 - 3	> 10 - 30	-
g) Ytterst liten	≤ 1	≤ 10	≤ 10

Risikfaktor 3 - Konsumentgrupper

Anläggningar som producerar livsmedel som huvudsakligen är avsedda att konsumeras av personer som tillhör känsliga konsumentgrupper tilldelas extra riskpoäng. De grupperna är mer utsatta för faror och kan få allvarligare symptom och/eller tål lägre doser när det gäller de mikrobiologiska och kemiska farorna.

Till de känsliga konsumentgrupperna räknas

- barn under fem år
- personer med nedsatt immunförsvar (till exempel patienter på sjukhus, personer boende i äldreboende, gravida)
- personer med livsmedelsrelaterad allergi och eller annan överkänslighet mot livsmedel

Beräkning av riskklass

Varje riskfaktor genererar ett antal poäng. Summan av poängen ligger till grund för placering i en riskklass. Riskklassen beräknas genom att en verksamhet klassas in i tabellerna 1–6, se nedan, och att resultatet därefter förs in i tabell 7.

Den verksamhet som bedrivs i anläggningen (riskfaktor 1) tillsammans med verksamhetens storlek (riskfaktor 2) och om livsmedel produceras till känsliga konsumentgrupper (riskfaktor 3) genererar varsin riskpoäng. Summan av dessa riskpoäng bildar sedan grunden för inplacering i riskklass 1–8, se tabell 8. Riskklassen utgör därefter en del av beräkningen av kontrolltiden.

Tabell 7. Riskmodulen med dess fördelning av riskpoäng för olika riskfaktorer.

Riskfaktor 1 - Typ av verksamhet och livsmedel	Riskpoäng
a) Högrisk	45
b) Mellanrisk	
c) Lågrisk	15
d) Mycket låg risk	5
Riskfaktor 2 - Produktionens storlek	Riskpoäng
a) Mycket stor	55
b) Stor	45
c) Mellan	35
d) Liten	25
e) Mycket liten (I)	15
f) Mycket liten (II)	10
g) Ytterst liten	5
Riskfaktor 3 – Konsumentgrupper	Riskpoäng
Producerar livsmedel till känsliga konsumentgrupper	10
	SUMMA:

Tabell 8. Riskklasser, riskpoäng och den tid som ges enligt riskmodulen.

Riskklass	Riskpoäng	Tid (timmar)
1	≥ 100	26
2	90	20
3	80	14
4	70	10
5	60 – 65	6
6	55	4
7	35–50	2
8	≤ 30	1

Informationsmodulen

Tabell 9. Kontrolltidstillägg i timmar i förhållande till orsak till kontrollbehovet och verksamhetens storlek, samt exempel på verksamheter. Begreppen i tabellen förklaras nedan.

Orsak till	Storlek	Kontroll-	Exempel på verksamhet
------------	---------	-----------	-----------------------

Kontrollbehov vid anläggningen	(se tabell 5 o 6)	tidstillägg (timmar)	
Utformar märkning samt märker/förpackar livsmedel	a - mycket stor b - stor	8	<ul style="list-style-type: none"> • Industri utan huvudkontor • Importör som översätter märkning • Butik med egen tillverkning (till exempel matlådor)
	c - mellan d - liten	6	
	e - mycket liten (I) f - mycket liten (II) g - ytterst liten	2	
Utformar märkning men märker/förpackar inte	Oberoende	*	<ul style="list-style-type: none"> • Huvudkontor • Importörer som tar in färdigmärkta livsmedel • Matmäklare
Utformar inte märkning men märker/förpackar livsmedel	a - mycket stor b - stor	4	<ul style="list-style-type: none"> • Legotillverkning av livsmedel på uppdrag av annan livsmedelsföretagare • Livsmedelsföretagare som tillverkar ett livsmedel men som får färdigt märkningsunderlag från ett huvudkontor • Butik med egen tillverkning men med centralt styrd märkning (grillad kyckling/ bake off bröd)
	c - mellan d - liten	3	
	e - mycket liten (I) f - mycket liten (II) g - ytterst liten	1	
Utformar presentation men märker/ förpackar inte livsmedel	Oberoende	1	<ul style="list-style-type: none"> • Fristående restauranger • Cateringverksamhet • E-handel
Utformar presentation men märker/förpackar inte livsmedel (Dricksvatten)	a - mycket stor b - stor c - mellan d - liten	1	<ul style="list-style-type: none"> • Dricksvattenanläggningar
	e - mycket liten(I) g - ytterst liten	0	
Utformar inte presentation och märker/förpackar inte	Oberoende	0	<ul style="list-style-type: none"> • Butik med enbart förpackade livsmedel • Franchise-restauranger • Skola med centralt framtagen matsedel • Kyl- och fryshus

* Kontrolltiden anpassas efter behov. Behovet baseras på bland annat hur många olika typer av produktgrupper och storlek på sortiment livsmedelsföretagaren har.

Erfarenhetsmodulen

Det finns tre erfarenhetsklasser A, B och C, som direkt speglar kontrollbehovet vid en anläggning enligt nedan.

Tabell 10. Erfarenhetsmodulen, med de kriterier som ska tas hänsyn till vid inplacering i erfarenhetsklass.

Erfarenhetsklass A	
Myndigheten bedömer att anläggningen har så bra förfaranden för att producera säkra livsmedel att kontrollen och därmed frekvensen kan minskas.	
Kriterier:	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollmyndigheten har granskat stora delar av företagets förfaranden för att producera säkra livsmedel. Förfarandena är väl implementerade i verksamheten och myndigheten har genom

	<p>verifierande kontroller konstaterat att det följs. Livsmedelsföretagaren arbetar för att tidigt själv upptäcka brister i systemet och i verksamheten. Åtgärder vidtas omgående då brister upptäcks.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Myndigheten har endast noterat någon enstaka avvikelse eller ett fåtal mindre brister (iakttagelser) vid kontroll på anläggningen. Livsmedelsföretagaren åtgärdar dem omgående då myndigheten påpekar det. Avvikelserna är inte återkommande.
Erfarenhetsklass B	
Normalläget. Alla nya anläggningar placeras i erfarenhetsklass B.	
Kriterier:	<ul style="list-style-type: none"> • Livsmedelsföretagarens egna förfaranden för att producera säkra livsmedel bedöms fungera trots mindre brister. Vid verifierande kontroller visar det sig att systemet trots allt fungerar bra i praktiken och har bra effekt. • Myndigheten noterar några avvikelser vid kontrollen, och livsmedelsföretagaren åtgärdar det kontrollmyndigheten har noterat och påpekat.
Erfarenhetsklass C	
<p>Myndigheten bedömer att anläggningen har så stora brister i sina förfaranden för att producera säkra livsmedel att de inte fungerar i praktiken och inte ger den effekt som behövs, varför den offentliga kontrollen måste förstärkas. Om en sanktion har utfärdats har den föranletts av mycket allvarliga avvikelser eller så har upprepade avvikelser inte åtgärdats. Har en sanktion utfärdats kommer ytterligare kontrollinsatser att behövs. Behovet av planerad kontroll ökar därför på den anläggningen.</p>	
Kriterier:	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om sanktion till exempel föreläggande har fattats grundat på att livsmedelsföretagaren inte uppfyller livsmedelslagstiftningens krav. • Ett flertal avvikelser har noterats, företaget saknar förfaranden för att producera säkra livsmedel eller så följs de inte. Extra kontroll har utförts, några av avvikelserna är kvarstående. Livsmedelsföretagaren åtgärdar inte de brister myndigheten noterat och påpekat.

Erfarenhetsklass B är normalfallet och utgångspunkten för klassernas tidsfaktor. Det är jämfört med den som tiden ökas eller minskas med 50 % enligt tabell 11.

Tabell 11: Erfarenhetsklassernas tidsfaktor.

Erfarenhetsklass	A	B	C
Tidsfaktor	0,5	1	1,5

Reviderad av Dalslands miljö- & energinämnd 2017-08-24, § 50 och antagen av Dalslands miljö- och energiförbund 2017-09-14, § 39

Fastställd av Kommunfullmäktige i
Bengtsfors kommun 2018-02-05, § 11
Dals-Eds kommun 2017-11-15, § 95
Färgelanda kommun 2017-11-22, § 163
Melleruds kommun 2017-11-22, § 135

Dalslands Miljö- och energiförbunds taxa enligt strålskyddslagen (solarier)

Enligt 16a § strålskyddsförordningen (1988:293) får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgift för kostnader för tillsyn som utövas vid solarieverksamhet av en kommunal nämnd.

Inledande bestämmelser

- § 1 Denna taxa gäller avgifter för Dalslands Miljö- och energiförbunds kostnader för tillsyn enligt strålskyddslagen (SFS 1998:220) samt föreskrifter utgivna med stöd av strålskyddslagen.
- § 2 Avgift enligt denna taxa tas ut för handläggning och andra åtgärder vid tillsyn av efterlevnaden av strålskyddslagen (SFS 1998:220) samt de föreskrifter som meddelas med stöd av strålskyddslagen.
- § 3 Avgiftsskyldig är den som driver kosmetiskt solarium eller tillhåller solarium med sollampor som omfattas av strålskyddslagen.
- § 4 Avgift enligt denna taxa tas inte ut för:
1. Tillsyn som föranleds av klagomål som visar sig obefogat
  2. Handläggning som föranleds av ett beslut av miljö- och energinämnden överklagas.

Timtaxa

- § 5 ~~Vid tillämpningen av denna taxa gäller Dalslands miljö- och energinämnds fastställda timtaxa.~~
- ~~Avgift enligt denna taxa tas ut enligt följande:~~
- ~~1. Den fasta avgift som i taxan bestämts för ärendet.~~
  - ~~2. Den faktiskt nedlagda handläggningstiden i det enskilda ärendet~~

Vid tillämpning av denna taxa motsvaras timavgiften av beslutad gällande timtaxa i kronor per hel timme handläggningstid. Avgiftsuttag sker i förhållande till den handläggningstid som i taxan bestämts för ärendet (*fast avgift*), i förhållande till den faktiskt nedlagda handläggningstiden i det enskilda ärendet (*timavgift*) eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

- § 6 I de fall timtaxa tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd tid i det enskilda ärendet (tillsyn och övrig handläggning) avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, restid,

inspektioner och tillsyn i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt före-
dragning och beslut. För inspektioner, mätningar och andra kontroller
som utförs vardagar mellan kl 19:00 till 07:00, lördagar, söndagar,
julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och
helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie avgift.
Om den sammanlagda tillsynstiden understiger en halv timme per år tas
ingen timavgift ut.

- § 7 Dalslands miljö- och energinämnd får för varje kalenderår (avgiftsår)
besluta att höja de i denna taxa antagna fasta avgifterna och
timavgifterna med den procentsats för det innevarande kalenderåret i
Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på
SKL:s hemsida i oktober månad.
Utgångspunkt för indexuppräknigen är oktober månad 2018.
- § 8 Av 8 § Statens strålskyddsinstitutets föreskrifter (SMSFS 2008:36) om
solarier framgår att den som bedriver verksamhet i vilken solarier
upplåts till allmänheten ska anmäla verksamheten till Dalslands miljö-
och energinämnd.
- Avgift för handläggning med anledning av anmälan av solarieverk-
samhet tas ut motsvarande 3 timmars handläggningstid, dvs. 3 ggr
fastställd timtaxa.
- § 9 Om det finns särskilda skäl får Dalslands miljö- och energinämnd, men
hänsyn till verksamhetens omfattning, tillsynsbehovet och övriga
omständigheter, sätta ned eller efterskänka avgiften.
- § 10 Betalning av avgiften enligt denna taxa ska ske till Dalslands miljö- och
energiförbund genom dess miljö- och energinämnd. Betalning ska ske
inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.
- § 11 Beslut om debitering av avgift kan överklagas till länsrätten.

Denna taxa träder i kraft 2019-01-01

Reviderad av Dalslands miljö- & energinämnd 2017-08-24, § 50 och antagen av Dalslands miljö- och energiförbund 2017-09-14, § 39

Fastställd av Kommunfullmäktige i
Bengtsfors kommun 2018-02-05, § 11
Dals-Eds kommun 2017-11-15, § 95
Färgelanda kommun 2017-11-22, § 163
Melleruds kommun 2017-11-22, § 135

Dalslands Miljö- och energiförbunds taxa för tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer

Enligt 11 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer får kommunfullmäktige besluta om föreskrifter om avgift för sådan tillsyn

- § 1 Avgifter enligt denna taxa betalas för Dalslands miljö- och energiförbunds och Dalslands miljö- och energinämnds kostnader för tillsyn enligt lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 av den 15 januari 2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer.
- § 2 Avgiftsskyldiga är de som är ekonomiska aktörer enligt förordningen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och som tillhandahåller sprängämnesprekursorer till enskilda.
- § 3 Avgift enligt denna taxa tas inte ut för:
1. Tillsyn som föranleds av klagomål som är obefogat
  2. Handläggning som föranleds av en överklagan av miljö- och energinämndens beslut.
- § 4 För tillsyn enligt denna taxa tas avgift ut enligt gällande fastställd timtaxa för Dalslands miljö- och energinämnd. Debitering av avgift ska ske i förhållande till faktiskt nedlagd tillsynstid vid varje ärende. Vid tillämpning av denna taxa motsvaras timavgiften av beslutad gällande timtaxa i kronor per hel timme handläggningstid. Avgiftsuttag sker i förhållande till den faktiskt nedlagda handläggningstiden i det enskilda ärendet (*timavgift*) eller enligt de andra grunder som anges i taxan.
- § 5 I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut. Sådan avgift tas ut för varje halv timme nedlagd handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halv timme per år tas ingen timavgift ut. För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift.

- §6 Dalslands miljö- och energinämnd får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att höja de i denna taxa antagna fasta avgifterna och timavgifterna med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKL:s hemsida i oktober månad. Utgångspunkt för indexuppräknningen är oktober månad 2018.
- § 5 Om det finns särskilda skäl får Dalslands miljö- och energinämnd, men hänsyn till verksamhetens omfattning, tillsynsbehovet och övriga omständigheter, sätta ned eller efterskänka avgiften.
- § 6 Betalning av avgiften enligt denna taxa ska ske till Dalslands miljö- och energiförbund genom dess Miljö- och energinämnd. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.
- § 7 Beslut om debitering av avgift kan överklagas till länsstyrelsen.

Denna taxa träder i kraft 2019-01-01

Sammanträdesdatum
2018-04-12

DMEF § 9

Fastställande av taxor för Dalslands miljö- och energinämnd 2019

Miljö- och energikontorets överväganden

Utifrån dialog med medlemskommunerna utgör nedanstående riktlinjer förutsättningarna för förbundets budget 2019:

- Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) används för uppräknings av personalrelaterade kostnader, avgifter samt övriga intäkter som kan indexregleras. För 2019 är PKV 2,8%
- Övriga kostnader räknas upp med 1%

Behovet av tydliga budgetförutsättningar

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som utgångspunkt

Förvaltningen ser det som angeläget att prisindex för kommunal verksamhet (PKV) används som budgetförutsättning avseende både kostnader och intäkter (bl.a. avgifter).

Härigenom blir de ekonomiska förutsättningarna tydliga och medlemskommunerna och förbundet har samma utgångspunkt. Miljö- och energinämnden använder SKL:s underlag för sina taxor. SKL rekommenderar kommunerna att använda PKV för att indexjustera taxan med hänsyn till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Indexjustering av taxor

Det bedöms nödvändigt att nämndens taxor justeras i relation till den allmänna kostnadsutvecklingen. Att inte justera nämndens taxor i förhållande till den allmänna kostnadsutvecklingen, t.ex. ökade lönekostnader, är ohållbart av följande skäl:

- Det strider mot lagstiftningens intentioner (livsmedelskontrollen ska enligt lagstiftningen vara fullt ut avgiftsfinansierad medan lagstiftaren menar att miljö- och hälsoskyddstillsynen så långt möjligt bör vara avgiftsfinansierad).
- I livsmedelsverket har skriftligen (utifrån revision av livsmedelskontrollen) tillskrivit miljö- och energinämnden att dess taxa för livsmedelskontroll är för låg i relation till lagstiftningens krav på full kostnadstäckning och att åtgärder behöver vidtas (dvs höjning av taxan).
- Att inte justera nämndens taxor utifrån t.ex. lönekostnader innebär antingen att medlemskommunerna behöver skjuta till ytterligare medel, eller att personalstyrkan måste reduceras. En reduktion av

Ordf sign

UB

Justerandes sign

Sammanträdesdatum

2018-04-12

personalstyrkan skulle drabba det icke myndighetsrelaterade området, och således minska resurserna avseende samverkan/stöd med/till kommunerna och det miljö- och energistrategiska arbetet.

Det är viktigt att påpeka att en indexjustering av nämndens taxor inte nödvändigtvis behöver innebära att taxan därmed höjs i relation till föregående år. Nämndens taxor ska täcka kostnaderna för den tid (resurser) nämnden behöver avsätta för operativ kontroll/tillsyn. Skulle nämnden på sikt kunna öka den operativa tiden för kontroll/tillsyn i relation till kostnaderna så ska taxan anpassas efter detta. Miljö- och energikontoret har ambitionen att under 2018 utveckla analysen av hur kontorets resurser används för olika insatser (operativ kontroll/tillsyn, övrig kontroll/tillsyn, samverkan/stöd med/till kommunerna, strategiskt arbete etc.).

I bilaga a redovisas nämndens timtaxa 2018 i relation till andra kommuners timtaxor (jämförelsen görs på både nationell nivå och inom Fyrbodalen) samt jämförelse av nämndens avgift för några vanliga ärendetyper i relation till övriga kommuner inom Fyrbodalen.

Utifrån bilagan kan man konstatera att nämndens timtaxa avseende provning och tillsyn enligt miljöbalken ligger på en "medelnivå" i både en nationell jämförelse och avseende Fyrbodalen. Vad gäller timtaxan för livsmedelskontroll kan man konstatera att nämndens timtaxa är lägre än "medelnivån", både i en nationell jämförelse och avseende Fyrbodalen.

Gällande jämförelsen av avgifter för några vanliga ärendetyper så kan man konstatera att nämndens avgifter ligger på en nivå som överensstämmer med övriga Fyrbodalskommuner.

Man kan vidare konstatera att nämndens taxor inte höjdes någonting under tre år (2014-2016), för att därefter höjas inför 2017 och 2018.

Föreslagna ändringar och justeringar i nämndens taxor

Samtliga förändringar redovisas med gul markering (nytt/ändring) respektive överstrykning ("gammal" lydelse som tas bort).

Taxebilaga 1 till taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken

- För provning av ansökan om att hålla vissa djur inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 39 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet har avgiften sänkts från fyra till två timmar respektive från sex till fyra timmar.

Ordf sign

Justerandes sign

Sammanträdesdatum

2018-04-12

- *Paragraferna rörande avgift för prövning respektive anmälan om inrättande av luftvärmepump har tagits bort då sådant inrättande inte kräver prövning eller anmälan (paragraferna i bilagan har aldrig tillämpats)*
- *Nödvändiga förändringar har gjorts med anledning av förändringar i lagstiftningen avseende kemiska produkter (brandfarliga vätskor och spilloljor) och avfall. Ändringarna följer SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) förslag.*

Taxa för livsmedels- och foderkontroll

- *Redaktionella ändringar i texten rörande kontrollavgift (12§) samt en bilaga 1 tillagd. Ändringarna görs på grund av att Livsmedelsverket gjort omformuleringar i underlaget till taxan. Ändringarna påverkar varken avgiftsuttag eller avgifternas storlek.*

Övrigt

- *Mindre redaktionella förändringar har gjorts i samtliga taxor i syfte att så långt möjligt få enhetliga skrivningar/benämningar i taxorna. Ändringarna påverkar varken avgiftsuttag eller avgifternas storlek.*

Dalslands miljö- och energinämnds beslut

Dalslands miljö- och energinämnd har i beslut daterat 2018-03-22 föreslagit direktionen att rekommendera kommunfullmäktige i kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud att fatta nedanstående föreslagna beslut.

Beredande organ:

Dalslands miljö- & energinämnds beslut 2018-03-22, § 20
Förbunds-/miljö- och energichefens förslag till beslut

Ordf sign

UB

Justerandes sign

Sammanträdesdatum

2018-04-12

Direktionens beslut

Direktionen för Dalslands miljö- och energiförbund beslutar att rekommendera kommunfullmäktige i kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud att:

1. Fastställa nedanstående förslag till taxor att gälla från och med 1 januari 2019:

- Taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken med tillhörande bilagor.
- Taxa för livsmedels- och foderkontroll
- Strålskyddstaxa
- Taxa för tillsyn av sprängämnesprekursorier

2. Besluta att höja de i dessa taxor fastställda fasta avgifterna, årsavgifterna, kontrollavgifterna och timavgifterna i enlighet med Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) och därmed fastställa nedanstående förslag till timavgift/timtaxa att gälla från och med 1 januari 2019:

- För taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken ska timavgiften/timtaxan vara 976 kr/tim.
- För taxa för livsmedels- och foderkontroll ska timavgiften/timtaxan för planerad livsmedelskontroll samt anmälan om registrering vara 1 017 kr/tim.
- För taxa för livsmedels- och foderkontroll ska timavgiften/timtaxan för extra livsmedelskontroll vara 956 kr/tim.
- För strålskyddstaxa ska timavgiften/timtaxan för strålskyddstillsyn vara 976 kr/tim.
- För taxa för tillsyn av sprängämnesprekursorier ska timavgiften/timtaxan vara 976 kr/tim.

Expedieras:

KF Bengtsfors kommun
KF Dals-Eds kommun
KF Färgelanda kommun
KF Melleruds kommun

Ordf sign

Justerandes sign

DMEN § 20

Taxor 2019

Bakgrund

Miljö- och energikontorets överväganden:

Utifrån dialog med medlemskommunerna utgör nedanstående riktlinjer förutsättningarna för förbundets budget 2019:

- Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) används för uppräknig av personalrelaterade kostnader, avgifter samt övriga intäkter som kan indexregleras. För 2019 är PKV 2,8%
- Övriga kostnader räknas upp med 1%

Behovet av tydliga budgetförutsättningar:

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som utgångspunkt

Undertecknad ser det som angeläget att prisindex för kommunal verksamhet (PKV) används som budgetförutsättning avseende både kostnader och intäkter (bl.a. avgifter). Härigenom blir de ekonomiska förutsättningarna tydliga och medlemskommunerna och förbundet har samma utgångspunkt.

Miljö- och energinämnden använder SKL:s underlag för sina taxor. SKL rekommenderar kommunerna att använda PKV för att indexjustera taxan med hänsyn till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Indexjustering av taxor

Det bedöms nödvändigt att nämndens taxor justeras i relation till den allmänna kostnadsutvecklingen. Nämnden använder SKL:s underlag till sina taxor. SKL rekommenderar kommunerna att använda PKV för att indexjustera taxorna med hänsyn till den allmänna kostnadsutveckling.

Att inte justera nämndens taxor i förhållande till den allmänna kostnadsutvecklingen, t.ex. ökade lönekostnader, är ohållbart av följande skäl:

- Det strider mot lagstiftningens intentioner (livsmedelskontrollen ska enligt lagstiftningen vara fullt ut avgiftsfinansierad medan lagstiftaren menar att miljö- och hälsoskyddstillsynen så långt möjligt bör vara avgiftsfinansierad).
- Livsmedelsverket har skriftligen (utifrån revision av livsmedelskontrollen) tillskrivit miljö- och energinämnden att dess taxa för livsmedelskontroll är för låg i relation till lagstiftningens krav på full kostnadstäckning och att åtgärder behöver vidtas (dvs höjning av taxan).

Ordf sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

- Att inte justera nämndens taxor utifrån t.ex. lönekostnader innebär antingen att medlemskommunerna behöver skjuta till ytterligare medel, eller att personalstyrkan måste reduceras. En reduktion av personalstyrkan skulle drabba det icke myndighetsrelaterade området, och således minska resurserna avseende samverkan/stöd med/till kommunerna och det miljö- och energistrategiska arbetet.

Det är viktigt att påpeka att en indexjustering av nämndens taxor inte nödvändigtvis behöver innebära att taxan därmed höjs i relation till föregående år. Nämndens taxor ska täcka kostnaderna för den tid (resurser) nämnden behöver avsätta för operativ kontroll/tillsyn. Skulle nämnden på sikt kunna öka den operativa tiden för kontroll/tillsyn i relation till kostnaderna så ska taxan anpassas efter detta. Miljö- och energikontoret har ambitionen att under 2018 utveckla analysen av hur kontorets resurser används för olika insatser (operativ kontroll/tillsyn, övrig kontroll/tillsyn, samverkan/stöd med/till kommunerna, strategiskt arbete etc.).

I bilaga 1 redovisas nämndens timtaxa 2018 i relation till andra kommuners timtaxor (jämförelsen görs på både nationell nivå och inom Fyrbodal) samt jämförelse av nämndens avgift för några vanliga ärendetyper i relation till övriga kommuner inom Fyrbodal.

Utifrån bilagan kan man konstatera att nämndens timtaxa avseende prövning och tillsyn enligt miljöbalken ligger på en "medelnivå" i både en nationell jämförelse och avseende Fyrbodal. Vad gäller timtaxan för livsmedelskontroll kan man konstatera att nämndens timtaxa är lägre än "medelnivån", både i en nationell jämförelse och avseende Fyrbodal.

Gällande jämförelsen av avgifter för några vanliga ärendetyper så kan man konstatera att nämndens avgifter ligger på en nivå som överensstämmer med övriga Fyrbodalskommuner.

Man kan vidare konstatera att nämndens taxor inte höjdes någonting under tre år (2014-2016), för att därefter höjas inför 2017 och 2018.

Föreslagna ändringar och justeringar i nämndens taxor:

Samtliga förändringar redovisas med gul markering (nytt/ändring) respektive överstrykning ("gamml" lydelse som tas bort).

Ordf sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum

2018-03-22

För samtliga taxor har, utifrån SKL:s rekommendationer, möjligheten för Dalslands miljö- och energinämnd att indexjustera taxorna utifrån Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) införts enligt nedan:

- Dalslands miljö- och energinämnd får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att höja de i denna taxa antagna fasta avgifterna och timavgifterna med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKL:s hemsida i oktober månad. Utgångspunkt för indexuppräknigen är oktober månad 2018.

Taxebilaga 1 till taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken

- För provning av ansökan om att hålla vissa djur inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 39 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet har avgiften sänkts från fyra till två timmar respektive från sex till fyra timmar.
- Paragraferna rörande avgift för provning respektive anmälan om inrättande av luftvärmepump har tagits bort då sådant inrättande inte kräver provning eller anmälan (paragraferna i bilagan har aldrig tillämpats)
- Nödvändiga förändringar har gjorts med anledning av förändringar i lagstiftningen avseende kemiska produkter (brandfarliga vätskor och spilloljor) och avfall. Ändringarna följer SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) förslag.

Taxa för livsmedels- och foderkontroll

- Redaktionella ändringar i texten rörande kontrollavgift (12§) samt en bilaga 1 tillagd. Ändringarna görs på grund av att Livsmedelsverket gjort omformuleringar i underlaget till taxan. Ändringarna påverkar varken avgiftsuttag eller avgifternas storlek.

Övrigt

- Mindre redaktionella förändringar har gjorts i samtliga taxor i syfte att så långt möjligt få enhetliga skrivningar/benämningar i taxorna. Ändringarna påverkar varken avgiftsuttag eller avgifternas storlek.

Ordf sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Forts § 20

Beredning:

Presidium 2018-03-07

Förbunds-/miljö- och energichefs förslag till beslut

Dalslands Miljö- och energiförbunds beslut

Dalslands miljö- och energinämnd föreslår Dalslands miljö- och energiförbunds direktion att rekommendera kommunfullmäktige i kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud att:

1. Fastställa nedanstående förslag till taxor att gälla från och med 1 januari 2019:
  - Taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken med tillhörande bilagor.
  - Taxa för livsmedels- och foderkontroll
  - Strålskyddstaxa
  - Taxa för tillsyn av sprängämnesprekursorier
2. Besluta att höja de i dessa taxor fastställda fasta avgifterna, årsavgifterna, kontrollavgifterna och timavgifterna i enlighet med Prisindex för kommunal verksamhet (PKV 2019 = 2,8%) och därmed fastställa nedanstående förslag till timavgift/timtaxa att gälla från och med 1 januari 2019:
  - För taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken ska timavgiften/timtaxan vara 976 kr/tim.
  - För taxa för livsmedels- och foderkontroll ska timavgiften/timtaxan för planerad livsmedelskontroll samt anmälan om registrering vara 1 017 kr/tim.
  - För taxa för livsmedels- och foderkontroll ska timavgiften/timtaxan för extra livsmedelskontroll vara 956 kr/tim. - För strålskyddstaxa ska timavgiften/timtaxan för strålskyddstillsyn vara 976 kr/tim.
  - För taxa för tillsyn av sprängämnesprekursorier ska timavgiften/timtaxan vara 976 kr/tim.

Expedieras:
Direktionen

Ordf sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Förslag om taxor 2019 enligt alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta taxeförslaget för 2019.

Sammanfattning av ärendet

Dalslandskommunerna har haft gemensam handläggning enligt alkohol- och tobakslagen sedan 1998. Förändringar när det gäller tobakslagen har utretts och det kommer inom kort beslut som påverkar handläggningen enligt tobakslagen. Det medför förändring i taxorna även här men i nuläget är det oklart i vilken omfattning lagförslaget kommer att antas. Liggande förslag gäller ansökan om försäljning av tobak vilket blir en mer omfattande administration, där vandelsprövning såsom vid ansökan om serveringstillstånd kommer att bli nödvändig.

Underlag till tjänsteskrivelsen

Oförändrad taxa för 2019 när det gäller ansökan enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare samt lagen om receptfria läkemedel.
Förändrad taxa enligt alkohollagen när det gäller tillståndsavgift/tillsynsavgifter.
Beräkning av intäkter för 2019 utifrån restaurangernas alkoholförsäljning under 2016.
Beräkningen är gjord i förhållande till det debiterade underlaget 2017, som utgår från 2016 års försäljning.

Beskrivning av ärendet

De avgifter som tas ut när det gäller alkohollagen och tobakslagen får enligt kommunallagen (1991:900) tas ut som avgift för de tjänster som kommunen erbjuder. Ansökningsavgifter enligt alkohollagen har för 2019 föreslagits ligga kvar på samma nivå som 2018, se bilaga 1. Däremot har en höjning av både fast och rörligt del när det gäller tillståndsavgifter (f d tillsynsavgifter) gjorts om för att bli rättvisare utifrån försäljning, se bilaga 2.

För taxor enligt tobakslagen kommer en förändring i lagen under året och nya taxor ska beslutas efter det att lagen träder i kraft. Det är oklart vad som kommer att påverka handläggning och tillsyn.

Förändrad taxa enligt alkohollagen under 2019 med förslag om fast avgift för administration samt en procentbaserad taxa utifrån verklig försäljning

Taxeförslaget för tillstånd/tillsynsavgifter har baserats på den verkliga försäljningen av alkoholdrycker för att få en så rättvis taxa som möjligt. Emellertid måste en administrativ avgift tas ut för det arbete som krävs vid tillsyn och registerhållning hos kommunen.

Avgifter som avser serveringstillstånd ska inte vara skattefinansierade utan verksamheten ska så långt möjligt avgiftsfinansieras enligt de principer som lagstadgats i kommunallagen (1991:900).

När det gäller tillsynsavgifter är det ett sätt att upprätthålla konkurrensneutralitet i kommunerna. Görs ingen tillsyn finns risk för oegentligheter och det kan bli en snedvriden konkurrens mellan företagen, som t ex dumpar priser och betalar ut svarta löner.

De avgifter som avser tobakslagen, lag om e-cigaretter med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel är för tillfället oförändrade p g a lagändringar. Se bilaga 2.

Dalsland dag som ovan

Yvonne Pettersson
alkoholhandläggare

Bilaga

Nr

Taxeförslag 2019 ansökningsavgifter	1
Oförändrad taxa enligt tobakslagen, lagen Om e-cigaretter med påfyllnadsbehållare Och lagen om receptfria läkemedel	2

Förslag TAXOR 2019

Taxor enligt alkohollagen

Stadigvarande tillstånd	Avgift kr	Kommentar
Nyansökningar stadigvarande serveringstillstånd, Ägarskiften, servering på tåg och båt	9000	Inkl 1 kunskapsprov
Utvidgade tillstånd: gemensam serveringsyta samt utökad serveringstid, serveringsyta eller ändrat alkoholutbud, ändring/ny ledamot i bolaget, omregistrering till AB/HB/EF	4000	Sökande har tillstånd i Dalsland
Nyansökan: cateringtillstånd, provsmakning och pausservering	5000	Inkl 1 kunskapsprov
Anmälan om catering, provsmakning eller kryddning av snaps	Ingen avgift	Sökande har tillstånd i Dalsland
Tillfälliga tillstånd		
Tillfälligt utökad serveringstid och serveringsyta	2500	Sökande har tillstånd i Dalsland
Sökanden har stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna -högst 6 dagar och avser samma lokal	4000	Ingen återbetalning
- över 6 dagar	500/dag	Ingen återbetalning
Sökanden har inte stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - högst 6 dagar och avser samma lokal	6000	Ingen återbetalning
- över 6 dagar	1000/dag	Ingen återbetalning
För slutna sällskap max 6 tillstånd per halvår och avser samma lokal	2000	Ingen återbetalning
Kunskapsprov med möjlighet till två omprov (Gäller både stadigvarande eller tillfälligt tillstånd)	1000/prov	<i>Per provtillfälle förutom nyansökans första prov</i>
Tillståndsavgift		
Fast avgift serveringstillstånd	6000	
Fast avgift tillstånd för pausservering eller provsmakningstillstånd	1500	
Procent av totala alkoholförsäljningen enligt restaurangrapport	1%	beroende på årsomsättning försäljning av alkoholdrycker
Påminnelseavgift restaurangrapport	500 per vecka	Fr o m 1 maj påbörjas utredning om ev åtgärd enligt alkohollagen; erinran, varning eller återkallelse restaurang
Ska insändas före den 31mars		

TAXOR 2019**Taxor enligt tobakslagen, alkohollagen, lagen om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare samt lagen om receptfria läkemedel**

	Avgift kr	Kommentar
Tillsynsavgift		Vid försäljning av t ex folköl och tobak blir det två produkter och totalt 3500 kr
En av ovanstående produkter:	2000	
Två produkter	3500	
Tre produkter	4500	
Fyra produkter	5500	

Fr o m 2018 debiteras alla avgifter direkt från Dalslands Alkohol- och Tobaksenhet och alla ärenden diarieförs i det gemensamma dataprogrammet Alk-T.

beräkning tillsynsavgifter för 2019 utifrån 2016 års debitering

beräkning tillsynsavgifter för 2019 utifrån 2016 års debitering

underlag för avgift = uttagen

Färgelanda	årsomsättning	avgift 2017	procentavgift 1%	miniavgift 6000	summa
	85832	7000	858	6000	6858
	13000	5500	130	6000	6130
	23187	5500	232	6000	6232
	196105	8000	1961	6000	7961
	176295	8000	1763	6000	7763
		34000			34944

nytt tillstånd under 2016 därför ingen redovisning.

över 10000 kr

ingen fast avg

max 20000

mellanskillnad

	-142
	630
	732
	-39
	-237

944 ökade intäkter

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Mål- och resursplan 2019-2021

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att

- fastställa de finansiella målen för 2019-2021
- fastställa skattesatsen för 2019 till 22,26 kronor
- fastställa budget för 2019 med angivna kommunbidrag för kommunstyrelsen, förvaltningen och sektorerna med totalt 396 962 tkr
- i den långsiktiga planeringen utgå från SKLs prognoser för intäkter vilket innebär 404 781 tkr för 2020 och 413 075 för 2021
- uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till lönerrevisionen besluta om tilläggsbudget till sektorernas kommunbidrag i enlighet med utfallet av revisionen
- uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till internhyror besluta om tilläggsbudget till sektorernas kommunbidrag i enlighet med fastställd internhyra
- fastställa internräntan för 2019 till 1,5 % enligt SKL:s rekommendation
- uppdra åt förvaltningens sektorer att söka och använda de riktade statsbidrag som finns tillgängliga
- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra de verksamhetsförändringar, effektiviseringar och investeringar som ingår i Mål- och resursplanen
- fastställa taxor och avgifter enligt bilaga till Mål- och resursplanen
- godkänna en ram för nyupplåning upp till 47,5 mnkr under planperioden
- delegera beslut att godkänna detaljbudgeten för 2019 till kommunstyrelsen

Susanne Korduner
Kommunchef

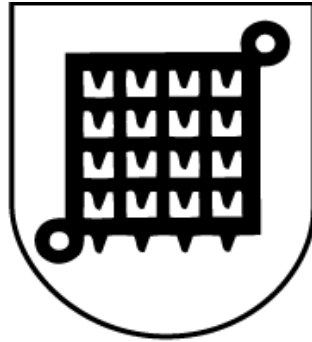
Kristina Olsson
Ekonomichef

Postadress
458 80 Färgelanda
Besöksadress
Allhemsvägen 5, Färgelanda

Telefon
0528-56 70 00
Fax
0528-714 76

E-post
kommun@fargelanda.se
Hemsida
www.fargelanda.se

Bankgiro
890-9269
Organisationsnummer
212000-1421

Mål- och resursplan

Färgelanda kommun

2019

Innehållsförteckning

Övergripande	3
Taxor	13

Övergripande

Politisk viljeriktning

S, L, V: s Politisk viljeinriktning 2019-2022

Social hållbarhet

Alla barn i Färgelanda har rätt att växa upp i ett tryggt och jämlikt samhälle. Vi vill ge alla barn förutsättningar att utvecklas till fria vuxna individer genom att bygga ett stabilt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Barn som växer upp under trygga och stabila förhållanden får bättre livsvillkor och bättre hälsa som vuxna. En god folkhälsa är också grunden för ett gott samhälle. God uppväxt, god utbildning och ökat arbetsdeltagande är grunden för en god folkhälsa.

I ett samhälle där ojämlikheterna ökar drabbas våra barn allra hårdast, därför fokuserar vi på tidiga insatser i livet, framför allt inom skolan. Detta för att våra barn senare tryggt kan ta klivet in i vuxenvärlden.

Färgelanda kommun skall upplevas som en trygg kommun att bo, verka och leva i. Det pågående projektet finansierat genom folkhälsopengar " En trygg kommun för alla" är ett led i detta arbete.

Barnomsorg och utbildning

Det är viktigt att alla barn får gå i en förskola och skola med hög kvalitet.

Förskolan och skolan skall präglas av trygghet, kunskap och likvärdighet där eleverna möts av en miljö som präglas av jämlikhet och demokratiska värderingar. Vi är övertygade att alla tjänar på om samhället satsar extra mycket på barnen i ett tidigt stadie. Därför vill vi ha en extra resurstilldelning som tar hänsyn till ett socialt och ekonomiskt perspektiv. Vi kommer fortsatt utveckla våra kommunala förskolor och skolor i kommunen.

Förskolan

Vi skall ha en förskola som motsvarar barnens behov av trygghet och utveckling. Personalens pedagogiska kompetens är en viktig byggsten för att ge barnen denna omsorg. Vår ambition är att minska antalet barn i barngrupperna bland annat genom att vi inrättat fyra nya förskoleavdelningar. Ambitionen är att på sikt nå de nationella måtten avseende antal barn i barngrupperna.

Skola

En likvärdig skola leder till att fler ungdomar går ut med fullständiga betyg och därmed får större förutsättningar till ett arbete eller vidare studier. Färgelanda har under senare år vänt en negativ utveckling vad det gäller godkända betyg i grundskolan. För att behålla denna utveckling vill vi jobba med stödinsatser redan i ett tidigt skede. För att lyckas med detta anser vi att man måste ha mindre klasser från årskurs ett till tre. Lärarna skulle då få mer tid för varje elev och därmed kunna sätta in insatser tidigare. Ingen skall behöva få vänta på stöd eller invänta andra elever för att gå vidare i sin utveckling. Vår ambition är att i stora grupper skall det finnas två pedagoger i klassrummet.

Satsningen på Höjdensskolan bygger på att minska antalet elever på högstadiet för att få en dräglig arbetsmiljö både för elever och lärare. Det är också en viktig satsning för att våra yngsta elever skall få en lugn och trygg start på sin skolgång.

Vi kommer fortsatt satsa på att öka antalet vuxna i skolan, en satsning i ledet att pedagoger skall vara pedagoger.

Vuxenutbildning

Världen är föränderlig och man möter hela tiden nya utmaningar och människor behöver därmed möjlighet till fortsatt utveckling genom hela livet. Därför behövs en vuxenutbildning som möter de olika behoven. Även särskilda yrkesutbildningar är ett bra sätt att bli mer attraktiv på arbetsmarknaden. Vi kommer fortsatt arbeta för att ha samarbeten med olika aktörer vad det gäller

vuxenutbildningen, exempelvis Dalslands Folkhögskola och andra kommuner.

Äldreomsorg

Samhället bygger på den solidariska tanken att alla betalar efter sin förmåga och nyttjar den gemensamma välfärden efter sina behov. Alla tjänster inom äldreomsorgen ska ha fortsatt god kvalitet och utgå från varje människas unika behov med bibehållen värdighet och integritet. De äldre ska ges möjlighet att ha stort inflytande över planering och genomförande av sin egen vård och omsorg.

Våra äldreboenden ska ha god kvalitet och erbjuda en meningsfull tillvaro samt sociala aktiviteter. Flera boendeformer kan behöva byggas såsom exempelvis trygghetsboenden som inte är en biståndsbedömd boendeform och behöver inte heller byggas i kommunal regi.

Vi vill fortsatt höja personalens kompetens i äldreomsorgen samt arbeta för fler händer inom vården.

Målet är att fortsatt vara Sveriges bästa hemtjänstkommun (enligt socialstyrelsens undersökning 2017).

Integration och mångfald

I vårt samhälle har alla människor lika värde med samma skyldigheter och rättigheter. Alla former av rasism, diskriminering och främlingsfientlighet ska motverkas. En utsatt grupp i vårt samhälle är den grupp människor som nyss kommit till Sverige. För att underlätta integrationen är det viktigt att kombinera praktik och språkinläring (SFI). Färgelanda kommun kommer att stödja alla former av integrationsarbete som ideella organisationer utför. Vi vill införa en extra stödpeng som motivation till föreningslivet.

Kultur och fritid

Vi vill ha ett brett utbud av kultur- och fritidsverksamhet. En viktig uppgift är att ge förutsättningar att skapa positiva mötesplatser som förgyller vardagen för våra invånare. Kultur och fritidsverksamhet är också en viktig hörnsten i integrationsarbetet och bidrar i högsta grad till en snabbare väg in i samhället för våra nyanlända.

Vår kommuns väl fungerande föreningsliv är en viktig aktör i samhällsutvecklingen där vår uppgift är att stödja och stötta på olika sätt.

Arbetsmarknad

Under planperioden 2019-2021 kommer vi att fortsätta utveckla pågående arbete med att skapa förutsättning för människor som av en eller annan anledning hamnat långt från arbetsmarknaden.

En sådan satsning kostar initialt men betalas tillbaka på sikt genom minskade kostnader för den sociala sektorn. Den absoluta vinsten är för den enskilda individen som ges förutsättningar att komma i sysselsättning. Ett bra sätt att komma in på arbetsmarknaden är att varva utbildning med lämplig praktik i våra verksamheter för att öka möjligheten till arbete. Därför vill vi öka antalet anställda som har gått handledarutbildning och kurs i kulturella skillnader för ökad förståelse.

Näringsliv/landsbygdsutveckling

Under planperioden kommer vi fortsätta det påbörjade arbetet med att utveckla mötesplatser mellan kommunen, näringslivet och kommuninvånarna. Syftet med dessa träffar är att tillsammans föra utvecklingen i kommunen framåt.

Minst en medborgardialog vart annat år skall hållas i kommunens fyra tätorter. Med näringslivet skall årligen hållas ett antal träffar i olika konstellationer.

Ett antal företagsbesök skall göras årligen. Vid dessa besök är återkoppling efter besöket en viktig del.

Det är också viktigt att Färgelanda kommun genomför arbetet med att ha färdig mark och lokaler för att kunna stödja företagsetableringar i Färgelanda kommun.

Boende

Vi vill jobba vidare med att driva fram attraktiva, trivsamma och trygga bostadsmiljöer i Färgelanda kommun. En bra bostad är en social rättighet och vi vill att alla skall ha en möjlighet att hitta ett boende som passar den egna livssituationen i livets alla skeden.

För att Färgelanda kommun skall växa, arbetar vi för ett ökat byggande av bostäder både i kommunal och privat regi. Träffar har och skall anordnas med både interna och externa byggare. Arbetet med detaljplaner skall intensifieras under planperioden.

Vision

Färgelanda 2030 – Den företagsamma och trygga kommunen för alla, med närhet till natur, sjö och stad

Prioriterade områden och verksamhetsmål

Prioriterade områden

Utbildning Arbetsmarknad Bostäder

Verksamhets mål

Utbildning

Arbeta mot 100 % måluppfyllelse eller behörighet till nationellt program på gymnasiet. Andelen elever år 9 med fullständiga betyg skall öka.

Arbetsmarknad

Minst 25 individer ska komma ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.

Kommunens verksamheter och kommunala bolag skall erbjuda minst 20 praktikplatser varje år under planperioden. Samtliga sektorer skall bidra, 5 skall leda till anställning/utbildning.

Bostäder

Under planperioden skall minst 50 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun.

Kommun skall öka med minst 100 invånare under planperioden.

Finansiella mål och Ekonomiska förutsättningar

Finansiella Mål

För planperioden 2019-2021 har tre finansiella mål fastställts i budgetarbetet.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till minst 1,0-2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att uppnå en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 35 procent.

Befolkningsprognos

Färgelanda	2017	2018	2019	2020	2021
Antal invånare	6 600	6602	6600	6600	6600

Skattesats

Nuvarande skattesats 2018 föreslås oförändrad till 2019, 22,26 per skattekrone .

Inflation och löneökning

Antagandet om kostnadsökningar i kommunens verksamhet baseras på prognoser från Sveriges kommuner och Landsting, SKL, i huvudsak hämtade från SKL Cirkulär 18:5

Tabell 6. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2017	2018	2019	2020	2021
Arbetskrafts-kostnader*	3,6	3,2	3,0	3,7	3,3
Övrig förbrukning	2,2	2,1	2,3	2,6	2,6
Prisförändring	3,1%	2,8 %	2,8 %	3,4%	3,1%

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Finansiella förändringar

Prognoserna baseras på SKLs prognoser från februari 2018 cirkulär 18:5, förutom den del av välfärdsmiljarderna som fördelas utifrån flyktingvariabler där egen prognos gjorts.

	2018	2019	2020	2021
Skatteintäkter	272 724	280 617	285 497	292 732
Utjämning och statsbidrag	100 348	100 790	105 229	107 288
Fastighetsavgift	11 561	13 055	13 055	13 055
Välfärdsmiljarder, utifrån flyktingvariabler*	8 800	2 500	1 000	0
Summa	393 433	396 962	404 781	413 075

* Den del av det extra statsbidrag som beslutats för 2017-2021, de s.k. "Välfärdsmiljarderna", som fördelas utifrån kommunens befolkning, ingår i prognosen för det generella statsbidraget.

Investeringar, tkr

Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019-2021
14 338	33 000	47 500

Omsättning och nyupptagning av lån under planperioden

Det självfinansierade investeringsutrymmet uppgår till avskrivningsnivån plus resultat.

Amorteringar

Under planperioden beräknas amorteringar på långfristiga skulder följa lånens normala amorteringsplaner.

Kommunbidrag

Kommunbidrag

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Totala skatteintäkter och statsbidrag	396 962	404 781	413 075
Lönerevision fg. år fördelat	7 000	12 000	17 000

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Lönerevision	5 000	5 000	5 000
Internhyra	15 491	15 938	16 432
Kostnader för finanserna	7 000	7 000	7 000
Finans	34 491	39 938	45 432
Kommunfullmäktige ingående ram	3 645	4 494	4 547
Nytt PO	13	0	0
Indexuppräknning	36	53	50
Ramförändring	800	0	0
Kommunfullmäktige	4 494	4 547	4 597
Kommunstyrelse och stab ingående ram	46 157	43 632	44 151
Nytt PO	120	0	0
Indexuppräknning	451	519	480
Internhyra	-1 812	0	0
Ramförändring	-1 284	0	0
Kommunstyrelse och stab	43 632	44 151	44 631
Sektor Barn och utbildning ingående ram	158 602	151 109	152 907
Nytt PO	303	0	0
Indexuppräknning	1 554	1 798	1 659
Internhyra	-8 100	0	0
Ramförändring	-1 250	0	0
Sektor Barn och utbildning	151 109	152 907	154 566
Sektor Samhällsutveckling ingående ram	46 604	42 616	43 122
Nytt PO	303	0	0
Indexuppräknning	457	506	467
Internhyra	-2 467	0	0
Ramförändring	-2 281	0	0
Sektor Samhällsutveckling	42 616	43 122	43 589
Sektor Omsorg ingående ram	120 556	116 650	118 038
Nytt PO	564	0	0
Indexuppräknning	1 182	1 388	1 281
Internhyra	-2 652	0	0
Ramförändring	-3 000	0	0
Sektor Omsorg	116 650	118 038	119 319
Resultat	3 970	2 078	941
Resultatmål 1% av totala skatteintäkter och statsbidrag	3 970	4 048	4 131
Differens mot resultatmål	0	-1 970	-3 190

Sammandrag kommunbidrag

Sektor	2018	2019	2020	2021
Kommunfullmäktige	3 645	4 494	4 547	4 597
Kommunstyrelse och Stab	46 157	43 633	44 152	44 632
Sektor Barn och Utbildning	158 602	151 109	152 907	154 566
Sektor Samhällsutveckling	46 604	42 615	43 122	43 589
Sektor Omsorg	120 556	116 650	118 038	119 319
Internhyra	0	15 491	15 938	16 432
Utrymme för Lönerrevision	7 000	12 000	17 000	22 000
Finansiering	3 000	7 000	7 000	7 000
Summa Kommunbidrag till verksamheterna	385 564	392 992	402 704	412 135
Resultat	7 869	3 970	2 077	940
Totalt	393 433	396 962	404 781	413 075

* Eftersom 2018-års lönerrevision inte är fördelad på sektorerna, ligger den kvar på raden för lönerrevision även 2019, samma för planperioden.

Ramförändringar och konsekvensbeskrivningar per sektor

Mer detaljerad information om vad ramförändringen består av. Presenteras per sektor tillsammans med en konsekvensbeskrivning.

Kommunfullmäktige

Kommunbidrag kommunfullmäktige

	Budget 2019
Kommunfullmäktige ingående ram	3 645
Nytt PO	13
Indexuppräknning	36
Ungdomsråd	-300
Avskaffa beredningar	-300
Ny nämndorganisation	1 400
Kommunfullmäktige	4 494

Konsekvensbeskrivning

Sänkt budget ungdomsrådet

Ekonomiskt perspektiv

-300 tkr

Medborgarperspektiv

Mindre resurser för ungdomarnas arbete

Medarbetarperspektiv

Inget

Avskaffa tillfälliga beredningarna

Ekonomiskt perspektiv

-300 tkr

Medborgarperspektiv

Ingen påverkan

Medarbetarperspektiv

Ingen påverkan

Förslag på ny nämndorganisation

Ekonomiskt perspektiv

+1 400 tkr

Medborgarperspektiv

Fler politiker i nämndsorganisation, decentralisering av beslut. Ingen tydlig påverkan för medborgare.

Medarbetarperspektiv

Fler möten, längre processer, mer belastning på dokumentation och diarieföring. Ev. anställa ytterligare personal.

Kommunstyrelse och stab

Kommunbidrag Kommunstyrelse och stab

	Budget 2019
Kommunstyrelse och stab ingående ram	46 157
Nytt PO	120
Indexuppräknning	452
Internhyra	-1 812
Minskning av KS ofördelade	-824
Planerat underhåll	-460
Kommunstyrelse och stab	43 633

Konsekvensbeskrivning

Sektor Barn och utbildning

Kommunbidrag Barn och utbildning

	Budget 2019
Kommunfullmäktige ingående ram	158 602
Nytt PO	303
Indexuppräknning	1 554
Internhyra	-8 100
Barnomsorg på obekvämt arbetstid	-750
Färre gymnasieplatser	-500
Kommunfullmäktige	151 109

Konsekvensbeskrivning

Ingen barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Ekonomiskt perspektiv

-750 tkr

Medborgarperspektiv

Inga konsekvenser i dagsläget då behovet är obefintligt. Vi har inga ansökningar under 2018 hittills.

Medarbetarperspektiv

Inga konsekvenser då verksamheten inte är pågående. Budgetutrymmet under VT-18 bekostar en extra grupp på Höjdens förskola för att tillgodose behovet av platser under våren.

Färre gymnasieplatser

Ekonomiskt perspektiv

-500 tkr

Medborgarperspektiv

Förutom den direkta ekonomiska konsekvensen är det väldigt positivt för medborgarna att fler elever går direkt till nationellt program på gymnasiet. Eleverna vinner ett/flera års studier innan nationellt program på tre år.

Färre elever går också på IM språk då de elever som fått permanent uppehållstillstånd går vidare till nationellt program eller vuxenstudier. Oavsett om kommunen står för äldre asylelevers gymnasiestudier eller ej räknar vi med ett visst ekonomiskt utrymme.

Nyanlända elever hanteras snabbare av Migrationsverket vilket å ena sidan innebär att asylsökandegruppen minskar. De som då får uppehållstillstånd kostar kommunen elevpeng utan bidrag från Migrationsverket vilket ska finansieras av etableringsstödet.

Medarbetarperspektiv

Inga konsekvenser då vi inte har egen gymnasieskola.

Sektor Samhällsutveckling

Kommunbidrag Samhällsutveckling

	Budget 2019
Kommunfullmäktige ingående ram	46 604
Nytt PO	303
Indexuppräknig	457
Internhyra	-2 467
Personalkostnader	-1 300
Bolagisering Livsmedelcenter i Väst	-981
Kommunfullmäktige	42 616

Konsekvensbeskrivning

Enhet Plan-bygg

Ekonomiskt perspektiv

Handläggare 50 %, uppsägning av handläggare -230 tkr

Medborgarperspektiv

Kan innebära förlängd handläggningstid för bygglovsärenden.

Medarbetarperspektiv

Ökad arbetsbelastning för personal samt omfördelning av arbetsuppgifter inom enheten.

Enhet AME- (Integration)

Ekonomiskt perspektiv

Gruppchef 100 %, uppsägning av gruppchef 25 % (finansierad kommunala medel, 75 % migrationsmedel) -125 tkr

Konsulent 100 %, uppsägning av personal -425 tkr. Utav enhetens två konsulenter halveras bemanningen.

Medborgarperspektiv

Mindre stöd avseende hjälp vid behov av arbetsmarknadsåtgärder till den enskilde.

Medarbetarperspektiv

Ökad arbetsbelastning för kvarvarande personal, kommer att påverka beslut avseende förvaltningsövergripande mål och arbetsmarknadsåtgärder (praktikplatser, extra tjänster m.m.)

Enhetschef inom enheten övertar gruppchefens arbetsuppgifter.

Enhet MEX och Enhet Teknik

Ekonomiskt perspektiv

Arbetsledartjänst teknik varslas -540tkr

Medborgarperspektiv

Minskat underhåll av kommunala byggnader, risk för brister i den fysiska arbetsmiljön för besökare i kommunens verksamhetslokaler.

Medarbetarperspektiv

Kan bli avseende brister i den fysiska arbetsmiljön. Dålig fysisk arbetsmiljö kan leda till både olyckor och sjukdomar.

Ekonomiskt perspektiv

Bolagisering Livsmedelcenter i Väst -981tkr. Bolagiseringen kommer att kräva ett högre aktiekapital, vilket kommer att påverka likviditeten.

Medborgarperspektiv

Inga konsekvenser.

Medarbetarperspektiv

Minskad arbetsbelastning i förvaltningen och ökad arbetsbelastning i bolaget.

Sektor Omsorg

Kommunbidrag Omsorg

	Budget 2019
Kommunfullmäktige ingående ram	120 556
Nytt PO	564
Indexuppräknning	1 182
Internhyra	-2 652
Ny inriktning Solgården	-3 000
Kommunfullmäktige	116 650

Konsekvensbeskrivning

Inriktningsförändring på Solgården

Ny inriktning:

- 8 st. lägenheter inriktning Somatik (Finns i dagsläget)
- 26 st. Trygghetslägenheter (16 stycken finns i dagsläget)

Den nya inriktningen bygger på att man tar bort 8+2 st. lägenheter inriktning Demens (varav 4 st. uthyrda och har varit så under 2017) och flyttar över dessa platser till Demenscenter Håvestensgården och omvandlar dessa platser till trygghetslägenheter på Solgården.

Ekonomiskt perspektiv

1. Säkrade hyresintäkter.
2. Minskade hyreskostnader för verksamheten ca 50 % av lägenheterna har inte varit uthyrda på Demensboendet.
3. Besparing av Omsorgspersonal ca.3milj.

Medborgarperspektiv

1. Möjlighet till kvarboendet i närområdet minskar.
2. Ökad kunskap och inriktning av kvalitativ verksamhet när det gäller Demenssjuka ökar.
3. Stor närhet till Tandläkare och Vårdcentral
4. Större möjlighet till Sociala naturliga spontana möten
5. Möjlighet att skapa Sociala träffpunkter
6. Större möjlighet till samvaro vid måltider och aktivitet.
7. Större möjlighet att tillgodose kommuninnevänares behov av Trygghetslägenheter.
8. Slipper att förflyttas vid läkar- och tandläkarbesök.
9. Ökade möjligheter för frivillorganisationer att kunna nyttja Solgårdens lokaler.

Anhörigperspektiv

1. Ökad möjlighet att möta personer i samma situation.
2. Möjlighet till att erhålla ökad kunskap från specialutbildad personal.
3. Trygghet med närhet till Tandläkare och Vårdcentral

Medarbetarperspektiv

Taxor

**Färgelanda
kommun**

Taxor och avgifter Förslag 2019

Innehållsförteckning

Kopiering	3
Diverse avgifter	4
Bygglov	4
Torghandel	4
Färdtjänst	5
Måltid	5
Renhållning, avfall och slamhantering	6
Lotteritillstånd, lokaluthyrning och bibliotek.....	7
Barnomsorg och utbildning	8
Omsorg	9

Kopiering

A4-format	Belopp i kr 2018	Belopp i kr 2019	Avser
Enstaka kopior (upp till 9 sidor), A4 format	5,00	5,00	Per sida/Svartvit
Stora kopieringsarbeten (Första sidan/original)	68,00	70,00	Svartvit
Varje kopia därutöver	2,00	2,00	Svartvit

För utskrift av upptagning på datamedia tas avgift ut på motsvarande sätt som kopia på allmän handling. Ovanstående gäller även när kopiorna sänds till beställaren via fax.

Ersättning tas även ut för portokostnad om försändelsen väger mer än 20 gram samt för ev. postförskottsavgift eller annan särskild kostnad för att med post, bud eller liknande förmedling sända den begärda handlingen eller kopian till mottagaren.

Avgiften erlägges kontant om inte särskilda omständigheter föranleder annat.

Tidsbokning krävs

Stora kopieringsarbeten utförda av kommunkontorets vaktmästeri (10 A4 eller fler kopior / original)

Föreningar och organisationer som är registrerade hos kommunen

Fast avgift (Första kopian per original)	34,00	35,00	Svartvit
Varje kopia därutöver (svartvit)	1,00	1,00	Svartvit
Kopia på färgat papper	2,00	2,00	Svartvit
Varje kopia därutöver (färg)	2,00	2,00	Färgutskrift

Fax och Skanning

Inkommande/utgående per sida	5,00	5,00	Svartvit
Utgående per jobb max 6 sidor	5,00	5,00	Svartvit

Allmänna Handlingar

Uttag ur digitala kartdatabaser

Kartformat

	Inkl moms 2018	Inkl moms 2019	
Tom 9 kopior	0,00	0,00	Svartvit
Fr.o.m 10 kopior	66,00	68,00	Svartvit
Varje kopia därutöver	2,00	2,00	Svartvit
Kopia av skolbetyg	103,00	106,00	Svartvit
Kopia av klasslistor	103,00	106,00	Svartvit
Forskningshjälp	154,00	158,00	Per påbörjad halvtimme
Allmänna handlingar i digital form, tillhandahålls utan avgift			

	Belopp i kr Inkl moms 2018	Belopp i kr Inkl moms 2019	Avser
Avgift för kopior ur journaler/personakter*			
Sida 1-9	0,00	0,00	svart vitt
Sida 10	51,00	0,00	svart vitt
Sidan 11 och följande	2,00	0,00	svart vitt/sida
Maximal avgift	309,00	0,00	

*För utlämnande/kopiering av denna typ av handlingar gäller särskilda bestämmelser.

Diverse avgifter

	Belopp i kr 2018	Belopp i kr 2019	Avser
Gräsklippning, pensionärer och föreningar	206,00	212,00	Per halvtimme
Snöskottning, pensionärer	210,00	216,00	Per halvtimme
Transport av trädgårdsavfall (Tippavgift tillkommer)	103,00	106,00	Per mil
Båtplats Sundsbron	1 039,00	1 068,00	Årsavgift
Kolonilott	412,00	424,00	Årsavgift
Felparkeringsavgift			
Felparkeringsavgift	212,00	400,00	
Felaktig utnyttjande av handikapplats	531,00	750,00	
Fjärrvärme till externa kunder indexregleras			Per MWh

Bygglov

Plan- och bygglovverksamheten har en taxa som utgår från SKLs förslag.
Taxan bygger på prisbasbeloppet.

Torghandel

	Belopp i kr Inkl moms 2018	Belopp i kr Inkl moms 2019	Avser
Saluplats			
Tillfällig saluplats, 3*3 meter	191,00	196,00	Per dag
Tillfällig saluplats, 6*3 meter	383,00	394,00	Per dag
Tillfällig saluplats, 9*3 meter	573,00	589,00	Per dag
Tillfällig saluplats, 12*3 meter	765,00	786,00	Per dag
Elanslutning	79,00	81,00	Per dag
Saluplats, en dag/vecka, exkl el	4 332,00	4 453,00	Helår
Saluplats, en dag/vecka, inkl el	5 524,00	5 679,00	Helår

OBS! Tillfällig saluplats och el-avgift gratis på lördagar

Färdtjänst

Färdtjänst:	Egenavgiften är Västtrafiks kollektivtrafiks baspristaxa +50%
Riksfärdtjänst:	Normalkostnad med allmänt färdmedel (enligt regeringens föreskrifter)
Färdtjänst i annan kommun:	Egenavgift 30 % av reskostnaden
Arbetsresa inom ramen för färdtjänst	Motsvarande Västtrafiks taxa för områdesladdning

Måltid

	Belopp i kr 2018	Belopp i kr 2019	Avser
Eget boende			
Mat, dagverksamhet	61,00	63,00	per dag
Matportion	50,00	52,00	per portion
Särskilt boende			
Kost (alla måltider)	3 940,00	4 051,00	per månad
Korttidsboende/Växelvård			
Kost (alla måltider)	131,00	135,00	per dag
Övriga kostnader			
Matportion, ej biståndsbeslut inkl 12% moms	60,00	63,00	per portion

Renhållning, avfall och slamhantering

	Inkl moms 2018	Inkl moms 2019	
Hushållsavfall			
Extrasäckar	77,00	80,00	Per styck
140 l kärl vecka	4 170,00	4 287,00	Per år
190 l kärl vecka	5 387,00	5 538,00	Per år
370 l kärl vecka	9 489,00	9 755,00	Per år
660 l kärl vecka	16 157,00	16 610,00	Per år
140 l kärl 14 dag	2 050,00	2 108,00	Per år
190 l kärl 14 dag	2 661,00	2 736,00	Per år
370 l kärl 14 dag	4 702,00	4 834,00	Per år
660 l kärl 14 dag	8 036,00	8 262,00	Per år
140 l kärl månad	1 174,00	1 207,00	Per år
190 l kärl månad	1 420,00	1 460,00	Per år
140 l kärl kvartal	533,00	548,00	Per år
190 l kärl kvartal	618,00	636,00	Per år
140 l sommar	891,00	916,00	Per år
190 l sommar	1 126,00	1 158,00	Per år
370 l sommar	1 903,00	1 957,00	Per år
660 l sommar	3 435,00	3 532,00	Per år
Ej sorterade sopor			
Extra kärلتömning inom 1 vecka	195,00	201,00	Per styck
Utbyte av kärl	114,00	118,00	Per tillfälle
Avgifter på återvinningscentralen i Stigen			
Hushåll inom Färgelanda kommun har 12 stycken fria tillfällen per kalenderår att lämna grovsopor från sina hushåll. Därefter debiteras 100 kr per tillfälle .			
Avfall som är undantagna från de fria tillfällena:			
Asbest	1 076,00	1 107,00	Per kbm
Däck på fälg	22,00	23,00	Per styck
Tryckimpregnerat virke	673,00	692,00	Per kbm
Slamhanteringen			
Brunn 0-4 kbm	1 424,00	1 464,00	Per styck
Varje kbm därutöver	137,00	141,00	Per kbm
Tillägg budning inom 14 dagar	151,00	156,00	Per gång
Tillägg budning inom 3 dagar	546,00	562,00	Per gång
Tillägg budning samma dag	1 447,00	1 488,00	Per gång
Frankörningsavgift (bomkörning)	642,00	660,00	Per gång
Extraslang	1,00	2,00	per meter

Extra ordinära uppgifter t.ex. spolning, jourtillägg mm.
gäller entreprenörens taxa + 5 %

Lotteritillstånd, lokaluthyrning och bibliotek

	Belopp i kr 2018	Belopp i kr 2019	Avser
Registreringsavgift	310,00	319,00	
Hyror i kommunala lokaler (Privatbokningar)			
Fritidsgården Allhem	800,00	823,00	Per tillfälle
Valboskolans matsal, med kök	1 548,00	1 592,00	Per tillfälle
Valboskolans matsal, utan kök	1 032,00	1 061,00	Per tillfälle
Övriga skolor, matsalar	568,00	584,00	Per tillfälle
Färgelanda Sporthall	568,00	584,00	Per timma
Valboskolans idrottshall	341,00	351,00	Per timma
Övriga gymnastiksalar	114,00	118,00	Per timma
Övriga lokaler/anläggningar	516,00	531,00	Per tillfälle
Scen-element	52,00	54,00	Per styck
Scen-element	1 032,00	1 061,00	Hela scenen
Utomhussimskola*	100,00	103,00	per vecka
Utomhussimskola*	250,00	257,00	3 veckor
Inomhussimskola*	300,00	309,00	10 ggr
Konferenssal Centrumhuset	516,00	531,00	Per tillfälle
Konferenssal Centrumhuset	155,00	160,00	Per timma
Konferenssal Familjecentral	516,00	531,00	Per tillfälle
Konferenssal Familjecentral	155,00	160,00	Per timma
(Föreningspris)			
Färgelanda Sporthall	103,00	106,00	Per timma
Färgelanda Sporthall, matcher	124,00	128,00	Per timma
Valboskolans idrottshall	93,00	96,00	Per timma
Övriga gymnastiksalar	62,00	64,00	Per timma
Valboskolans matsal	124,00	128,00	Per timma
Övriga skolor, matsalar	93,00	96,00	Per timma
Alla skolor, klassrum	52,00	54,00	Per timma
Alla skolor, tekniksalar	57,00	59,00	Per timma
Övriga lokaler/anläggningar	46,00	48,00	Per timma
Grusplan, Valboskolan	62,00	64,00	Per timma
Grusplan Valboskolan (matcher)	103,00	106,00	Per timma
Grusplan, "Lilla", Valboskolan	46,00	48,00	Per timma
PA-anläggning	0,00	0,00	Per tillfälle
Scen-element	52,00	54,00	Per styck
Scen-element	774,00	796,00	Hela scenen
Föreningsägda samlingslokaler	0,00	0,00	Lokalkostnaden
Konferenssal Centrumhuset	77,00	80,00	per timma
Bibliotek			
Övertidsavgift	5,00	6,00	Per bok, CD etc/vecka
Påminnelseavgift	15,00	16,00	Per utskick
Fjärrlåneavgift	15,00	0,00	Per fjärrlån
Förkommet lånekort	10,00	0,00	
Förkomna böcker, vuxen	310,00	319,00	
Förkomna böcker, barn	155,00	160,00	
Förkomna filmer	400,00	412,00	

* Avgiftsfri simskola för elever i förskoleklass

Barnomsorg och utbildning

MAXTAXA barnomsorg

Inkomsttaket indexregleras varje år, efter förordning 2001:160

	2018	2019	
Inkomsttak	46 080,00	Ej fastställt	

Högsta avgift i förskoleverksamhet (förskola/familjedaghem) 2019:

- o barn nr 1: 3% av inkomsten - dock högst x kronor/mån (Ej fastställt ännu)
- o barn nr 2: 2% av inkomsten - dock högst x kronor/mån (Ej fastställt ännu)
- o barn nr 3: 1% av inkomsten - dock högst x kronor/mån (Ej fastställt ännu)
- o barn nr 4: ingen avgift

Högsta avgift i skolbarnomsorgen (fritidshem/familjedaghem) ska 2019 vara:

- o barn nr 1: 2% av inkomsten - dock högst x kronor/mån (Ej fastställt ännu)
- o barn nr 2: 1% av inkomsten - dock högst x kronor/mån (Ej fastställt ännu)
- o barn nr 3: 1% av inkomsten - dock högst x kronor/mån (Ej fastställt ännu)
- o barn nr 4: ingen avgift

	2018 inkl moms	2019 inkl moms	
Fritids			
Lovfritidshem	50,00	50,00	per bokad dag

	2018 inkl moms	2019 inkl moms	
Förkommet busskort	159,00	164,00	

	2018 inkl moms	2019 inkl moms	
Vuxenutbildning			
Externt prov, Vuxenutbildning	350,00	360,00	Per provtillfälle

	2018 inkl moms	2019 inkl moms	
Musikskola			
Elevavgift	1 050,00	1 080,00	Per läsår

Omsorg

	Belopp i kr 2018	Belopp i kr 2019	
Beräknas utifrån prisbasbeloppsnivån	45 500,00	Ej fastställt**	
Eget Boende			
Maxtaxa	2 044,00		per månad
Varav:			
Hemsjukvård	276,00		per månad
Hemskick av mat	409,00		per månad
Hemtjänst	266,00		per timma
Dagverksamhet	61,00		per dag
Hyra teknisk utrustning Trygghetslarm*	219,00***		per månad
Särskilt Boende			
Omvårdnad	2 044,00		per månad
Hyra enligt kontrakt *			
Korttidsboende/Växelvård			
Boende *	70,00		per dag
Omvårdnad	68,00		per dag
Övriga kostnader			
Utprovning av hjälpmedel	103,00	105,00	
Vaccinationsavgift	100,00	100,00	per tillfälle
Familjerådgivningsamtal ****	100,00	100,00	per samtal
Enheten för stöd och service			
Eget Boende, Socialpsykiatri			
Boendestöd	266,00		per timma
Kontaktperson	266,00		per timma
Särskilt Boende, Socialpsykiatri			
Kost (alla måltider)	3 940,00	4 051,00	per månad
Hyra enligt kontrakt			
LSS			
Boende med särskild service			
Taxan justeras utifrån konsumentverkets kostnorm			
Hyra enligt kontrakt			
Frukost	14,00		per portion
Lunch	25,00		per portion
Middag	25,00		per portion
Kvällsmål	4,00		per portion
Förbrukningsmaterial	110,00		per månad

* Ingår ej i Maxtaxan

** Uppgift om avgifter kompletteras när prisbasbeloppet är fastställt

*** Uppräknas med KPI kvartal 3, enligt avtal.

**** De fem första samtalen debiteras enligt prislista. Efterföljande samtal gratis.